

ORDINALE SARISBURIENSE.

A TRANSLITERATION OF BL HARLEY 1001
FOLIOS 1^R – 116^V.

FASCICULE 1.
FOLIOS 1^R – 54^V.

AD HORAS:
TEMPORALE.

This document first published 29 September 2015.

All rights reserved. This publication may be downloaded and stored on personal computers and may be printed for purposes of research, study, and education. No part of this publication may be uploaded, printed for sale or distribution, or otherwise transmitted or sold without the prior permission in writing of the editor.

© John Allen Hackney III, 2015.

Introduction.

This edition of the sole exemplar of a revised old ordinal of Salisbury Cathedral is based on the manuscript source in the British Library, Harley MS 1001. The manuscript, sometimes called the 'Risby Ordinal', was written in the first quarter of the 14th century, likely copied from a source of c. 1270.

For just over 100 years, Walter H. Frere's edition of some parts of this ordinal, published in *The Use of Sarum*, II, has been the only readily available edition for studying this important manuscript. Unfortunately, Frere's work is deliberately incomplete, as it includes only those portions of the Ordinal that differ materially from later sources. The resulting text is, in some sections, unusable and even nonsensical without constant reference to another source.

This edition, in contrast, is a transliteration of the complete text of the manuscript, including all the marginal notes. While the result is a document with many extra pages of mere cues for antiphons, psalms, readings, and so forth, the necessary context for the rubrics is maintained.

London, British Library, MS Harley 1001

s.xiv
Risby, Suffolk
Sarum Ordinal

Contents.

- Ordinal for the Office
 - Temporale, f. 1^r
 - Sanctorale, f. 55^r
 - Commune sanctorum, vigilia mortuorum, f. 78^v
- Ordinal for the Mass
 - Benedicchio aque et salis, Temporale, f. 84^r
 - Sanctorale, f. 101^v
 - Commune sanctorum, votive masses, f. 112^v
- Additional material relating to the ordinal and customary, f. 115^r
- Customary, f. 117^r
- Addiciones, f. 155^v
- Nota de Kyrieleyson per annum, f. 162^r

Previous reports: Frere, *The Use of Sarum*, I, p. lii; catalogue, no. 1001. "Manuscript Descriptions", *Sarum Customary Online*. Web. 29 September 2015.

History: Inscription *Iste liber constat ecclesie de Rysbey in comitatu de Suffolke. Ordinele.* on f. 162^r. **Names:** Thomas Storgan; Johannes Hatche de Rysby, ff. 162^r, 162^v.

165 ff. 217×146. Square notation. In a single hand, ruled in 2 columns. Extensive marginal notes in cursive notation in a second hand. 2 fols. gone after f. 162.

Editorial principles.

Spelling.

Original spelling is retained, insofar as possible, with the exceptions listed here.

The distinction between ‘u’ and ‘v’ follows modern spelling practices.

There is no distinction between ‘i’ and ‘j’, and only ‘i’ is used.

Assibilation of the syllable ‘-ti-’ before a vowel (except after *s* and *x*), and the orthographic change to ‘-ci-’ that accompanies it, are ubiquitous in the 14th century. The manuscript and this edition reflect this reality.

Contractions are expanded, following the spelling found elsewhere in the manuscript. Exception is made for certain liturgical glyphs, abbreviations, numerals, and the nomina sacra; see below.

Liturgical glyphs and abbreviations.

In the manuscript, a number of special glyphs and abbreviations mark the various liturgical components. These are part of the organizational format of the text as a whole and are therefore retained, using the designs shown below. The scribe does not consistently add declensional suffixes; the edition follows the manuscript. Other abbreviations, for example *v̄ps.* and *mat̄.* for vespers and matins, are also common in the manuscript, as are variations on the glyphs below. But only the ones given here are used in this edition.

Invit̄.	Invitatorium.
Ā.	Antiphona.
Ps̄. P̄i. P̄o.	Psalmus, psalmum. Psalmi. Psalmo.
Ȳ. Ȳi. Ȳo.	Ymnus. Ymni. Ymno.
Ēc.	Leccio.
Cāp̄.	Capitulum.
R̄. R̄ia.	Responsorium. Responsoria.
V̄.	Versus or versiculus, depending on the context.
R̄ ^o .	Responsio.
Oꝛ.	Oracio, and its declined forms.
GR̄.	Gradale (Graduale), and its declined forms.
Mem̄.	Memoria, and its declined forms.
Eṽnḡ.	Evangelium, and its declined forms.
Chor ^o .	Chorus.
Cleric ^o .	Clericus.
Offm̄.	Officium (more commonly known as the introit).

Numerals.

In this edition, numerals are consistently used in the following specific cases.

Feria .ii. Feria .iii. Feria .iiii. Feria .v. Feria .vi.
Festum .iiii. leccionum. Festum .ix. leccionum
In .i. nocturno. In .ii. nocturno. In .iii. nocturno.
Łc.i. Łc.ii. Łc.iii. Łc.iiii. Łc.v. Łc.vi. Łc.vii. Łc.viii. Łc.ix.
Ad .i. Ad .iii. Ad .vi. Ad .ix.
Cantate .i. *Cantate .ii.*, et consimiles.

While the scribe sometimes writes out the full words, particularly ‘ad primam’, this edition consistently uses numerals as given here. Numerals are also used in some other cases, as appropriate, based on the manuscript.

Nomina sacra.

The nomina sacra are retained, e.g. *ih̄c xp̄c*, *ih̄u xp̄e*, *per xp̄m*, *corpore xp̄i*, etc. In the manuscript, ‘Jesus’ and ‘Christus’ are sometimes rendered as *ih̄c xp̄c*, sometimes as *ih̄s xp̄s*; the forms *ih̄c xp̄c* are used exclusively here. The scribe is consistent in not writing these in full, and this edition follows his example.

Capitalization and punctuation.

Capitalization is part of the overall organizational structure of the manuscript. Sentences begin with capitals, logically enough, although the Tironian ‘et’ frequently obscures sentence breaks. Cues also begin with capitals. Oversized uppercase letters mark significant feasts. Proper names are generally capitalized only for emphasis. Punctuation is irregular.

In this edition, capitalization and punctuation largely follow modern conventions, except that liturgical components and proper names generally follow the manuscript.

Formatting.

The text has its own organizational principals; but its marginal capitals, colored letters, and so on, are not applicable to a modern edition. As such, the organizational framework of the manuscript has itself been transliterated, so to speak, into a modern format of titles, headings, subheadings, and so on, rendered in **bold**. Cues are rendered in *italic*. The text itself is unaltered.

Folio numbers are given in the margins. The ends of the pages and columns are marked in the text with a vertical line |. In cases where a word is divided across a break, the mark is placed at the end of the complete word.

Marginal notes in the manuscript.

Throughout the manuscript, there are partial and complete erasures, crossed-out passages, and marginal notes in a later, cursive hand.

Square brackets [] enclose insertions and marginal notes. In the manuscript, most of these are indicated by an insertion mark within the main text and a corresponding insertion mark next to the marginal note. In some cases, there is yet another mark in the margin of the main text, drawing attention to the line where the insertion belongs. Some notes, though, lack insertion marks altogether.

In this edition, a single representation of any such insertion mark is included next to the left bracket enclosing the note, for example, + || ∴ † ^ 8 ••• ☒ †; and the text within the brackets is given in a smaller font. Insertions within insertions are enclosed by additional square brackets, with their own insertion marks, if present in the manuscript.

Square brackets with quills [] indicate complete erasures. Erasures are often overwritten with new text, which is given within square brackets set inside the quilled brackets.

Curly brackets { } enclose text that is crossed out but not erased. In this edition, the text within these brackets is also crossed out for visual emphasis.

Music.

There are a few lines of music in the manuscript. These are presented in the edition as they appear in the source.

In footnotes that discuss the music, Scientific Pitch Notation (or SPN, also known as American Standard Pitch Notation (ASPN) and International Pitch Notation (IPN)) is employed. The chant is described as if it were set on the modern bass clef, with *cesolfaut* notated as middle C (C₄). This is a conventional practice, and it does not imply a system of pitches based on A₄ at 440 Hz, nor does it imply the use of any particular temperament.

Editorial notes.

Grammatical and spelling errors; incorrect and omitted words; and, in the cues, nonstandard word order, are corrected with text enclosed in pointed brackets < >. Editorial section headings are also enclosed in pointed brackets.

Where the correct reading is indisputable, based on standard spelling or grammar, or based on a comparison with well-known chants or surrounding rubrics, no further information is provided.

Where corrections are more substantial, due primarily to muddled rubrics or scribal omissions, footnotes provide references to the sources consulted.

Where prominent later texts are materially different from those in the manuscript, footnotes refer to those sources.

Additionally, some unsourced footnotes are provided to establish the context for liturgical practices that are not referenced in the text but are necessary for understanding the rubrics. These footnotes primarily address the mass and its associated rituals, which are not the subject of this first part of the Ordinal. Similarly, dates and brief descriptions are given for liturgical feasts whenever that information provides needed context for the rubrics.

Works consulted, with their nicknames.

Manuscript ordinals, customaries, and antiphonals of Sarum Use.

Chippenham OCO-LE	Chippenham, Wiltshire and Swindon Archive, D/1/1. Online edition of the Old Customary from Chippenham.
Harley OCR-LE	London, British Library, MS Harley 1001. Online edition of the Old Customary from Harley 1001.
Corpus NCC-LE	Oxford, Corpus Christi College, MS 44. Online edition of the New Customary from Corpus 44.
Salisbury NCS-LE	Salisbury, Salisbury Cathedral Library, MS 175. Online edition of the New Customary from Salisbury 175.
For the online editions above	“Downloads”. <i>Sarum Customary Online</i> . Ed. Christopher Hodkinson and Matthew Cheung. Trans. Henry Howard. Bangor University. Web. 29 September 2015.
Arundel	London, British Library, MS Arundel 130.
Harley 2911	London, British Library, MS Harley 2911.
Frere 1	Frere, Walter H., ed., <i>The Use of Sarum</i> , I. Cambridge: Cambridge UP, 1898. Print. An edition of the Customaries from Harley 1001 and Corpus, collated with other sources.
Frere 2	Frere, Walter H., ed., <i>The Use of Sarum</i> , II. Cambridge: Cambridge UP, 1901. Print. An edition of the Ordinal from Harley 1001 and the Tonal from Salisbury 175.

- Barnwell Antiphonal Cambridge, University Library, MS Mm.2.9
- Sarum Antiphonal W.H. Frere, ed. *Antiphonale Sarisburiense...*, 6 vols. London: Plainsong and Medieval Music Society, 1901-05. Print. A photocopy edition of Barnwell.

Printed breviaries, antiphonals, and related books of Sarum Use.

- 1519 *Antiphonale ad usum ecclesie Sarum [pars hiemalis] politissimis imaginibus decoratum.* Paris: Chevallon, 1519. Print.
- 1519-P The Psalter portion of 1519. Print.
- 1519-S The Sanctorale portion of 1519. Print.
- 1519-C The Commune sanctorum portion of 1519. Print.
- 1520 *Antiphonarii ad usum ecclesie Sarum volumen secundum: vulgo pars Estivalis nuncupata.* Paris: Chevallon, 1520. Print.
- 1519-S The Sanctorale portion of 1520. Print.
- 1531 *Breviarium seu horarium domesticum: sive choro ecclesiastico deserviens ad usum insignis ecclesie Sarum....* Paris: Chevallon, 1531. (The Great Breviary). Print.
- 1531-P The Psalter portion of 1531. Print.
- 1531-S The Sanctorale portion of 1531. Print.
- 1531-C The Commune sanctorum portion of 1531. Print.
- Procter F. Procter and C. Wordsworth, eds. *Breviarium ad usum insignis ecclesie Sarum*, 3 vols. Cambridge: Cambridge UP, 1879-1886. Print. An edition of 1531 and associated books.
- A-01, A-02, etc. *The Sarum Rite.* Ed. William Renwick. The Gregorian B-01, B-02, etc. Institute of Canada/L'Institut Grégorien du Canada. Web. 29 September 2015. An online edition of 1531 and associated books, with music from 1519 and 1520, published in numerous fascicules, to which the sigla refer.
- Pica Wordsworth, Christopher, ed. *Ordinale Sarum, sive Directorium Sacerdotum...*, 2 vols. (HBS 20, 22) London: Henry Bradshaw Society, 1901-02. Print.
- Tracts Wordsworth, Christopher, ed. *The Tracts of Clement Maydeston, with the remains of Caxton's Ordinale.* (HBS 7) London: Henry Bradshaw Society, 1894. Print.

Manuscript missals and graduals of Sarum Use.

- Crawford Missal Manchester, John Rylands University Library, MS Lat. 24.
- Arsenal Missal Paris, Bibliothèque de l'Arsenal, MS 135.
- Bologna Missal Bologna, Biblioteca Universitaria, MS 2565.
- Legg Sarum Missal Legg, J. Wickham, ed. *The Sarum Missal: Edited from Three Early Manuscripts*. Oxford: Clarendon, 1916. Print. An edition of Crawford collated with Arsenal and Bologna.
- Graduale Sarisburiense London, British Library, MS Add. 12194.
- Sarum Gradual Frere, Walter H., ed. *Graduale Sarisburiense*. Plain-song and Medieval Music Society. London: G. Quaritch, 1894. Print. A photocopy edition of Graduale sariburiense.

Printed missals and related books of Sarum Use.

- Morton Missal *Missale ad usum ecclesie Sarum*. London: Pynson, 1500. (Morton Missal). Print.
- Verard 1504 Missal *Missale ad usum ecclesie Sarum*. Paris: Verard, 1504. Print.
- Dickinson Sarum Missal Dickinson, Francis H., ed. *Missale ad usum insignis et praeclarae ecclesiae Sarum*, 2 vols. London: J. Parker, 1861-83. Print. An edition that collates many of the early printed missals.
- Sarum Processional Henderson, William G., ed. *Processionale ad usum insignis ac praeclarae ecclesiae Sarum*. Leeds: McCorquodale, 1882. Print.
- Sarum Ceremonies Wordsworth, Christopher. *Ceremonies and Processions of the Cathedral Church of Salisbury....* Cambridge: Cambridge UP, 1901. Print.
- Sarum Manual Collins, A. Jeffries, ed. *Manuale ad usum percelebris ecclesiae Sarisburiensis....* (HBS 91) London: Henry Bradshaw Society, 1960. Print.

Other liturgical texts.

- Regularis Symons, ed. and tr. *Regularis concordia... The Monastic Agreement....* London: T. Nelson and Sons, 1953. Print.
- Lanfranc Knowles, David, ed. and trans. *Decreta Lanfranci, Monachis Cantuariensibus Transmissa. The Monastic Constitutions of Lanfranc....* London: T. Nelson and Sons, 1951. Print.
- Myroure Blunt, John Henry, ed. *The Myroure of Oure Ladye, Containing a Devotional Treatise on Divine Service....* London: Pub. for the Early English Text Society, by N. Trübner, 1873. Print.
- Aberdeen Breviary Blew, William J., ed. *Breviarium Aberdonense: Ad Percelebris Ecclesie Scotorum Potissimum Usus et Consuetudinem*, 3 vols. London: Bannatyne Club, 1854. Print.
- Durham Rites Fowler, J. T., ed. *Rites of Durham*. (Surtees Society 107) Durham [England: Pub. for the Society by Andrews, 1902. Print.
- Exeter Ordinal Dalton, J.N., ed. *Ordinale Exon*. 4 vols. (HBS 37, 38, 63, 79) London: Henry Bradshaw Society, 1909-39. Print.
- Hereford Breviary Frere, W.H., and L.E.G. Brown, eds. *The Hereford Breviary*, 3 vols. (HBS 26, 40, 46) London: Henry Bradshaw Society, 1904-15. Print.
- Hereford Missal Henderson, W.G., ed. *Missale ad usum percelebris ecclesiae Herfordensis*. Leeds: McCorquodale, 1874. Print.
- Hyde Breviary Tolhurst, J.B.L., ed. *The Monastic Breviary of Hyde Abbey, Winchester*, 6 vols. (HBS 69-71, 76, 78, 80) London: Henry Bradshaw Society, 1932-42. Print.
- Ottery Statutes Dalton, John Neale, ed. *The Collegiate Church of Ottery St Mary: Being the Ordinacio et Statuta.....* Cambridge: Cambridge UP, 1917. Print.

- York Breviary Lawley, Stephen W., ed. *Breviarium ad usum insignis ecclesiae Eboracensis*, 2 vols. (Surtees Society 71, 75) Durham [England: Andrews, 1880-83. Print.
- York Manual and Henderson, William G., ed. *Manuale et processionale Processional ad usum insignis ecclesiae Eboracensis*. (Surtees Society 63) Durham [England: Andrews, 1875. Print.
- York Missal Henderson, William G., ed. *Missale ad usum insignis ecclesiae Eboracensis*, 2 vols. (Surtees Society 59-60) Durham [England: Andrews, 1874. Print.
- Westminster Missal Legg, J. Wickham, ed. *Missale ad usum ecclesiae Westmonasteriensis*, 3 vols. (HBS 1, 5, 12) London: Henry Bradshaw Society, 1891-97. Print.

Misc. Additional Sources.

- Eusebius Eusebius; Kirsopp Lake (ed. and trans.). *The Ecclesiastical History: In Two Volumes*. Cambridge, Mass: Harvard UP, 1926. Print.
- Byrd Byrd, William A.; Philip Brett (gen. ed.). *The Byrd Edition*, 20 vols. London: Boston: Stainer & Bell, 1970-2004.
- Promptorium Mayhew, A.L., ed. *The Promptorium Parvulorum*. London: Pub. for the Early English Text Society, by Paul, Trench, Trübner, 1908. Print.

Select scholarly books and articles germane to the Ordinal.

- Bernhard, Michael, ed. *Lexicon musicum Latinum medii aevi (LmL)*. Munich: Bayerische Akademie der Wissenschaften, 2006. Web. 29 September 2015.
- Farmer, David Hugh. *The Oxford Dictionary of Saints*. 4th ed. New York: Oxford UP, 1997. Print.
- Fassler, Margot E. and Rebecca A. Baltzer, eds. *The Divine Office in the Latin Middle Ages*. New York: Oxford UP, 2000. Print.
- Hiley, David. *Western Plainchant: A Handbook*. Oxford: Clarendon, 1997. Print.
- Hughes, Andrew. *Medieval Manuscripts for Mass and Office: A Guide to their Organization and Terminology*. Toronto, Ont.: U of Toronto, 1995. Print.

- Pfaff, Richard W. “ ‘Sample Week’ in the Medieval Latin Divine Office”. *Continuity and Change in Christian Worship*. Ed. R.N. Swanson. Woodbridge, Suffolk, UK: Boydell, 1999. 78-88. Print.
- Pfaff, Richard W. *The Liturgy in Medieval England: A History*. Cambridge: Cambridge UP, 2009. Print.
- Robertson, Anne W. “ ‘Benedicamus Domino’: The Unwritten Tradition”. *Journal of the American Musicological Society* 41.1 (1988): 1-62. Print.
- Wordsworth, Christopher. *Notes on Mediæval Services in England, with an Index of Lincoln Ceremonies*. London: T. Baker, 1898. Print.
- Wordsworth, Christopher, and Henry Littlehales, eds. *The Old Service-books of the English Church*. London: Methuen, 1904. Print.

Typeface.

This edition is set in Andron Mega, a typeface designed by Andreas Stötzner and financed by the Norwegian Research Council (NFR) and the University of Bergen.

Andron is a contemporary interpretation of the Venetian Roman type, and was created with the specific goal of supporting scholarly editing and publishing. Development of the type began in 2000, and recent additions include specialized extensions for linguistics and philology. Importantly, the font provides all the glyphs recommended by the Medieval Unicode Font Initiative (MUFI). Mr. Stötzner has also provided a number of specially-created glyphs for this edition.

The chant is set in Meinrad, a font created in 1993 by Harry Hagan, OSB, of St Meinrad Archabbey. Designed principally for parish use, the font is inspired by the typeface used by the monks of Solesmes.

Atlanta, Michaelmas A.D. 2015

JOHN ALLEN HACKNEY III

<AD HORAS.>

<TEMPORALE.>

<Dominica .i. adventus domini.¹>

<Ad primas vespervas.>

^{1r} **D**ominica prima adventus domini ad vespervas, pulsato classico, executor officii² dicta oracione dominica, signando faciem suam, dicat,

Deus in adiutorium meum intende.

Rector chori ex parte ebdomadarii³ iniungat⁴ antiphonam primo clerico de secunda forma, qui dum incipit, ad chorum stet conversus. In fine autem primi versus psalmi, ad altare inclinet se. Et hoc generaliter in inceptione omnium antiphonarum per totum annum observetur.

A. super psalmos,⁵ *Benedictus.*

Rector chori ipsum psalmum prosequatur hoc modo, *Dominus deus meus qui docet*;⁶ et sic fiat ubicunque antiphona et suus psalmus unum habent initium in plena dictione.

¹ The First Sunday of Advent (or simply ‘Advent Sunday’) is the fourth Sunday before the Nativity of the Lord (December 25), falling on the Sunday between 27 November and 3 December inclusive. In secular establishments, this is the first day of the liturgical year.

² On this Sunday, the bishop or the dean should officiate. See Harley:117^r (OCR-LE:8).

³ Two rulers, one on each side of the choir from the second form, are appointed for all single feasts with ruling of the choir, such as this Sunday and most Sundays. The phrase “ex parte hebdomarii” is equivalent to “ex parte chori”, i.e. from the ‘duty side’ of the choir for the week. See Harley:121^v-124^r (OCR-LE:24-33) and 1531:84^v-86^v (A-23) for explanations of the ranks of feasts, the rulers, and the division of the choir.

⁴ ‘Iniungere’ may imply “choosing a singer as well as giving him the note.” (OCR-LE:30)

⁵ Despite the phrase “super psalmos”, this antiphon is said on the first psalm only.

⁶ Not mentioned here in the otherwise very detailed rubrics for this service are the other antiphons and psalms appointed for first vespers of Sundays. See the rubrics on the first Sunday after the octave of Epiphany (*Domine ne in ira*), p. 129 below.

<i>A. In eternum.</i>	<i>Ps. Exaltabo te.</i>
<i>A. Laudabo.</i>	<i>Ps. Lauda anima.</i>
<i>A. Deo nostro.</i>	<i>Ps. Laudate dominum.</i>
<i>A. Lauda ierusalem.</i>	<i>Ps. Ipsum.</i>

See also Hereford Breviary 1:88, “Et post unumquemque psalmum dicitur *Gloria patri.*”

Ultima antiphona super hos psalmos ad vespervas, sicut ad quaslibet vespervas per annum tam in festis quam in profestis, cum neupma terminatur. Similiter ultima antiphona in singulis nocturnis et in laudibus ad matutinas, et quelibet antiphona super *Magnificat* et *Benedictus* et *Quicumque vult* tantum, per totum annum; nisi a vespervis sabbati ante passionem usque ad vespervas sabbati in ebdomada pasche; et nisi in servicio defunctorum. Ad .iij. vero et ad .v. et ad .ix., ad completorium, omnino tacetur.

¶ *Caḡ. Erit in novissimis diebus.*

Sacerdos vero capitulum dicendo, nec stallum nec habitum mutat, sed dicendo ad altare se vertat.

R. Ecce dies veniunt. V. In diebus illis.
cum | *Gloria patri.*

Responsorium dicitur a duobus⁷ ad lectrinum, et sic in omnibus festis simplicibus cum regimine chori in quibus ad vespervas dicitur responsum.

¶ Quocienscunque dicitur responsum ad primas vespervas per totum annum et eciam invitatorium, in festis .ix. leccionum debent dici a duobus clericis de secunda forma ante gradum chori.⁸ Preter hoc *R. Ecce dies veniunt*; et preter responsum utriusque dominice in passione, quod est *Circumdederunt*; et exceptis festis duplicibus et in omnibus festis qui habent invitatorium triplex;⁹ et exceptis festis sanctorum Dyonisii, Clementis, Vincencii;¹⁰ illa enim responsoria dicuntur a duobus clericis de superiore gradu. In festis vero duplicibus, ab hiis omnibus qui chorum regunt.¹¹

Y. Conditor alme.

V. Rorate celi.

¶ In omnibus festis simplicibus cum regimine chori vel sine regimine chori, in festis et profestis, versiculi dicuntur ab uno solo puero in stallo suo stante. In festis duplicibus et quando dicitur invitatorium a tribus, a duobus dicuntur versiculi ad utrasque vespervas et ad matutinas.

⁷ I.e., “a duobus clericis de superiore gradu” (see the next rubric), and therefore presumably not the rulers of the choir on this Sunday. But compare 1531:1^r (B-01:11), “rectores chori incipiant *R. Ecce dies* [...] quod per totum annum observetur in festis cum regimine chori.”

⁸ I.e. in festis *simplicibus* .ix. leccionum, with exceptions, as listed in the next rubric.

⁹ I.e. on single feasts of the highest rank, which have an ‘invitatorium triplex’.

¹⁰ 9 October: Denis (? – 250), the first bishop of Paris; martyred under Decius.

23 November: Clement I (fl. 96), pope of Rome, the first pope after St Peter.

22 January: Vincent of Saragossa (? – c. 304), deacon; martyred under Diocletian.

¹¹ Four rulers, at least two of whom are from the upper step, are appointed for double feasts; see the sources in note 3 above.

℟. *Ecce nomen domini.* ℑ. *Magnificat.*

¶ In festis duplicibus incipiatur <antiphona> super *Magnificat* in superiore gradu.

1^v ¹² Dum incipitur antiphona et psalmus psallitur, unus sacerdos incenset altare in capa serica. Hoc peracto, sacerdos ad extremum gradum stet ante altare et se inclinet. Et precedentibus ceroferaariis et thuribulario, in stallo huic officio deputato se recipiat. | Et deinde dicto psalmo et antiphona, accedat ad lectrinum, et ibidem oracionem dicat.¹³

Et puer quidam primum *Benedicamus* dicat ad gradum chori, et secundum *Benedicamus* aliquis puer ex opposito; et sic fiat post *Benedicamus* ad matutinas.

Unus est tonus sive cantus utriusque *Benedicamus* in omnibus festis simplicibus quando ab uno dicitur; sed in hoc differunt, quod primum dicitur ab uno alta voce, et secundum ab altero ex opposito submissa voce.¹⁴

Ad missam incensum habeatur, et sic in omnibus festis cum regimine chori.

In duplicibus festis duo sacerdotes thurificent altare, et cetera omnia dupliciter fiant. Omnes vero versiculi ad utrasque vespervas et ad matutinas, ut dictum est, a duobus pueris dicuntur in duplicibus festis. Et *Benedicamus* a duobus de secunda forma secundum tonum alicuius responsorii, sicut *In perhenni*, vel alicuius antiphone sicut *O xp̄i pietas*, et consimilis, secundum festum si poterit;¹⁵ et semper in superpelliceo.

Si vero memorie fiant, sacerdos ad lectrinum dicat versiculum et oracionem ubi primam dixerit oracionem; versiculi illi ad memoriam submissa voce; oraciones vero in eo tono quo prima dicuntur, *OꝞ. Excita quesumus domine.*¹⁶

¹² The next several rubrics are for vespers in festis simplicibus, i.e. for this Sunday, although confusingly, nothing in the text separates this section from the previous rubric for double feasts.

¹³ I.e. *OꝞ. Excita quesumus domine*, which is written below but not specified here.

¹⁴ Compare 1519:6^v, where the reciting tone of *Benedicamus* is C₄ (alta voce), but there is this rubric, “tam primum quam secundum *Benedicamus* [...] cum isto cantu.” And compare 1531:1^r (B-01:23), “dicitur secundum *Benedicamus domino* supradicto modo”.

¹⁵ It is customary on many double feasts to embellish the music of *Benedicamus* with melodies taken from chants appropriate to the feast. (See Robertson “*Benedicamus*”.)

¹⁶ In 1519:6^r, 7^r (B-01:16, 21) the reciting tone of *OꝞ. Excita quesumus domine* is C₄. At the memorials, the reciting tone of the versicles is F₃ (submissa voce), and that of the prayers is C₄ (in eo tono quo prima dicuntur). The prayer itself is somewhat misplaced here.

Nulla fiat processio ad crucem hoc sabbato, nec abhinc aliquo sabbato, usque ad sabbatum quod dicitur ‘in albis’.¹⁷

Nulla fiat memoria nisi de sancta maria. |

Verumptamen si festum sancti andree¹⁸ hoc sabbatum precesserit vel in eo contigerit, de eo fiet memoria, que precedet memoriam beate marie. In ipsa <die> et infra octavas et in die octava, memoria fiat de sancta maria.

℟. Ave maria.

Hec antiphona dicatur ad memoriam beate virginis ad primas vespervas in omnibus dominicis et in festis .ix. leccionum, usque ad natalem domini.¹⁹

℣. Egredietur virga.

℞. Deus qui de beate marie.

<Hore beate Marie cotidiane in adventu.>²⁰

Tunc sacerdos, dicto ultimo *Benedicamus* antequam, a lectrino recedat, dimissa voce²¹ dicat,

Deus in adiutorium.

Chor⁹. *Domine ad adiuvandum.*

Et sic prosequantur vespervas <recte vespere> beate Marie, dum sacerdos, vestibulum ingrediens, capam exuit; qua exuta, ingrediens sacerdos stallum suum, servicium compleat beate marie.

¹⁷ The ‘Saturday of white robes’, i.e. the Saturday within the octave of Pascha. With some exceptions, there is a procession to the cross at first vespers of Sundays from Dominica in albis to the last Sunday before Advent. As the rubrics here emphasize, there is no such procession from Advent to Pascha.

¹⁸ 30 November: Andrew (1st century), a disciple of Jesus; martyr.

¹⁹ 25 December: the Nativity of the Lord. Either ‘natalis’ or ‘nativitas’ can be meant by the abbreviation “nat̄.”, commonly used in Harley. In this edition, the transcription generally follows the corresponding text in 1519 or 1531, where the words are routinely written out in full.

²⁰ The daily hours of St Mary are intertwined with the canonical hours from vespers to lauds.

²¹ 1531:1^r (B-01:23) specifies “sine nota”.

Compare Ottery Statutes:140, where the phrase ‘sine nota’ is defined as intonation on a single pitch, and there is an expansive rubric, “Statuimus quod illa que sine nota dicuntur in choro, utpote quotidiane matutine et vespere beate marie, et feriales vigilie mortuorum, et ad preces in feriis, psalmi penitenciales, et cetera talia, sub uno vocis tono, cum aliquali in medio versuum punctuacione, plane et plene ac uniformiter proferantur.”

Ad vespervas de sancta maria.

*℟. Prophete predicaverunt. ƿ. Letatus sum.*²²

Caḡ. Ecce virgo concipiet.

Yº. Ave maris stella.

Ÿ. Diffusa est gracia.

℟. Ne timeas. ƿ. Magnificat.

Oz. Concede nos.

Et debet terminari cum *Per x̄pm dominum nostrum*. Et sic fiat ad matutinas et ad omnes horas, videlicet ad .i. et ad .iij. et ad .v. Ad .ix. autem et ad completorium, debet oracio terminari cum *Per dominum nostrum*.

Memñ. fiat de sancto spiritu.

℟. Veni sancte spiritus.

Ÿ. Emitte spiritum tuum.

Oz. Deus qui corda. Per x̄pm.

Memñ. fiat de sancto loci.

2^r Secundum usum ecclesiarum parochialium sarum, fiat ad vespervas et ad matutinas | beate virginis et non ad vespervas nec ad matutinas de die. Et hoc per tootum annum, videlicet immediate post memoriam de sancto spiritu.

Et memñ. de reliquiis.

℟. Corpora sanctorum.

Ÿ. Beati qui habitant.

Oz. Propiciare.

vel *Oz. Presta quesumus omnipotens deus.*

Memñ. de omnibus sanctis,

ad vespervas et ad matutinas in festis .ix. leccionum.

℟. Ecce veniet dominus. <recte ℟. Ecce dominus veniet.>

Ÿ. Ecce apparebit dominus.

Oz. Consciencias nostras.

²² Not mentioned here are the other psalms appointed for these vespervas (which are the ferial psalms for canonical vespervas on Tuesday), said under one *℟. Prophete predicaverunt* and under one *Gloria patri*. See 1531:1^v (B-01:21), where the psalms are specified.

ƿ. Ad te levavi.

ƿ. Nisi quia dominus.

ƿ. Qui confidunt.

ƿ. In convertendo.

Merñ. de pace.
A. *Da pacem domine.*
V. *Domine fiat pax.*
Oz. ad vespervas. *Deus a quo sancta desideria.*
Alia Oz. ad matutinas. *Deus auctor pacis.*

Ista ultima collecta determinare debet cum *Per dominum*, et ea que ultima est ad matutinas.

In festis vero .ix. leccionum, fiet memoria de omnibus sanctis ad matutinas et ad vespervas de sancta Maria; ceteris vero diebus ad vespervas et ad matutinas de die.

Hoc modo dicuntur vespere de sancta maria in ferialibus diebus per adventum; nisi quod .iij. feria dicuntur,²³

Pi. *Dixit dominus.*
Confitebor.
Beatus vir.
De profundis.
Memento.
Cetera ut supra.

¶ Ad completorium de die.

Converte nos, modesta voce.
Deus in adiutorium, alcius dicatur.²⁴
A. *Miserere.* P. *Cum invocarem.*
In te domine.
Qui habitat.
Ecce nunc.

Caḡ. *Tu in nobis.*

Et dicitur hoc capitulum per totum annum, quando ad completorium dicitur capitulum.

Yº. *Te lucis.*
V. *Custodi nos domine.*

Et dicitur semper ab uno solo puero ad gradum chori tam in festis | quam in profestis.

²³ To avoid repetition of the psalms said at canonical vespers on Tuesdays, different psalms are appointed for vespers of St Mary on that day. Oddly, this is not the case in lauds on Sunday. See p. 18 and note 52 below.

²⁴ In 1519-P:144^v, 145^r (B-01:28) the reciting tone of *Converte nos* is F₃ (modesta voce) and that of *Deus in adiutorium* is C₄ (alcius dicatur).

¶ Et nota quod responsio versiculorum non dicitur cum neupmate sicut versiculi; sed dum chorus submissa voce²⁵ respondet, incipiat,

℟. Veni domine.

Et sic in omnibus versiculis ubi neupma dicitur. In fine vero nocturnorum ante leccionem, similiter dicitur versiculus cum neupmate.

Et directe et voce submissa²⁶ respondeatur.

℟. Nunc dimittis.

Iste psalmus sicut evangelici stando debet psalmodizari, et *Te deum*, et *Quicumque vult*.

In festis duplicibus chorus alternatim stare debet et sedere, in psalmodizando in omnibus locis in quibus chorus regitur.²⁷ Et ad totas laudes in duplicibus festis tantum stare debet chorus. Ex dispensacione tamen aliquando aliter fit, cum vocione <recte devocione> fuerit.

Kyrieleyson .i.ii. X̄p̄eleyson .i.ii. Kyrieleyson .i.ii. Et dicuntur alternatim.

Non dicitur in audientia *Pater noster* nec *Credo in deum*.

Et ne nos.

In pace in idipsum.

Carnis resurrectionem.

Benedicamus patrem.

Benedictus es domine.

Benedicat et custodiat.

Tunc quicumque fuerit ebdomadarius sive officii executor, episcopus si adsit vel excellencior in choro, tam ad matutinas <recte ad .i.ii.> quam ad completorium, dicat submissa voce,²⁸ *Confiteor*. Et hoc per totum annum quando dicitur *Confiteor*.

Ad *Confiteor* non exeunt de stallis sed convertunt se ad ipsum qui dicit *Confiteor*. Et si non stat inter chorum et altare, tunc convertat se chorus ad altare, | dicendo *Confiteor deo celi et beate Marie et omnibus sanctis*. Et quando dicitur *et vobis*, tunc convertat se chorus ad ipsum qui dicit *Confiteor*.

2^v

²⁵ 1519:5^v (B-01:14) indicates that these responses are said privatim, i.e. not silently, but very quietly. See note 28 below.

²⁶ See notes 25 above and 28 below.

²⁷ See the rules for sitting and standing in choro in Harley:120^r-120^v (OCR-LE:19, 20).

²⁸ 1531-P:46^v and 1519-P:149^v (A-11:[400]) use the term 'privatim', defined as 'barely audible' in 1519-P with an expansive rubric, "tam ad primam quam ad completorium per totum annum quando *Confiteor* dicitur, et dicitur privatim, scilicet ut vix audiat a choro."

Similiter in hiis verbis, *precor sanctam Mariam et omnes sanctos et vos orare pro me*. Hec dicantur humili voce.

Dicto absolucionem et remissionem, executor officii exaltans vocem²⁹ dicat,

Deus tu conversus vivificabis.

Ostende nobis.

Dignare domine nocte ista.

Miserere nostri.

Fiat misericordia.

Domine deus virtutum.

Domine exaudi oracionem.

Dominus vobiscum.

Hee preces dicuntur per totum annum ad completorium, quando preces dicuntur.

In feriis quando preces fiunt cum prostrationibus,³⁰ tunc post *℣. Fiat misericordia tua*, sequatur,

Exaudi domine.

℟. Miserere mei deus, cum Gloria patri.

℣. Exurge domine.

Domine deus virtutum.

Domine exaudi.

Dominus vobiscum.

℞. Illumina quesumus domine.

Hec oratio cum predicto capitulo et versiculo per totum annum dicitur ad completorium, nisi a cena domini usque ad octavas pasche.

Antiphona vero, scilicet *Miserere*, <dicitur> super psalmos per totum adventum; et a crastino octavarum epiphanie usque ad quadragesimam; et a passione usque ad cenam domini; et dicitur a trinitate usque ad adventum domini. Dicitur nisi in purificatione beate Marie et in assumptione et nativitate eiusdem; et nisi in festo reliquiarum et omnium sanctorum.³¹

²⁹ The phrase “exaltans vocem” here refers specifically to chanting or, as in 1519-P:152^r (B-01:35), “dicendo cum nota”. See the entries ‘exaltatio’ (“melodic ascent”) and ‘exalto’ (“to raise with respect to pitch; to move upward melodically”) in *LmL*.

³⁰ Most ferias outside Paschaltide are cum prostrationibus. See Harley:121^r (OCR-LE:22).

³¹ 2 February: the Purification of the Mary, the Presentation of Christ in the Temple.

15 August: the Assumption of Mary, the Dormition of the Virgin.

8 September: the Nativity of Mary.

15 September: the Feast of Relics at Sarum, before the changes of 1319.

1 November: the Feast of All Saints.

Hymnus vero per totum annum dicitur; nisi in duplicibus festis et per octavas eorum; et nisi a quadragesima usque ad primas vespere de trinitate.

Hoc completorium non mutatur | per totum adventum; nisi in festo sancti andree si infra adventum contigerit, tunc solum mutatur Y⁹. *Salvator mundi domine*; <et> A. *Lucem tuam* loco A. *Veni domine*.

<Pro pace ecclesie.>

¶ Cotidie per annum tam post matutinas quam post completorium,³² nisi in duplicibus festis; et nisi in ebdomada natalis domini, pasche, et pentecostes; et nisi a cena domini usque ad octavas pasche; dicitur cum prostratione,

Ps. *Ad te levavi, cum Gloria patri.*

Kyrieleyson. Xp̄eleyson. Kyrieleyson.

Pater noster.

Et ne nos.

Exurge domine.

Domine deus virtutum.

Domine exaudi oracionem.

Dominus vobiscum.

Oz. *Ecclesie tue quesumus domine preces placatus admitte : ut destructis adversitatibus et erroribus universis, segura tibi serviat libertate, et pacem tuam nostris concede temporibus. Per xpm dominum nostrum. Amen.*

33

¶ **Ad completorium beate Marie.**³⁴

A. *Beata es maria que credidisti.* Ps. *Usquequo domine.*

Iudica me deus.

Sepe expugnaverunt.

Domine non est exaltatum.

Ca. *Sicut cynamomum.*

Y⁹. *Virgo singularis. Vitam presta. Sit laus.*

Ps. *Elegit eam deus.*

A. *Ecce ancilla domini.* Ps. *Nunc dimittis.*

Oz. *Graciam tuam.*

³² See 1531:2^v (B-01:37), “post completorium de die, et post matutinas de die et matutinas de sancta maria”, both matins including their associated lauds.

³³ The prayers pro pace ecclesie conclude the evening services in choro.

³⁴ I.e. “quod extra chorum dicitur”, 1531:3^r (B-01:38).

<Antiphona de sancta Maria.>

Post completorium, canitur aliqua antiphona de sancta maria ante altare eiusdem. Et dum canitur, executor officii stet ad lectrinum quod ante altare est, ubi scilicet cotidie de ea celebratur missa solempniter; et ibi dicat,

℣. Post partum.

*℞. Omnipotens sempiternus deus qui gloriose. Per eundem xpm dominum nostrum.*³⁵

36

3^r

³⁷ **¶ Ad matutinas | de adventu.**

Invit. *Ecce venit rex. ℣. Venite exultemus.*

℣. Verbum supernum prodiens.

In .i. nocturno.

℞. Non auferetur. ℣. Beatus vir.

℣. Quare fremuerunt.

℣. Domine quid multiplicati.

℣. Domine ne in furore.

Sub uno *Gloria patri* et sub una antiphona.

℞. Erit ipse. ℣. Domine deus meus in te speravi.

℣. Domine dominus noster.

℣. Confitebor.

℣. In domino confido.

℞. Pulchriores. ℣. Salvum me fac.

℣. Usquequo.

℣. Dixit insipiens.

℣. Domine quis habitabit.

¶ Omni die dominica per annum quando de dominica agitur, nisi in tempore paschali, predicti psalmi in .i. nocturno debent dici modo predicto, sub uno *Gloria patri* et sub una antiphona.³⁸

℣. Ex syon species.

³⁵ This antiphon, versicle, and prayer conclude the day's services.

³⁶ All now retire for the night until matins, the first office of the day, said in choro in the early morning hours.

³⁷ Matins are preceded by the peal of various summoning bells.

³⁸ I.e. each group of four psalms is said under one antiphon and one *Gloria patri*.

<Benedicciones matutinales.>

¶ Benedicciones per totum annum pro voluntate ebdomadarii in dominicis diebus, quando de dominica agitur, et in festis .ix. leccionum.

¶ *Alma dei patris
veniat benedictio nobis.*

*Benediccionem perpetua
benedicat nos pater eternus.*

*Ille nos benedicat
qui sine fine vivit et regnat.*

*Deus dei filius
nos benedicere et adiuvare dignetur.*

*Xpc ad eterne
nos ducat premia vite.*

*Virtus xpi bundet
in cordibus nostris.*

*Spiritus sancti gracia
illuminet corda et corpora nostra.*

*Ignem sui amoris
infundet deus cordibus nostris.*

*De celo missus
doceat nos spiritus almus.*

*Ardeat in nobis
divini fervor amoris. |*

*Omnipotens dominus
sua gracia nos benedicat.*

*Propicius et clemens
sit nobis deus omnipotens.*

*Xpc perpetue
det nobis gaudia vite.*

*Ad gaudia paradisi
perducat nos misericordia xpi.*

*Intus et exterius
nos purget spiritus almus.*

*Splendor lucis eterne
nos illuminet sine fine.*

*Iohannes. Fons evangelii
repleat nos dogmate celi.*

*Lucas. Evangelica leccio
sit nobis salus et proteccio.*

*Marcus. Evangelicis armis
muniat nos conditor orbis.*

*Matheus. Per evangelica dicta
deleantur nostra delicta.*

*Divinum auxilium
maneant semper nobiscum.*

*In unitate sancti spiritus
benedicat nos pater et filius.*

¶ A festo trinitatis usque ad adventum domini, quando de dominica agitur, ad nonam leccionem,

*In caritate perfecta
confirmet nos trinitas sancta.*

Hic ordo servetur in festis duplicibus et simplicibus .ix. leccionum.

Nisi quando sine expositione dicitur,³⁹ tunc ad septimam leccionem dicitur,

*Creator omnium rerum
benedicat nos hic et in evum.*

Et tunc ad octavam leccionem,

Divinum auxilium, ut supra.

Ad nonam leccionem,

*Ad societatem civium supernorum
perducat nos rex angelorum.*

Et sic dicatur de quocunque sancto fit servitium. Et semper in festis sanctorum ista benedictio sit ultima quando .ix. lecciones dicuntur.

³⁹ I.e. when, at matins of 9 lessons, there is no Gospel commentary in the third nocturn, which is the case on some saints' days.

3^v

In paschali tempore in festis sanctorum cum regimine chori, quando expositio dicitur, tunc dicitur ad primam leccionem,

| *Fons evangelii.*

vel una de supra notatis que ad expositionem pertinet.⁴⁰

Ad secundam leccionem,

Divinum auxilium.

Ad terciam leccionem,

In unitate.

vel *Ille nos.*

vel *Ad societatem.*

vel *Creator.*

In omnibus festis et profestis .iij. leccionum sine regimine chori per annum, et in festis cum regimine chori paschalis temporis, quando expositio non habetur, ad primam leccionem dicitur,

Alma dei patris.

vel *Omnipotens dominus.*

Ad secundam et terciam leccionem,

ut supra per ordinem.

In ferialibus diebus, quando de feriis agitur, ad primam leccionem dicitur,

Deus misereatur nostri

et det nobis pacem.

vel *Immensa dei pietas*

nos sine fine custodiat.

Ad secundam leccionem,

Ad gaudia paradisi.

Ad terciam leccionem,

In unitate sancti spiritus.

Et semper submissa voce dicantur.⁴¹

⁴⁰ I.e. one of the blessings listed above for John, Luke, Mark, or Matthew, corresponding to the Gospel reading of the day.

⁴¹ In 1519:9^r and 145^r (B-01:45 with footnote 224) the reciting tone of the blessings is F₃ (submissa voce).

Lecciones de ysaia.
Lc.ĩ. *Visio ysaye.*
cum *Hec dicit dominus.*

Et sic debent terminare omnes lecciones propheticæ, preter in tribus noctibus ante pascha. Reliquæ vero lecciones que a *Iube domine* incipiunt, cum *Tu autem* terminantur.⁴²

Per totum adventum legatur de ysaya, usque ad vigiliam natalis domini; nisi in festis sanctorum, et in commemoracionibus beate marie, et in quattuor temporibus; et nisi in .iĩ. et .iiĩ. nocturno dominicarum, tunc enim in .iĩ. nocturno leguntur sermones, et in .iiĩ. nocturno de expositione evangelii.

Tres pueri de prima forma in superpelliceis incipiant similiter,

R̄. *Aspiciens a longe*, ad gradum chori.

Solus autem ebdomadarius puer, primum V̄. | R̄^o. *Iste.*

<Recte V̄. *Quique.* Chor^o. *Ite.*>⁴³

¶ Et sciendum est quod quelibet repetitio que post versum dicitur, debet dici usque ad finem responsorii.

Secundus puer, secundum V̄. *Qui regis.*

Chor^o. *Nuncia nobis.*

Tercius tertium; singuli per se cantent. V̄. *Excita.*

Chor^o. *Qui regnaturus.*

Deinde tres insimul incipiant R̄. *Aspiciens.* Et cantetur a choro.

R̄. *Aspiciebam.* V̄. *Potestas. Et datum.*

R̄. *Missus est.* V̄. *Dabit ei. Et vocabitur.*

¶ In .iĩ. nocturno.

Ā. *Bethleem.* F̄. *Conserva me.*

Ā. *Ecce virgo.* F̄. *Exaudi domine.*

Ā. *Orietur.* F̄. *Diligam te.*

V̄. *Egredietur virga de radice.*

R̄^o. *Et flos de radice eius ascendet.*

⁴² At most matins services, the reader asks for a blessing (*Iube domine benedicere*) before each lesson. He then concludes each lesson with either *Hec dicit dominus deus Convertimini ad me et salvi eritis*, if the lesson is from the prophets; or *Tu autem domine miserere nostri*, if it is from other sources. When the reader does not ask for a blessing (such as in the Vigils of the Dead), the readings lack these concluding phrases.

⁴³ The text in brackets here corrects an error and an obvious omission; see 1519:9^v and 1531:3^v (B-01:48).

Et legatur titulus.

Tres medie lecciones de sermone beati magni episcopi.⁴⁴

Lc.iii. *Igitur quoniam post tempus.*

Et terminatur cum *Tu autem domine.*

R. *Ave maria.* V. *Quomodo. Spiritus sanctus.*

R. *Suscipe verbum.* V. *Paries quidem. Ut benedicta.*

R. *Salvatorem.* V. *Sobrie et iuste. Qui regis.*

Gloria patri. Configuratum.

¶ In .ii. nocturno.

A. *Nox precessit.* V. *Celi enarrant.*

A. *Hora est.* V. *Exaudiat.*

A. *Gaudete.* V. *Domine in virtute.*

V. *Egredietur dominus de loco sancto suo.*

¶ Hee predictae antiphone cum suis psalmis dicantur omnibus dominicis diebus usque ad nativitatem domini, quando de dominica agitur.

Eñg. secundum Mattheum. *Cum appropinquasset ih̄c.*

4^r

Post | pronunciationem evangelii, legatur titulus leccionis sequentis, scilicet *Omelia* vel *Sermo* expositorum evangelii, sic, *Omelia beati gregorii pape*, et consimilis; et legatur titulus ille more leccionis.

R. *Audite verbum.* V. *Annunciate. Salvator.*

R. *Ecce virgo.* V. *Super solium. Et vocabitur.*

R. *Letentur.* V. *Orietur. Et pauperum.*

Gloria.

¶ Non dicitur *Te deum laudamus* per adventum, sed reincipiatur ultimum responsorium. Eodem modo fiat in festis .ix. leccionum que in adventu evenerint.

<In laudibus de adventu.>

Sacerdos dicat versiculum in laudibus, loco nec habitu mutato, modesta voce.⁴⁵

V. *Emitte agnum domine.*

¶ Notandum quod in festis simplicibus, antiphona in laudibus incipitur in secunda forma; in duplicibus festis, in superiore gradu.

⁴⁴ Maximus of Turin (? – 408 × 423), bishop and theological writer.

⁴⁵ In 1519:13^v (B-01:65) the reciting tone of the versicle is F₃ (modesta voce).

℟. *In illa die.* *℟.* *Dominus regnavit.*
℟. *Iocundare.* *℟.* *Iubilare.*
℟. *Ecce dominus.* *℟.* *Deus deus meus.*⁴⁶
℟. *Omnes scientes.* *℟.* *Benedicite.*
℟. *Ecce veniet.* *℟.* *Laudate.*⁴⁷
Caḡ. *Hora est, usque credidimus.*
Yḡ. *Vox clara.*
℣. *Vox clamantis in deserto.*

Hic versiculum et ceteri predicti de nocturno dicantur per totum adventum, sive de dominica agitur sive de feriis. Similiter et hymni suo loco.

℟. *Spiritus sanctus.* *℟.* *Benedictus.*
Or. *Excita quesumus.*

Mem̃. de sancta maria.

℟. *Missus est.*

Hec antiphona dicatur ad memoriam de sancta maria in dominicis et in festis .ix. leccionum per adventum ad matutinas.

℣. | *Egredietur virga.*
Or. *Deus qui de beate.*

¶ Si aliquod festum .ix. leccionum in sabbato per adventum contigerit, tunc in ipso sabbato vespere fiant de dominica, et memoria de sancto, que precedet memoriam beate virginis. Si vero tale festum in dominica infra adventum contigerit, semper differatur in crastinum a dominica, scilicet in .ii. feriam. Vel si in .ii. feria contigerit, in dominica vespere fiant de sancto, et memoria de dominica.

De festis autem .iiii. leccionum per adventum nihil fiat, nisi de octava sancti andree. Sed ad vespere et ad matutinas de sancta maria, de eis fiat memoria.

¶ Si festum sancti andree in hac dominica contigerit, reservetur festum apostoli usque in crastinum, et per ebdomadam de eo fiat memoria. Et in octava, propter dominicam, de eo tantum fiat memoria, et missa in capitulo.

⁴⁶ This psalm, *℟. Deus deus meus*, is followed immediately by *℟. Deus misereatur nostri*, the two said together as one psalm under one *Gloria patri*. This pair of psalms is always intended when *℟. Deus deus meus* is appointed in the rubrics for lauds.

⁴⁷ The final psalm of lauds, *℟. Laudate*, refers to the last three psalms of the psalter, said together as one psalm under one *Gloria patri*. This trio of psalms is always intended when *℟. Laudate* is appointed in the rubrics as the last psalm at lauds.

Quod si die lune festum apostoli contigerit, in octava nihil de eo fiet, preter memoriam et missam post capitulum, propter festum sancti Nicholai,⁴⁸ quod propter⁴⁹ dominicam differtur ad .ii. feriam. Sed quacunque alia feria contigerit in octava, totum servicium fiet de apostolo; et cotidie per ebdomadam, memoria ad vespervas et ad matutinas et ad missam.

Si vero .v. feria ante adventum contigerit, ibi celebrabitur. Et in .vi. feria totum servicium de apostolo fiat;⁵⁰ et in sabbato de sancta maria.

Et memoria de apostolo.

℟. Domine ih̄u xp̄e.

℣. Dilexit andream dominus.

℞. Maiestatem tuam domine suppliciter.

4^v

| **℣ Ad matutinas de sancta Maria cotidianas.**

Inviṭ. Ave maria. ℣. Venite.

℣. Quem terra pontus.

Die dominica et feria .ii. et feria .v.

℟. Benedicta tu. ℣. Domine dominus noster.

Celi enarrant.

Domini est terra.

℣. Specie tua.

Feria .iiii. <recte .iii.> et .vi.

℟. Specie tua. ℣. Eructavit.

Deus noster refugium.

Fundamenta.

℣. Diffusa est.

Feria .iiii. et sabbato.

℟. Gaude maria. ℣. Cantate .i.º.

Dominus regnavit exultet.

Cantate .ii.º.

℣. Specie tua.

⁴⁸ 6 December: Nicholas (c. 270 – 6 December 343), bishop of Myra 317 – 343.

⁴⁹ The phrase “quod propter” is written twice in the manuscript.

⁵⁰ Only when the feast of St Andrew falls on a Thursday is there a full service infra octavas (on this Friday), because the Sundays and ferias of Advent and the Saturday service of St Mary take precedence over other days. Even the octave day itself is impeded when it falls on a Sunday, or on a Monday (which would be the transferred feast of St Nicholas). See the rubrics in Pica 1 & Pica 2:114, 115, 187, 188, 261, 338, 410, 411, 488, 489, 559, 560.

Ēc.ĩ. *Egredietur.*

Et dicatur ab aliquo de secunda forma ex parte chori in stallo, convertendo se ad altare; secunda leccio a consimili, ex parte altera; tercia leccio sicut prima. Et versiculi dicuntur in stallo.

R̄. *Missus est.*

Ēc.ii. *Non secundum visionem.*

R̄. *Ave maria.*

Ēc.iii. *Locutus est dominus ad achaz.*

R̄. *Suscipe verbum.*

Omnes lecciones terminantur cum *Hec dicit.*

¶ Quando servicium beate Marie propter aliquod festum duplex omittitur in choro, ordo feriarum in antiphonis et psalmis et versiculis observetur in sequenti feria; et hoc per totum annum servetur.⁵¹

Ÿ. *Sancta dei genitrix.*

In laudibus.

Ā. *Prophete predicaverunt.* Ʋ. *Dominus regnavit.*⁵²

Cāp̄. *Ecce virgo.*

Ȳ. *O gloriosa.*

Ÿ. *Elegit eam.*

Ā. *Spiritus sanctus.* Ʋ. *Benedictus.*

Oz̄. *Concede nos.*

Mem̄. de sancto spiritu,
de reliquiis,
de omnibus sanctis,
et de pace,
ut supra ad vesperas.

⁵¹ For most of the daily hours of St Mary, the ordo feriarum is the same every day. Only daily matins and Tuesday vespers have any variations; and as noted here, the ordo for either of those days is skipped when her hours are not said.

⁵² Not mentioned here are the other psalms appointed for these lauds (which are the psalms of canonical lauds on Sundays), said under one *Ā. Prophete predicaverunt* and under one *Gloria patri*. Neither 1519 nor 1531 specify the psalms; see 1531:6^r (B-01:74).

Ʋ. *Iubilate.*

Ʋ. *Deus deus meus.*

Ʋ. *Benedicite.*

Ʋ. *Laudate.*

¶ Et notandum quod ubi ecclesia est de aliquo sancto alio quam de | sancta Maria, quando ad matutinas et ad vespervas de die non fiunt consuete memorie, tunc ad vespervas et ad matutinas de sancta Maria fit memoria de sancto loci, que precedet memoriam de reliquiis.

53

¶ Ad .i.⁵⁴

Y^o. *Memento salutis. Maria mater.*⁵⁵ *Gloria tibi.*

Iste hymnus dicatur ad omnes horas de sancta maria in cotidiano servicio, nisi ad vespervas et ad completorium.

℟. *Prophete predicaverunt.* ℟. *Deus in nomine.*
℟. *Laudate dominum omnes gentes.*
℟. *Confitemini.*

Ca^o. *Egredietur virga.*
℟. *Ave maria.* ℟. *Benedicta tu.*
 Gloria patri.
℟. *Diffusa est.*
℟. *Deus qui de beate marie.*

Hec oracio dicatur ad omnes horas.

Ad .ii.

℟. *Missus est.* ℟. *Ad dominum cum tribularer.*
℟. *Levavi.*
℟. *Letatus sum.*

Ca^o. *Non secundum visionem.*
℟. *Diffusa est.*
℟. *Specie tua.*

⁵³ The prayers pro pace ecclesie (*Ad te levavi*) are said at this point; see p. 9 above. These prayers conclude the early morning services in choro. Choir services resume at the 1st hour of the day.

Priests with choir obligations are now free to say their private masses at side altars and in the nave. Such masses are said all through the morning, possibly even while canonical services are conducted in choir. These low masses are all finished before the high mass.

⁵⁴ I.e. de sancta maria. Note that while daily vespers, matins, and lauds of the virgin are said in choro on most days, “cetere vero hore nunquam in choro dicuntur, scilicet .i. .ii. .vi. et .ix. et completorium, nisi quando de ea fit plenum servicium”; see p. 43 below.

⁵⁵ Possibly an error for *Maria plena*. See 1531:6^r (B-01:75). Note, however, that *Maria mater gracia* is attested in Byrd 6b:94.

Ad .vī.

ꝰ. *Angelus domini.* ꝑ. *Ad te levavi.*
ꝑ. *Nisi quia dominus.*
ꝑ. *Qui confidunt.*

Caḡ. *Et percuciet terram.*

R̄. *Specie tua.*

Ŵ. *Adiuuabit.*

Ad .iġ.⁵⁶

ꝰ. *Ave maria.* ꝑ. *In convertendo.*
ꝑ. *Nisi dominus.*
ꝑ. *Beati omnes.*

Caḡ. *Locutus est dominus, usque non temptabo dominum.*

R̄. *Adiuuabit.*

Ŵ. *Elegit eam.*

57

¶ Ad .ī. de adventu.

Yᶑ. *Iam lucis.*

ꝰ. *In illa die.* ꝑ. *Deus deus meus respice. Dominus regit me. Gloria patri.*
ꝑ. *Domini est terra. Ad te domine levavi. Gloria patri.*
ꝑ. *Iudica me domine. Deus in nomine. Gloria | patri.*
ꝑ. *Confitemini. Beati immaculati. Gloria patri.*
ꝑ. *Retribuere. Gloria patri.*

5^r

Predicti psalmi dicantur ad .ī. hoc modo omnibus dominicis per adventum;

⁵⁶ The phrase “Ad .iġ. ꝰ.” is written twice in the manuscript.

⁵⁷ At this point, the daily mass of St Mary (the Ladymass) is celebrated in the *Salve* chapel on this and most days.

The summoning bells for the 1st hour ring during Ladymass, and the 1st hour is begun in choro as soon as that mass has ended.

Compare the practices at Exeter, where the Lady Chapel has its own priest (clericus beate marie), “qui [...] debet interesse matutinis et omnibus horis ac misse beate marie cotidie”; and in addition to the hours of Mary said in choro, “dicantur alie matutine et vespere cum omnibus horis de beata maria in capella eiusdem exonie”; see Exeter Ordinal 1:5-6, 35. The Lady Chapel there also has its own ordinal for the masses of the various seasons and feasts; see Exeter Ordinal 2:472-475.

Compare also the practices at Ottery St Mary, where similar provisions are made for the Lady Chapel; see Ottery Statutes:141-144.

nisi quando vigilia natalis domini in dominica contigerit, tunc dicantur ad ̄. tantum,

℟. *Deus in nomine.*
℟. *Beati immaculati.*
℟. *Retribue.*

¶ *A Domine ne in ira* usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum domini, quando de dominica agitur,

℟. *Te deum.* ℟. *Quicumque vult.*

Et dicatur eadem antiphona super ℟. *Quicumque vult* omnibus dominicis per annum; nisi in vigilia natalis domini quando in dominica contigerit; et nisi infra natalem usque *Domine ne in ira*; et nisi infra pascha et pentecosten; et nisi in festis .ix. leccionum qui in dominicis contingunt celebrari, tunc enim dicitur ℟. *Te iure.*

Et dicitur hec eadem antiphona⁵⁸ in omnibus festis .ix. leccionum et in festis .iiii. leccionum cum regimine chori per annum, nisi in hiis qui contingunt in ebdomada trinitatis.

In festis vero duplicibus, dicitur ℟. *Gracias tibi deus*; nisi in die trinitatis et in die sancti Iohannis baptiste quando infra octavas trinitatis evenerit, et tunc dicitur ℟. *O beata.*

In profestis vero diebus dicitur ℟. *Gloria tibi trinitas*, nisi infra octavas trinitatis.

Caḡ. *Regi seculorum.*

Hoc capitulum dicitur in omnibus festis et octavis in quibus chorus regitur, excepta ebdomada pasche.

In omnibus vero festis .iiii. leccionum, et in octavis .iiii. leccionum, et in festis in quibus dicitur nocturnus quando chorus non regitur, dicitur hoc Caḡ. *Domine miserere.* Et hoc | idem dicitur in feriis a pascha usque ad pentecosten.

In aliis autem feriis per annum, dicitur Caḡ. *Pacem et veritatem.* Et notandum quando hoc capitulum dicitur, tunc fient preces cum prostratione ad omnes horas.

℟. *Ihu xpe.* ℟. *Qui sedes.*

Iste versus dicitur per annum; nisi a Natali usque ad purificationem beate Marie et nisi in commemoracionibus beate marie, et tunc dicitur ℟. *Qui de virgine*; et nisi a pascha usque ad ascensionem, et tunc dicitur ℟. *Qui surrexisti a mortuis.*

⁵⁸ I.e. ℟. *Te iure.*

Ps. Exurge domine.

¶ Notandum quod per totum annum in festis et profestis, dicuntur responsoria super horas, scilicet ad .i. .ii. .vi. et .ix., ab uno: in duplicibus festis, ab uno clerico de secunda forma; et in simplicibus festis, ab uno de prima forma; in profestis, ab uno puero; qui dum dicunt conversi ad altare, locum non mutant nec habitum, videlicet clerici in stallo, pueri ad gradum chori.

*Ps. Exurge domine.*⁵⁹

Dimissa voce dicatur,

Kyrieleyson .iii. Xp̄eleyson .iii. Kyrieleyson .iii.

Ultimum *Kyrieleyson* dicitur eodem tono quo primum, sed dimissiori voce.⁶⁰

Postea dicatur,

Pater noster.

Et ne nos.

Vivet anima.

Erravi.

Credo in deum.

Carnis resurrectionem.

Repleatur.

Domine averte.

Cor mundum.

Ne proicias.

Redde mihi.

Eripe me domine ab homine.

Eripe me de inimicis.

Eripe me de operantibus.

Sic psalmum dicam.

Exaudi nos deus. |

Deus in adiutorium.

Sanctus deus.

Benedic.

Benedic.

Qui propiciatur.

5^v

⁵⁹ This versicle was already written above.

⁶⁰ In 1519-P:149^r-149^v (A-11:[398]), the reciting tone of all but the last *eleyson* is F₃ (dimissa voce); the reciting tone of the last *Kyrieleyson* is D₃ (dimissiori voce).

Qui redimit.

Qui replet.

Confiteor, ut supra.

Deus tu conversus.

Ostende nobis.

Dignare domine die.

Miserere.

Fiat misericordia.

Domine deus virtutum.

Domine exaudi.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Si sit duplex festum, dicitur hec OꝞ. *In hac hora.*

In aliis festis et feriis, OꝞ. *Domine sancte pater.*

Dominus vobiscum.

Benedicamus domino.

<Ad ñ. in capitulo, 'Preciosa'.>

Tunc eant omnes clerici ordinatim in capitulo.

Et puer quidam legat leccionem de martilogio, sine *Iube domine*, pronunciando primo numerum kalendarum vel iduum vel nonarum, et postea etatem lune. Et finiatur hoc modo,

Et aliorum plurimorum sanctorum martirum confessorum atque virginum, sine Tu autem.

Et legatur ad modum leccionum ad matutinas.

Tunc sacerdos dicat hunc V̄. *Preciosa est in conspectu domini.*

Et hanc OꝞ., sine *Dominus vobiscum* et sine *Oremus*,

Sancta maria mater domini. Qui in trinitate perfecta.

Non sequitur *Dominus vobiscum* nec *Benedicamus domino*, sed,

Deus in adiutorium .111.

Gloria patri.

Kyrieleyson. X̄p̄eleyson. Kyrieleyson. alternatim.

Pater noster.

Et ne nos.

Et veniat super nos.

Et respice in servos tuos et in opera tua.

Et sit splendor.

In duplicibus festis et in ceteris cum regimine chori, sequitur | hec

Oz. Omnipotens sempiterne deus.

In ceteris festis et profestis,

Oz. Dirigere et sanctificare.

Dominus vobiscum.

Benedicamus domino.

Hee preces et oraciones per totum annum in capitulo serventur; nisi a cena domini usque ad octavas pasche; et nisi in die animarum.⁶¹

62

¶ Ad .iij.

Y^o. Nunc sancte nobis.

A. Iocundare. P. Legem pone.

Ca^p. Hora est.

R. Veni ad liberandum nos. V. Et ostende. Domine deus virtutum.

Gloria patri. Veni.

V. Timebunt gentes.

Oz. Excita.

Nō. Hec oracio dicitur ad omnes horas diei et tocius ebdomade.

Hoc eciam per totum annum generaliter observetur sive de temporali sive de aliquo sancto fiat servicium, quod semper oracio que dicitur ad matutinas, ad omnes horas dicitur; preterquam in quatuor temporibus adventus; et nisi in dominica infra natalem; et nisi in feria .iij. in rogacionibus.

⁶¹ This service differs in other sources, with various combinations of a second reading, *P. Levavi oculos*, more preces and prayers, and the conclusion *V. Benedicite. R. Dominus*. See Harley:126^v (OCR-LE:41); 1519-P:46^v-49^r and 1531-P:11^r-11^v (A-02:[123-129]). Note that 1531 makes no mention of a procession to or from the chapter house.

⁶² See Harley 2911:8^r (A-02:[126]), “Et de capitulo usque in chorum processionaliter redeant.” Similarly, Arundel:5^r.

At this point, chapter mass is said. On most Sundays, it is de sancta trinitate; on most ferias, it is a requiem mass; but there are many exceptions. The implication in Corpus, Arundel, and Pica is that this chapter mass is said in choir and therefore presumably at the high altar, a possibility not entirely substantiated in Harley and elsewhere.

On this and most Sundays, the blessing of salt and water, the aspersion of the clerics and people, and the Sunday procession (including the procession to the cemetery) are done after chapter mass, before, and to an extent during, the 3rd hour. Double feasts on Sundays and weekdays vary somewhat from this arrangement. There is no aspersion or procession on ferias. See Harley:126^v, 127^r (OCR-LE:41-42, 45-46); and Sarum Processional:1-9. Fasting days and fasting seasons are ordered very differently; see note 279 below.

¶ Ad .vi.

Y^o. *Rector potens.*

Ā. *Ecce dominus. V. Defecit.*

Caḡ. *Nox precessit.*

R̄. *Ostende nobis. V. Et salutare. Misericordiam tuam.*

Gloria. Ostende.

V. *Memento nostri domine in beneplacito.*

¶ Ad .ix.

Y^o. *Rerum deus.*

Ā. *Ecce venit. V. Mirabilia.*

Caḡ. *Sicut in die honeste.*

R̄. *Super te ierusalem. <V.> Et gloria. Orietur dominus.*

Gloria. Super te.

V. *Domine deus virtutum converte nos.*

6^r Hec responsoria dicuntur per totum adventum usque ad vigiliam natalis domini, tam in feriis quam in dominicis, et semper ab uno converso ad altare: in dominicis | ab uno in stallis, in feriis ab uno puero ad gradum chori; loco nec habitu mutato dicuntur.

¶ Et notandum quod per totum annum in dominicis, antiphone que dicebantur in laudibus debent dici super horas diei sicut hac die;⁶⁴ exceptis dominicis diebus a *Domine ne in ira* usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum domini, quando de dominica agitur.

Eodem modo fiat in omnibus festis per annum, tam .iiii. lectionum quam .ix.; nisi in die Innocencium, et in commemoracione beate marie, et in die circuncisionis, et in die pasche et per octavas, et in commemoracione beate marie,⁶⁵ et in dominicis a pascha usque ad ascensionem domini. In hiis,

⁶³ On this Sunday and on most Sundays and feasts, the principal or high mass is said after the 3rd hour. On most ferias, the principal mass is said after the 6th hour; and on most fasting days, after the 9th hour.

⁶⁴ I.e. the first, second, third, and fifth antiphons on the psalms in lauds are said on the psalms at the 1st, 3rd, 6th, and 9th hours, respectively. The fourth antiphon—chanted on an Old Testament canticle—is not usually appointed for any of the hours; but see the next rubric. Despite the phrase “per totum annum”, this rubric applies to only some of the Sundays of the year. It is, however, the usual way of appointing antiphons on most feast days.

⁶⁵ The phrase “in commemoracione beate marie” is written twice in this rubric.

antiphona que ad matutinas dicitur super *Ps. Benedicite*, dicitur ad .ix. super psalmos.⁶⁶

Unde versus. **¶** Anni prima dies pasche necnon puerorum,
Sub. Pre. Ger.⁶⁷ nonam saltu dempto comitantur.

<Pro omnibus fidelibus defunctis.>

Et sciendum est quod cotidie post nonam dicitur,

Ps. De profundis.

cum hac *Oz. tantum. Absolve quesumus.*⁶⁸

Nisi in festis duplicibus; et nisi per ebdomadam natalis, pasche, et pentecostes. In quadragesima vero non dicitur, nisi in festis .ix. leccionum.

⁶⁹

<Pro animabus quiescentium in cimiterio.>⁷⁰

¶ Omnibus dominicis, peracta processione cum precibus consuetis et dominica oracione ad gradum chori, exeat sacerdos processionaliter, cum cruce et ceroferariis, diacono, et subdiacono, ad cimiterium canonicorum.

Aspersa ibi aqua benedicta, | dicatur,

Ps. De profundis.

cum hac *Oz. Deus meus miseracione.*

⁶⁶ I.e. on the feast days listed here, the fourth antiphon of lauds (on the Old-Testament canticle *Benedicite*) is appointed for the 9th hour, rather than the fifth antiphon.

⁶⁷ The first syllables of three of the antiphons in question (*Sub throno* on Holy Innocents; *Pre timore* on Pascha; and *Germinavit radix iesse* on Circumcision) make up the phrase, "Sub. Pre. Ger."

⁶⁸ See 1531:7^r (B-01:83), where the expansive rubrics describe a much more substantial devotion: *Ps. De profundis, Kyrieleyson Xp̄eleyson Kyrieleyson, Pater noster*, preces for the dead, *Oz. Absolve*, and *Ps. Requiescant in pace. Rl. Amen.*

See also Exeter Ordinal:40, "Omni eciam die per annum post nonam de die, quando nona dicitur immediate post missam, vel alias in recessu ultimo a choro ante prandium, dicatur *Ps. De profundis* pro omnibus fidelibus defunctis, in stacione puerorum sine nota."

⁶⁹ These prayers pro omnibus fidelibus defunctis conclude the morning services.

All now take their noonday meal (the prandium) and conduct other affairs until vespers, the next office of the day, said in choro in the late afternoon.

⁷⁰ These rubrics are misplaced. This observance is the last part of the procession done before the 3rd hour on this and most Sundays. See the third paragraph of note 62 above.

¶ **Ad vesperas.**⁷²

℟. <i>Sede a dextris.</i>	℣. <i>Dixit dominus.</i>
℟. <i>Fidelia.</i>	℣. <i>Confitebor.</i>
℟. <i>In mandatis.</i>	℣. <i>Beatus vir.</i>
℟. <i>Sit nomen domini.</i>	℣. <i>Laudate pueri.</i>
℟. <i>Nos qui vivimus.</i>	℣. <i>In exitu.</i>

Isti psalmi dicuntur omnibus dominicis diebus ad secundas vesperas, quando de dominica agitur; nisi a nativitate usque ad *Domine ne in ira*; et nisi a pascha usque ad *Deus omnium*.

Caḡ. *Hora est.*

℣. *Tu exurgens.*

Et dicatur ab aliquo de secunda forma pro dispositione regencium chorum, nec loco nec habitu mutato; et hoc modo dicitur in omnibus dominicis per adventum, quando de dominica dicuntur vespere. In ferialibus diebus dicitur ab uno puero ad gradum chori.

Tu exurgens, et cetera.

Chor^o. *idem.*

℣. *Quia tempus miserendi eius.*

Chor^o. *Misereberis syon.*

Gloria patri.

Chor^o. *Tu exurgens.*

Tunc sine versiculo statim incipiatur,

Y^o. *Conditor.*

Hoc responsorium⁷³ dicatur cotidie per adventum, preterquam in sabbatis et in festis .ix. leccionum, usque ad *O sapientia*.⁷⁴

℣. *Rorate celi.*

℟. *Ne timeas.* ℣. *Magnificat.*

Oz. *Excita.*

⁷¹ Vespers are preceded by various summoning bells.

⁷² I.e. second vespers of Advent Sunday. Harley is inconsistent in specifying second vespers.

⁷³ I.e. ℣. *Tu exurgens*, said before the hymn.

⁷⁴ 16 December: *O sapientia*, the first of eight special antiphons on the Magnificat, which are said at successive vespers from the evening of 16 December to the evening before the Vigil of the Nativity; see pp. 58-59 below.

Ad memoriam de sancta maria.

℟. Beata es maria.

℣. Egredietur virga.

℞. Deus qui de beate marie.

6^v

Hic ordo memoriarum de sancta maria ad utrasque vespervas et ad matutinas servetur per totum adventum | in festis .ix. leccionum et in dominicis; nisi quando *℟. Beata es maria* dicitur super *℟. Magnificat*, tunc ad memoriam de sancta maria, *℟. Ne timeas*.

Hoc eciam per totum annum bene observetur, quod quando commemoracio beate virginis fit in crastino alicuius festi .ix. leccionum vel .iij. cum regimine chori, quod eodem die contingit in adventu et in tempore natalis, dicatur ad memoriam de sancta maria antiphona, versiculus, et oracio sicut ad secundas vespervas de temporali, ut prenotatum est.⁷⁵

Per reliquum vero tempus.

℟. Sub tuam proteccionem.

℣. Sancta dei genitrix.

℞. Concede nos famulos.

Ordo huius diei, scilicet antiphonarum super psalmos ad utrasque vespervas, servetur omnibus dominicis per adventum; et a *Domine ne in ira* usque ad pascha; et ab octavis trinitatis usque ad adventum domini, quando de dominica agitur.⁷⁶ Antiphone vero super psalmos de nocturnis per adventum tantum dicuntur.⁷⁷

78

⁷⁵ I.e. *℟. Beata es maria*, etc. This rubric addresses, obliquely, that the commemoration in this case would lack a first vespers, because second vespers of the feast take precedence; and that a proper seasonal antiphon is used at the memorial for the commemoration in Advent and Christmastide. In all other seasons of the year, general antiphons, including *℟. Sub tuam proteccionem*, are appointed; see the rubrics in the last paragraph of p. 106.

⁷⁶ Detailed descriptions of the components and structures of each canonical hour on each day of the week are found below, in the services of the week of the first Sunday after the octave of Epiphany (*Domine ne in ira*); see pp. 129-144. Among other things, the extensive rubrics there provide the ordo feriarum for the antiphons and psalms used throughout the year outside Paschaltide, Nativitytide, and certain feasts and fasting days. Rubrics throughout this first week of Advent sometimes assume prior knowledge of those rubrics and sometimes provide information that is missing there.

⁷⁷ The antiphons on the psalms at matins and lauds on Sundays and feasts are often proper, as they are in Advent, and thus not from the ordo feriarum.

⁷⁸ At this point, daily vespers of St Mary are said in choro (if the next day is not a double feast); see pp. 5-6 above. These vespers are followed by vespers and matins of the dead (if the next day is not a feast or octave with ruling of the choir); see the next section.

<Vigilie mortuorum cotidiane.>⁷⁹

¶ Dictis hac die vespers de sancta Maria, fiant vigilie mortuorum, cum missa in crastino;⁸⁰ et dicuntur cotidie usque ad vigiliam natalis domini, nisi in primis vespers .ix. leccionum.

Et iterum ab octavis epiphanie usque ad .iij. feriam ante pascha. Et in illa .iij. feria, fiunt vigilie mortuorum cum .ix. leccionibus et cum missa in crastino + [nisi aliquod festum duplex impediatur, et tunc predictum servicium fiat in aliqua feria precedente ipsius ebdomade que ad hoc vacaverit, videlicet in dominica vel in .ij. feria.] Et sic compleatur servicium mortuorum usque ad octavas pasche || [nisi corpus presens forte contigerit.]

Post octavas vero pasche non fiet memoria defunctorum .: [in conventu] nisi presens corpus fuerit, vel dies anniversarii contigerit, vel servicium triginta dierum imperfectum fuerit, | usque in crastinum trinitatis.

Tunc enim fiunt vigilie mortuorum abhinc usque ad adventum.

Impediuntur vigilie mortuorum per festa duplicia in primis et in secundis vespers. In aliis eiam festis et in octavis in quibus chorus regitur, in primis vespers tantum.

Fiunt autem vigilie mortuorum cum .ix. psalmis et .ix. leccionibus quandocumque corpus presens adest, vel dies anniversarii contigerit, vel servicium triginta dierum faciendum fuerit; nisi in tempore paschali, tunc enim dicuntur .iij. antiphone, .iij. psalmi, .iij. lecciones tantum.⁸¹

⁷⁹ These vigils consist of vespers, matins, and lauds (but not the little hours) said together or separately (see note 86 below) in choro on most ferias and, in certain cases, on feasts. On a given day, vigils are either 'daily' or 'solemn'; see notes 81 and 82 below. In Harley, the offices themselves are given on ff. 83^r-83^v.

See Sarum Manual:125-144 for extensive descriptions of the components and structure of daily and solemn vigils, when they are said or not said, and how they change with the liturgical seasons. See also Harley:150^v-151^v (OCR-LE:125-128); 1531:7^v-8^r (B-01:89-95); 1519-P:180^r-191^v and 1531-P:51^v-53^v (A-13).

⁸⁰ I.e. "missa in crastino in capitulo", 1531:7^v (B-01:89). See Wordsworth in Tracts:207-208, "The Chapter Mass was, as a general rule, a Requiem Mass said in commemoration of the Departed. It followed the Chapter Office after Prime (and after the 'Commendacio Animarum' when that was recited), and it preceded the High Mass. Sometimes when the proper mass of a Sunday or a Vigil could not be said as the principal mass of the day, provision was made that the displaced mass should be said for 'missa in capitulo,' on the same or some other convenient day. We find instances also of a Vigil mass said 'in Chapter'."

⁸¹ These are 'solemn vigils', fully chanted, with an antiphon on all the psalms, and three nocturns in most seasons (one in Paschaltide); said only at funerals, obits, or trentals.

Per reliquum vero tempus tocius anni quodocunque fiunt vigilie mortuorum, dicuntur cum sola antiphona ad vespervas, scilicet *Placebo*; et cum sola antiphona ad matutinas, scilicet *Dirige*, et cum .ix. psalmis et .iij. leccionibus; et cum una sola antiphona in laudibus, scilicet *Exultabunt*;⁸² ⁸³ et tunc semper ante lecciones dicitur iste,

*V. Complaceat tibi domine ut eruas me.
Domine ad adiuvandum me respice.*

Et dicuntur tales vigilie sine nota.

7^r Lecciones alternatim dicuntur, scilicet prima leccio ex parte chori cum uno ab una parte; secunda leccio cum uno ex altera parte a consimili;⁸⁴ tertia leccio ut prima. Similiter quando .ix. lecciones dicuntur, tunc prima turba leccionum dicitur ex parte chori in stallo, secunda turba ex altera parte, tertia turba ut supra. Et versiculi ante lecciones et ante *Magnificat* et *Benedictus* dicuntur ab aliquo | in stallo.

Item quando fiunt vigilie mortuorum cum nota, scilicet cum .ix. leccionibus et .ix. psalmis, tunc ultimus versus sit loco antiphone.⁸⁵

Quando vero laudes mortuorum non sequuntur continuo <recte continue>, non dicitur versiculus ante laudes; sed dicto responsorio, statim dicitur *Kyrieleyson Xp̄eleyson Kyrieleyson, Pater noster*, cum precibus mortuorum, et cum *Ps̄o. Exaltabo te*, et cum oracionibus consuetis. Et tunc post laudes dicitur iste *Ps̄. Voce mea ad dominum clamavi*, cum oracionibus que dicuntur ad *Placebo*. Hoc semper fit quando laudes non sequuntur continue.⁸⁶

⁸² These are ‘daily vigils’, said sine nota, with all the psalms at each hour under one antiphon and with a single nocturn at matins; said on most ferias outside Paschaltide, when there is no funeral, obit, or trental.

⁸³ The first words of the antiphons ‘Placebo’ and ‘Dirige’ are widely used as the names of the vespers and matins services themselves. At times, but rarely, ‘Exultabunt’ is similarly used for lauds.

⁸⁴ *Recte* prima leccio ex parte chori ab uno ex illa parte; secunda leccio ex altera parte a consimili.

⁸⁵ The first antiphon on the first psalm at vespers, *Placebo domino*, is the last verse of the psalm itself (*Ps̄. Dilixi*). See 1531-P:52^r (A-13:[446]), “Ultimus versus huius psalmi, scilicet *Placebo*, non psallatur, sed statim loco antiphone cantetur, secundum usum Sarum.”

⁸⁶ In ‘winter’ (from All Souls Day to the Tuesday in Holy Week, inclusive), vespers and matins of the dead are said together without interruption, after vespers of the day and of St Mary; lauds are said the next day, after matins and lauds of the day and of St Mary. On All Souls’ Day and in Quadragesima, however, the hours of daily (but not solemn) vigils are said separately over the course of the liturgical day; see p. 164 and note 279 below.

Item quando vigilie mortuorum fiunt cum una antiphona et .ix. psalmis et .iiii. leccionibus, tunc in omni feria .iiii. et .v. per totum annum, sit tertium R̄. *Libera me domine de viis inferni. V̄. Clamantes.*⁸⁷

¶ Post octavas pasche in quacunque feria inchoetur servicium mortuorum,⁸⁸ incipiatur ad primum nocturnum, et compleantur duo sequentes nocturni in eadem ebdomada si fieri poterit. Si autem fieri poterit sive non, deinceps non servetur ordo nocturnorum sed feriarum quod in aliis temporibus anni observetur. Preterea in paschali tempore, tertium R̄. erit *Libera me domine de morte eterna.*

In aliis vero temporibus, dicuntur responsoria secundum ordinem ystoriarum <recte ordinem feriarum>;⁸⁹ ita tamen quod quando lecciones tercii nocturni dicuntur ad vigiliam .iiii. leccionum, semper, ut dictum, sit tertium R̄. *Libera me domine de viis.*

In vigiliis .ix. leccionum, ultimum responsorium, scilicet *Libera me domine de morte*, dicitur cum tribus versibus, scilicet *Dies illa, Quid ergo, Nunc x̄p̄e te petimus.*

90

In ‘summer’ (Pascha to All Saints’ Day, inclusive), all the hours of daily and solemn vigils are said together without interruption after vespers of the day and of St Mary. See the sources referenced in note 79 above, and the marginal note in Harley:76^v.

⁸⁷ The three nocturns of solemn matins are said on successive days as the single nocturns of daily matins, with the first nocturn on Sunday, the second on Monday, and the third on Tuesday, repeating from Wednesday to Friday. Following this ordo feriarum, on Tuesdays and Fridays, the third responsory at daily matins should be the 9th responsory of solemn matins, from the third nocturn; but R̄. *Libera me* is appointed in its place.

A similar distribution of the nocturns is appointed for the single nocturns of solemn matins in Paschaltide.

⁸⁸ While the expectation is that vigils will not be said in Paschaltide, in practice, the need for solemn vigils commonly arises, and a special form of the service is appointed for such vigils in this season. The general rubric might better state that *daily vigils* are not said in Paschaltide.

⁸⁹ As just mentioned in the previous rubric, the ‘ordo dominicalis’ is followed only on the first three days that solemn matins are said in Paschaltide. At all other times, the ordo feriarum is followed. See also 1531:8^f (B-01:91), “In quotidianis obsequiis mortuorum [...] in leccionibus vero legendis et responsoriis dicendis, ordo feriarum servetur”.

⁹⁰ At this point, compline of the day and the prayers pro pace ecclesie (*Ad te levavi*) are said in choro, as above at first vespers. Compline of St Mary is said extra chorum and privatim, and an antiphon to St Mary is chanted in the *Salve* chapel. These prayers conclude the day’s services. See pp. 6-10 above. All now take their evening meal (the cena) and retire for the night until matins, said in choro in the early morning hours.

¶ Commendacio cotidiana.⁹¹

℟. *Requiem. V. Beati immaculati, usque Ad dominum cum tribularer.*⁹²

<Kyrieleyson. X̄p̄eleyson. Kyrieleyson.>

Dicto *Pater noster sine Et ne nos,*
dicatur *V. Domine probasti, sine Gloria patri.*⁹³

℣. *Requiem eternam.*

A porta inferi.

Credo videre.

Requiescant in pace.

Domine exaudi.

Dominus vobiscum.

℞. *Tibi domine.*⁹⁴

Et tunc dicantur secundo loco oraciones speciales, si sit anniversarium vel servicium triginta dierum.

Et tercio loco, tacente executore, dicat unusquisque per se privatim,

℞. *Deus qui nos patrem et matrem.*

Finita hac oracione, executor officii, iterum vocem exaltans ut prius, concludat cum oracione communi pro omnibus fidelibus defunctis.⁹⁵

Et quando commendacio dicitur in capitulo, nulla sequitur oracio; sed dicto ℞o. *Domine probasti*, statim incipiatur missa. Et ad illam missam dicantur oraciones que ad commendacionem illo die dici deberent. De oracionibus et ceteris ad vigiliis mortuorum spectantibus, require die animarum.

⁹¹ On all days when vigils are appointed, a solemn or daily commendation must also be said after the 1st hour and Preciosa, followed immediately by the requiem mass in capitulo.

On days when solemn vigils are appointed, the short, solemn commendation is chanted cum nota. When daily vigils are appointed on ferias outside quadragesima, the longer daily commendation is said extra conventum and privatim. In quadragesima, the daily commendation is said in conventu but sine nota, with additional collects. See 1531:8^r (B-01:92); 1531-P:53^v (A-13:[462]); and Sarum Manual:142-144.

⁹² I.e. the entirety of *V. Beati immaculati, sine Gloria patri.*

⁹³ The solemn commendation ends here.

⁹⁴ The daily commendation outside quadragesima ends here, with this collect only, followed by the concluding *℣. Requiescant in pace, ℞. Amen*, all said privatim.

⁹⁵ The daily commendation in quadragesima ends here, after the additional collects. As mentioned above in note 29, the phrase “vocem exaltans” refers to chanting, as would be expected for prayers said in conventu. See the daily commendation on the first Monday in quadragesima, pp. 162-163 below.

Feria .iī. in adventu.

Invit̄. *Regem venturum. P̄. Venite.*

7^v

Et dicitur ab uno de secunda forma in stallo vertendo se ad altare, loco nec habitu mutato; et sic in omnibus feriis. Istud invitatorium dicitur cotidie per adventum in profestis | diebus usque ad vigiliam natalis domini, nisi in ieiuniis quatuor temporum.

Y^o. *Verbum supernum.*

Ā. *Dominus defensor. P̄. Dominus illuminacio.*

Et cetera antiphona feriales cum nocturnis,
sicut notantur in feriis post *Domine ne in ira.*⁹⁶

Ÿ. *Ex syon species.*

¶ Et sciendum est quod omni die dominica per annum, quando de dominica agitur, et qualibet feria, sive de feria agatur sive de festo .iīi. leccionum, sine *Te deum laudamus* [semper] ad matutinas dicitur nocturnum; nisi in paschali tempore; et nisi in octavis sancti andree, et in commemoratione beate marie et sancti loci per adventum.

Lecciones de ysaia legantur per totum adventum in profestis diebus,
nisi in hiis in quibus dicitur expositio.

R̄. *Aspiciebam.*

R̄. *Missus est.*

R̄. *Ave maria.*

[Et dicitur hic versiculus ante laudes cotidie usque natalem domini, quando de temporali agitur.]

Ÿ. *Emitte agnum domine.*

In laudibus.

Ā. *Miserere. P̄. Ipsum.*

Et cetera antiphona et psalmi feriales.

Caḡ. *Ecce dies veniunt.*

Y^o. *Vox clara.*

Ÿ. *Vox clamantis.*

Ā. *Angelus domini. P̄. Benedictus.*

Terminatur antiphona cum neupmate.

⁹⁶ In general, rubrics list only the first antiphon or psalm of a given service, sometimes followed by notes like this, sometimes not, sometimes with no mention of any antiphons or psalms whatsoever. In all these cases, unless there is a clear indication to the contrary, the intended psalms are those from the usual ordo feriarum for the hour and day in question.

<Preces feriales.>

Sequitur alternatim, *Kyrieleyson* .i.iii. *Xp̄eleyson* .i.iii. *Kyrieleyson* .i.iii.

Pater noster.

Et ne nos.

Ego dixi.

Convertere domine.

Fiat misericordia tua.

Sacerdotes tui.

Domine salvum fac.

Salvos fac servos.

Salvum fac populum.

Domine fiat pax.

Oremus pro fidelibus.

Exaudi domine vocem.

℟. *Miserere, cum Gloria patri.*

Exurge domine.

Domine deus virtutum.

Domine exaudi.

Dominus vobiscum. |

Hee preces non mutantur, quando preces dicuntur ad matutinas, ad .i.iii. .v̄i. .i.iii., et ad vespervas.

℣. *Excita quesumus.*

Mem̄. de sancta maria.

℟. *Sanctus spiritus.*

℣. *Egredietur virga.*

℣. *Deus qui de beate marie.*

Mem̄. de omnibus sanctis.

℟. *Ecce dominus veniet.*

℣. *Ecce apparebit.*

℣. *Consciencias nostras.*

¶ Quocienscunque consuete memorie fiunt, scilicet de omnibus sanctis et de sancta maria, potest fieri memoria de sancto loci, que precedet memoriam de omnibus sanctis. Et per ebdomadam fit plenum servicium de illo ubi convenienter fieri potest, eo modo quo de beata maria, nisi quod plenum servicium beate marie reservatur principaliter ad sabbatum cum vacaverit, ut alibi suo loco dicitur.

In ferilibus diebus quando ad horas preces dicuntur, chorus prostratus esse debet ex quo inchoatur *Kyrieleyson*, usque *Per dominum nostrum* post oracionem. Solus sacerdos de prostratione se erigit cum dicitur *Exurge*

domine, osculando formam. Ad matutinas chorus debet esse prostratus dum *Pater noster* dicitur ante lecciones, quousque dixerit *Et ne nos*. In laudibus sicut ad vespas.

Ad quamlibet missam que de feria dicitur, nisi in paschali tempore, post *Sanctus* usque *Per omnia* ante *Agnus dei*.

Preterea in quadragesima in incepzione cuiuslibet hore fit genufleccio.

Prostratus debet eciam esse chorus in omni feria quando de feria agitur extra paschale tempus.

8^r In vigilia | mortuorum, ad *Placebo*, ex quo dicitur *Kyrieleyson* donec ultima oracio dicatur. Ad *Dirige*, dum oracio dominica dicitur ante lecciones, quousque dixerit *Et ne nos*. Post *Benedictus*, eodem modo quo post *Magnificat* ad *Placebo*.

97

¶ Ad ñ.

¶. *Veni domine.* ¶. *Deus in nomine.*

||[*Beati immaculati.*]

¶. *Gloria tibi.* ¶. *Quicumque vult.*

In hac feria et in singulis feriis per annum, quando de feria agitur, antiphona super *Quicumque vult* dicitur de uno <recte ab uno> de secunda forma.

Caḡ. *Pacem et veritatem.*

R̄. *Ihu xpe*, cum versu, sicut in dominica precedenti.

Et precibus usque *Fiat misericordia.*

Tunc statim sequatur *Exaudi domine vocem.*

¶. *Miserere.*

Et cetera sicut ad matutinas prenotatum est, usque ad oracionem.

Oz. *Domine sancte pater.*

Et cetera sicut in dominica precedente.

98

⁹⁷ Matins and lauds of St Mary (if the day is not a double feast), daily lauds of the dead (if the day is not a feast or octave with ruling of the choir), and the prayers pro pace ecclesie (*Ad te levavi*) are said in choro at this point; see pp. 17-19 above. These conclude the early morning services in choro. Daily masses and the Ladymass follow, and choir services resume at the 1st hour.

⁹⁸ The 1st hour in chapter follows, and then, on most ferias, the daily commendation (usually *privatim*) and the chapter mass.

¶ Ad .iij.

℟. Tu autem domine. Ʋ. Legem pone.
Caḡ. Qui venturus est.
℞. Veni ad liberandum. Ʋ. Et ostende.
Ʋ. Timebunt gentes.

Et sic ad omnes horas dicuntur responsoria et versiculi sicut in dominica precedente, nisi quod in dominica dicuntur in secunda forma, et in feriis in prima forma. Preces ad horas sicut ad matutinas dicuntur, cum oracione dominicali.

Cotidie per adventum dicatur .vi. ante missam, nisi in dominicis et in festivis diebus.

Ad .v.

℟. In tuo adventu. Ʋ. Defecit.
Caḡ. Prope est.

Ad .iix.

℟. Veni domine. Ʋ. Mirabilia.
Caḡ. Venite ascendamus.

Hee antiphone et capitula, responsoria, et versiculi dicantur ad omnes horas in profestis diebus, usque | ad vigiliam natalis domini; et preces ut supra.

99

¶ Ad vespervas.

℟. Inclinauit. Ʋ. Dilexi.
Et cetere antiphone feriales cum suis psalmis.
Caḡ. In diebus illis.

Hoc capitulum dicatur cotidie ad vespervas per adventum, nisi in sabbato et dominicis diebus et festis sanctorum.

℞. Tu exurgens.

Hoc responsorium ab uno dicitur ad gradum chori et modo quo dicuntur responsoria super horas.

⁹⁹ As on most ferias of the year, there is no aspersion or procession, and the principal mass is said after the 6th hour. The 9th hour and the prayers pro omnibus fidelibus defunctis (*De profundis*) are chanted immediately thereafter, concluding the morning services in choro; see pp. 25-26 above. All now take their noonday meal (the prandium) and conduct other affairs until vespers, the next office of the day, said in choro in the late afternoon.

Y^o. *Conditor.*
V. *Rorate.*
A. *Ierusalem. P. Magnificat.*
Preces sicut ad matutinas.
Oz. *Excita quesumus.*

Mem. de sancta maria.
A. *Ne timeas.*
V. *Egredietur virga.*
Oz. *Deus qui de beate marie.*

Mem. de omnibus sanctis.
A. *Ecce dominus veniet.*
V. *Ecce apparebit dominus.*
Oz. *Consciencias.*

Hic ordo memoriarum observetur cotidie ad vespervas et ad matutinas in profestis diebus, usque ad vigiliam natalis domini ||[eciam in octavis sancti andree apostoli]; nisi quod A. *Ave maria* dicetur ad primum O,¹⁰⁰ ubicunque incipitur, et nulla tunc memoria fiat de omnibus sanctis.

Hic ordo capitulorum, responsoriorum, ymnorum, et versiculorum servetur per totum adventum in profestis diebus, usque ad vigiliam natalis domini, ad vespervas et ad matutinas et ad horas; nisi in ieiunio quatuor temporum, tunc enim dicitur oratio de ieiunio.¹⁰¹

¹⁰²

Feria .iij.¹⁰³

Ad nocturnum.

A. *Ut non delinquam. P. Dixi custodiam.*
Et cetera ut in feriis.

¹⁰⁰ 16 December: *O Sapiencia.*

¹⁰¹ In fact, there are other changes to these services in Advent; this rubric is misleading.

¹⁰² Daily vespers of St Mary (if this day or the next is not a double feast), vespers and matins of the dead (if this day is not a double feast, or the next day is not a feast or octave with ruling of the choir), compline of the day, and the prayers pro pace ecclesie (*Ad te levavi*) are said in choro. Compline of St Mary is said privatim, and an antiphon to Mary is chanted in the *Salve* chapel. See pp. 5-10 above. All now take their evening meal (the cena) and retire for the night until matins.

¹⁰³ After the very detailed rubrics for the first two days of the liturgical year, the rubrics for subsequent days generally provide limited information, focusing on texts and practices that are unique to the given day or season.

8^v

℣. *Egredietur virga.*

℞. *Suscipe verbum. V. | Paries.*

℞. *Salvatorem.*

℞. *Audite verbum.*

℣. *Emitte agnum.*

In laudibus.

℞. *Secundum magnam. V. Miserere.*

Et cetera ut in feriis.

||[Caḡ. *Ecce dies veniunt.*

Y^o. *Vox clara.*

℣. *Vox clamantis.]*

In Eṽnḡ. ℞. *Leva ierusalem. V. Benedictus.*

¶ Ad vesperas.

+ [Caḡ. *In diebus illis.*

℞. *Tu exurgens domine.*

Y^o. *Conditor alme.]*¹⁰⁴

℞. *Querite dominum. V. Magnificat.*

Feria .iiii.

Ad nocturnum.

℞. *Avertet. V. Dixit insipiens.*

℣. *Egredietur dominus* ||[*de loco sancto suo.*

℞^o. *De petra deserti ad montem.]*¹⁰⁵

℞. *Ecce virgo.*

℞. *Obsecro. V. A solis ortu.*

℞. *Alieni. V. Ego veniam.*

Gloria. Et colles.

In Eṽnḡ. ℞. *De syon. V. Benedictus.*

¶ Ad vesperas.

℞. *Veniet forcior. V. Magnificat.*

¹⁰⁴ In the manuscript, the hymn is incorrectly written before the responsory.

¹⁰⁵ The versicle is correct as written; but the response should be ℞^o. *Veniet ut salvet populum suum a peccatis eorum.* The incomplete response written here is for ℣. *Emitte agnum*, the versicle before lauds.

~~{¶ Si aliquod festum simplex .ix. leccionum in feria evenerit, semper memoria de adventu fiat ad utrasque vespervas et ad matutinas. Et nihilominus observetur ordo responsoriorum dominicalis historie, ita tamen quod responsoria ferialia non omittantur. Et si tot ferie per ebdomadam vacaverint quod responsoria de .iii. nocturno dominicalis historie debeant cantari, tunc ibi dicantur responsoria ferialia. Hoc eciam generale sit per totum annum.}~~

+ [Si aliquod festum sanctorum in aliqua predictarum feriarum contigerit unde servicium fieri debeat, deinceps non servetur ordo feriarum in leccionibus legendis et in versibus et psalmis <recte responsorii> cantandis in feriis subsequentibus; sed servetur ordo versiculorum, leccionum, et responsoriorum. Ita tamen quod responsoria ferialia non omittantur.

Et semper si tot ferie vacaverint per ebdomadam quod responsoria de .iii. nocturno historie dominicalis cantentur, tunc ibi dicantur responsoria ferialia. Si autem tres ferie in una ebdomada non vacaverint, tunc in .ii. nocturno quando de feria agitur, vel in .i. nocturno; nisi una sola feria per ebdomadam ad hoc vacaverit, dicantur responsoria ferialia; quod per totum annum observetur quando responsoria de istoria dominicali per ebdomadam cantantur tantum.

Tamen ^[per estatem non dicitur] nisi unum solum responsorium feriale per ebdomadam, quando istoria duratura fuerit. ¶ Si vero duratura non fuerit, omnia responsoria ferialia si necesse fuerit in una feria ad matutinas dicantur.]¹⁰⁶

¹⁰⁶ In most weeks, the versicles and responsories from the three nocturns of Sunday matins are appointed on successive days to the single nocturns of daily matins, with the first nocturn on Monday, the second on Tuesday, and the third on Wednesday, repeating from Thursday to Saturday. Separately, the Biblical lessons from Sunday are continued through the week, with specific readings assigned to each day.

In most weeks, one or more of the responsories from the third nocturn are replaced by ferial responsories, specially appointed for the week. If the week were to follow the ordo feriarum, the responsories from the third nocturn would fall on Wednesday, and the ferial responsories would be said there.

In practice, though, this ordo feriarum for versicles, readings, and responsories is almost never followed. Feasts with their own propers regularly take precedence over the feria; and after their observance, the versicles and responsories are resumed in the order they were said on Sunday, i.e. the 'ordo dominicalis'.

Interruptions by feasts can severely hamper the ability to say all the appointed responsories within the week. At times, some of them must be omitted, although as emphasized here, the ferial responsories are always said, preferably in tandem with the antiphons from the third nocturn of the history.

Additional, similar rubrics for distributing the versicles and responsories of the Sunday history are scattered throughout Harley 1001. See in particular the cohesive set of explanatory rubrics in the marginal notes on the third Sunday of Quadragesima, pp. 172-173 below.

Feria .v̄.

Antiphone et psalmi feriales.
Responsoria querite in .ī. feria.

℟̄. *Benedicta tu.* ℣. *Benedictus.*

Ad vesp̄as.

℟̄. *Expectabo.* ℣. *Magnificat.*

Feria .vī.

Antiphone et psalmi feriales.
Versiculum et responsoria querite in feria .īī.

℟̄. *Ecce veniet.* ℣. *Benedictus.*

<Commemoracio de sancta Maria in adventu.>

¶ Hac die, vesp̄ere erunt de sancta maria, nisi impedimentum evenerit.

Et fiet memoria de adventu cum

℟̄. *Ex egypto.*¹⁰⁷

℣. *Rorate.*

℞. ut supra.

Hic ordo de predictis feriis, scilicet de antiphonis et psalmis ad | matutinas et ad vesp̄as, et tam ad nocturnum quam in laudibus, servetur per totum annum quando de feriis agitur extra tempus paschale.¹⁰⁸

The Biblical lessons that are not read due to the feast are (perhaps) added to the next day's readings. This is supported by a long section in Tracts:19-22, which concludes, "Legendo per totum annum omnes lectiones de biblia extractas secundum ordinem lectionum, non secundum titulos et rubricas dominicarum et feriarum, neque per saltum."

Interestingly enough, in this first week of Advent, the responsories are not distributed in the usual way. The first responsory of Sunday is not used at all during the week; instead, the responsories appointed for Monday are the second and third from the first nocturn and the first from the second nocturn; and so on. As in most weeks, this order will be interrupted, in this case by the feast or the octave of St Andrew.

¹⁰⁷ I.e. the antiphon on the *Magnificat* for the feria, said at the memorial because vesp̄ers of the commemoration impede the ferial service. The ferias of Advent (and of Quadragesima, and a few other ferias) are 'privileged ferias'. When they are impeded, there is a memorial for them after vesp̄ers and lauds, exactly as for impeded feasts (but not for regular ferias).

¹⁰⁸ While the rubrics of this week are very detailed, they are not complete without reference to the rubrics in the week of the first Sunday after the octave of Epiphany (*Domine ne in ira*); see pp. 129-144 below. Taken together, these weeks provide the content and structure for all the canonical and votive hours outside Nativitytide, Quadragesima, and Paschaltide.

¶ Sabbato.

Ad matutinas.

Memñ. de adventu.¹⁰⁹

℟. *Syon noli.*

Per totum adventum fit memoria de adventu de quocunque sancto contigerit servitium.

<Ad vespas.>¹¹⁰ De sancta maria.

Cap̄. *Ecce virgo.*

Nullum responsorium.

Yº. *Ave maris stella.*

Ÿ. *Egredietur virga.*

℟. *Ne timeas.* P. *Magnificat.*

Oz. *Deus qui de beate.*

Memñ. de adventu ut supra.¹¹¹

Completorium de adventu,¹¹²

non mutatur, nisi quod in fine ymni dicitur, *Gloria tibi domine.*

¶ Statutum est in ecclesia sarum quod commemoratio beate marie fiet cum regimine chori¹¹³ per totum annum, quando de ea fit plenum servitium.

Et semper ad primas vespas dicitur una antiphona super psalmos feriales.

In adventu, ℟. *Prophete predicaverunt.*

In ceteris anni temporibus, ℟. *Post partum.*

Nunquam cum dicitur responsorium¹¹⁴ ulla fiat memoria; nisi de adventu; et nisi aliquod festum .iiii. lectionum eo die contigerit, quo fit eius commemoratio; nec *Placebo* nec *Dirige*, nisi pro corpore presenti.

¹⁰⁹ I.e. the antiphon on the *Benedictus* for the feria, said at the memorial because lauds of the commemoration impede the ferial service. Ideally, the commemoration is said on Saturdays, as it is presented here; but this is not always feasible.

¹¹⁰ I.e. first vespas of the commemoration, said on Fridays when the commemoration is said on Saturday. The rubrics for lauds, vespas, and compline are out of order here.

¹¹¹ I.e. ℟. *Ex egypto*; see note 107 above.

¹¹² Compline for the commemoration is always compline for the season, with a proper doxology in the hymn and, except in Advent, a proper antiphon on P. *Nunc dimittis.*

¹¹³ The commemoration, as a single feast, has two rulers from the second form.

¹¹⁴ This rubric is misplaced here. It pertains to vespas in general but not to vespas of the commemoration, which never have a responsory.

9^r

Cum commemoratio beate marie fit alia feria quam in sabbato, tunc ad secundas vesperas dicitur *Placebo* et *Dirige*, nisi in crastinum <recte in crastino> sequatur festum .ix. leccionum.

Fiet autem plenum servicium de sancta maria in conventu per totum annum singulis ebdomadis | semel, nisi in tertia ebdomada adventus. In quarta eciam ebdomada, si dies nativitatis domini feriam []¹¹⁵ .iij. excesserit, tunc in aliqua precedencium feriarum fiat predictum servicium. Similiter fit plenum servicium in ebdomada semel ab octavis epiphannie usque ad quinquagesimam, et ab octavis pasche usque ad dominicam ante ascensionem, [[et a festo]]¹¹⁶ trinitatis usque ad adventum domini.

Solet autem hoc servicium fieri in sabbato, si a festo .ix. leccionum, |[vel .iiii. leccionum cum regimine chori,] vel tali festo quod habeat propria responsoria vel proprias laudes, vacaverit; et nisi in sabbatis quatuor temporum, et in vigiliis sanctorum. Sin autem, fiat predictum servicium in aliqua feria ebdomade ubi conveniencius fieri poterit.

¶ Et sciendum quod propria responsoria post nativitatem domini, scilicet *Misericordiam et iudicium*, et responsorium post pascha, scilicet *Dicant nunc*, et psalmi proprii qui ibidem notantur in sabbatis, non dicantur; sed totum servicium fiet de sancta maria. Antiquitus vero solebant dici, quia tunc temporis nihil fiebat de sancta maria in hiis sabbatis.

Si autem in predictis temporibus in quibus singulis ebdomadis fieri debet plenum servicium de sancta maria, aliqua ebdomada evenerit que in festis sanctorum tota fuerit occupata, et in sabbato propter predicta impedimenta fieri non poterit, tunc in aliqua precedenti feria ubi conveniencius fieri poterit, ut predictum est, fiat. Et ad vesperas et ad matutinas fiat memoria de sancto qui eadem feria contingit | evenire. Ita tamen quod illud festum quod minus est in qualitate servicii omittatur.

¹¹⁷ ¶ Per tocius anni spacium, singulis diebus solent dici in conventu vespere et matutine de sancta maria; nisi in duplicibus festis, in quibus nec ad primas vesperas, nec ad matutinas, nec ad secundas vesperas, fit memoracio <recte commemoracio> in conventu, sed extra semper; et nisi a matutinis vigiliis natalis domini usque ad matutinas octave beati stephani; et nisi in vigilia

¹¹⁵ There is a small space here that may be an erasure of two or three letters.

¹¹⁶ The phrase “a festo” is written over an erasure of about half a line, in a hand apparently different from both the main text and the marginal notes.

¹¹⁷ The rubrics in this paragraph, which concern the daily office of St Mary, briefly interrupt the rubrics for the Commemoration.

epiphanie; et nisi a .iij. feria ante pascha usque ad matutinas in crastino octavarum eiusdem; et nisi per octavas pentecostes. Cetero vero hore nunquam in choro dicuntur, scilicet .i. .iij. .vi. et .ix. et completorium, nisi quando de ea fit plenum servicium.

¶ Ad matutinas.

Invitatorium dicitur ab illis duobus qui chorum regunt.

Invit̄. *In honore.*

Hoc invitatorium dicitur per totum annum, quando de commemoratione eius fit plenum servicium. In tempore vero paschali dicitur cum *alleluia*.

℟. *Venite.*

℣. *Quem terra.*

℟. *Benedicta tu.* ℟. *Domine dominus noster.*

℟. *Sicut mirra.* ℟. *Celi enarrant.*

℟. *Speciosa.* ℟. *Domini est terra.*

℟. *Specie tua.* ℟. *Eructavit.*

℟. *Adiuvabit.* ℟. *Deus noster.*

℟. *Sicut letancium.* ℟. *Fundamenta.*

℟. *Gaude.* ℟. *Cantate .i.º.*

℟. *Dignare.* ℟. *Dominus regnavit exultet.*

℟. *Rorate.* ℟. *Cantate .ii.º.*

9^v

Isti psalmi cum predictis antiphonis dicuntur per totum annum quando plenum servicium fit de sancta maria, excepta ultima | antiphona que tantum per adventum dicitur. In aliis vero temporibus per annum, super ultimum psalmum dicitur ℟. *Post partum*. Et nisi in paschali tempore, tunc enim dicuntur tres psalmi tantum sub una antiphona, secundum ordinem nocturnorum.¹¹⁸

℣. *Egredietur virga.*

℟. *Missus est.*

Responsoria ut supra in cotidiano eius servicio.¹¹⁹

¹¹⁸ The rubrics for the daily hours and the commemoration as said in other seasons are given on the octave day of St Stephen; see pp. 97-107 below.

¹¹⁹ In Advent only, the responsories and the readings for matins of the commemoration are the same as those appointed for matins of the daily service; see p. 18 above.

℣. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

℟. *Prophete predicaverunt.*

Caḡ. *Ecce virgo.*

Yꝑ. *O gloriosa.*

℣. *Elegit eam.*

℟. *Spiritus sanctus. ℣. Benedictus.*

Mem̃. *de adventu.*

℟. *Syon noli.*

Ad .i.

℟. *Prophete. ℣. Deus in nomine.*

℣. *Beati immaculati.*

℟. *Te iure. ℣. Quicumque vult.*

Ad .iī.

Caḡ. *Ecce virgo.*

Ad .vī.

Caḡ. *Egredietur virga.*

Ad .iī.

Caḡ. *Non secundum visionem, usque post mansuetis terre.*

Cetera ad horas, scilicet antiphone, responsoria, et versiculi, sicut in cotidiano servicio cum psalmis de die.

Dominica .iī. in adventu.

Ad vespas.

℟. *Benedictus deus. ℣. Ipsum.*

Caḡ. *In illa die. <recte Caḡ. In die illa.>*

℣. *Docebit.*

Yꝑ. *Conditor.*

℣. *Rorate.*

℟. *Orietur. ℣. Magnificat.*

Oꝗ. *Excita quesumus corda.*

Mem̃. *de sancta maria,
sicut in prima dominica.*

<Ad matutinas.>

Invitj. *Rex noster. P. Venite.*

Antiphone, psalmi, ymnus, et versus sicut in prima dominica.

Et sic in ceteris dominicis usque ad nativitatem domini.

Tres prime lecciones de ysaya.

R. *Ierusalem. V. Israel.*

R. *Ecce dominus. V. Ecce dominus.*

R. *Civitas. V. Ecce in fortitudine.*

In .ii. nocturno. |

Lecciones de sermone beati martini¹²⁰ episcopi, sicut in superiore dominica, et cetera.

R. *Ecce veniet. V. Et dominabitur.*

R. *Sicut mater. V. Dabo.*

R. *Ierusalem. V. Exulta.*

In .iii. nocturno.

Lecciones de exposicione evangelii, *Erunt signa.*

||[*Ec. Dominus ac redemptor.*]

R. *Egredietur. V. Et preparabitur.*

R. *Docebit vos. <recte R. Docebit nos.> V. Venite.*

R. *Rex noster. V. Ecce agnus.*

Post *Gloria* repetatur R. ab ispo qui versum dicit.

[R. feriale. *Leva ierusalem.*]

V. *Emitte agnum.*

In laudibus.

A. *Ecce in nubibus. P. Dominus regnavit.*

A. *Urbs.*

A. *Ecce apparebit.*

A. *Montes.*

A. *Ecce dominus.*

Caḡ. *Quecunque scripta sunt.*

A. *Super solium. P. Benedictus.*

Oz. *Excita quesumus domine. <recte Oz. Excita domine corda.>*

Mem̃. de sancta maria.

A. *Missus est.*

¹²⁰ Actually from St Maximus, as above, not St Martin; see p. 15.

Ad .i.

℟. Ecce in nubibus.

Et cetera sicut in prima dominica.

Ad .ii.

℟. Urbs.

Caḡ. Quecunque scripta.

Ad .vi.

℟. Ecce apparebit.

Caḡ. Deus autem paciencie.

Ad .ix.

℟. Ecce dominus.

Caḡ. Deus autem spei.

Cetera ad horas ut in prima dominica.

¶ Ad vesperas.

℟. Sede.

Et cetera antiphone cum suis psalmis ut supra.

Caḡ. Quecunque.

[*℟. Tu exurgens domine.*]

℟. Beata es maria.

Op. Excita.

Mem̃. de sancta maria.

℟. Ne timeas.

¶[Cum vero fuerint vespere de aliquo sancto hac die, tunc ad memoriam de sancta maria dicatur *℟. Ave maria.*]

Op. Egredietur virga.

Op. Deus qui de beate.

+¶[Cotidie per ebdomadam, quando de feria agitur, dicuntur versiculi et responsoria secundum ordinem nocturnorum dominicalis historie; ita tamen quod responsorium feriale erit tertium quando responsoria de .ii. nocturno dicentur, si tot vacaverint; sin autem, fit in .ii. vel in .i. nocturno.]

Feria .iĭ.

Invitĭ. *Regem venturum.*
Cetera ut supra in feriis.

Rĭ. *Ierusalem.*
Rĭ. *Ecce dominus.*
Rĭ. *Civitas.*

A. *De celo.* P. *Benedictus.*
Oz. *Excita quesumus.*

10^r

Ad | vesp̄eras.

A. *Ecce rex.* P. *Magnificat.*

Feria .iĭĭ.

Rĭ. *Ecce veniet.*
Rĭ. *Sicut mater.*
Rĭ. *Ierusalem.*

A. *Super te.* P. *Benedictus.*

Ad vesp̄eras.

A. *Vox clamantis.* P. *Magnificat.*

Feria .iĭĭĭ.

Rĭ. *Egredietur.*
Rĭ. *Docebit.*
Rĭ. *Leva ierusalem.*

A. *Ecce mitto.* P. *Benedictus.*

Ad vesp̄eras.

A. *Syon renovaberis.* P. *Magnificat.*

In sequentibus feriis, responsoria dicuntur eodem ordine quo in precedentibus.¹²¹

¹²¹ Assuming, unrealistically, that there are no feasts in this week to disrupt the order.

Feria. v̄.

℟. *Tu es.* ℣. *Benedictus.*

Ad vesp̄as.

℟. *Qui post me.* ℣. *Magnificat.*

Feria .vī.

℟. *Dicite pusillanimes.* ℣. *Benedictus.*

Ad vesp̄as.

℟. *Cantate.* ℣. *Magnificat.*

Sabbato.

Ad matutinas.

℟. *Levabit dominus.* ℣. *Benedictus.*

Hoc sabbato fiet servitium de sancta maria ut in precedenti sabbato, si poterit propter predicta impedimenta; et tunc precedens antiphona dicatur ad memoriam de adventu.

Dominica .i.iiī.

Ad vesp̄as.

℟. *Benedictus,* et psalmi ut supra.

Caḡ. *Non auferetur.*

℞. *Qui venturus est.* ℣. *Deponet.*

Yḡ. *Conditor.*

℣. *Rorate.*

℟. *Ante me factus.* <recte ℟. *Ante me non est formatus.*> ℣. *Magnificat.*
vel *O sapientia.*

Ante vesp̄as huius dominice non incipiatur *O sapientia.*¹²²

Op̄. *Aurem tuam.*

Mem̄. ut supra de sancta maria.

¹²² *O sapientia*, 16 December, can fall on any day between this Saturday and the next Friday, inclusive. These vesp̄as are thus on the earliest possible day for this antiphon.

¶ Ad matutinas.

Invitj. *Ecce venit. V. Venite.*

Ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi ut supra.

Tres prime lecciones de ysaya.

Rj. *Ecce apparebit. V. Apparebit.*

Rj. *Bethleem. V. Loquetur. |*

Rj. *Qui venturus. V. Deponet.*

Tres medie lecciones de sermone beati augustini.

Rj. *Egypte noli flere. V. Ecce veniet.*

Rj. *Prope est. V. Qui venturus.*

Rj. *Descendet. V. Et adorabit.*

In .iii. nocturno.

Eñng. *Cum audisset Iohannes.*

Rj. *Veni domine. V. Excita.*

Rj. *Erumpant. V. Leva.*

Rj. *Ecce radix. V. Et erit.*

Repetatur Rj.

||[V. super laudes. *Emitte agnum domine.*]

In laudibus.

A. *Veniet dominus. V. Dominus regnavit.*

A. *Ierusalem.*

A. *Dabo.*

A. *Montes et colles.*

A. *Iuste et pie.*

Caḡ. *Sic vos existimet.*¹²³

Yḡ. *Vox clara.*

A. *Iohannes autem. V. Benedictus.*

Oz. *Aurem tuam.*

Memñ. de sancta maria.

A. *Missus est.*

Ad .iiii.

Caḡ. *Sic vos.*

Responsorium ut in dominica precedenti.

¹²³ Compare the Vulgate (1 Cor 4:1), “*Sic nos existimet*”.

Ad .vī.

Caḡ. *Michi autem.*

Ad .iḡ.

Caḡ. *Nolite ante tempus.*

Et semper Oꝗ. *Aurem tuam.*

Et cetera ad horas ut in precedenti dominica.

¶ Ad vesp̄as.

Ꝫ. *Sede.*

Et cetera antiphone cum suis psalmis.

Caḡ. *Sic vos.*

||[Usque in cepcionem *O sapientia*, dicitur R̄. *Tu exurgens.*

Deinceps vero dicitur R̄. *Festina ne tardaveris.*

Yᵑ. *Conditor.*

ꝰ. *Rorate celi.*]

Ꝫ. *Ite dicite.* ꝰ. *Magnificat.*

Oꝗ. *Aurem tuam.*

Mem̄. de sancta maria.

Ꝫ. ut supra in dominica precedenti.

Feria .iī.

Invitatorium, ymnus, antiphone, et psalmi ut supra in feria .iī.

Lecciones de ysaya.

R̄. *Ecce apparebit.*

R̄. *Bethleem.*

R̄. *Qui venturus.*

In laudibus.

Ꝫ. *Ecce veniet.* ꝰ. *Miserere.*

Ꝫ. *Dum veniet.* ꝰ. *Verba mea.*

Ꝫ. *Ecce.* ꝰ. *Deus deus meus.*

Ꝫ. *Haurietis.* ꝰ. *Confitebor.*

Ꝫ. *Egredietur.* | ꝰ. *Laudate.*

In Eᵛnḡ. Ꝫ. *Egredietur virga.* ꝰ. *Benedictus.*

¶ Ad vesp̄as.

Ꝫ. *Elevare.* ꝰ. *Magnificat.*

Feria .iij.

R. *Egypte.*
R. *Prope est.*
R. *Descendit.* <recte *R.* *Descendet.*>

In laudibus.

A. *Ecce dominus.* *V.* *Miserere,* et ceteri psalmi feriales.
A. *Emitte agnum.*
A. *Ut cognoscamus.*
A. *Da mercedem.*
A. *Lex per moysen.*
In Eṽnġ. *A.* *Tu bethleem.* *V.* *Benedictus.*

¶ Ad vesperas.

A. *Erumpant.* *V.* *Magnificat.*
vel *O sapientia.*

Feria .iij.¹²⁴

Invit̄. *Prope est.* *V.* *Venite.*
Y. *Verbum supernum.*
A. *Avertet.*
Et cetera antiphona feriales cum suis psalmis.
V. *Egredietur dominus.*

¶ Tunc procedat diaconus et subdiaconus in albis cum ceroferariis, spirula¹²⁵ in manu diaconi, et textus¹²⁶ in manu subdiaconi deferatur. Incensato prius altari a diacono, eant ad locum ubi lectiones solito more leguntur ad matutinas, et ibi legat diaconus expositionem evangelii secundum Lucam, *Missus est.*

¹²⁴ The Wednesday, Friday, and Saturday of this week are the Ember Days of Advent. At matins on these days, there are Gospel readings in the one nocturn, rather than the usual Advent readings from Isaiah. The mass on this Wednesday is known as the ‘missa aureus’, and the whole day is celebrated with great solemnity, as the rubrics here indicate.

¹²⁵ See 1531:18^f (B-04:198), “spirulam, id est palmam de terra sancta factam, in manu portans”. A ‘spirula’ is actually a chape; see Promptorium:828, “spirula, chape of a schethe”. The design of the liturgical spirula is not known. The name could imply a metal ring binding a bundle of dried palms. Or, based on the plain meaning of the Latin word itself (a little coil or twist or a braid of hair), it might imply plaited palms, perhaps resembling the corn dollies of English folk tradition or the Brigid crosses of Ireland.

¹²⁶ I.e. a bound copy of the Gospels.

Ad has matutinas non prosternant se clerici propter pronunciacionem evangelii. Et hoc generaliter per totum annum teneatur, quod quando ad matutinas dicitur expositio, tunc ante lecciones non debet fieri prostratio, nec preces ad matutinas sicut in ceteris horis ferialibus.

R. Clama. V. Super montem.
R. Orietur V. Et adorabunt.
R. Egredietur dominus. V. | Et elevabitur.

In laudibus.

<i>A. Rorate.</i>	<i>Ps. Miserere.</i>
<i>A. Prophete.</i>	<i>Ps. Te decet.</i>
<i>A. Spiritus sanctus. <recte A. Spiritus domini.></i>	<i>Ps. Deus deus meus.</i>
<i>A. Ecce veniet.</i>	<i>Ps. Exultavit.</i>
<i>A. Annunciate.</i>	<i>Ps. Laudate.</i>

In Evg̃. *A. Missus est. Ps. Benedictus.*
Oz. Presta quesumus.

Hec oratio dicitur ad matutinas tantum. Ad alias horas dicitur oratio dominicalis. Preces non dicuntur hic, scilicet ad matutinas; tamen ad ceteras horas dicuntur preces sicut in ceteris feriis.

Similiter fit .vi. feria et sabbato propter pronunciacionem evangelii.

Memoria de sancta maria,
et de omnibus sanctis,
sicut in aliis feriis.

Et matutine de sancta maria dicuntur hac die et usque ad vigiliam natalis domini in conventu.

¶ Ad vespas.

A. Quomodo fiet.
vel *O sapientia. Ps. Magnificat.*

Feria .ṽ.

Invit̃. *Regem venturum.*
Ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi ut supra in feriis.

Lecciones de ysaya.
R. Veni domine.
R. Erumpant.
R. Ecce radix.

In laudibus.

℟. *De syon.* ℟. *Miserere.*
℟. *Convertere.* ℟. *Domine refugium.*
℟. *De syon.* ℟. *Deus deus meus.*
℟. *Ecce deus noster.* ℟. *Cantemus.*
℟. *Deus legifer.* ℟. *Laudate.*

In Eṽnġ. ℟. *Vigilate animo.* ℟. *Benedictus.*
Preces ut in feriis.
Oz. dominicalis.

¶ Ad vespervas.

℟. *Letamini.* ℟. *Magnificat.*

Feria .vĭ.

Invitġ. *Prope est.*
Et cetera.

Eṽnġ. secundum Lucam. *Exurgens maria.*
℟. *Precursor.* ℟. *Ipse est.*
℟. *Modo veniet.* ℟. *Orietur.*
℟. *Videbunt.* ℟. *Et eris.*

In laudibus.

11^r ℟. | *Constantes.* ℟. *Miserere.*
℟. *Ad te.* ℟. *Domine exaudi .11°.*
℟. *Veni domine.* ℟. *Deus deus meus.*
℟. *Deus a libano.* ℟. *Domine audivi.*
℟. *Ego autem.* ℟. *Laudate.*

In Eṽnġ. ℟. *Ex quo facta est.* ℟. *Benedictus.*
Oz. *Excita quesumus.*

Memoria ut supra.

¶ Ad vespervas.

℟. O. ℟. *Magnificat.*
Oz. *Aurem tuam.*

Post has vespervas non potest incipi *O sapientia.*¹²⁷

¹²⁷ I.e. this Friday is the latest possible day for *O sapientia.*

Sabbato.

Invitj. *Prope est.*

Et cetera ut supra, usque lecciones.

Łc.ĩ. secundum lucam. *Anno quintodecimo.*

R. *Emitte agnum.* V. *Rorate.*

R. *Terminaverunt.* V. *Ex syon.*

R. *Radix iesse.* V. *Super quem.*

V. *Emitte agnum.*

In laudibus.

A. *Veniet.* F. *Miserere.*

A. *Intuemini.* F. *Bonum est.*

A. *Veniet iterum.* F. *Deus deus meus.*

A. *Expectetur.* F. *Audite celi.*

A. *Paratus esto.* F. *Laudate.*

In Eŵng. A. *Omnis vallis.* F. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui conspicis.*

Memoria ut supra.

‡[Si aliquod festum .ix. leccionum in aliqua feriarum istius ebdomade contigerit, nihilominus ordo feriarum de laudibus et antiphonis super *Benedictus* et *Magnificat* servabitur in sequenti feria; et tunc antiphone super laudes et propria responsoria illius ferie, scilicet qua festum contigerit, in illo anno non dicuntur. Versiculi tamen ante lecciones per ordinem dicuntur.]¹²⁸

Dominica .iij.

Ad vespervas.

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.

Caḡ. *Ecce ego mittam, usque confundet.*

R. *Non auferetur.* V. *Pulchriores.*

Yº. ut supra.

¹²⁸ In some seasons, including Advent, special antiphons are appointed on the *Magnificat* and *Benedictus* for each feria of week, and the usual ordo feriarum is set aside. In addition, in this third week of Advent and in Holy Week, proper antiphons are appointed on the psalms at lauds for each feria of the week in place of the usual ordo feriarum. However, all such antiphons, despite their uniqueness and obvious importance, are skipped when a feast impedes the ferial service, exactly as the ordo feriarum is affected in other times of the year.

Ā. O. F. *Magnificat.*
Oz. *Excita quesumus domine.*

Meñ. de sancta maria ut supra.

¶ Ad matutinas.

Invitj. *Prestolantes.* F. *Venite.*
Y?. *Verbum supernum.*

Antiphone, psalmi, et versiculi sicut in precedentibus dominicis.

Lecciones de ysaya.

Rj. *Canite tuba.* | Vj. *Annunciate.*
Rj. *Octava decima.* Vj. *Ego <enim> sum.*
Rj. *Non auferetur.* Vj. *Pulchriores.*

In .i. nocturno.

Antiphone et psalmi ut supra.

Lecciones de sermone beati augustini.

Ēc. iiii. *Vos inquam convenio.*
Rj. *Me oportet.* Vj. *Hoc est.*
Rj. *Ecce iam.* Vj. *Propter nimiam.*
Rj. *Virgo israel.* Vj. *In caritate.*

In .ii. nocturno.

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.

Evn̄g. secundum Iohannem. *Miserunt iudei.*

Rj. *Iuravi dicit dominus.* Vj. *Iuxta est salus.*
Rj. *Intuemini.* Vj. *Et dominabitur.*
Rj. *Montes israel.* Vj. *Rorate.*
Repetatur Rj.

Vj. *Emitte.*

In laudibus.

Ā. *Canite.* F. *Dominus regnavit.*
Ā. *Ecce veniet.*
Ā. *Erunt prava.*
Ā. *Dominus veniet.*
Ā. *Omnipotens sermo.*
Caḡ. *Gaudete.*

Y^o. *Vox clara.*
V. *Vox clamantis.*
A. *Ego vox. V. Benedictus.*
Oz. *Excita, ut ad vesperas.*

Ad .i.
A. *Canite.*

Ad .iī.
A. *Ecce veniet.*
Caḡ. *Gaudete.*

Ad .vī.
A. *Erunt prava.*
Caḡ. *Nichil solliciti sitis, usque apud dominum.*

Ad .iī.
A. *Omnipotens.*
Caḡ. *Pax dei, usque vestras.*

Et ad horas dicuntur responsoria et versiculi ut supra in dominicis, et oratio diei.

¶ Ad vesperas.
A. *Sede.*
Et cetera antiphone cum suis psalmis sicut in dominica precedenti.
Caḡ. *Gaudete.*
A. *O.*
Oz. *Excita, et cetera ut supra.*
‡[Mem̃. de beata Maria.]¹²⁹

‡[Cotidie per ebdomadam dicuntur versiculi et responsoria secundum ordinem nocturnorum historie dominicalis, usque ad vigiliam natalis domini, quando de feria agitur.]

¹²⁹ There is a blank bit of line next to “ut supra”, and the text in brackets is written there.

Feria .iĭ.

Invitĭ. *Regem venturum.*

Y^o. *Verbum supernum.*

11^v

Ā. *Dominus | defensor.* V. *Dominus illuminacio.*

Et cetera.

W. *Ex syon.*

Lecciones de ysaya.

R. *Canite.*

R. *Octava decima.*

R. *Non auferetur.*

In E^vng. Ā. *Dicit dominus.* V. *Benedictus.*

¶ Ad vesp̄as.

Ā. O. V. *Magnificat.*

Oracio dominicalis dicatur ad omnes horas, usque ad vigiliam natalis domini.

¶ Si vigilia sancti Thome¹³⁰ in dominica, vel feria .iĭĭ. vel sabbato quatuor temporum contigerit, nihil de vigilia nisi memoria ad missam tantum. Sed quacunq̄ alia feria contigerit, fiat missa de vigilia.

Si vero dies sancti Thome in dominica evenerit, differatur festum usque in crastinum. Si autem dies sancti Thome in .iĭĭ. feria vel .vĭ. vel in sabbato contigerit, nihil de ieiunio nisi memoria ad matutinas. Sed post missam de apostolo dicitur missa de ieiunio, utraque ad principale altare.

Feria .iĭĭ.

Invitatorium, antiphone, psalmi, ymnus, et versiculi sicut in precedenti feria.

Lecciones de ysaya.

R. *Me oportet.*

R. *Ecce iam.*

R. *Virgo israel.*

Ā. *Consurge.* V. *Benedictus.*

¶ Ad vesp̄as.

Ā. O. V. *Magnificat.*

¹³⁰ 20-21 December: the vigil and day of Thomas Didymus (1st century), a disciple of Jesus; martyr.

Feria .iiii.

Invitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi ut supra.

R̄. *Iuravi.*

R̄. *Intuemini.*

R̄. *Montes.*

℟̄. *Ponent.* ℣. *Benedictus.*

☩ Ad vesperas.

℟̄. O. ℣. *Magnificat.*

Feria .v. et .vi.

Lecciones de ysaya.

Responsoria ut in precedentibus feriis.

Cetera ut supra.

In Eṽnḡ. ℟̄. *Consolamini.* ℣. *Benedictus.*

☩ Ad vesperas.

℟̄. O. ℣. *Magnificat.* |

Feria .vi.

℟̄. *Dies domini.*¹³¹

Ad vesperas.

O.

<Antiphone O.>

Septimo ^[decimo] kalendas Ianuarii¹³² ||[semper] incipies ℟̄. *O sapientia.*

Et tunc dicitur ad vesperas hoc R̄. *Festina*; nisi in sabbato quarte dominice, tunc dicitur responsorium de historia dominicali, scilicet *Non auferetur.*

||[Si forte in sabbato *O sapientia* inchoetur, tunc dicitur R̄. *Qui venturus.*]¹³³

¹³¹ This is the antiphon on ℣. *Benedictus* at lauds.

¹³² 16 December, which can fall on any day from the Saturday before to the Friday after the 3rd Sunday in Advent, inclusive.

¹³³ The rubrics here emphasize that the proper responsories for first vespers of the Sundays of Advent are always said and are not replaced by any other responsory. The marginal note is also a reminder that *O sapientia* does not always fall in the third (or Ember) Week of

Y^o. *Conditor.*

Y. *Rorate.*

A. *O <sapientia>. P. Magnificat.*

Nulle preces dicuntur ad vespervas ad istud primum O.

Memñ. de sancta maria tantum.

A. *Ave maria.*

Y. *Egredietur.*

Oz. *Deus qui de beate.*

Nulla memoria fiat de omnibus sanctis ad has vespervas; sed abhinc cotidie usque ad vigiliam natalis domini, quando de feria agitur.¹³⁴

A. *O Adonay.*¹³⁵

Memñ. de sancta maria.

A. *Ne timeas.*

A. *O radix.*

A. *O clavis.*

A. *O oriens.*

A. *O rex.*

A. *O emmanuel.*

A. *O virgo.*

<In die sancti Thome.¹³⁶>

A. *O thoma.*

Hec A. *O thoma* dicetur ad utrasque vespervas de apostolo.

Et memoria de adventu. O.¹³⁷

Advent. It usually does, i.e. when it falls on any day other than Saturday, and is followed by the 4th Sunday in Advent (with its proper R. *Non auferetur* at first vespers). But not when it falls on a Saturday, and is followed by the 3rd Sunday in Advent (with its R. *Qui venturus*).

¹³⁴ The rubrics here are for the first day of *O Sapientia*. Vespers for the subsequent Os return to the usual ordo for Advent, except that the R. *Festina* is appointed.

¹³⁵ Here follow the other seven O antiphons. The rubric for the memorial is a reminder that A. *Ave maria* is said only on the first O, and A. *Ne timeas* is said on the remaining days, as in the rest of Advent.

¹³⁶ 21 December. Thomas Didymus (1st century), a disciple of Jesus; martyr.

¹³⁷ First and second vespers of the feast take precedence over the ferial vespers and the O antiphons. The two O antiphons that are impeded (which in most years are *O Oriens* and *O Rex*) are said at the memorial for Advent at the two vespers of the feast.

¶ Ad matutinas die sancti Thome.

Memñ. de adventu.

℟. *Nolite timere.*

Sed quando festum apostoli differtur a dominica in .iij. feriam, tunc ℟. *Nolite timere* omnino pretermittatur, et ℟. *Dicit dominus* ad memoriam de adventu dicetur ||[cum *℣. Vox clamantis* et *Or. Excita quesumus.*]

In vigilia natalis domini.

Ad matutinas.

Invitj. *Hodie scietis.*

Et dicetur ab uno in stallo et ad altare converso, loco nec habitu mutato.

Y^o. *Verbum supernum.*

Antiphone et psalmi feriales.

℣. *Constantes.*

Secundum Mattheum. *Cum esset desponsata.*

12^r ℟. *Sanctificamini.* | ℣. *Hodie.*

℟. *Constantes.* ℣. *Vos qui.*

℟. *De illa.* ℣. *Ex syon.*

Sine *Te Deum.*

℣. *Crastina die.*

<In laudibus.>

138

℟. *Propter syon.*¹³⁹

Si vigilia natalis domini in sabbato contigerit, tunc dicetur super *℟m. Audite celi*, ℟. *Expectetur.*¹⁴⁰ Quacunque vero alia feria contigerit, dicetur super hunc locum ℟. *Propter syon.*

℟. *Crastina.* *℟. Laudate.*

¹³⁸ Not mentioned here are the first three antiphons for these lauds, said on the psalms of the ordo feriarum for the day. See 1519:48^r; 1531:26^r (B-06:269, 270).

℟. *Judea.*

℟. *Hodie scietis.*

℟. *Crastina die.*

¹³⁹ This is the proper antiphon said on the fourth psalm of the ordo feriarum (actually an Old Testament canticle), when the vigil falls on any day other than Saturday.

¹⁴⁰ Only when the vigil falls on a Saturday is this proper ℟. *Expectetur* said on the fourth psalm of the ordo feriarum for the day, the Old Testament canticle *Audite celi.*

¶ Si hec vigilia in dominica evenerit, dicentur in laudibus psalmi qui in dominica huius temporis dici solent.

Caḡ. *Propter syon non tacebo.*

Yº. *Vox clara.*

Ÿ. *Hodie sciatis quia veniet.*

Ā. *Cum esset. F. Benedictus.*

Oz. *Deus qui nos redempcionis.*

Non dicantur matutine de sancta maria, nec memoria, sed de omnibus sanctis tantum fit memoria,

cum hac Ā. *Ecce dominus veniet.*

Ÿ. *Ecce apparebit.*

Oz. *Consciencias.*

Non dicantur preces nec fiat genuflectio ad matutinas nec ad alias horas
+[nec F. *Ad te levavi*,¹⁴¹ nec abhinc usque ad inceptonem historie *Domine ne in ira.*]

Ad .i.

Ā. *Iudea.* F. *Deus in nomine.*

Ā. *Gloria tibi trinitas.* F. *Quicumque vult.*

Idem psalmi dicentur ad .i., etiam si vigilia die dominica evenerit, et tunc super Fm. *Quicumque vult*, Ā. *Te iure.*

R. *Ihu xpe.* Cum *alleluia* dicetur.

Et sic cotidie cum *alleluia*, usque ad octavas epiphanie.

Ÿ. *Qui sedes.*

Hoc generale sit per totum annum, quod quociens procedit cum *alleluia* sponsoria super horas, sequuntur cum *alleluia* et econtra.

Si non fuerit dominica | dicatur cantus ferialis, et etiam in vigilia epiphanie.

Ad .iij.

Ā. *Hodie.*

Caḡ. *Propter syon.*

R. *Constantes.* Ÿ. *Videbitis.*

¹⁴¹ I.e. the prayers pro pace ecclesie; see above on the first Sunday of Advent, p. 9.

℣. Crastina erit.

+*[R̄^o. Dicit dominus. Dicitur sine alleluia.]*

Oz. Deus qui nos redempcionis.

#[Sciendum est quod omnes responsiones versiculorum sine *alleluia* dicantur per totum annum extra tempus paschale, nisi post *℣. Verbum caro*, et post *℣. Dominus regnavit in dominicis.*]

Ad.vi.

℞. Crastina.

Caḡ. Videbunt.

R̄. Crastina. ℣. Dixit dominus. <recte ℣. Dicit dominus.>

℣. Hodie scietis.

Oz. ut supra.

Ad .ix.

℞. Crastina.

Caḡ. Non vocaberis.

R̄. Hodie scietis. ℣. Et mane.

℣. Constantes.

Oz. ut supra.

¶ Si hec vigilia in sabbato contigerit, ieiunia quattuor temporum non in ipsa ebdomada sed in precedenti erunt.¹⁴²

Si autem hec vigilia in dominica evenerit, invitatorium erit de vigilia. Deinde usque ad evangelium, totum de dominica. Expositio de vigilia et cetera omnia ad matutinas de vigilia; et post primam collectam, que erit de vigilia, memoria de dominica tantum.

||[Non dicitur memoria de sancta Maria nec matutine de ea in conventu, neque memoria de omnibus sanctis.]

Antiphone, capitula, responsoria, et versiculi per omnes horas erunt de vigilia, et missa dominicalis in capitulo dicetur, et missa de vigilia in choro ad autenticum altare.

¹⁴² This rubric emphasizes that when the Nativity falls on a Sunday, the Saturday before will be the Vigil, and there will be a complete fourth week of Advent before the feast. In all other years, the Saturday before Nativity is the Ember Saturday of Advent, the Sunday is the fourth Sunday in Advent, and the fourth week of Advent is cut short by the feast.

<In die natalis domini.>¹⁴³

¶ Ad vespervas.

℟. *Rex pacificus.* ℑ. *Laudate pueri.*

Antiphone in superiore gradu discurrant.

℟. *Magnificatus.* ℑ. *Laudate dominum omnes gentes.*

℟. *Scitote.* ℑ. *Lauda anima mea dominum.*

℟. *Levate.* ℑ. *Laudate dominum quoniam bonus.*

℟. *Completi sunt.* ℑ. *Lauda ierusalem.*

Caḡ. *Populus gentium.*

12^v Hac die et in ceteris principalibus diebus | per annum, que ex sua mera dignitate processionem habent quacunq; feria contigerint, dicitur capitulum in capa serica.

℟. *Iudea et ierusalem.*

Et dicatur a quattuor de superiori gradu¹⁴⁴ in capis sericis.

ℑ. *Constantes estote. Cras.*

Gloria. Et dominus.

ℑ. *Veni redemptor omnium.* <recte ℑ. *Veni redemptor gentium.*>

Hunc ymnum et ceteros ad matutinas et ad vespervas in principalibus festis incipiat principalis rector chori cum suo collateralis. Non dicatur in fine huius ymni nec ad completorium *Gloria tibi domine*, sed *Deo patri*.

ℑ. *Tanquam sponsus.*

Et dicatur a duobus pueris in superpelliceis.

℟. *Dum ortus.*¹⁴⁵

Ab excellenciori persona incipiatur, et principales rectores prosequantur cum choro, canendo totam antiphonam antequam intonetur psalmus. Duo rectores chori simul psalmum intonent; et hoc generale est per totum annum quando quattuor rectores habentur.

Post intonacionem vero super ℑ. *Magnificat*, procedat officii executor cum alio sacerdote post illum excellenciozem, in capis sericis, ad thurificandum altare, cum duo thuribulariis quibus ministrabunt duo pueri.

¹⁴³ 25 December: the Nativity of the Lord, Christmas Day.

¹⁴⁴ These should be the four rulers; see above at first vespers of the first Sunday of Advent, p. 2, "ab hiis omnibus qui chorum regunt". However, compare Harley:134^r (OCR-LE:67), "Responsorium cantor et alie due persone cantent pro dispositione illius cantor, in capis sericis ad gradum chori." And 1531:26^v (B-06:279), "Cantor et alie due persone pro dispositione illius cantor, cantent ad gradum chori in capis sericis."

¹⁴⁵ This is the antiphon on the *Magnificat*.

Deinde procedant ad cetera altaria, excellencior in partem orientalem, secundarius in partem occidentalem. Quibus thurificatis, ambo convenient ad ostium | presbiterii australe, et simul intrent et thurificent episcopum in sua sede si presens est. Deinde inferior thurificet superiorem ante gradum chori.

Sic fit in omnibus festis duplicibus maioribus, in quibus ad primas vespervas antiphona super *Magnificat* tota cantabitur ante psalmi intonacionem, et omnia altaria ecclesie incensabuntur.

Et in hiis fit processio ante missam in quacunque feria contigerint, scilicet primus dies natalis domini, Dies epyphanie, Purificacio beate marie, Dies ascensionis domini, Primus dies pentecostes, Dies sancte trinitatis, [Dies de corpore xpi,] Dies assumptionis et Nativitatis beate marie, Dies reliquiarum, Dies omnium sanctorum, festum dedicacionis, et festum sancti loci.

Oz. Deus qui nos redempcionis.

¶ Et sciendum quod in omnibus vigiliis festorum, sive de temporali sive de festis sanctorum, semper ad primas vespervas dicitur oracio de vigilia; nisi festum differatur; et nisi in vigilia sancti Thome, et sancti Iacobi, et sancti Bartholomei.¹⁴⁶ In hiis vigiliis et festis que differuntur, dicitur ad primas vespervas oracio de die.

Rectores chori dicant *Benedicamus*, sollempniter.

¶ Ad completorium.

Non erunt rectores in capis sericis, nec regitur chorus sicut ad matutinas et ad vespervas.

A. Estate parati. Incipiatur in superiori gradu. *V. Cum invocarem.*

Et ceteri psalmi

Ca. Tu in nobis.

13^r

Y. | Salvator mundi domine, cum cantu de Veni creator.

Et sic dicatur per totum annum ubicunque locum habet, scilicet cum predicto cantu.

Dicitur hic *Y. Salvator* abhinc usque ad octavam epiphanie et in ipsis octavis, et in omnibus duplicibus festis per annum, excepto quadragesimali tempore et paschali, et excepto die pentecostes cum tribus diebus sequentibus. Idem vero ymnus dicitur per octavas assumptionis et Nativitatis beate marie, et in diebus ebdomade pentecostes qui festa duplicia non sunt.

¹⁴⁶ 21 December: Thomas Didymus (1st century), a disciple of Jesus; martyr.

25 July: James the Greater (1st century), son of Zebedee, a disciple of Jesus; martyr.

24 August: Bartholomew (1st century), identified as Nathaniel in John's Gospel, a disciple of Jesus; martyr.

℣. *Custodi nos domine.*

Et dicatur ab uno, sive fuerit duplex festum sive non.

℞. *Vigilate.* In superiori gradu incipiatur.

℣. *Nunc dimittis.*

Preces ut supra in ceteris diebus, et cetera.

Ad matutinas die natalis domini.

Invit̄. *Xp̄c natus est.*

Et totum percantetur ab hiis quatuor qui chorum regunt, antequam dicatur

℣. *Venite.*

Et totum iterum a choro repetatur.

Y^o. *Xp̄e redemptor.*

Hic primum dicitur *Gloria tibi domine*, et sic in fine omnium ymnorum eiusdem metri, usque in crastinum purificationis beate marie;¹⁴⁷ nisi in Y^o. *Deus creator*; et in commemoracionibus et in omnibus festis beate marie, sed non in die epiphanie [[nec]]¹⁴⁸ per octavas.

+ [Dicitur eciam Y^o. *Salvator mundi*, cum ℣. *Gloria tibi domine* in fine ymni, in die de corpore xp̄i et per octavas eiusdem quando de sancto fit servicium, nisi in Y^o. *Verbum supernum prodiens.*]

¶ In .i. nocturno.

℞. *Dominus dixit.* ℣. *Quare fremuerunt.*

Principalis rector cum suo collateralis psalmos ex parte chori simul | intonet. Secundarius rector cum suo collateralis ex parte sua eodem modo. Primam antiphonam querat principalis rector a cantore et imponat eam pro dispositione tabulam componentis. Secundam antiphonam secundus rector eodem modo; et sic omnes antiphone imponantur.

℞. *Tanquam sponsus.* ℣. *Celi enarrant.*

℞. *Diffusa est.* ℣. *Eructavit.*

In singulis nocturnis, post ultimum versum ultimi psalmi, stare debet chorus ad altare conversus donec inchoetur leccio prima.

¹⁴⁷ 2 February: the Purification of the Mary, the Presentation of Christ in the Temple, forty days after the Nativity.

¹⁴⁸ The word “nec” is written over a very small erasure at the beginning of the line.

Sequens in psalmodizando alternatim stare et sedere prout in consuetudinario plenius habetur de sessione et stacione, et ad altare conversione.¹⁴⁹

℣. *Tanquam sponsus.*

℞^o. <Dominus> *procedens de thalamo suo, sine alleluia.*

Omnes versiculi a duobus pueris ad gradum chori hinc inde dicantur, quod in omnibus festis duplicibus observetur.

Ēc.ĭ. *Primo tempore.*

Et finiantur cum *Hec dicit dominus deus* [*Convertimini ad me et salvi eritis. Non dicitur Hodierna die nasci dignatus es, secundum usum sarum.*]¹⁵⁰]¹⁵¹

Lecciones ita gradatim ascendendo legantur, ut primam et secundam legant duo canonici de secunda forma; terciam canonicus de superiori gradu; et sic semper ascendendo, ita quod extremam legat excellencior. Et tres ultime lecciones legantur in capis sericis. Item leguntur lecciones in capis sericis in die pasche, in die ascensionis, et in die pentecostes.

13^v

℞. | *Hodie nobis.*

Quinque autem pueri stantes in eminentiori loco supra autenticum altare, in superpelliceis cum amictis albis et cereis illuminatis,

cantent hunc ℣. *Gloria in excelsis.*

Primum et secundum responsorium a duobus de secunda forma, tertium responsorium a tribus de secunda forma, sextum responsorium a tribus de superiori gradu; et ita ascendant responsoria gradatim quod ultimum responsorium dicant tres excellenciores qui non legerint.

Interim in singulis nocturnis ad secundam, quintam, et octavam leccionem incensatur altare principale tantum ab aliquo sacerdote in capa serica ex utraque parte chori vicissim assumpto. Chorus ab uno solo puero incensatur.

Secundum ℞. *Hodie.* ℣. <Hodie> *illuxit.*

℞. *Descendit.*

¹⁴⁹ See Harley:120^r-121^r (OCR-LE:19-22).

¹⁵⁰ Compare York Use, which appoints this conclusion to the readings, *Hec dicit dominus deus qui hodierna die de virgine nasci dignatus est : Convertimini ad me et salvi eritis.* (York Breviary 1:78).

¹⁵¹ There is an erasure of two and half lines, and the text in brackets here is written over the erasure.

Hec prosa cum duobus sequentibus non cantentur ad matutinas; sed ad processionem huius diei¹⁵² a tribus de superiori gradu cum versu et *Gloria patri*.

Prosa. *Felix maria. Fabrice. V̄. Tanquam sponsus.*

Prosa. *Familiam custodi. Fabrice.*

Gloria patri. Fabrice.

Prosa. *Te laudant alme rex. Fabrice.*

Prose aliquando a choro, aliquando a clero ad hoc deputato per cantorem dicuntur.

In .ii. nocturno.

℟̄. *Suscepimus.* ℣̄. *Magnus dominus.*

℟̄. *Orietur.* ℣̄. *Deus iudicium.*

℟̄. *Veritas.* ℣̄. *Benedixisti.*

℣̄. *Ipse invocavit me.*

℣̄^o. *Pater meus es tu.*

Medie lecciones de sermone | leonis pape.

Et finiantur cum *Tu autem domine.*

℣̄. *Quem vidistis.* ℣̄. *Secundum.*

Iste versus dicatur hac die tantum. Alius ℣̄. *Dicite.*

℣̄. *O magnum.* ℣̄. *Domine audivi.*

℣̄. *Te laudant angeli.* ℣̄. *Ipsum genuisti.*

Idem versus aliter dicitur tamen simpliciter.¹⁵³

Ut benedicta. Gloria. Ut benedicta.

In .iii. nocturno.

℟̄. *Ipse invocavit me.* ℣̄. *Misericordias.*

℟̄. *Letentur.* ℣̄. *Cantate .i.º.*

℟̄. *Notum fecit.* ℣̄. *Cantate .ii.º.*

℣̄. *Verbum caro.*

E̅v̅n̅g̅. *Exiit edictum.*

℣̄. *Beata dei genitrix.* ℣̄. *Beata que credit.*

E̅v̅n̅g̅. *Pastores loquebantur.*

℣̄. *Beata viscera marie.* ℣̄. *Dies sanctificatus.*

¹⁵² The procession takes place after the 3rd hour, as on Sundays. The appointed chants include ℣̄. *Descendit*, taken from this nocturn, which probably explains why this rubric is placed here and not after the 3rd hour. See Sarum Processional:11-13.

¹⁵³ In 1519:54^v (B-06:305) the melody used for this ℣̄. *Ipsum genuisti* on Christmas Day is very elaborate; a somewhat simpler melody is provided for use on the following days.

Eṽng̃. *In principio erat.*¹⁵⁴

R̃. *Verbum caro. Ṽ. <In> principio. Cuius gloriam.*

Hec prosa non dicatur in hoc festo sed in die circuncisionis ad processionem, et hoc tantum est quando in dominica contingit.

Prosa. *Quem ethera et terra. Plenum graciae.*

Interim diaconus solempni apparatu se induat, et procedat ad thurificandum medium altaris tantum. Et sic precedentibus thuribulario, ceroferariis, et subdiacono sicut ad missam, accepta benedictione ab officii executore, procedat ad cantandum genealogiam domini sic,

*Inicium sancti evangelii secundum Matheum,
precedente Dominus vobiscum.
Liber generacionis, et cetera.*

14^r Cantato evangelio | principalis sacerdos in capa serica, loco non mutato, incipiat *Te deum*. Postea idem cum suo secundario sacerdote, cum thure in ipsis thuribus a principali sacerdote imposito, altare principale thurificent modo predicto; cetera vero altaria non.

¶ Sciendum est autem quod per totum annum ad matutinas dicitur *Te deum*; nisi per adventum et nisi a septuagesima usque ad pascha, et nisi in feriis quando de feria agitur, et nisi in festis .iiii. leccionum que fiunt in vigiliis et quatuor temporibus, preter in vigilia epiphanie quando in dominica contingit; et nisi in quatuor temporibus ebdomade pentecostes, videlicet feria .vii. et sabbato; et exceptis quibusdam festis .iiii. leccionum hiis, scilicet, mense maii, sancte petronille quando extra octavas trinitatis evenerit; in septembre, sancti bertini abbatis; eodem mense, sancte tecla virginis; in octobri, sancti romani.¹⁵⁵

Unde versus. [Versus.] Romanus Tecla Bertinus cum Petronilla
Hii cum nocturno dant sua festa coli.

¶ Finito *Te deum*, statim rectores chori primam missam incipiant, scilicet *Dominus dixit.*¹⁵⁶

¹⁵⁴ There are three commentaries in this nocturn, one for each Gospel to be read at each of the three masses of the day.

¹⁵⁵ 31 May: Aurelia Petronilla, or Peyronelle, Pierrette, Périne (3rd century); in the medieval context, St Petronilla was revered as St Peter's daughter, a virgin and martyr of the 1st century; historically, she was probably a Roman Christian, martyred under Domitian.

5 September: Bertin (c. 615 – c. 709), founder and abbot of the monastery of St Peter (c. 648 – c. 709), later renamed the Abbey of St Bertin.

23 September: Thecla (2nd century), virgin; extant narratives of her life are improbable.

23 October: Romain, Romanus (? – c. 640), bishop of Rouen

¹⁵⁶ I.e. the first mass of the Nativity, the 'missa in gallicantu'.

Finita missa, sacerdos antequam ab altari recedat, dicat,

℣. *Verbum caro factum est.*
℞. cum *alleluia.*

Si episcopus celebraverit, executor officii suo loco dicat eundem versum in choro, scilicet in sua sede, et *Deus in adiutorium.* |

Et laudes sequuntur.

Antiphone in laudibus in superiori gradu discurrant.

℟. <i>Quem vidistis.</i>	℣. <i>Dominus regnavit.</i>
℟. <i>Genuit puerpera.</i>	℣. <i>Iubilate.</i>
℟. <i>Angelus.</i>	℣. <i>Deus deus meus.</i>
℟. <i>Facta est.</i>	℣. <i>Benedicite.</i>
℟. <i>Parvulus.</i>	℣. <i>Laudate.</i>

Caḡ. *Apparuit gracia.*

Yº. *A solis ortus.*

℣. *Benedictus qui venit in nomine domini.*

℟. *Gloria in excelsis.*¹⁵⁷

Hec antiphona non dicitur tota ante psalmi intonationem sicut ad vespervas, nec incensetur aliquod altare, nisi principale tantum; nec aliquo die per annum ad matutinas nec ad secundas vespervas.¹⁵⁸

Oz. *Concede quesumus.*

Duo clerici de superiori gradu dicant loco *Benedicamus*,
℣. *Verbum patris*, ad gradum ex parte una.
Alii duo de superiori ex altera, ℣. *Refulgens.*

Ad consummacionem tocius incarnationis misterii,
fiat memñ. de sancta maria.

℟. *Ecce completa sunt.*

℣. *Post partum.*

Oz. *Deus qui salutis eterne.*

Duo pueri dicant *Benedicamus* { [sine] }¹⁵⁹ *alleluia.*

¶ Hiis peractis, in summo mane incipiatur missa *Lux fulgebit.*¹⁶⁰

¹⁵⁷ This is the antiphon on ℣. *Benedictus.*

¹⁵⁸ The side altars are censed only at first vespers of double major feasts.

¹⁵⁹ The word “sine” is written over a small erasure.

¹⁶⁰ I.e. the second mass of the Nativity, the ‘missa in aurora’.

¶ Ad .i.

A. Quem vidistis. V. Deus in nomine.

Ista antiphona super psalmum dicitur in superiori gradu, et hoc in omnibus festis principalibus per annum observetur; et antiphona super *Quicumque vult* in superiori gradu, tamen a secundo excellenciore. |

14^v Nō. Et nota quod ubicunque antiphona super *Quicumque vult* incipiatur, psalmus tamen a parte chori intonetur.

R. Ihu xpe, cum alleluia. V. Qui de virgine.

Hic versus dicitur cotidie usque in crastinum purificationis, nisi in die epiphanie et per octavas et ~~{in commemoracionibus}~~ []¹⁶¹ 8 [dicitur eciam in omnibus festis beate marie et in commemoracionibus eiusdem per totum annum; et in festo de corpore xpi; et per octavas quando de octavis agitur.]

V. Exurge domine.

Hoc *R. Ihu xpe* dicitur ab uno solo de superiori gradu loco non mutato nec habitu, sicut in omnibus principalibus festis. In ceteris vero festis cum regimine chori, antiphona super psalmos ad .i. dicitur ab uno de secunda forma, et antiphona super *Quicumque vult* ab uno de superiori gradu, et *R. Ihu xpe* a quovis de secunda forma. In ceteris festis sine regimine chori, dicitur *Ihu xpe* ad gradum chori ab uno puero ad altare converso. Preces ut in ceteris diebus et oracio ut in duplicibus festis.

¶ Ad .ii.

A. Genuit. V. Legem pone.

Caḡ. Apparuit gracia dei.

R. Verbum caro, cum alleluia. V. Et habitavit.

V. Ipse invocavit.

||[<*R.*> *Pater meus es tu, sine alleluia*, quod per totum annum observetur extra tempus paschale, nisi post *V. Verbum caro* et *V. Dominus regnavit*.]

Oz. Concede.

Responsoria super horas dicuntur ab uno de secunda forma, et sic in omnibus festis duplicibus.

162

¹⁶¹ There is a small erasure after the stricken phrase “in commemoracionibus”.

¹⁶² At this point, there is a procession, and the third and principal mass of the Nativity is said, the ‘magna missa’, *Puer natus*.

Ad .vī.

℟. *Angelus.*
Caḡ. *Apparuit benignitas.*
℞. *Ipse invocavit me. V. Pater meus es tu.*
V. *Notum fecit dominus.*
Oz. *ut supra.*

¶ Ad .iǵ.

℟. *Parvulus.*
Caḡ. *Multiphariam.*
℞. *Notum fecit dominus. V. Salutare suum.*
V. *Benedictus qui venit.*
Oz. *ut supra. |*

Ad horas chorus non regitur sicut ad matutinas et ad vespervas solet.

¶ Ad vespervas.

℟. *Tecum principium.* V. *Dixit dominus.*
℟. *Redempcionem.* V. *Confitebor.*
℟. *Exortum est.* V. *Beatus vir.*
℟. *Apud dominum.* V. *De profundis.*
℟. *De fructu.* V. *Memento domine david.*

Hee antiphone cum suis psalmis dicuntur cotidie ad vespervas, usque ad octavas epiphantie et in ipsis octavis.¹⁶³ Dicuntur in superiori gradu.

Caḡ. *Multiphariam.*
℞. *Verbum caro, sine prosa. V. In principio.*
Y^o. *A solis ortus.*
V. *Benedictus qui venit in nomine domini.*
℟. *Hodie xpc,¹⁶⁴ ab excellenciori aliquo.*
Oz. *Concede.*
+[*Benedicamus, sine alleluia.*]

<Ad processionem.>

Tunc convenient omnes diaconi in capis sericis, portantes cereos ardentis in manibus. Et eant processionaliter ad altare beati stephani, quodam diacono incipiente hoc,

℞. *Sancte dei.*

¹⁶³ The usual ordo feriarum for antiphons and psalms is largely set aside in this season.

¹⁶⁴ This is the antiphon on the *Magnificat*.

Tres diaconi dicant *℣. Ut tuo.*

Omnes simul dicant prosam, *Te mundi climata.*

{~~Tres pueri, Gloria patri.~~} || [Non dicitur *Gloria patri* ad hanc prosam.]

℣. Gloria et honore. Hunc versiculum dicat sacerdos, cum

℣. Da nobis quesumus domine imitari.

Tunc in redeundo,
dicatur antiphona de sancta maria.

℣. Speciosus forma.

℣. Deus qui salutis.

Abhinc usque ad purificationem beate marie,
quando fit memoria de sancta maria,

℣. Speciosus forma.

℣. Deus qui salutis.

15^r

Ubi vero altare de beato stephano non habetur, non fiat processio, sed tunc dicatur | in choro de eo memoria.

℣. Tu principatum, cum predicto versiculo et oracione.

Et tunc nulla fiet memoria de sancta maria, nec abhinc usque in crastinum circuncisionis, nisi ubi facta fuerit processio.

†[Ab hac die usque ad purificationem, semper <ad> memoriam beate marie, quando de ea fit memoria, dicatur ad matutinas *℣. Post partum*, ad vespas *Speciosus forma*; nisi quando <fit> memoria de commemoratione eiusdem ad vespas alicuius sancti cum *℣. Sub tuam proteccionem*, tunc enim dicitur *℣. Sancta dei genitrix*, cum *℣. Deus qui salutis.*]

Hee autem antiphone sequentes dicantur cotidie ad memoriam de nativitate, ad matutinas et ad vespas suo ordine per totam ebdomadam, cum repetitione earundem.

℣. Virgo hodie.

℣. Hodie intacta.

℣. Gaudeamus omnes.

℣. Nesciens mater.

℣. Virgo verbo.

℣. Beatus venter.

℣. Virgo dei.

℣. Pastores loquebantur. <recte *℣. Pastores dicite.*>

¶ Ad completorium cotidie, usque ad circuncisionem.

℟. *Natus est nobis.* ℑ. *Cum invocarem.*

Yº. *Salvator mundi dei.*

℟. *Alleluia verbum caro.* ℑ. *Nunc dimittis.*

Hec antiphona dicatur super ℑ. *Nunc dimittis*, usque ad vigiliam epiphanie.

A prima die natalis domini usque ad octavas epiphanie et in ipsis octavis, regitur chorus, nisi in vigilia epiphanie cum extra dominicam evenerit.

In die sancti Stephani.¹⁶⁵

Ad matutinas.

Invit. ℟. *Xpm natum.* ℑ. *Venite.*

Yº. *Martyr dei*, cum cantu de Yº. *Xpe redemptor.*

In .i. nocturno.

℟. *Beatus stephanus.* ℑ. *Beatus vir.*

℟. *Constitutus.* ℑ. *Quare fremuerunt.*

℟. *In tribulacione.* ℑ. *Dominus quem multiplicati.*

ℑ. *Gloria et honore.* Dicitur a duobus, quia duplex festum est.

Et cetera sicut in festis maioribus duplicibus, quod observatur in | festis sancti Iohannis. Festum vero sanctorum Innocencium et sancti Thome duplicia sunt, sed de minoribus duplicibus;¹⁶⁶ tamen tertium, sextum, et nonum responsoria dicentur a tribus sicut in precedentibus festis, scilicet sancti stephani et sancti Iohannis, et cetera a duobus; sed differunt in tabule dispositione.

[Lc. i. *Heri celebravimus.*]

℟. primum. *Hesterna die.* ℑ. *Heri enim.*

℟. *Videbant.* ℑ. *Stephanus.*

℟. *Impetum fecerunt.* ℑ. *Stephanus dei gracia.*

Hic convenient omnes diaconi in superpelliceis ad cantandum hunc versum.

Alius ℑ. per octavas. *Et testis.* <recte ℑ. *Et testes.*>

Primus versus dicitur primo die cum *Gloria deo patri summo.*

¹⁶⁵ 26 December: Stephen (1st century), one of the first deacons of the church and the first Christian martyr.

¹⁶⁶ Compare 1531:84^v (A-23:[909]), “Minus duplex est festum sancti stephani, festum sancti iohannis apostoli, festum sanctorum innocentium, festum sancti thome martyris”.

In .ii. nocturno.

℟. *Lumen vultus.* ℑ. *Cum invocarem.*
℟. *Benedictionis.* ℑ. *Verba mea.*
℟. *O quam admirabile.* ℑ. *Domine dominus noster.*
℣. *Posuisti domine.*

℟. *Impii super.* ℣. *Hebreorum gens.*

Alius ℣. per ebdomadam sive fuerit dominica sive non. *Continuerunt.*

℟. *Lapidabant.* ℣. *Positis.*

℟. *Lapides torrentes.* ℣. *Mortem.*

In .iii. nocturno.

℟. *In domino.*

Rectores chori simul ex parte illa prosequantur ℑm. hoc modo,
*Confido quomodo,*¹⁶⁷ et cetera.

℟. *Sine macula.* ℑ. *Domine quis habitabit.*

℟. *Domine virtus.* ℑ. *Domine in virtute.*

℣. *Iustus ut palma.*

15^v

Quando dicitur pro versiculo, tunc tantummodo dicitur, *Iustus ut palma
florebit.* Quando dicitur pro responsorio ad horas | tunc dicitur, *Iustus ut
palma florebit in domo domini.*

Eṽng. [*In illo tempore*]¹⁶⁸ [<Dicebat> *īh̄c turbis iudeorum.*

Omelia venerabilis bede presbyteri. <Sancti> *Evangelii* <leccio> *narrat.*]

℟. *Intuens.* ℣. *Cunque.*

℟. *Patefacte.* ℣. *Vidit.*

℟. *Sancte dei.* ℣. *Ut tuo.*

Prosa. *Te mundi climata. Gloria patri.*

⚡ [Tunc convenient diaconi superpelliceis more solito induti, in medio chori stantes, et dicant prosam, *Te mundi climata.*

¹⁶⁷ As noted on the first Sunday of Advent, “sic fiat ubicunque antiphona et suus psalmus unum habent initium in plena dictione”; see p. 1 above. Here, the antiphon and psalm begin with the same two words, “*In domino*”, but the full phrases differ: ℟. *In domino deo suo* and ℑ. *In domino confido*. The rubric here emphasizes that the general rule applies even if only the first few words are the same.

¹⁶⁸ There is an erasure of a few words, and the text “*in illo tempore tempore*” is written over the erasure, the word “*tempore*” being written twice.

Ceteri clerici circumsedentes post unumquemque versum dicant A.¹⁶⁹

℣. *Qui primus.*
℣. *Hodie sacra.*
℣. *Domini sequeris.*
℣. *Quem videre.*
℣. *Meruisti.*
℣. *Patris in.*
℣. *Ut pelleres.*
Funde preces.

Et dicatur cum sua prosa eciam cum *Gloria patri* ab omnibus diaconibus in ecclesia sarum, propter solempnitatem diaconorum.

Alibi vero, ut in ecclesiis parochialibus, dicitur tantum in processione ad vespervas, et ad matutinas ubi ad vespervas non fit processio. Similiter fiat de sancto Iohanne et de Innocentibus.]

℣. *Ora pro nobis beate stephane.*

¶ In laudibus.

℣. *Lapidaverunt.* ℣. *Dominus regnavit.*
℣. *Lapides.* ℣. *Iubilare.*
℣. *Adhesit.* ℣. *Deus deus meus.*
℣. *Stephanus.* ℣. *Benedicite.*
℣. *Ecce video.* ℣. *Laudate.*

Caḡ. *Stephanus plenus gracia, usque in populo.*

Yḡ. *Sancte dei preciose.*

℣. *Iustus germinabit.*

℣. *Impii super iustum.* ℣. *Benedictus.*

Oḡ. *Da nobis quesumus, et finiatur cum Qui tecum.*

Memñ. de nativitate.

℣. *Virgo hodie, que incipietur a principali rectore cum suo collateralis.*

℣. *Benedictus qui venit, et cetera.*

Oḡ. *Concede quesumus omnipotens deus.*

¹⁶⁹ The last syllable of each verse is 'A', and the rubrics here indicate that the choir will repeat the melody of each verse by vocalizing on 'A', rather than by chanting the text itself. This is similar to the way in which the jubilus of the Alleluia is sung at mass and the neuma is sung on antiphons and versicles in the daily office. See also 1519:81^v, 1531:36^f (B-08:404, 405), where the choir chants on 'E', the vowel in the last syllable of each line of the prose *Sedentem in superne*.

See also Exeter Ordinal 1:69, "Diaconi dicant prosam ibidem coram altari; et post unumquemque versum respondeat chorus A. vel E. vel O. cum cantu versus precedentis. Hoc eodem modo dicantur omnes prose per totum annum, quando processio habetur ad vespervas."

¶ Ad .i.

℟. Lapidaverunt. ℣. Deus in nomine.
[*℟. Gracias tibi. ℣. Quicumque vult.*]

¶ Ad .ii.

℟. Lapidés torrentes. ℣. Legem pone.
Caḡ. Stephanus plenus.
℟. Gloria et honore, cum alleluia. ℣. Et constitutisti eum.
℣. Posuisti domine.

Et dicuntur responsoria super horas ab hac die usque in crastinum octavarum epiphanie, cum *alleluia*.

Oz. ut supra ad matutinas.

¶ Ad .vi.

℟. Adhesit anima mea.
Caḡ. Cum autem esset stephanus, usque virtutis dei.
℟. Posuisti. ℣. Coronam.
℣. Iustus ut palma florebit.
[[*Quando versiculus dicitur, ℟^o. Sicut cedrus libani multiplicabitur.*]]
Oz. ut supra ad | matutinas.

¶ Ad .ix.

℟. Ecce video.
Caḡ. Positis autem genibus, usque obdormivit in domino.
℟. Iustus ut palma. ℣. Sicut cedrus libani.
℣. Iustus germinabit.
Oz. ut supra.

¶ Ad vespas.

℟. Tecum principium.
Et cetera sicut in precedenti die.
Caḡ. Stephanus plenus.
℟. Impetum.
Hoc responsorium a solo diacono debet incipi ad gradum chori;
et versus ab omnibus diaconibus cantatur.
Y^o. Sancte dei preciose.
℣. Iustus germinabit.
℟. Patefacte sunt.
Oz. ut supra.

Memñ. de nativitate.
A. *Lux orta.*
V. *Verbum caro.*
Oz. *Concede quesumus.*

<Ad processionem.>

Tunc dicto *Benedicamus domino*, veniant sacerdotes in capis sericis cum cereis ardentibus. Et eat processio ad altare apostolorum cantando,

R. *In medio.*
Tunc tres sacerdotes dicant V. *Misit dominus.*
Cum prosa *Nascitur ex patre.*
Et chorus ad unumquemque versum respondeat.
V. *Valde honorandus.*
Oz. *Ecclesiam tuam.*

In redeundo,
antiphona de sancta maria ut predictum est.

Ubi vero processio non fit,
dicitur in choro memoria de sancto Iohanne, cum hac
A. *Valde honorandus est beatus Iohannes.*
V. *In omnem terram.*
cum Oz. predicta.

<In die sancti Iohannis.¹⁷⁰>

Ad matutinas.

16^r Invitj. *Adoremus regem.* P. *Venite.*
Y^o. *Bina celestis*, cum Y^o. apostolorum, *Annue | xp̄e.*
||[Et dicatur ^[hic] in hoc ymno, *Per horum tibi cara merita.*]

In .i. nocturno.

A. *Iohannes.* P. *Celi enarrant.*
A. *Supra pectus.* P. *Benedicam.*
A. *Quasi unus.* P. *Eructavit.*
V. *In omnem terram.*
[Lc.ñ. *Iohannes apostolus.*]

¹⁷⁰ 27 December: John the Evangelist (1st century), the 'beloved', the 'divine', the 'theologian', son of Zebedee, a disciple of Jesus.

R̄. *Valde honorandus est.* V̄. *Virgo est.*
R̄. *Hic est discipulus.* V̄. *Qui contestatus.*
R̄. *Iste est.* V̄. *Iohannes is theologus.*

Gloria. Beatus.

Alius V̄. [Valde honorandus. Cui.

Alius V̄. in octava die]]¹⁷¹ ^[cum dominica fuerit tantum. Gloria. Cui.]

In .ii. nocturno.

Ā. *In ferventis.* V̄. *Omnes gentes.*
Ā. *Propter insuperabilem.* V̄. *Exaudi deus deprecationem.*
Ā. *Occurrit.* V̄. *Exaudi deus oracionem.*
V̄. *Constitues eos.*

R̄. *In die illa.* <recte R̄. *In illa die.*> V̄. *Esto fidelis.*

R̄. *Ecce puer.* V̄. *Dedi spiritum.*

R̄. *Apparuit.* V̄. *Cunque complexset.*

Gloria. Quia.

In .iii. nocturno.

Ā. *Apparuit.* V̄. *Confitebimur.*
Ā. *Expandens.* V̄. *Dominus regnavit exultet.*
Ā. *Domine suscipe me.* V̄. *Dominus regnavit irascantur.*
V̄. *Nimis honorati sunt amici.*

Eṽnġ. *Dixit ih̄c petro.*

R̄. *Sic eum.* V̄. *Hunc ergo.*

R̄. *Diligebat.* V̄. *In cruce.*

R̄. *In medio.* V̄. *Misit dominus.*

Prosa. *Nascitur ex patre. Gloria patri.*

V̄. *Valde honorandus est.*

In laudibus.

Ā. *Hic est discipulus.* V̄. *Dominus regnavit.*
Ā. *Hic est discipulus meus.* V̄. *Iubilate.*
Ā. *Ecce puer.* V̄. *Deus deus meus.*
Ā. *Sunt quidam.* <recte Ā. *Sunt de hic stantibus.*> V̄. *Benedicam.*
Ā. *Sic eum.* V̄. *Laudate.*

¹⁷¹ There is an erasure of several words, and the text in brackets here is written over the erasure.

Caḡ. *Qui timet deum, usque honorificata.*

Yº. *Exultet celum.*

Ÿ. *Annunciaverunt.*

Ā. *Iste est Iohannes. Ʋ. Benedictus.*

Oz. | *Ecclesiam tuam.*

Memñ. de nativitate.

Ā. *Hodie intacta.*

Ÿ. *Benedictus qui venit.*

Oz. ut supra.

Memñ. de sancto stephano.

Ā. *Sepelierunt.*

Ÿ. *Iustus germinabit.*

Oz. *Da nobis quesumus.*

¶ Ad .i.

Ā. *Hic est.* Ʋ. *Deus in nomine.*

[Ā. *Gracias tibi deus.*]¹⁷²

¶ Ad .ii.

Ā. *Hic est discipulus meus.*

Caḡ. *Qui timet.*

R̄. *In omnem terram* || [cum *alleluia.*] Ÿ. *Et in fines.*

Ÿ. *Constitues.*

[Et dicuntur responsiones versiculorum sine *alleluia*, ut supra.]

Oz. ut supra ad matutinas.

¶ Ad .vi.

Ā. *Ecce puer.*

Caḡ. *Cibavit illum.*

R̄. *Constitues.*

Ÿ. *Nimis honorati.*

Oz. *Ecclesiam tuam.*

¹⁷² This is the antiphon on Ʋ. *Quicumque vult.*

¶ Ad .i.ŕ.

Ā. *Sic eum.*
Caḡ. *In medio ecclesie, usque induit.*
R̄. *Nimis honorati.*
V̄. *Annunciaverunt opera.*
Oz̄. *ut supra.*

¶ Ad vesp̄as.

Ā. *Tecum principium.*
Et cetera antiphone cum suis psalmis.
Caḡ. *Qui timet deum.*
R̄. *Iste est Iohannes qui.*

Hoc responsorium a solo sacerdote debet incipi ad gradum chori.

Et similiter versus ab omnibus cantari debet ||[in superpellicibus <recte in superpelliceis> ad modum prose in statione puerorum, cum *Gloria sit altissimo.*]

~~{V̄. *Iohannes is theologus.*}~~¹⁷³

Ȳ. *Exultet celum.*
V̄. *Annunciaverunt.*
Ā. *In medio ecclesie. V̄. Magnificat.*
Oz̄. *Ecclesiam tuam.*

Mem̄. de nativitate.

Ā. *Gaudeamus.*
Et sic per ordinem ut predictum est,
cum oracione et versiculo ut supra.

Mem̄. de sancto stephano.

Ā. *Tu principatum.*
cum versiculo et oracione de die.

16^v Dictis vero propriis antiphonis, fiant memorie eiusdem cum antiphonis super laudes suo ordine; quibus dictis dicantur antiphone de nocturnis | suo ordine.¹⁷⁴ Eodem modo fiat de sancto Iohanne et sancto Thoma. De innocentibus vero fiet memoria cum antiphonis propriis suo loco notatis, cum repetitione eorundem.

¹⁷³ Despite being crossed out, this is, in fact, the correct verse for R̄. *Iste est iohannes.*

¹⁷⁴ Not specifically mentioned here is that Ā. *Lapidaverunt* is said at this memorial when there was no procession for St Stephen after the previous day's vesp̄as. See 1531:37^r (B-08:402).

<Ad processionem.>

Dicta memoria de sancto Stephano, eat processio ad altare martyrum cum capis et cereis, ut prenotatum est, cantando,

R̄. *Centum quadraginta.*

Tres pueri dicant V̄. *Hi empti sunt.*

Omnes simul cantant prosam, *Sedentem in supernam.*

V̄. *Letamini.*

Oz̄. *Deus cuius hodierna.*

In redeundo,
de sancta maria.

Ubi non fit processio, fiat memoria,
cum hac Ā. *Innocentes.*
Et cum predictis versiculis et oracionibus.

175

<In die sanctorum Innocencium.¹⁷⁶>

Ad matutinas.

Invit̄. *Venite adoremus.* P̄. *Venite.*

Ȳ. *Sanctorum meritis.*

In .i. nocturno.

Ā. *Herodes.* P̄. *Beatus vir.*

Ā. *X̄pc infans.* P̄. *Quare fremuerunt.*

Ā. *Arridebat.* P̄. *In domino confido.*

V̄. *Letamini in domino.*

[Lc.ī. *Zelus quo tendat.*]

R̄. *Sub altare.* V̄. *Vidi.*

R̄. *Sub trono.* V̄. *Sub altare.*

R̄. *Dignus a dignis.* V̄. *Accipiunt.*

Gloria.

¹⁷⁵ There is no mention here of the boy bishop or the ritual associated with his 'installment', both of which are prominent in later sources. See 1519:78^v, 83^r, 83^v; 1531:39^v (B-09:413, 431, 432, 435).

¹⁷⁶ 28 December: The Holy Innocents (1st century), the little boys of Bethlehem who were massacred by Herod the Great.

In .ii. nocturno.

℟. *Norunt.* ℣. *Domine quis habitat.*

℟. *Erigitur.* ℣. *Conserva me.*

℟. *Dignus.* ℣. *Domini est terra.*

℣. *Exultent iusti.*

℣. *Effuderunt.* ℣. *Vindica.*

℣. *Isti sunt sancti.* ℣. *Sub trono.*

℣. *Norunt.* ℣. *Licuit.*

Gloria.

In .iii. nocturno.

℟. *Dicunt infantes.* ℣. *Exultate iusti.*

℟. *Licuit.* ℣. *Benedicam.*

℟. *Vindica.* ℣. *Deus venerunt.*

℣. *Iustorum anime.*

Eṽnġ. [secundum Mattheum.] *Angelus domini.*

℣. *Isti sunt.* ℣. *Hii | sunt.*

℣. *Adoraverunt.* ℣. *Et ceciderunt.*

℣. *Centum quadraginta.* ℣. *Hii empti.*

Prosa. *Sedentem in superne. Ideo. Gloria.*

℣. *Iusti autem.*

In laudibus.

℟. *Herodes.* ℣. *Dominus regnavit.*

℟. *A bimatu.*

℟. *Vox in rama.*

℟. *Sub trono.*

℟. *Laudes reddant.*

Caḡ. *Vidi supra montem, usque in frontibus eorum.*¹⁷⁷

Y^o. *Rex gloriose martyrum.*

℣. *Mirabilis deus.*

℟. *Hii sunt.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *Deus cuius.*

Mem̃. de nativitate.¹⁷⁸

¹⁷⁷ Compare the Vulgate (Apc 14:1), “in frontibus suis.”

¹⁷⁸ The antiphon and versicle at the memorial at these lauds is the same ubi fit processio and ubi non fit, ℟. *Nesciens mater.* ℣. *Benedictus qui venit.*

De sancto Stephano.
A. *Lapidaverunt.*¹⁷⁹

Et de sancto Iohanne.
A. *Valde honorandus est.*

8[Ubi vero non fit processio.

De Nativitate.
A. *Nesciens mater virgo virum.*
V. *Benedictus qui venit.*

De sancto stephano.
A. *Lapides torrentes.*
V. *Iustus germinabit.*

De sancto Iohanne.
A. *Hic est discipulus.*
V. *Valde honorandus.]*

¶ Ad .i.

A. *Herodes iratus.* V. *Deus in nomine.*
A. *Gracias tibi.* V. *Quicumque vult.*

¶ Ad .ii.

A. *A bimatu.* V. *Legem pone.*
Caḡ. *Vidi supra montem, sicut ad matutinas.*
R. *Letamini.*
V. *Exultent iusti.*
Oz. *ut supra ad matutinas.*

¶ Ad .vi.

A. *Vox in rama.*
Caḡ. *Hii sunt, usque ierit.*¹⁸⁰
R. *Exultent iusti.*
V. *Iustorum anime.*
Oz. *ut supra.*

¹⁷⁹ This antiphon and the next one for St John are said ubi processio prius facta fuerit. Compare 153:39^v (B-09:431), where V. *Iustus germinabit* is appointed for St Stephen, as in the marginal note below ubi non fit processio; but V. *Annunciaverunt* is appointed for St John, likely to avoid repetition of the phrase “*Valde honorandus*”.

¹⁸⁰ See 1531:39^v (B-09:433), where the chapter ends at “*virgines enim sunt*”.

¶ Ad .iċ.

℟. *Sub throno. V. Mirabilia.*
Caḡ. *Hii empti, usque mendacium.*
℞. *Iustorum anime.*
V. *Mirabilis deus.*
Oz. *ut supra.*

¶ Hac die antiphona que dicitur super Pm. *Benedicite* in laudibus dicitur ad .iċ. super V. *Mirabilia* cum duobus sequentibus; similiter die circuncisionis et die pasche, ut alibi dictum est.

Unde versus. ¶ Prima dies anni pasche simul et puerorum Sub. Pre. Ger.¹⁸¹ dempto culto comitantur.

¶ Ad vespervas.

℟. *Tecum principium.*
Et cetera antiphone cum suis psalmis. |
Caḡ. *Vidi supra montem.*
℞. *Centum, sine prosa.*
Y^o. *Rex gloriose.*
V. *Mirabilis deus.*
℟. *Ecce. V. Magnificat.*
Oz. *ut supra ad matutinas.*

17^r

+ [Ubi vero processio, memorie hoc modo fiant.

De Nativitate.
℟. *Virgo verbo.*
V. *Verbum caro.*

De sancto stephano.
℟. *Lapides torrentes.*
V. *Gloria et honore.*

De sancto Iohanne.
℟. *Hic est discipulus ille.*
V. *Valde honorandus.]*

Mem̃. de nativitate.
[*Virgo verbo.*]

De sancto Stephano.
[*Adhesit.*]

¹⁸¹ The verse incorrectly omits the word “nonam” here; compare p. 26 above.

De sancto Iohanne.

[*Hic est discipulus meus.*]¹⁸²

¹⁸³+ [Ubi non fit processio.

{ } *Pastor cesus.* { }

Dicitur per octavas { }

Laverunt stolas.

A. Ambulabunt.

A. Cantabant.

{ } antiphone de laudibus et de nocturnis.]

{ }¹⁸⁴

<In die sancti Thome.¹⁸⁵>

A.¹⁸⁶ { } |

[Octava et nona lecciones de passione sancti thome legantur tantum, et non de expositione evangelii.]¹⁸⁷

¹⁸² The cues for these three memorials are inserted in small script just above each of the words “nativitate”, “stephano”, and “iohanne”. These are the antiphons ubi non fit processio.

¹⁸³ This note is just to the left of the office of St Thomas Becket. When that office was rubbed out of Harley (see note 185 below), most of this note was rubbed out as well, though it is partially decipherable. It refers to the memorial antiphon for St Thomas ubi non fit processio and the antiphons for the Holy Innocents to be said during the rest of the octave.

¹⁸⁴ Eight lines of text are erased, likely the rubrics for the procession for St Thomas Becket after vespers of the Holy Innocents.

¹⁸⁵ 29 December: Thomas Becket (c. 1118 – 29 December 1170), archbishop of Canterbury; martyred by four knights in the service of Henry II of England.

By a royal proclamation of 16 November 1538, issued jointly by Henry VIII and Thomas Cromwell, veneration of St Thomas Becket was ended, his images were ordered to be destroyed, his festivals were forbidden, and liturgical texts pertaining to him were to be removed from all books. This last was done to varying degrees, but his service is very effectively stricken from this manuscript.

¹⁸⁶ The initial A, which is not rubbed out, is likely the beginning of the phrase, “Ad matutinas” for the feast of St Thomas. Twenty-two lines of the left column and sixteen lines of the right column are erased, up to the antiphons for the Holy Innocents; see below.

¹⁸⁷ The marginal note here is partially rubbed out but still decipherable, written near what is probably the end of the rubrics for matins of St Thomas.

[Ubi fit processio.

De Nativitate.

A. Beatus venter.

Ψ. Benedictus qui venit.

De sancto stephano.

A. Adhesit anima.

Ψ. Posuisti domine.

De sancto iohanne.

A. Hic est discipulus <meus>.

Ψ. Valde honorandus.

De Innocentibus.

A. Innocentes pro christo.

Ψ. Mirabilis deus.

Ubi non fit processio.

De Nativitate.

[]¹⁸⁸

¹⁸⁹ Hee antiphone sequentes dicuntur per octavas ad memoriam de Innocentibus.

A. Laverunt stolas suas.

A. Ambulabunt mecum.

A. Cantabant sancti.

A. O quam gloriosum.

[]¹⁹⁰ |

17^v

¹⁹¹ *Deus tuorum.*

Ψ. Iustus germinabit.

A. Salve thoma.

Oz. ut supra, et memorie ut supra.

¹⁸⁸ The text in brackets here is written near what are probably the rubrics for lauds of St Thomas. The text following “Ubi non fit processio, De nativitate” is illegible.

¹⁸⁹ In the midst of all these erasures, this short section with the memorials for the Holy Innocents is almost entirely untouched.

¹⁹⁰ The last thirteen lines of the right column are erased.

¹⁹¹ The first lines of 17^v include the hymn and the last few rubrics for vespers of St Thomas Becket. Vespers on this day are always for St Thomas, even when the next day, sexta dies a natali, is on a Sunday. See the general rubrics on p. 128 below, which pertain to all the feasts in the octave of the Nativity.

¹⁹² † [Ubi fit processio memorie hoc modo.

De Nativitate.

℣. *Virgo dei genitrix.*

℟. *Verbum caro.*

De sancto stephano.

℣. *Stephanus.*

℟. *Gloria et honore.*

De sancto iohanne.

℣. *Ecce puer.*

℟. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.

℣. *Laverunt stolas.*

℟. *Letamini in domino.*

‖ Ubi non fit processio.

De Nativitate.

℣. *Virgo dei genitrix.*

℟. *Verbum caro.*

De sancto stephano.

℣. *Ecce video.*

℟. *Gloria et honore.*

De sancto iohanne.

℣. *Sunt de hic.*

℟. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.

℣. *Ambulabunt.*

℟. *Letamini in domino.*]

Sexta die a natali.

Ad matutinas.

Invitj. *Xpc natus est. P. Venite.*

Hac die regitur chorus a duobus clericis de secunda forma in capis sericis; et fiant .iiii. lecciones tantum, nisi in dominica evenerit.

Y^o. *Xpc redemptor.*

¹⁹² These are the memorials at vespers on St Thomas's Day.

℟. <i>Dominus dixit.</i>	℣. <i>Quare fremuerunt.</i>
℟. <i>Tanquam sponsus.</i>	℣. <i>Celi enarrant.</i>
℟. <i>Diffusa est.</i>	℣. <i>Eructavit.</i>
℟. <i>Suscepimus.</i>	℣. <i>Magnus dominus.</i>
℟. <i>Orietur.</i>	℣. <i>Deus iudicium.</i>
℟. <i>Veritas.</i>	℣. <i>Benedixisti.</i>
℟. <i>Ipse invocavit me.</i>	℣. <i>Misericordias domini.</i>
℟. <i>Letentur.</i>	℣. <i>Cantate .i.º.</i>
℟. <i>Notum fecit.</i>	℣. <i>Cantate .ii.º.</i>
℣. <i>Tanquam sponsus.</i>	

Ev̄nḡ. secundum Lucam. *Erant pater et mater.*

℣. *Hodie nobis celorum.*

℣. *Hodie <nobis> de celo.*

℣. *Descendit.*

Versus dicitur cum cantu feriali. Responsoria ab uno; sed si in dominica evenerit, ultimum responsorium a duobus dicitur tantum.

℣. *Verbum caro.*

❏ In laudibus.

Hec sola ℟. *Quem vidistis.*

Caḡ. *Quanto tempore, usque a patre.*

Yº. ℣. sicut in die natalis.

℟. *Dum medium.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *Omnipotens sempiterne deus.*

Meñ. de nativitate,
de sancto Stephano,
de sancto Iohanne,
et de Innocentibus,

et de sancto [Thoma .]¹⁹³

Dicuntur antiphone de laudibus suo ordine ut predictum est, quando de eo fit memoria. |

⊕[Ubi fit processio, memorie hoc modo fiant.

De Nativitate.

℟. *Pastores.*

℣. *Ipse invocavit me.*

¹⁹³ The words in brackets are rubbed out, but the word “Thoma” is still legible.

De sancto stephano.
A. *Ecce video.*
V. *Iustus germinabit.*

De sancto Iohanne.
A. *Sunt de hic.*
V. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.
A. *Ambulabunt.*
V. *Mirabilis deus.*

De sancto Thoma.
A. *Pastor cesus.*
V. *Ora pro nobis.*

Ubi non fit processio.

De Nativitate.
A. *Pastores.*
V. *Ipse invocavit me.*

De sancto stephano.
A. *Beatus stephanus.*
V. *Iustus germinabit.*

De sancto Iohanne.
A. *Sic eum volo.*
V. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.
A. *Cantabant.*
V. *Mirabilis deus.*

De sancto Thoma.
A. *Granum cadit.*
V. *Ora pro nobis.]*

¶ Si dies dominicus in hac sexta die evenerit, addantur hiis tribus leccionibus predictis sex lecciones de sermone beati martini,¹⁹⁴ scilicet *Hodierni mysterii*, vel sex de natali; et responsoria de natali suo ordine dicuntur.

Oz. *Omnipotens sempiterne deus.*

¶ Si dies dominicus in die sancti Stephani, sancti Iohannis, sanctorum Innocencium, aut sancti Thome contigerit, vel sancti Silvestri vel die circuncisionis, totum fiat de festo et nihil de dominica. Sed semper die sexta a natali dicatur Eŷng̃. *Erant pater et mater*, cum tribus responsoriis prenotatis; et in laudibus omnia fiant sicut prenotatum est.

¹⁹⁴ Actually from St Maximus, as above, not St Martin; see p. 15.

¶ Ad .i.

℟. Quem vidistis. ℣. Deus in nomine.
℟. Te iure. ℣. Quicumque vult.

Hac die tantum, dicatur ad .i. *℟. Acciones nostras, in loco ℟. Omnipotens sempiternus deus dirige actus nostros, secundum sarum.*¹⁹⁵

Ad alias horas,
omnia fiant sicut in die natalis domini.

In natali¹⁹⁶ sancti silvestri.¹⁹⁷

Ad vespas.¹⁹⁸

℟. Tecum principium.
Cap. Ecce sacerdos.
℟. Miles xp̄i.

In omnibus festis .ix. leccionum per annum, dicitur ad primas vespas responsum proprium si habeatur; sin autem, nonum responsum de communi dicatur, nisi aliud in ordinali evidenter habeatur.

Cetera sicut de uno confessore et pontifice.
℟. Da quesumus omnipotens deus.

Memoria ut supra de natali et ceteris sanctis.

+ [Ad vespas vero ubi processio fit.

De Nativitate.
℟. Virgo hodie.
℣. Verbum caro.

¹⁹⁵ Compare York Breviary 1:134, “Ad primam et ad alias horas, antiphone, capitula, et responsoria et oratio de nativitate, scilicet *Concede quesumus*”. And compare Exeter Ordinal 1:79, “*℟. Omnipotens sempiternus Deus*. He oratio dicatur ad has matutinas, et ad primam suo loco tantum”; similarly Aberdeen Breviary 1:40^v and Hereford Breviary 1:172.

¹⁹⁶ This term “natalis”, meaning “birthday” and used for the feast of the Nativity of Christ, also refers to the day of a saint’s death, or the ‘birthday of his martyrdom’, τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ ἡμέραν γενέθλιον, as it was called by AD 325 or earlier; see Eusebius 1:357 (IV.xv.)

¹⁹⁷ 31 December: Sylvester (? – 31 December 335), pope of Rome.

¹⁹⁸ I.e. first vespas of St Sylvester. The sixth day after Nativity always lacks both a first and second vespas, even when it falls on a Sunday and has 9 lessons. Vespas on St Sylvester’s day itself are first vespas of the Circumcision. See the general rubrics on p. 128.

De sancto stephano.
A. *Beatus stephanus.*
Ÿ. *Gloria et honore.*

De sancto iohanne.
A. *Sic eum volo.*
Ÿ. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.
A. *Cantabant.*
Ÿ. *Letamini.*

De sancto Thoma.
A. *Granum cadit.*
Ÿ. *Ora pro nobis.*

|| Ubi non fit processio.

De Nativitate.
A. *Virgo hodie.*
Ÿ. *Verbum caro.*

De sancto stephano.
A. *Constitutus.*
Ÿ. *Gloria et honore.*

De sancto iohanne.
A. *Iohannes apostolus.*
Ÿ. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.
A. *Herodes iratus.*
Ÿ. *Letamini.*

De sancto Thoma.
A. *Totus orbis.*
Ÿ. *Ora pro nobis.]*

¶ Ad matutinas.

Invitj. *Unum deum. P. Venite.*

18^r

Istud festum simplex | est .ix. leccionum, in quo invitatorium a duobus dicitur, et singula responsoria ab uno, preter ultimum quod a duobus dicitur.

Y. *Iste confessor.*

Cetera omnia unius confessoris et pontificis.

Medie lecciones de natali.

Ÿ. *Ipse invocavit me.*

Et tria responsoria de natali.

R. *Quem vidistis.*

R. *O magnum.*

R. *Te laudant.*

‡[Nisi quando hoc festum in die lune contigerit, tunc enim dicitur,

℣. *Tanquam sponsus, cum hiis responsoriis,*

Hodie nobis celorum.

℣. *Hodie nobis de celis.*

℣. *Descendit de celis.]*

Tres ultime lecciones de expositione evangelii. *Homo quidam peregre.*
Et cetera ut predictum est.¹⁹⁹

~~¶ Quandounque .ix. lecciones fiant, et tres medie lecciones de temporali sive de festo sanctorum fuerint, a versiculo medii nocturnorum <recte medii nocturni> incipiatur huiusmodi servicium, donec idem nocturnus perficiatur. Et semper dicuntur media responsoria, nisi alia evidenter in ordinali.~~

~~Ad horas omnia fiant sicut de uno confessore et pontifice.²⁰⁰~~

¶[Quere hanc regulam plenius in papera,²⁰¹ videlicet, *Quandounque .ix. lecciones, etc.*]

In die circuncisionis domini.²⁰²

Ad vespas.²⁰³

℣. *Tecum principium.*

Et cetera antiphone cum suis psalmis.

Caḡ. *Apparuit gracia dei.*

℣. *Verbum caro.*

Yḡ. *A solis ortus.*

℣. *Tanquam sponsus.*

℣. *Qui de terra est. P. Magnificat.*

Oḡ. *Deus qui nobis.*

Nulla fiat memoria ad vespas nec ad matutinas.

Illud festum est duplex sed de minoribus.

¹⁹⁹ No memorials are given here for lauds, probably an oversight in the marginal notes. Compare 1531:42^v (B-10:467).

²⁰⁰ These rubrics, crossed out in Harley, are present in modified form in 1531:45^t and 1519:90^v (B-10:479).

²⁰¹ As Frere writes, these papers are “a separate appendix which unfortunately does not now form part of the MS”; see Frere 2:xix.

²⁰² 1 January: the Circumcision of the Lord, eight days after his birth.

²⁰³ These are first vespas of the feast of the Circumcision, said in the evening of St Sylvester’s Day.

¶ Ad completorium.

℟. *Nato domino.*

Et dicatur hanc antiphona super psalmos ad completorium usque ad vigiliam epiphanie.

℟. *Cum invocarem.*

℟. *Alleluia verbum caro.* ℟. *Nunc dimittis.*

¶ Ad matutinas.

Invit. ℟. *Xpc natus.*

Y. ℟. *Xpc redemptor.*

℟. *Dominus dixit.* ℟. | *Quare fremuerunt.*

℟. *In sole posuit.* ℟. *Celi enarrant.*

℟. *Elevamini.* ℟. *Domini est terra.*

℟. *Tanquam sponsus.*

[Lc.ī. Ritus et religio circumcisionis.]

℟. *In principio.* ℟. *Quod factum.*

℟. *Benedictus.* ℟. *Lapidem.*

℟. *Ecce agnus.* ℟. *Hoc est.*

Gloria.

In .ii. nocturno.

℟. *Speciosus.* ℟. *Eructavit.*

℟. *Suscepimus.* ℟. *Magnus dominus.*

℟. *Homo natus.* ℟. *Fundamenta.*

℟. *Ipse invocavit me.*

℟. *Nesciens mater.* ℟. *Beata viscera.*

℟. *Continet.* ℟. *Caste parentis.*

℟. *Confirmatum est.* ℟. *Domus pudici pectoris.*

In .iii. nocturno.

℟. *Exultabunt.* ℟. *Cantate .i.º.*

℟. *In principio.* ℟. *Dominus regnavit exultet.*

℟. *Ante luciferum.* ℟. *Cantate .ii.º.*

℟. *Notum fecit dominus.*

Evg̃. *Postquam consummati sunt.*

℟. *O regem celi.* ℟. *Qui celum.*

℟. *Congratulamini.* ℟. *Beatam.*

℟. *Verbum caro.* ℟. *In principio. Cum gloria.*

Gloria. Plenum gracie.

℣. *Verbum caro factum est.*

¶ In laudibus.

℟. *O admirabile.* ℣. *Dominus regnavit.*

℟. *Quando natus es.* ℣. *Iubilate.*

℟. *Rubum quem.* ℣. *Deus deus meus.*

℟. *Germinavit.* ℣. *Benedicite.*

℟. *Ecce maria.* ℣. *Laudate.*

Caḡ. *Apparuit gracia.*

Yḡ. *A solis ortus.*

℣. *Benedictus qui venit.*

℟. *Mirabile misterium.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui nobis.*²⁰⁴

¶ Ad .i.

18^v ℟. | *O admirabile.* ℣. *Deus in nomine.*

Ad .ii.

℟. *Qui natus est.* <recte ℟. *Qui natus es.*>

Ad .vi.

℟. *Rubum quem viderat.*

Ad .ix.

℟. *Germinavit.*

Capitula, responsoria sicut in die natalis domini,
cum hac Oz. *Deus qui nobis.*

¶ Ad vespervas.

℟. *Tecum principium.*

Caḡ. *Apparuit gracia.*

R̄. *Confirmatum est.*

Yḡ. *A solis ortus.*

℣. *Benedictus qui venit.*

℟. *Magnum.* ℣. *Magnificat.*

Oz. *ut supra.*

²⁰⁴ There are no memorials at lauds of this feast.

Memñ. de sancto Stephano tantum in audientia.
A. *Tu principatum.*
V. *Gloria et honore.*
Oz. *Da nobis quesumus domine imitari.*

In octava sancti stephani.

Si non fuerit in dominica, dicatur iste cantus super psalmum.

Invitj. Xpm natum. P. *Venite.*

Similiter fiet de sancto Iohanne.

Yº. *Martyr dei.*

A. *Stephanus.* <recte A. *Beatus stephanus.*> P. *Beatus vir.*

Et cetera antiphone et psalmi sicut in die.

V. *Gloria et honore.*

[Ec.ñ. *Considerate attentius dilectissimi fratres.*]

R. *Stephanus servus.* V. *Stephanus.*

R. *Lapidabant.*

R. *Lapides torrentes.* V. *Posuisti domine.*

‡[Si dominica fuerit, tunc erit secundum R. *Videbant omnes,* et tertium R. *Impetum fecerunt.* Deinde dicant omnia responsoria per ordinem sicut in prima die.

Ante laudes, si dominica non fuerit, V. *Posuisti domine.*

Si dominica fuerit, dicitur V. *Ora pro nobis.*]

In laudibus.

Hec sola A. *Lapidaverunt.*

Capitulum, hymnus, et cetera omnia sicut in die.

Memñ. de sancto Iohanne,
et de Innocentibus,
de sancto Thoma,
et de sancta Maria.

‡[Ubi fit processio, hoc modo fiant memorie.

De sancto Iohanne.

A. *Supra pectus.*

V. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.
A. *A bimatu et infra.*
V. *Mirabilis.*

De sancto Thoma.
A. *Aqua thome.*
V. *Ora pro nobis.*

De sancta maria.
A. *Ecce maria.*

Ubi non fit processio, hoc modo fiant memorie.

De sancto Iohanne.
A. *Quasi unus.*
V. *Valde honorandus.*

De Innocentibus.
A. *Vox in rama.*
V. *Mirabilis deus.*

De sancto Thoma.
A. *Ad thome.*
V. *Ora pro nobis.*

De sancta Maria.
A. *Ecce maria.*
V. *Post partum.]*

¶ Ab hac die usque ad purificationem beate Marie, cotidie fiet memoria de sancta maria, nisi in vigilia epiphanie et in die.

In festis vero .ix. leccionum,
ad vespervas.
A. *Quando natus es.*
V. *Speciosus | forma.*
Oz. *Deus qui salutis eterne.*

Ad matutinas.
A. *Ecce maria.*
V. *Post partum.*

In festis vero .iiii. leccionum et profestis diebus,
meñ. de sancta maria.
Ad vespervas, A. *Rubum quem viderat.*
Ad matutinas, A. *Germinavit.*
Oz. ut supra. *Deus qui salutis.*

~~¶ Si octava sancti Stephani in dominica evenerit, .ix. lecciones fiant de eo; et responsoria propria que habentur de octava primo cantentur; deinde de ystoria suo ordine sicut in die dicantur. Similiter <de> sancto Iohanne et de Innocentibus.~~²⁰⁵

Quando vero octava dies sancti Iohannis in dominica evenerit, vespere in sabbato precedente nichilominus de sancto stephano erunt.

Et memoria de sancto Iohanne fiat,
cum hac *A. Valde honorandus.*
Ps. In omnem terram.
Oz. Ecclesiam tuam.

Similiter si octava Innocencium in dominica contigerit, vespere in sabbato precedenti erunt de sancto Iohanne.

Et memoria de Innocentibus,
cum hac *A. Innocentes pro xp̄o.*
Ps. Letamini.
Oz. Deus cuius hodierna die.

**<Hore beate Marie cotidiane,
atque commemoracio vel plenum servicium eiusdem.>**²⁰⁶

<Hore cotidiane post nativitatem domini usque ad purificationem.>

¶ Hic primum fiant matutine de sancta maria in conventu, usque ad purificationem.

Ad matutinas cotidianas.

Invit. *Ave maria. Ps. Venite.*
Y^o. Caste parentis. Ps. Domus pudici. Gloria tibi domine.
A. Benedicta tu. Ps. Domine dominus noster.
Ps. Celi enarrant.
Ps. Domini est terra.

De ordine antiphonarum et psalmodiarum per ebdomadem, require in cotidiano servicio in adventu, sicut dominica prima adventus.

²⁰⁵ These rubrics, crossed out in Harley, are present in modified form in 1519:96^r-96^v and 1531:48^v (B-12:512).

²⁰⁶ The rubrics for the daily hours per adventum are given in full on the first Sunday of Advent, pp. 5-6, 9, and 17-20 above. The rubrics for the commemoration per adventum are given in full above on the first Saturday in Advent; see pp. 40-44 above. The rubrics for the other seasons are in this section.

19^r

| *℣. Specie tua.*

Ēc.ī. *Sancta maria virgo.*

℞. Sancta et immaculata. ℣. Benedicta tu.

℞. Beata es maria. ℣. Ave maria.

℞. Te laudant angeli. ℣. Ipsum, cum cantu feriali.

Quandocumque dicuntur matutine de sancta Maria, dicitur *Te deum*, nisi in adventu, et a septuagesima usque ad pascha.

℣. Sancta dei genitrix.

In laudibus.

Hec sola *℞. O admirabile. ℣. Dominus regnavit.*

Caḡ. Maria virgo.

Y^o. Enixa est puerpera. Gaudet chorus. Gloria tibi domine.

℣. Elegit eam.

℞. Beatus venter. ℣. Benedictus.

Oz. Concede nos famulos. Per xpm.

||*Sine Dominus vobiscum et sine Benedicamus.*

Memoria de sancto loci, que sequitur memoriam sancti spiritus.]

Memñ. de sancto spiritu,

de reliquiis,

de omnibus sanctis,

et de pace.

De omnibus sanctis ad matutinas.

℞. Exultabunt.

℣. Mirabilis.

Oz. Tribue quesumus.

Ad vespervas.

℞. Omnes electi.

vel Sancti dei.

℣. Letamini.

Oz. ut supra.

vel Oz. Omnium sanctorum.

vel Infirmitatem.

Cetera ut supra.

¶ Ad ï.

Y^o. Memento salutis.

℞. O admirabile.

Caḡ. Apparuit gracia.

R̄. *Ave maria.*
V̄. *Sancta dei genitrix.*
Oz̄. *Deus qui salutis eterne, usque filium.*

Hec oratio et hoc modo dicetur ad omnes horas, nisi quod ad .iġ. finietur cum *Per omnia secula*, et *Dominus vobiscum*, et *Benedicamus domino*.

Ad .iġ.

Ā. *Quando natus est.* <recte Ā. *Quando natus es.*>
Caḡ. *Apparuit benignitas.*
R̄. *Sancta dei genitrix.*
V̄. *Post partum.*

Ad .vi. |

Ā. *Rubum quem viderat.*
Caḡ. *Te laudant angeli.*
R̄. *Post partum.*

Ad .iġ.

Ā. *Germinavit.*
Caḡ. *Virgo verbo concepit.*
R̄. *Speciosa.*
V̄. *Dignare me.*

Ymni, psalmi sicut ad horas per adventum.

¶ Ad vespervas.

Ā. *Post partum.* V̄. *Letatus sum.*
Et ceteri psalmi consueti quando dicuntur cotidiane.
Nisi in feria .iġ., tunc dicitur *Dixit dominus, Confitebor, Beatus vir, De profundis, Memento.*
Caḡ. *Beata es maria.*
Ȳ. *Enixa.*
V̄. *Diffusa est gracia.*
Ā. *Nesciens mater.* V̄. *Magnificat.*
Oz̄. *Concede nos.*

¶ Sciendum est quod hec oratio dicitur ad vespervas et ad matutinas per totum annum, ubi fiat plenum servicium de sancta maria in adventu, et a nativitate usque ad purificationem.

Mem̃. de sancto spiritu,
et de reliquiis,
de omnibus sanctis,
et de pace.

Quando vero fit memoria de omnibus sanctis ad vespervas et ad matutinas de die, tunc ad vespervas et ad matutinas de sancta maria non fiet.

¶ Ad completorium.

℟. *Completi sunt.* ℣. *Usquequo.*
℣. *Iudica me.*
℣. *Sepe expugnaverunt.*
℣. *Domine non est exaltatum.*

Cap̃. *Sicut cinnamomum.*

Ỹ. *Virgo singularis.*

℣. *Elegit eam deus.*

℟. *Ecce completa.* ℣. *Nunc dimittis.*

Oz. *Concede quesumus misericors deus. Per eundem dominum nostrum ih̃m x̃pm filium tuum, et cetera.*

+||[Hec Oz. *Concede quesumus* dicitur ad completorium de sancta Maria quando non fit plenum servicium de ea per totum annum; nisi in adventu domini, et a pascha usque ad vigiliam ascensionis domini, tunc enim dicitur Oz. *Graciam tuam.*

Hic ordo matutinarum et vespervarum et aliarum horarum de sancta Maria servetur usque ad purificationem, quando non fit plenum servicium de ea.]

<Commemoracio post nativitatem domini usque ad purificationem.>

Quando fit plenum servicium de sancta maria abhinc usque ad purificationem | hoc modo fiat.

19^v

Ad vespervas.

℟. *Post partum.* ℣i. *feriales.*

Cap̃. *Beata es maria.*

Nullum responsorium.

Ỹ. *Enixa.*

℣. *Sancta dei genitrix.*

℟. *Nesciens mater.* ℣. *Magnificat.*

Oz. *Deus qui salutis eterne.*

Mem̃. fiat si habeatur de aliquo sancto.

Sin autem nulla fiat memoria.

Completorium de die,

excepto quod in fine ymni dicitur *Gloria tibi domine*; et super *Ps. Nunc dimittis* dicitur *A. Glorificamus te*.

¶ Ad matutinas.

Chorus regitur a duobus in capis sericis.

Invitj. *In honore.*

Y^o. *Caste parentis*, ut supra.

A. Benedicta tu. Ps. Domine dominus noster.

A. Sicut mirra. Ps. Celi enarrant.

A. Speciosa facta. Ps. Domini est terra.

A. Specie tua. Ps. Eructavit.

A. Adiuvabit. Ps. Deus noster refugium.

A. Sicut letancium. Ps. Fundamenta.

A. Gaude maria. Ps. Cantate .i^o.

A. Dignare. Ps. Dominus regnavit exultet.

A. Post partum. Ps. Cantate .ii^o.

Ps. Sancta dei genitrix.

Ec.ï. Parturiente maria.

Hee lecciones dicantur quando fit plenum servicium de sancta maria, usque ad purificationem.

R. Sancta et immaculata, cum *Ps.*

R. Beata es maria.

R. Te laudant angeli, ut supra.

Ps. Ora pro nobis.

Iste versiculus dicatur per totum annum in laudibus, quodocunque plenum servicium fit de sancta maria.

In laudibus.

A. O admirabile. Ps. Dominus regnavit.

Et ceteri psalmi consueti sub una antiphona.

[Hec sola antiphona dicatur super psalmos consuetos ad omnes horas.]

Cap. Apparuit benignitas.

Y^o. Enixa. Ps. Gaudet chorus. Gloria tibi domine.

Ps. Elegit eam.

A. Beatus venter. Ps. Benedictus.

Oz. Deus qui salutis eterne. Qui tecum.

Men. fiat si habeatur de aliquo sancto.

Sin autem nulla fiat.

+ [Ad .i. et ad alias horas.

Y^o. *Iam lucis orto sidere*, cum aliis versibus sequentibus.

Et terminantur cum V. *Gloria tibi domine qui natus es de virgine*.

Et V. *Beati immaculati*.

Et cetera sequuntur.]

¶ Ad .i.

A. *O admirabile*. V. *Deus in nomine*.

A. *Te iure*. V. *Quicumque vult*.

¶ Ad .ii.

A. *Quando natus est*. <recte A. *Quando natus es*.> V. *Legem pone*.

Caḡ. *Apparuit benignitas*.

[R. *Sancta dei genitrix*.]

¶ Ad .vi.

A. *Rubum quem viderat*. V. *Defecit*.

Caḡ. *Te laudant angeli*.

[R. *Post partum*.]

Ad .ix.

A. *Germinavit*.

Caḡ. *Virgo verbo concepit*.

[R. *Speciosa facta*.]

Responsoria et versiculi sicut in cotidiano servicio,
cum Oꝝ. *Deus qui salutis*.

Hic ordo servetur usque ad purificationem beate Marie.

<Hore cotidiane post purificationem usque ad adventum.>

¶ Post purificationem vero in paschali tempore.²⁰⁷

Ad vespervas.

A. *Post partum*. V. *Letatus sum*.

Et ceteri psalmi consueti.

In .ii. feria tunc dicuntur *Dixit dominus*, *Confitebor*, *Beatus vir*,
De profundis, *Memento*.

²⁰⁷ This section gives the rubrics not only ‘in paschali tempore’, but also ‘extra tempus paschali’. The heading here is not entirely accurate. See 1531-P:56^v (A-14:[499-502]).

Caḡ. *Beata es maria.*
Yº. *Ave maris stella.*
V. *Diffusa est.*
A. *Sancta maria succurre miseris.* P. *Magnificat.*
Oz. *Concede nos.*

Memñ. de sancto spiritu,
de reliquiis,
de omnibus sanctis,
et de pace.

¶ Ad completorium.

A. *Cum iocunditate.* P. *Usquequo.*
Et ceteri psalmi.
Caḡ. *Sicut cynammomum.*
Yº. *Virgo singularis.*
V. *Elegit eam.*
A. *Glorificamus te.* P. *Nunc | dimittis.*
Oz. *Concede quesumus misericors deus.*

20^r

¶ Ad matutinas.

Inviḡ. *Ave maria.*
Yº. *Quem terra pontus.*
<Die dominica et feria .ii. et feria .v.>
A. *Benedicta tu.* P. *Domine dominus noster.*
Et ceteri psalmi.
Et hec antiphona cum suis tribus psalmis in dominica, in .ii. et .v. feria,
cum V. *Specie tua.*

.ii. et .v. feria.

A. *Specie tua.* P. *Eructavit.*
Et ceteri,
cum V. *Diffusa.*

.iiii. feria et sabbato.

A. *Gaude maria.* P. *Cantate.*
Et ceteri,
cum V. *Specie tua.*

Ēc.ī. *Sancta maria virgo.*

Et cetera lectiones ut supra in feriis.

R̄. *Sancta et immaculata.*

R̄. *Beata es maria.*

R̄. *Felix namque.*

In laudibus.

Ÿ. *Sancta dei genitrix.*

Ā. *O admirabile.*

Caḡ. *Maria virgo.*

Yº. *O gloriosa.*

Ÿ. *Elegit eam deus.*

Ā. *O gloriosa dei genitrix. P̄. Benedictus.*

Oꝝ. *Concede nos.*

Memoria ut supra ad vespas.

||[In tempore paschali vero dicitur memoria de omnibus sanctis tam ad vespas quam ad matutinas, sicut in .ii. feria post octavas pasche subnominatum est.]

Ad .i.

Ā. *O admirabile.*

Caḡ. *In omnibus requiem.*

R̄. *Ave maria.*

Ÿ. *Sancta dei genitrix.*

Oꝝ. *Concede.*

Et dicatur ad omnes horas.

Ad .ii.

Ā. *Quando natus.*

Caḡ. *Ab inicio.*

R̄. *Sancta dei genitrix.*

Ÿ. *Post partum.*

<Ad .vi.

Ā. *Rubum quem.*

Caḡ. *Et sic in syon.*

R̄. *Post partum.*>²⁰⁸

Ÿ. *Speciosa.*

²⁰⁸ The text in brackets here corrects an obvious omission. See 1531:56^v (A-14:[501]).

Ad .iċ.

Ā. *Germinavit.*

Caḡ. *Et radicavi.*

Rġ. *Speciosa.*

Ÿ. *Dignare me laudare.*

<Commemoracio post purificationem usque ad adventum, extra tempus paschale.>

¶ Quando vero fit plenum servicium post purificationem [usque ad adventum domini extra tempus paschale] hoc modo fit servicium.

Ad vespervas.

Ā. *Post partum.* Fi. feriales.

Nullum responsorium.

Capitulum, ymnus, versus, et oracio ut supra in cotidiano servicio.

Nulla fiat memoria | nisi aliquod festum .iiii. leccionum contigerit.

Nec *Placebo* nec *Dirige* dicetur, ut supranotatum est in adventu.

Ad completorium,

omnia de die, nisi quando in fine ymni dicetur *Gloria tibi domine.*

Et super F. *Nunc dimittis*, dicitur Ā. *Glorificamus.*

¶[Preces et cetera ut supra in adventu domini.]

¶ Ad matutinas.

Invitġ. *In honore.*

Ymnus, antiphone, et psalmi ut supra in pleno servicio post nativitatem domini.

Ÿ. *Sancta dei genitrix.*

Ēc.ġ. *O alma virgo maria.*

vel *Sacrosanctam.*

vel cetera lecciones de estate, cum responsoriis que in cotidiano servicio prenotantur.

#[Responsoria dicantur in paschali tempore cum *alleluia* post *Gloria patri*, et respondeat chorus cum *alleluia*.]

℣. *Ora pro nobis.*

In laudibus.

℟. *O admirabile.*

Cap. *Ab inicio.*

Ymnus, versiculus, antiphona, et oratio ut supra in feriali servicio.

Nulla fiat memoria nisi aliquod festum contigerit.

¶ Ad ñ.

[Y^p. *Iam lucis orto sidere.*]

℟. *O admirabile.* ℣. *Deus in nomine.*

℣. *Beati immaculati.*

℟. *Te iure.* ℣. *Quicumque vult.*

Et cetera ut in pleno servicio ante purificationem.

Et ad ceteras horas,

omnia fiant sicut in feriali servicio, preter psalmos.

<Commemoracio post purificationem usque ad adventum, in paschali tempore.>²⁰⁹

Hic ordo fiat in pleno servicio beate Marie a purificationem usque ad adventum, excepto quod in paschali tempore dicitur prima antiphona tantum super tres psalmos secundum ordinem nocturnorum; et omnes antiphone et responsoria cum *alleluia* terminantur; et preter lecciones que erunt *Stabant iuxta crucem*; et ad completorium dicitur in fine hymni, *Quesumus auctor* et *Gloria tibi domine qui natus*.

20^v

¶ Sciendum | vero quod predicte due antiphone ad vespervas et ad matutinas super *Magnificat* et *Benedictus*, scilicet *Sancta maria succurre* et *O gloriosa*,²¹⁰ dicentur suo loco et non alie.

Tamen si commemoracio fit aliqua feria ebdomade, et prime vespere de ea fieri non possunt propter secundas vespervas alterius festi, tunc de commemoracione fiet memoria cum ℟. *Anima mea*, vel *Descendi*, vel *Beata dei genitrix*, vel *Alma redemptoris*, vel cum aliqua alia antiphona de hiis que post ystorianam natalis beate marie notantur.

²⁰⁹ The rubrics for the commemoration in paschali tempore consist of only a few modifications to the commemoration extra tempus paschali.

²¹⁰ I.e. the antiphons appointed for all the seasons other than Advent.

Et generale sit per totum annum quod de quocunque festo sive de commemoratione²¹¹ fiat servitium, semper fient prime vespere de eo vel saltem memoria, nisi de feriis a *Domine ne in ira* usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum.

¶ De sancto stephano.²¹²

Ad ñ.

℟. *Lapidaverunt.* ℣. *Deus in nomine.*

℟. *Te iure.* ℣. *Quicumque vult.*

Ad alias horas,

omnia fiant sicut in die.

Vespere erunt de sancto stephano.

℟. *Tecum principium.* ℣. *Dixit dominus.*

Et cetera.

Capitulum, hymnus et versiculus, antiphona, et oratio sicut in die.²¹³

Memñ. de sancto Iohanne,

de Innocentibus,

de sancto Thoma,

et de sancta maria.

℟. *Rubum quem.*²¹⁴

8[Ubi fit processio, memorie hoc modo fiant.

De sancto Iohanne.

℟. *Valde honorandus.*

℣. *In omnem terram.*

℣. *Ecclesiam tuam.*

²¹¹ Sive de feria privilegiata, as implied but not stated in this rubric.

²¹² I.e. the continuation of the service for the octave day of St Stephen, which was interrupted by the rubrics for the daily hours and weekly commemoration of Blessed Mary.

²¹³ Note that the responsory is not said on the octave day, which is not directly stated here. See 1531:48v (B-12:513).

²¹⁴ From this day until the Purification, ℟. *Rubum quem* is the antiphon at the memorial after vespers on ferias and feasts of 3 lessons without ruling of the choir. ℟. *Quando natus*, given in the marginal cues, is the antiphon on feasts, octaves, and octave days when the choir is ruled. See 1519:96f, 1531:48v (B-12:511-513).

De Innocentibus.

℟. Vox in rama.

℣. Letamini in domino.

De sancto Thoma.

℟. Ad thome.

℣. Ora pro nobis.

De sancta Maria.

℟. Quando natus es.

℣. Speciosus forma.

|| Ubi non fit processio.

De sancto Iohanne.

℟. Valde honorandus.

℣. ut supra.

De Innocentibus.

℟. Sub throno.

℣. Letamini in domino.

De sancto Thoma.

℟. Tu per thome.

℣. Ora pro nobis.

De sancta Maria.

℟. Quando natus es.

℣. Speciosus forma.]

In octava sancti iohannis.

Ad matutinas.

Invitatorium, hymnus sicut in die.

In .i. nocturno.

℟. Iohannes.

Et alie antiphone que sequuntur cum psalmis unius apostoli.

℣. In omnem terram. |

[*Lc. i. Cum post domiciani obitum.*]

℟. Hic est beatissimus. ℣. Hic est discipulus.

℟. Qui vicerit. ℣. Vincenti.

℟. Apparuit. ℣. Cunque.

[Si dominica fuerit, tunc erit tercium *℟. Iste est Iohannes.*

Deinde omnia responsoria sicut in die.]

Ps. Valde honorandus.

In laudibus.

Hec sola *A. Hic est discipulus. Ps. Dominus regnavit.*
Capitulum et cetera omnia sicut in die.

Mem̃. de Innocentibus,
et de sancto Thoma,

et de sancta Maria.

*A. Germinavit.*²¹⁵

+ [Ubi fit processio.

De Innocentibus.

A. Sub throno.

Ps. Mirabilis deus.

De sancto Thoma.

A. Tu per thome.

Ps. Ora pro nobis.

De sancta Maria.

A. Quando natus es.

Ps. Post partum.

|| Ubi non fit processio.

De Innocentibus.

A. Laudes reddant.

Ps. Mirabilis deus.

De sancto Thoma.

A. Summo sacerdocio.

Ps. Ora pro nobis.

De sancta Maria.

A. Ecce maria.

R. Post partum.]

²¹⁵ From this day until the Purification, *A. Germinavit* is the antiphon at the memorial after lauds on ferias and feasts of 3 lessons without ruling of the choir. *A. Ecce maria*, given in the marginal cues ubi non fit processio, is the antiphon on feasts, octaves, and octave days when the choir is ruled. See 1519:102r, 1531:48v (B-12:511-513). *A. Quando natus*, given in the marginal cues ubi fit processio, is given in error; this antiphon is appointed for use after certain vespers, but not after lauds; see note 214 above.

¶ Ad 3.

℟. Hic est discipulus. ƿ. Dominus in nomine.

℟. Te iure. ƿ. Quicumque vult.

Ad alias horas,

omnia fiant sicut in die.

Vespere fient de sancto Iohanne,

preter responsorium, sicut in die.

Mem. de Innocentibus,

de sancto Thoma,

et de sancta maria.

℟. Rubum quem viderat.

^ [Ubi fit processio.

De Innocentibus.

℟. Innocentes pro.

ƿ. Letamini.

Or. Deus cuius hodierna.

De sancto Thoma.

℟. Summo sacerdocio.

ƿ. Ora pro nobis.

De sancta Maria.

℟. Quando natus.

ƿ. Speciosus forma.

Ubi non fit processio.

De Innocentibus.

℟. Innocentes.

ƿ. Letamini.

Or. Deus cuius hodierna.

De sancto Thoma.

℟. Monachus.

ƿ. ut supra.

De sancta Maria,

ut supra prenotatum est ubi fit processio.]

In octava Innocencium.

Ad matutinas.

Invitatorium, ymnus, antiphone, et psalmi sicut in die.

℣. *Letamini.*

Tres lecciones fiant.

℣. *Cantabant.*

℣. *Sub throno.*

℣. *Centum.*

[Si dominica fuerit, tunc erit tertium ℣. *Dignus de dignis.* Si dominica non fuerit, sit tertium ℣. *Centum quadraginta.* Et deinceps omnia responsoria fiant sicut in prima die.]

℣. *Iusti in perpetuum.*

In laudibus.

Hec sola *℣. Herodes.*

Capitulum et cetera omnia sicut in die.

Mem̃. de sancto Thoma,

et de sancta maria.

⊕[Ubi fit processio.

De sancto Thoma.

℣. *Monachus sub.*

℣. *Ora pro nobis.*

De sancta Maria.

℣. *Ecce maria.*

℣. *Post partum.*

Ubi non fit processio.

De sancto Thoma.

℣. *Cultor agri.*

℣. *Ora pro nobis.*

De sancta Maria.

℣. *Ecce.*

℣. *Post partum.*]

¶ Ad ñ.

Herodes. ℣. *Dominus in nomine.*

℣. *Te iure.* ℣. *Quicumque vult.*

Ad alias horas,
omnia fiant sicut in die.

Vespere erunt de Innocentibus,
sicut in die, preter responsorium.

Memñ. de sancto Thoma,
et de sancto Edwardo confessore.
℟. Confessor domini.
Orz. Deus qui unigeniti filii tui. <recte Orz. Deus qui unigenitum filium tuum.>
Et de sancta Maria.

✠[|| Ad vespertas sive fiat processio sive non, hoc modo fiant memorie de ceteris.

Memñ. de sancto Thoma.
℟. Pastor cesus.
℣. Ora pro nobis.
Orz. Deus pro cuius.

Memñ. de sancto Edwardo, ut supranotatum est.

De sancta <Maria>.
℟. Quando natus.
℟. Speciosus forma.] |

21^r

In vigilia epyphanie si dominica non fuerit.

Ad matutinas.

Quidam solus dicat in secunda forma, loco non mutato nec habitu,
ad altare conversus,
Invitj. *Xpc natus est*, cum nota feriali.
Yº. Xpc redemptor.
℟. Dominus dixit. ℣. Quare fremuerunt.
Et cetera antiphone cum suis psalmis sicut in die circuncisionis,
usque ad nonam *℟. que erit hec, Virgo verbo. ℣. Cantate .iiº.*
℣. Notum fecit dominus.
Evn̄g. Defuncto herode.
℟. O regem celi.
℟. Congratulamini.
℟. Confirmatum est.

[Non dicitur *Te deum* nisi dominica fuerit.]

℣. *Verbum caro.*

In laudibus.

Hec sola *℟. O admirabile.*

Caḡ. Apparuit benignitas.

Υº. A solis ortus.

℣. *Benedictus qui venit.*

℟. Beatus venter. ℣. Benedictus.

Οϗ. Corda nostra.

Memñ. de sancto Thoma,
et de sancto Eadwardo rege et confessore,
et de omnibus sanctis.

||*℟. Opem nobis.*

℟. Euge serve.

*℟. Exultabunt sancti.*²¹⁶

Nulla fiat memoria de sancta maria, nec eiam matutine dicantur de ea in conventu.]

Non dicantur matutine de sancta maria nisi memoria.

¶ Ad .i.

℟. O admirabile. ℣. Dominus in nomine.

℟. Gloria tibi. ℣. Quicumque vult.

Si fuerit dominica, Te iure.

Ad .iij. et ad alias horas,

antiphone, capitula, et responsoria sicut in die circuncisionis,
cum hac *Οϗ. Corda nostra.*

Hac die si dominica non est, non dicitur *Te deum laudamus*, nec *Gloria in excelsis*, nec *Ite missa est*, quia quasi vigilia est; tamen ad missam dicitur *alleluia*.

¶ Si vero hec vigilia in dominica evenerit,

fiant .ix. lecciones, tres prime de tractatu natalis domini, scilicet
Iustissime | fratres.

Cum hiis responsoriis.

In principio.

℞. Benedictus qui venit.

℞. Ecce agnus.

Require ista in .i. nocturno circuncisionis.

²¹⁶ These are the antiphons for each of the three memorials.

Tres medie lecciones fiant de sancto Thoma

~~{cum tres mediis responsoriis de .i. nocturno de propria historia.}~~

|| [cum hoc *℣. Gloria et honore.*

Et cum hiis responsoriis.

Studens livor.

R. Thomas.

*R. Iacet granum.]*²¹⁷

Tres ultime lecciones de expositione Eṽng̃. *Defuncto herode.*

Cum tribus responsoriis prenotatis.

Cetera omnia ut predictum est.

[Et tres ultime lecciones de expositione Eṽng̃. *Defuncto herode.*

℣. Notum fecit dominus.

R. O regem celi.

R. Congratulamini.

R. Verbum caro.

℟. Te deum.

℣. ante laudes. Verbum caro.

In laudibus.

Hec sola *℟. O admirabile. ℟. Dominus regnavit.*

Capitulum et cetera omnia ut supradictum est.

Tunc nulla fiat memoria nec matutine de sancta maria in choro, ut supradictum est.]

<In die epyphanie.²¹⁸>

¶ Ad vesperas.

℟. Tecum principium, et cetera.

Caṗ. Surge illuminare.

R. Reges tharsis.

Yṽ. Hostis herodes, cum ℣. Gloria tibi domine qui apparuisti hodie.

Et dicatur ille versus in fine omnium ymnorum per octavas.

℣. Omnes de saba.

℟. Magi videntes. Tota dicatur antiphona ante ℟. Magnificat.

Oṽ. Corda nostra.

Istud festum duplex de maioribus est.

²¹⁷ These are the responsories from the 1st nocturn of St Thomas.

²¹⁸ 6 January: the Epiphany of the Lord, or the Theophany, which, in the Western medieval context, commemorates principally the visitation of the magi, and secondarily Christ's baptism by John and his first miracle at the wedding at Cana.

¶ Ad completorium.

℟. *Lux de luce.* ℑ. *Cum invocarem.*

Hec antiphona dicatur cotidie ad completorium per octavas super psalmos et in die octava.

℟. *Alleluia omnes de saba.* ℑ. *Nunc dimittis.*

Hec antiphona dicatur super ℑ. *Nunc dimittis* per totas octavas.

Ad matutinas.

Non dicatur invitatorium nec ymnus, sed statim dicto *Domine labia mea aperies, et Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuvandam me festina, Gloria patri, Sicut erat, cum alleluia*, incipiatur antiphona in superiori gradu.

℟. *Afferte domino.* <ℑ. Ipsum.>

Principalis rector cum suo collateralis simul prosequantur psalmum usque ad medium punctum.

21^v ℟. *Psallite.* ℑ. | *Omnes gentes.*
℟. *Omnis terra.* ℑ. *Iubilate deo omnis terra psalmum dicite.*
ℑ. *Omnes de saba venerunt.*
ℑ. cum *alleluia.*

Tres prime lecciones de propheta. *Omnes sicientes.* [ysaie.]

ℑ. *Illuminare.* ℑ. *Et ambulabunt.*

ℑ. *Omnes de saba.* ℑ. *Reges tharsis.*

ℑ. *Reges tharsis.* ℑ. *Et adorabunt.*

In .i. nocturno.

℟. *Reges tharsis.* ℑ. *Deus iudicium.*

℟. *Omnes gentes.* ℑ. *Inclina domine.*

℟. *Venite.* ℑ. Ipsum.

ℑ. *Reges tharsis.*

Medie lecciones de sermone sancti leonis pape.

ℑ. *Celebrato, et cetera.*

ℑ. *Magi veniunt.* ℑ. *Cum natus.*

ℑ. *Interrogabat.* ℑ. *Vidimus.*

ℑ. *Tria sunt munera.* ℑ. *Salutis nostre. In auro.*

Gloria. Et in mirra.

In .iij. nocturno.

℟. *Fluminis impetus.* ℑ. *Deus noster.*
℟. *Adorate dominum.* ℑ. *Cantate .i.º.*
℟. *Adorate deum.* ℑ. *Dominus regnavit exultet.*
℣. *Omnes gentes quascunque fecisti.*
Eṽng. *Cum natus esset ih̄c.*
℞. *Hodie in iordane.* ℣. *Celi aperti.*
℞. *Dies sanctificatus.* ℣. *Pater <enim> auditur.*
℞. *In columbe.* ℣. *Vox domini.*
Gloria patri.

Tunc procedat diaconus cum solempni apparatu ad thurificandum altare eo ordine quo die natalis domini.

Et accepta benediccione, cantet Eṽng. *Factum est autem.*²¹⁹

Quo finito executor officii incipiat, *Te deum.* |

℣. *Omnes de saba.*

In laudibus.

℟. *Ante luciferum.* ℑ. *Dominus regnavit.*
℟. *Venit lumen.*
℟. *Apertis.*
℟. *Maria et flumina.*
℟. *Tria sunt.*
Caṗ. *Surge illuminare, usque orta est.*
Yº. *A patre unigenitus.*
℣. *Vox domini super aquas.*
℟. *Hodie celesti.* ℑ. *Benedictus.*

||[Nulla fiat memoria hac die.]

¶ Ad .iij.

℟. *Ante luciferum.* ℑ. *Deus in nomine.*
℟. *Gracias.* ℑ. *Quicumque vult.*
℞. *Ih̄u xp̄e.* ℣. *Qui hodie mundo* [cum alleluia.]

Iste versus dicatur per totas octavas.

²¹⁹ I.e. the genealogy of Jesus from the Gospel according to Luke.

¶ Ad .iij.

℟. Venit.

Caḡ. Surge illuminare.

℞. Omnes de saba. ʘ. Aurum et thus, cum alleluia.

ʘ. Reges tharsis.

+*[℞. sine alleluia.]*

℞. Deus qui hodierna.

Et dicetur ad omnes horas per totas octavas; in oratione dicitur, *Qui hodierna die.*

¶ Ad .vi.

℟. Apertis.

Caḡ. Super te ierusalem indebitur.

<recte Caḡ. Super te autem ierusalem orietur.>

℞. Reges tharsis. ʘ. Reges arabum.

ʘ. Adorate dominum.

Sine alleluia respondeatur.

¶ Ad .iix.

℟. Tria sunt munera.

Caḡ. Omnes de saba, usque annunciantes.

℞. Adorate dominum. ʘ. In aula.

ʘ. Adorate deum. ̅[sine alleluia.]

¶ Ad vespervas.

℟. Tecum principium.

Caḡ. Surge illuminare.

℞. Tria sunt munera.

Y^o. Hostis herodes.

ʘ. Omnes de saba.

℟. Ab oriente. ʘ. Magnificat.

℞. ut supra.

Nulla memoria fiat hac die. |

22^r

Secunda die infra octavas.

Ad matutinas.

Invitj. Xpc apparuit. ʘ. Venite.

Y^o. Hostis herodes.

A. Afferte domino. *Ps. Ipsum.*
Et cetera antiphona cum suis psalmis sicut in die prima,
preter sextam antiphonam et psalmum.
Sexta *A.* est *Hodie natus.* *Ps. Fundamenta.*
Ps. Omnes de saba.
R. Illuminare.
R. Omnes de saba.
R. Reges tharsis.

||[Semper dicitur ante laudes *Ps. Omnes de saba*; nisi quando dicitur ante lectiones, tunc dicitur *Ps. Reges tharsis.*]

In laudibus.

Hec sola *A. Ante luciferum.*
Capitulum, hymnus, versus sicut in die.

Antiphona per ebdomadam super *Magnificat* et *Benedictus*.

Stella ista.
A. Videntes.
A. Vox de celis.
A. Admoniti.

Hee antiphona cum frequenti repetitione dicuntur per octavas et non alie super *Benedictus* et *Magnificat*; nisi dominica infra octavas, et tunc dicuntur []²²⁰

+ [*A. Stella ista.*
A. Videntes stellam.
A. Vox de celis.
*A. Admoniti magi.*²²¹
Semper dicitur *Oz. Deus qui hodierna.*

Mem̃. de sancta maria,
per octavas, tam ad vespas quam ad matutinas.]

¶ Si festum alicuius sancti infra octavas evenerit, fiat memoria tantum de festo ad matutinas et ad vespas et ad missam.

²²⁰ There is an erasure of about half a line, with insertion marks written in the space.

²²¹ This list repeats the antiphons in the main text.

¶ Ad ǎ.

℟. Ante luciferum. ƿ. Deus in nomine.
℟. Te iure. ƿ. Quicumque vult.

Ad alias horas,

omnia fiant sicut in die.

8[Ad vespervas de secunda die et ad matutinas in tertia die,
dicitur mem̃. de sancto luciano sociisque eius, martyribus.
℟. Gaudent in celis, ad vespervas.
Ad matutinas, *℟. Iustorum est.*

In laudibus,

fiat memoria de sancta maria.]

Die tertia.

Ymnus, invitatorium, antiphone, psalmi sicut in die secunda.
ƿ. Reges tharsis.
℟. Magi venerunt.
℟. Interrogabat.
℟. Stella.

In laudibus et ad horas,

sicut in die secunda.

Die quarta.

Invitatorium, ymnus, versiculi, psalmi ut supra.
ƿ. Omnes gentes quascunque fecisti.
℟. Hodie in iordane.
℟. Dies sanctificatus.
℟. Videntes | stellam.
Cetera ut supra.

Feria quinta, sexta, et septima,²²² idem ordo in versibus et responsoriis observetur qui in tribus precedentibus diebus, et cetera omnia sicut in die secunda prenotatum est.

²²² I.e. the 5th, 6th, and 7th days after Epiphany, not Thursday, Friday, and Saturday.

<Dominica infra octavas epiphanie.>

¶ Si dies dominicus infra octavas evenerit, .ix. lecciones fiant; et cantentur responsoria suo ordine sicut in die epiphanie, sed non dicitur responsum ad vespervas. Antiphone vero et psalmi sicut in die secunda notatum est. Et legatur hoc Eṽng̃. *Vidit Iohannes ih̃m.*

In laudibus.

[[Una]²²³] antiphona dicitur, eo quod die octava proprie habentur antiphone super laudes.

¶ Ad .i. et ad alias horas,

omnia fiant sicut infra octavas notatum est.

Ad vespervas et ad matutinas,

antiphone super *Magnificat* et *Benedictus* sicut in die epiphanie.

¶ Si vero dies dominicus infra octavas non evenerit, tunc feria .iiii. legatur Eṽng̃. *Vidit Iohannes ih̃m.*²²⁴

†[Sequentibus vero diebus tunc post dominicam infra octavas, servetur ordo predictorum versiculorum, leccionum, et responsoriorum, sed non ordo dierum. Ita tamen quod in die lune semper reincipiantur responsoria de .i. nocturno.]

In octava epiphanie.

Ad vespervas.

℟. *Tecum principium.*

Et cetera.

Caḡ. *Domine deus meus, usque verum fiat.*

℞. *In columbe.*

Yḡ. *Hostis herodes.*

℣. *Omnes de saba.*

℟. *Baptizavit miles. ℣. Magnificat.*

Oḡ. *Deus cuius unigenitus.*

²²³ There is a very small erasure with “una” written in the space.

²²⁴ When Epiphany is on a Sunday, the octave is as well, and there is no ‘Sunday within the octave’. As the rubric emphasizes, in such a case, the mass for that Sunday must be said on the Wednesday within the octave week.

Memñ. de sancto hillario episcopo.

℟. *Confessor domini.*

℣. *Amavit eum dominus.*

℞. *Adesto domine.*

Memñ. de sancta maria.

[℟. *Quando natus es.*]

¶ Ad matutinas.

Invit|. *Xpc apparuit.*

Yº. *Hostis herodes.* |

22^v

Antiphone et psalmi sicut infra octavas.

Versiculi et responsoria in .i. nocturno et in .ii. nocturno sicut in die epiphanie.

Medie lecciones de sancto hillario fiant cum [[versiculo et responsoriis de .i. nocturno]²²⁵] unius confessoris et pontificis.

[Lc.iii. *Beatus hyllarius.*]

Eꝯng̃. *Venit ihc a galilea.*

In laudibus.

℣. *Omnes de saba.*

℟. *Veterem hominem.* ℣. *Dominus regnavit.*

℟. *Te qui in spiritu.*

℟. *Baptista contremuit.*

℟. *Caput.*

℟. *Magnum.*

Caḡ. *Domine deus meus, ut supra.*

Yº. *A patre unigenitus.*

℣. *Vox domini super.*

℟. *Precursor.* ℣. *Benedictus.*

℞. *Deus cuius unigenitus.*

Memñ. de sancto hyllario.

℟. *Euge serve bone.*

℣. *Iustus germinabit.*

℞. *Adesto domine.*

Memñ. de sancta maria.

²²⁵ The inserted note is written over an erasure of about half a line.

¶ Ad .i.

A. *Veterem hominem.* *P.* *Deus in nomine tuo.*
A. *Te iure laudant.* *P.* *Quicumque vult.*

¶ Ad .ii.

A. *Te qui in spiritu.*
Cañ. *Domine deus meus.*
Responsorium et versiculus sicut in prima die, ad omnes horas.

¶ Ad .vii.

A. *Baptista.*
Cañ. *Domine excelsum, usque est gloria.*

¶ Ad .ix.

A. *Magnum.*
Cañ. *Haurietis, usque nomen eius.*
et *Oz.* *Deus cuius.*

¶ Ad vespervas.

A. *Tecum principium, et cetera.*
Cañ. *Domine deus meus.*
Yº. *A patre.*
Y. *Vox domini.*
A. *Fontes.*
Oz. *Deus cuius.*

Memñ. de sancto felice.

A. *Hic est vere martyr.*
Oz. *Concede quesumus.*

Memñ. de sancta maria.

Hic primo fiant vigilie mortuorum in conventu ubi festum aliquod .ix.
leccionum in crastino <non>²²⁶ sequatur.

~~{Si octave epiphanie sabbato contigerint, secunde | vespere fient de
dominica, et memoria de octava.}~~

²²⁶ "Impediuntur vigilie mortuorum per festa duplicia in primis et in secundis vesperis. In aliis eciam festis et in octavis in quibus chorus regitur, in primis vesperis tantum." See p. 29 above.

τ [Si contigerit quod in crastino octavarum epiphanie oportet celebrari commemoratio beate marie virginis, tunc ad has vespervas fiat memoria de sancta maria,

cum hac *℟. Sub tuam proteccionem.*

℣. Sancta dei genitrix.

℞. Deus qui salutis.

|| Si vero octava epiphanie in sabbato contigerit, tunc vespere in ipso sabbato de octava erunt; et solemnis memoria de dominica post memoriam de sancto felice, que in primis fiet, et ultimo de sancta maria.

|| Completorium vero de epiphania non mutatur, sive sabbatum fuerit sive non.]

Dominica .i. post octavas epiphanie.

{Inchoetur historia *Domine ne in ira.*

Si vero octava dies epiphanie in dominica evenerit et tempus prolixum fuerit, tota septimana fiet de sanctis, scilicet sancto felice, sancto Mauro, Marcello, Sulpicio, et de sancta Prisca, et [de] sancto Wulfranno <recte wulstano> ^[in sabato]; et sancta Maria +[in .vi. feria]. Et in sequenti dominica inchoetur historia predicta ||[cum sua memoria tantum, scilicet ad utrasque vespervas et ad matutinas et ad missam.] <Et totum fiat servicium de festo sanctorum fabiani et sebastiani.²²⁷

Tamen si tempus breve fuerit inter octavas epiphanie et septuagesimam, tunc differatur festum sanctorum fabiani et sebastiani.²²⁸ Et festum sanctorum Fabiani et Sebastiani in crastino sancti vincencii celebretur. Similiter fiat de sancta agnete et sancto vincencio, scilicet quando tempus breve.

Quando vero tempus prolixum fuerit inter dominicam in qua incipienda est historia *Domine ne in ira* et septuagesimam, tunc festum sanctorum fabiani et sebastiani fiat in eadem dominica; et ad vespervas et ad matutinas et ad missam fiat memoria de dominica ||[que precedet memoriam beate marie]. Eodem modo fit de sancta agnete et sancto vincencio.²²⁹

²²⁷ 20 January: Fabian (c. 200 – 250), pope of Rome 236 – 250; martyred under Decius; and Sebastian (? – c. 288), soldier; martyred under Diocletian.

²²⁸ The text in brackets here corrects an obvious omission. Compare 1531:59^f (B-15:604).

²²⁹ At issue here is the feast of Ss Fabian and Sebastian, the only feast of 9 lessons in the week after the octave of Epiphany. When this feast falls on a Sunday, that day is also the Sunday after the octave of Epiphany; the previous Sunday was the octave of Epiphany itself; and there is no 'Sunday within the octave'. More importantly, this Sunday is also the beginning of the history *Domine ne in ira*. The rubrics here are needed to determine whether to transfer the feast or to transfer the history, which depends on the number of Sundays between Epiphany and Septuagesima.

~~¶ Si vero inter octavas epiphanie et septuagesimam, nullus dies dominicus evenerit, tunc in dominica [[infra octavas vel in octava]²³⁰] + [epiphanie si dominica fuerit], ad utrasque vespervas et ad matutinas, fit memoria de historia *Domine ne in ira*. In mediis autem feriis, fiat feriale servicium et nichil de dominicali historia. Et in eiusdem feriis, *In excelso trono*, *Omnis terra*, et *Adorate* cantentur;²³¹ et oracio prime dominice ||[scilicet *Vota quesumus*] dicatur in illis feriis ad matutinas et ad omnes horas [et ad vespervas.] [In aliis vero officiis, ut in~~

When the time between Epiphany and Septuagesima is ‘prolixum’ (4 or 5 Sundays) or, presumably, ‘equalis’ (3 Sundays), the feast is kept on the Sunday; there are memorials for the history; and the history itself is begun on the next Sunday. When the time is ‘breve’ (0, 1, or 2 Sundays), the history is begun on its proper Sunday; and the feast is transferred to the Wednesday in the second week after the octave (after the feast of St Vincent on Tuesday). Compare Tracts:45-46.

The feasts of St Agnes and St Vincent are also of 9 lessons, but they potentially coincide with the 2nd Sunday after the octave of epiphany, not the 1st Sunday. Nevertheless, they are handled in the same way as the feast of Ss Fabian and Sebastian.

At some point, St Wulfstan was raised in status to a feast 9 lessons at Sarum. This is addressed in the Addiciones, Harley:156^v (OCRA-LE:6); see also Pica 1:5. The marginal rubrics in this section reflect the change; the main text apparently does not; but note that in the Sanctorale of this manuscript, the feast is of 9 lessons (see f. 57^v). Later sources, such as 1519 and 1531, fully incorporate St Wulfstan into the rubrics as a feast of 9 lessons.

The kalendar for the days described here is as follows:

13 January, Sunday	Octave of Epiphany.	
14 January, Monday	Felix of Nola.	
15 January, Tuesday	Maur of Glanfeuil.	
16 January, Wednesday	Pope Marcellus I.	
17 January, Thursday	Sulpice le pieux.	
18 January, Friday	Prisca of Rome, memorial only; see Pica 2:438. Weekly commemoration of St Mary.	
19 January, Saturday	Wulfstan of Worcester.	
20 January, Sunday	Pope Fabian and Sebastian.	9 lessons
	or <i>Domine ne in ira</i> .	
21 January, Monday	Agnes of Rome.	9 lessons
22 January, Tuesday	Vincent of Saragossa.	9 lessons
23 January, Wednesday	The first empty feria available for a transferred feast.	

²³⁰ This note is written over an erasure of about half a line.

²³¹ There are mass propers for the 1st, 2nd, and 3rd Sundays after Epiphany, and readings for five Sundays. For ‘tempus breve’, one or more of the Sunday propers must be said on a weekday, and the readings for the 4th and 5th Sundays are omitted. For ‘tempus equalis’, the three propers are said on the three Sundays; and the readings from the 4th and 5th Sundays are said on weekdays. For ‘tempus prolixum’, the extra readings are said on the 4th Sunday at least, and then on the 5th Sunday or a weekday. See below and 1519:59^r (B-15:604-605).

illis *Omnis terra et Adorate*, sue proprie collecte dicantur ad missam tantum.] | Et nihil de sanctis [.iij. leccionum] nisi memoria que fiet ad vespervas et ad matutinas de sancta maria + [que precedet memoriam de sancto spiritu.]

8[Si autem septuagesima in festo sancti wulfstani vel sancti vincencii vel sancti fabiani vel sancte agnetis evenerit, festum differatur.²³²]

Cum autem una dies dominica tantum ibi evenerit, totum servicium fiet de historia, et memoria ^[tantum] de festis sanctorum qui ibi contingunt. Festa autem .ix. leccionum differantur, ut supradictum est. In festis <recte feriis> vero sequentibus, nihil fiat de feriali servicio sed de sanctis, ita tamen quod due misse que restant, in feriis ||[sive in festis .iij. leccionum] cantentur. Misse vero que officiis carent,²³³ eo anno omnino pretermittantur.

¶ Si vero in dominicis in quibus cantanda est historia *Domine ne in ira*, festum .iij. leccionum evenerit de quo proprie lecciones et collecta habeantur, in ipsa dominica in qua tale festum contigerit tota cantetur historia et de sancto nihil, nisi memoria fiat ad vespervas et ad matutinas et ad missam. Sed in mediis dominicis, de tali festo fiant medie lecciones sive proprie habeantur sive non, et memoria.

Hoc autem generale sit in incepzione omnium historiarum tocius anni, in quarum inicio ad vespervas sabbati cantari debet responsorium, quod scilicet, si historia a sua dominica in aliam differatur, vel in mediis feriis cantatur, et dominica in qua incipienda erat de ea facta fuerit memoria, deinceps ad eius incepcionem, ubicunque incipiatur, nullum ad vespervas dicetur responsorium. Sed ubi non precessit memoria eius, semper cum responsorio incipiatur.

¶ In omni festo .ix. leccionum, sive sit de temporali sive | de sanctorum <recte de sanctis>, ad primas vespervas dicetur responsorium; nisi in mediis dominicis, et nisi in casu predicto. Similiter in festis .iij. leccionum paschalis temporis qui sunt cum regimine chori.} ²³⁴

[Require regula de dominica prima post octavas epiphanie in papera.]

²³² I.e. usque in crastinum sancti vincencii. See 1531:59^r (B-15:604). In this marginal note, the feast of St Wulfstan is treated as a feast of 9 lessons. The feast of St Prisca, 18 January, is on the earliest possible date for Septuagesima Sunday; but as a feast of 3 lessons, it would be omitted, not transferred, if it were to coincide with that Sunday.

²³³ I.e. the 4th and 5th Sundays after Epiphany, which have readings but no proper officium (i.e. introit).

²³⁴ This long section of rubrics, crossed out in Harley, is present in slightly modified form in both 1531:58^v-59^r and 1519:115^r-115^v (B-15:604-605).

¶ Festum sancti felicis martyris.²³⁵

Tres lecciones sine regimine chori. Invitatorium simplex.
Hoc modo fit servicium.

Quidam solus ad altare conversus incipiat,
Invit̄. *Regem martyrum.*

Omnia invitatoria simplicia ab uno ac eodem modo dicuntur.

℟. *Venite.*

Et cetera omnia sicut in communi unius martyris et pontificis.

||[Tres lecciones fiant.

℣c.̄. *Temporibus diocleciani et maximiani.*]

℞. *Concede quesumus.*

Mem̄. de sancta maria,
et de omnibus sanctis.

Et sic fiat memoria de omnibus sanctis in festis .iij. leccionum et in ferialibus diebus ad vesperas et ad matutinas, usque ad caput ieiunii.

Hoc eciam per totum annum observetur in paschali tempore <recte extra tempus pasche> in festis .iij. leccionum que fiunt de historia de communi, quod ad matutinas, .ix. antiphone et .ix. psalmi dicuntur; et versiculus et tria responsoria secundum ordinem nocturnorum sicut ordinati sunt in historia. Hoc eciam observetur a dominica usque ad aliam dominicam, et sic interim reincipiatur huiusmodi servicium.

¶ Si festum .ix. leccionum in quo historia tota cantanda fuerit per ebdomadam contigerit, et in eadem ebdomada festum .iij. leccionum de quo servicium fieri debet de eadem historia supervenerit, tunc incipiatur primum nocturnum historie; nisi propria responsoria habeantur de festo, vel in die festiva alia responsoria fuerint nominata.

⚡[Si vero aliquod festum .iij. leccionum unius confessoris et pontificis et festum .iij. leccionum unius confessoris et abbatis in una ebdomada contigerint, in secundo festo non dicantur versiculus <et> responsoria de .i. nocturno sed de .iij., et hoc propter versiculum et primum responsorium.

|| Similiter fiat quando festum .iij. leccionum plurimorum martyrum et festum .iij. leccionum plurimorum confessorum in una ebdomada contingunt.]

Similiter in laudibus semper una sola antiphona, nisi proprie habeantur.

²³⁵ 14 January: Felix of Nola (early 3rd century – c. 250 or later), priest. Though long considered to be a martyr, and venerated as such in the medieval context, St Felix may in fact have survived his tortures to die a confessor of the faith.

<De sancto mauro.²³⁶>

Eodem die vespere fiant de sancto mauro. |

23^v

Antiphone et psalmi feriales.

Et hoc per totum annum in festis .iiii. leccionum sine regimine chori observetur, nisi in octavis sanctorum quando de octavis dicitur.

Caḡ. unius confessoris et abbatis.

Y^o. *Iste confessor.*

¶ Sciendum est quod de quocunque confessore, episcopo, vel abbate fiat servicium, non variantur verba in hiis ymnis, *Iste confessor, Ihu redemptor*; nec eciam in translacione alicuius sancti.

Versiculus et antiphona sicut unius confessoris et abbatis.

Oz. *Deus qui eterne.*

Et dicatur in stallo sicut in omnibus festis sine regimine chori.

Hac die ad completorium.

A. *Miserere.* V. *Cum invocarem.*

Y^o. *Te lucis.*

A. *Salva nos domine.* V. *Nunc dimittis.*

Hoc completorium dicitur ab hac die usque ad quadragesimam, et a crastino trinitatis usque ad adventum; nisi in festis duplicibus, et in commemoracionibus beate marie.

¶ **Ad matutinas et ad alias horas,**

omnia fiant de uno confessore et abbate.

¶ **Vespere fiant de sancto marcello papa et martyre.²³⁷**

Oz. *Preces populi tui.*

Cetera omnia ad vespervas et ad alias horas de communi unius martyris et confessoris. <recte unius martyris et pontificis.>

²³⁶ 15 January: Maur, or Morane, Amaury, Amalric (c. 512 – 584), the first disciple of Benedict of Nursia. Non-historical accounts of the 9th century credit the historical Maurus with the founding of Glanfeuil Abbey; and in the medieval context, it is this semi-fictional ‘Maurus of Glanfeuil’ who is commemorated on this day.

²³⁷ 16 January: Marcellus I (c. 255 – 309), pope of Rome 308 – 309, thought to have been martyred under Emperor Maxentius.

¶ Nota quod in festo .ix. leccionum, prime vespere erunt de festo, nisi aliud festum .ix. leccionum precesserit quod primas vespere habere non poterit; quia omne festum .ix. leccionum ad minus unas vespere habebit, aut primas aut secundas. | Si vero primas habere non poterit, secundas habeat, etsi in crastino aliud sequatur .ix. leccionum festum. Hoc per totum annum observetur, nisi sexta die a natali.

Festum vero .iiii. leccionum sine regimine chori nunquam secundas vespere habeat, sed aliquando primas, aliquando nullas. Quia si festum .ix. leccionum in aliqua feria contigerit, et in crastino sequatur festum .iiii. leccionum, festum .ix. leccionum precedens secundas habebit vespere quas istud habuerit.

Nō. Quod si in die aliqua ebdomade, festum .iiii. leccionum contigerit, et in crastino de feria dici debeat servicium, vespere tunc erunt de feria, sive festum primas habuerit vespere sive non. Similiter de commemoratione beate marie et de sancto loci, quando primas vespere non habent propter festa .ix. leccionum precedencia, et tamen secundas non habebunt. Sed ad primas vespere de hiis,²³⁸ solempnis fiat memoria.

8[De sancto Marcello papa.

Oz. Preces populi tui.
Tres lecciones fiant.
Ec.ī. Maximianus augustus.
Cetera unius martyris et pontificis.
Similiter in festo sancti sulpicii.]

¶ De sancto Sulpicio episcopo et confessore.²³⁹

Oz. Da quesumus omnipotens deus.
Invitatorium simplex. Cetera de communi unius confessoris et pontificis.

¶ De sancta Prisca virgine.²⁴⁰

Invitatorium simplex.
Cetera omnia de communi unius virginis et martyris.
*Oz. Da quesumus.*²⁴¹

²³⁸ I.e. de hiis feriis. These rubrics apply only when the feria is privileged.

²³⁹ 17 January: Sulpice le pieux, le bon, or le débonnaire (c. 576 – 646), bishop of Bourges 624 – 646.

²⁴⁰ 18 January: Prisca of Rome (1st century). Prisca is generally honored as a child martyr in England. Extant narratives of her life are fantastical and not historical.

²⁴¹ Thus 1519:116^r; compare 1531:61^v (B-15:616), *Oz. Presta quesumus.*

¶ De sancto Wulstano.²⁴²

Oz. Spiritum in nobis domine.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis.

Tunc .ix. lecciones.

24^r ¶ Ab octavis epiphanie usque ad quadragesimam, singulis ebdomadis fiet plenum servicium semel in conventu de sancta maria, vel in | sabbato vel in alia feria ebdomade convenienter si sabbatum non vacaverit, ut predictum est.

Dominica .i. post octavas epiphanie.²⁴³

Ad vesperas.

℟. *Benedictus.* ℣. *Benedictus dominus deus meus qui docet manus meas ad prelium.*

℟. *In eternum.* ℣. *Exaltabo te.*

℟. *Laudabo.* ℣. *Lauda anima.*

℟. *Deo nostro.* ℣. *Laudate dominum quia bonus.*

℟. *Lauda.* ℣. *Ipsum.*²⁴⁴

Iste antiphone cum suis psalmis dicuntur in omnibus sabbatis per annum quando de dominica agitur, nisi in paschali tempore. Et idem <ordo> servetur in secundis vespere cum suis psalmis et antiphonis daviticis.

Caḡ. *Benedictus deus et pater.*

Hoc capitulum dicitur in sabbatis ad vespere usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum.

℞. *Deus qui sedes.*

Y^o. *Deus creator.*

℣. *Vespertina oracio.*

Iste versiculus dicatur omnibus sabbatis ad vespere, usque ad quadragesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum, quando de dominica agitur.

²⁴² 19 January: Wulfstan (or Wulfstan II, Wolstan, Ulfstan) (c. 1008 – 1095), bishop of Worcester 1062 – 1095, the last of the pre-Conquest bishops of England.

²⁴³ This week, full of comprehensive rubrics for the hours, is now generally called the ‘Sample Week’, a term coined by Richard Pfaff. See his “Sample Week”.

²⁴⁴ The psalms at vespere are said in order from the Psalter, five psalms each day, beginning with ℣.109 on Sunday evening, and skipping any psalms that are otherwise appointed for lauds, the 1st hour, or compline. Following this schema, the last of the vespere psalms, ℣i.143-147, are appointed for these vespere.

℟. Peccata mea.

Hec antiphona dicatur super *℟. Magnificat* omnibus sabbatis, usque ad septuagesimam; vel ad memoriam de dominica.

℣. Vota quesumus.

Mem̃. de sancta maria.

Si in hoc sabbato vel in alio abhinc usque ad passionem domini, sive ab octavis pasche usque ad ascensionem, aliquod simplex festum cum regimine chori evenerit, vespere fient de dominica et memoria de festo.

Nisi [[tale]²⁴⁵] [festum in dominica contigerit de quo totum servicium fieri debeat, tunc enim in sabato vespere de ipso sancto erunt, cum cotidiano servicio suo in ipsa dominica, usque ad septuagesimam si tempus prolixum fuerit; et memoria in primis de dominica, deinde de sancta maria, usque ad purificationem.

Tamen si aliquod festum .iij. leccionum in ipso die contigerit, tunc in primis de eo fiet memoria, postea de dominica, deinde de sancta maria, ad primas vespere et ad matutinas et ad missam.]

~~<Nisi> | {festum cum regimine chori in ipsa dominica evenerit, tunc in sabbato vespere de isto festo fient.}~~

¶ Ad completorium.

℟. Miserere.

Et cetera ut in dominicis diebus.

¶ Ad matutinas.

Invit̃. *Preoccupemus. ℟. Venite.*

Hoc invitorium dicitur usque ad septuagesimam in dominicis diebus, quando de dominica agitur.

Y^o. Primo dierum.

℟. Servite domino. ℟. Beatus vir.

℟. Domine deus meus. ℟. Ipsum.

℟. Respice. ℟. Salvum me fac.²⁴⁶

℟. Memor fui.

²⁴⁵ The word "tale" is written over a brief erasure just before the stricken phrase that follows.

²⁴⁶ The psalms for this nocturn are as follows; see above on the 1st Sunday of Advent, p. 10.

℟. Servite domino.

□. *Beatus vir qui non abiit.*

Quare fremuerunt.

Domine quid multiplicati.

Domine ne in furore .i^o.

Gloria patri.

℟. Domine deus meus.

□. *Domine deus meus.*

Domine dominus.

Confitebor tibi .i^o.

In domino confido.

Gloria patri.

℟. Respice.

□. *Salvum me fac domine.*

Usquequo domine.

Dixit insipiens .i^o.

Domine quis habitabit.

Gloria patri.

Hee predicte antiphone, et cetera que sequuntur nocturnales ab inceptione istius historie, dicuntur omnibus dominicis diebus, usque ad passionem domini quando de dominica agitur.

Ēc.ī. *Paulus servus.*

Et legantur sex lecciones de epistola pauli.²⁴⁷

Tres ultime lecciones de expositione evangelii, abhinc usque ad septuagesimam quando de dominica agitur. Et in profestis diebus quando de temporali agitur, leguntur epistole pauli.

Primum R̄. *Domine ne in ira.* V̄. *Timor.*

R̄. *<Deus> qui sedes.* V̄. *Tibi enim.*

R̄. *A dextris.* V̄. *Conserva. Propter.*

Gloria. Et exultavit.

In .ii. nocturno.

Ā. *Bonorum.* P̄. *Conserva.*

Ā. *Inclina.* P̄. *Exaudi.*

Ā. *Dominus firmamentum.* P̄. *Diligam te.*

V̄. *Media nocte.*

R̄. *Notas.* V̄. *Conserva.*

R̄. *Diligam te.* V̄. *Laudans.*

24^v R̄. *Domini est terra.* | V̄. *Ipse super.*

In .iii. nocturno.

Ā. *Preceptum.* P̄. *Celi enarrant.*

Ā. *Impleat.* P̄. *Exaudiat te.*

Ā. *Domine in virtute.* P̄. *Ipsium.*

V̄. *Exaltare domine.*

Eṽnḡ. *Cum factus esset ih̄c.*

R̄. *Ad te domine.* V̄. *Neque irrideant.*

R̄. *Audiam.* V̄. *Domine.*

R̄. *Abscondi.* V̄. *Quoniam iniquitatem.*

V̄. *Excelsus super omnes gentes dominus.*

Iste versiculus et omnes alii versiculi in nocturnis dicuntur usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum, quando de dominica agitur.

²⁴⁷ I.e. ad romanos.

R̄. *Afflicti pro peccatis*, cum suo versu, non dicitur ad matutinas sed tantum ad processionem []²⁴⁸ + [ferialibus diebus per quadragesimam.]²⁴⁹

¶ In laudibus.

℟̄. *Regnavit.* ℟̄. *Dominus regnavit.*²⁵⁰
℟̄. *Sciamus omnes.* ℟̄. *Iubilate.*
℟̄. *Benedicam.* ℟̄. *Deus deus meus.*
℟̄. *Omnis creatura.* ℟̄. *Benedicite.*
℟̄. *Spiritus omnis.* ℟̄. *Laudate dominum de celis.*

Omnes iste antiphone dicantur hac die et dominica illa quando ultimo cantatur hec historia *Domine ne in ira* ||[ante septuagesimam tantum]. In ceteris vero mediis dominicis diebus, dicatur prima istarum antiphonarum tantum super laudes.

†[Quando vero aliquod festum .ix. leccionum in prima dominica, qua inchoanda est historia predicta, celebratum fuerit, tunc in proxima sequenti dominica dicitur hec sola ℟̄. *Regnavit dominus* super psalmos; nisi ultima fuerit dominica ante septuagesimam, in qua dominica omnes antiphone dicantur.]

Cāp̄. *Benedicchio et claritas.*
Ȳ^o. *Eterne rerum.*
V̄. *Dominus regnavit.*
Decorem induit alleluia.

Iste versiculus cum predicto capitulo dicatur ad laudes usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum.

℟̄. *Fili quid fecisti.* ℟̄. *Benedictus.*
Oz̄. *Vota quesumus.*

Mem̄. de sancta maria ante purificationem.
Post vero, nulla fiet memoria nisi eodem die fiat servicium alicuius sancti.

²⁴⁸ There is a very small erasure here.

²⁴⁹ This responsory and its rubrics are misplaced here between the versicle before lauds, ℟̄. *Excelsus super omnes gentes*, and the first antiphon of lauds, ℟̄. *Regnavit*.

²⁵⁰ I.e. *Dominus regnavit decorem*. As already noted, ℟̄. *Deus deus meus* is said together with ℟̄. *Deus misereatur* as one psalm; and similarly, ℟̄. *Laudate dominum de celis* is said together with the last two psalms of the Psalter as one psalm. See notes 46 and 47 above.

¶ Ad .i.

Y^o. | *Iam lucis.*

Ā. *Dominus regit.* V. *Deus deus meus respice.* V. *Dominus regit.* *Gloria patri.*
V. *Domini est terra.* V. *Ad te domine.* *Gloria patri.*
V. *Iudica me.* V. *Deus in nomine.* *Gloria patri.*
V. *Confitemini.* V. *Beati immaculati.*²⁵¹ *Gloria patri.*
V. *Retribuere.* *Gloria.*

Predicta antiphona cum hiis psalmis dicitur omnibus dominicis diebus usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum, quando de dominica agitur.

Ā. *Te deum.* V. *Quicumque vult.*

R̄. *Ihu xpe.* V. *Qui de virgine,* usque ad purificationem.

Post, *Qui sedes.*

V. *Exurge domine.*

Preces consuete dicantur.

¶ Ad .ii.

Y^o. *Nunc sancte.*

Ā. *Laus et perennis.* V. *Legem pone.*

Caḡ. *Gracia domini nostri,* usque *nobis.*

R̄. *Inclina cor meum.* V. *Averte.*

V. *Ego dixi domine.*

Oz. *Vota quesumus.*

¶ Ad .vi.

Y^o. *Rector potens.*

Ā. *Gloria laudis.* V. *Defecit.*

Caḡ. *Tres sunt qui testimonium,* usque *unum sunt.*

R̄. *In eternum domine.* V. *In celo.*

V. *Dominus regit.*

Oz. *ut supra.*

²⁵¹ The very long V. *Beati immaculati* is said in divisi at the little hours. The first two divisi, V. *Beati immaculati* and V. *Retribuere*, are said at the 1st hour, as indicated here. At each of the other hours, three divisi are appointed, each group said under one antiphon, with *Gloria patri* after each of the divisi. This order is repeated on every feria of the week.

Ad .ii.

Ā. *Laus et perennis.*
V. *Legem pone.* *Gloria.*
V. *Memor esto.* *Gloria.*
V. *Bonitatem fecisti.* *Gloria.*

Ad .vi.

Ā. *Rector potens.*
V. *Defecit.* *Gloria.*
V. *Quomodo.* *Gloria.*
V. *Iniquos.* *Gloria.*

Ad .ix.

Ā. *Ex quo omnia.*
V. *Mirabilia.* *Gloria.*
V. *Clamavi in toto.* *Gloria.*
V. *Principes.* *Gloria.*

¶ Ad .iċ.

Y^o. *Rerum deus.*

Ā. *Ex quo omnia.* V. *Mirabilia.*

Ca^p. *Unus dominus una fides, usque in secula.*

R̄. *Clamavi.* V. *Iustificaciones.*

Ā. *Ab occultis.*

Oz. *ut supra.*

Iste hore hoc modo dicantur usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum, quando de dominica agitur, excepta oracione.

¶ Ad vespervas.

25^r

Ā. *Sede a dextris.* V. *Dixit dominus.* |

Ā. *Fidelia.* V. *Confitebor.*

Ā. *In mandatis.* V. *Beatus vir.*

Ā. *Sit nonem.* V. *Laudate pueri.*

Ā. *Nos qui vivimus.* V. *In exitu.*

Ca^p. *Dominus autem dirigat, usque xp̄i.*

Hoc capitulum dicitur usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum, in dominicis et in ferialibus diebus. ^[Addicitur eciam hoc Ca^p. *Dominus autem dirigat, a septuagesima usque ad quadragesimam.*]

Y^o. *Lucis creator.*

V. *Dirigatur domine.*

Ā. *Puer ih̄c.* V. *Magnificat.*

Oz. *Vota quesumus.*

Completorium,

ut supra.

Ymni vero, scilicet *Deus creator, Primo dierum, Eterne rerum, et Lucis creator,* cum suo versiculo *Dirigatur,* dicantur usque ad quadragesimam.

Feria .iċ.

Invi^t. *Venite.*

Ille solus qui dicturus est *Venite,* hoc primum verbum invitatorii dicat sic,
Venite.

Chor^o. *Exultemus domino.*

Tunc ille psalmum solus prosequatur hoc modo,
Iubilemus deo, et cetera.

Y^o. *Somno refectis.*

In .i. nocturno.

℟. <i>Dominus defensor.</i>	℟. <i>Dominus illuminacio.</i> <℟. <i>Ad te domine. Gloria.</i> >
℟. <i>Adorate.</i>	℟. <i>Afferte.</i> <℟. <i>Exaltabo te domine. Gloria.</i> >
℟. <i>In tua iusticia.</i>	℟. <i>In te domine speravi.</i> <℟. <i>Beati quorum. Gloria.</i> >
℟. <i>Rectos decet.</i>	℟. <i>Exultate iusti.</i> <℟. <i>Benedicam domino. Gloria.</i> >
℟. <i>Expugna.</i>	℟. <i>Iudica domine.</i> <℟. <i>Dixit iniustus. Gloria.</i> >
℟. <i>Revela.</i>	℟. <i>Noli emulari.</i> <℟. <i>Domine ne in furore .ii°. Gloria.</i> >

Semper duo psalmi sub una antiphona.²⁵²

℟. *Domine in celo.*

Lecciones de epistola pauli, et sic in omnibus feriis usque ad septuagesimam, quando de feriis agitur.

℟. *Quam magna.* ℟. *Perfecisti.*

℟. *Benedicam.* ℟. *In domino semper.* <recte ℟. *In domino laudabitur.*>

℟. *Delectare.* ℟. *Spera.*

Et dabit.

Non dicitur *Te deum.*

℟. *Fiat misericordia | tua domine super nos.*

Iste versiculus dicatur in omnibus feriis ante laudes quando preces dicuntur, nisi in adventu et in quadragesima.

In laudibus.

℟. *Miserere.* ℟. *Ipsium.*

℟. *Intellige.* ℟. *Verba mea.*

℟. *Deus deus.* ℟. *Ipsium.*

℟. *Conversus est.* ℟. *Confitebor tibi domine quoniam iratus.*

℟. *Laudate.* ℟. *Ipsium.*

Caḡ. *Vigilate et orate.*

Hoc capitulum dicitur in omnibus feriis usque ad caput ieiunii, et a *Deus omnium* usque ad adventum domini.

Y°. *Splendor paterne.*

²⁵² The psalms at matins are said in order from the Psalter, eighteen psalms on Sunday and twelve psalms at matins of each feria, beginning with ℟.1 on Sunday, and skipping any psalms that are otherwise appointed for lauds, the 1st hour, or compline. Following this schema, most of ℟i.1-20 are said at matins on Sunday, and most of ℟i. 26-108 are said at matins through the week.

As the rubric points out, on ferias, the psalms are said in pairs, each pair under one antiphon and under one *Gloria patri*. The text in brackets here and throughout this week supply the second psalm of each pair, none of which is mentioned in the manuscript.

℣. In matutinis domine.

Iste versiculus dicitur ante .i. <recte in laudibus> in omnibus feriis quando preces dicuntur,²⁵³ nisi in adventu et in quadragesima.

℟. Benedictus. ℣. Ipsum.

Preces ut supra in .ii. feria de adventu ad matutinas.

Or. Vota quesumus.

Memoria fiat de sancta maria,²⁵⁴
cotidie ad vespervas et ad matutinas, usque ad purificationem modo supradicto, scilicet in festis .ix. lectionum.

Ad vespervas, *℟. Quando natus.*

Ad matutinas, *℟. Ecce maria.*

℣. ut supra. Ad vespervas, Speciosus forma.

Ad matutinas, *Post partum.*

In ceteris festis.

Ad vespervas, *meñ. Rubum.*

Ad matutinas, *Germinavit.*

Cum predictis versiculis.

et *Or. Deus qui salutis*, usque ad purificationem.

Post purificationem vero usque ad caput ieiunii, in profestis diebus et in omnibus festis sine regimine chori.

Ad matutinas, *meñ.*

℟. Beata mater.

℣. Post partum.

Or. Concede nos famulos tuos.

vel *Famulorum.*

25^v vel | *Omnipotens sempiterne deus nos famulos.*

Ad vespervas.

℟. In prole mater.

vel *Sancta maria virgo.*

℣. Sancta dei genitrix.

Or. ut supra.

+ [Non dicitur *Or. Concede quesumus misericors deus* ad memoriam de sancta maria, nisi ad processionem in introitu chori.]

²⁵³ I.e. in lauds on most ferias of the year outside Paschaltide.

²⁵⁴ A marginal note here, ||[et de omnibus sanctis], confuses the rubrics. The antiphons, versicles, and prayers for All Saints are just below, after these for St Mary.

De omnibus sanctis,
ante purificationem et post, usque ad caput ieiunii, in profestis fiet
memoria.

Ad matutinas.

℟. *Exultabunt.*

℣. *Mirabilis.*

Or. *Infirmiorem.*

vel Or. *Omnium sanctorum tuorum.*

vel Or. *Tribue quesumus domine omnes sanctos tuos.*²⁵⁵

Ad vespervas.

℟. *Sancti dei omnes.*

vel ℟. *Omnes electi.*

vel ℟. *Sanctorum precibus.*

vel ℟. *O quam gloriosum est regnum.*

℣. *Letamini in domino.*

Cum una oracione de supradictis ad placitum ebdomadarii.

Hic ordo memoriarum servetur cotidie in profestis diebus usque ad caput
ieiunii, et a *Deus omnium* usque ad adventum.

¶ Ad .i.

℟. *Deus exaudi.* ℣. *Deus in nomine.*

Cetera fiant sicut in feria .ii. adventus notatum est.

#[Ita tamen quod usque ad purificationem dicitur ℟. *Ihu xpe*, cum ℣. *Qui de virgine.*]

¶ Ad .ii.

℟. *Veniant michi.* ℣. *Legem pone.*²⁵⁶

Caḡ. *Sana me domine.*

℟. *Sana animam meam.* ℣. *Ego dixi domine.*

℣. *Adiutor meus esto domine.*

Or. *Vota quesumus.*

Preces ut supra in adventu.

²⁵⁵ See 1531:66^r (B-17), which has also Or. *Vide domine.*

²⁵⁶ The psalms appointed for the little hours on Sunday are repeated throughout the week; see note 251 above. The ferial antiphons for the little hours, given here on Monday, are repeated throughout the week; these antiphons are generally seasonal.

¶ Ad .vi.

A. *Non confundas.*
Caḡ. *Omnia probate.*
R. *Benedicam dominum.* *Ÿ.* *Semper laus.*
Ÿ. *Dominus regit me.*
Preces ut supra.
Oz. *Vota quesumus domine.*

¶ Ad .ix.

A. *Iuxta eloquium.*
Caḡ. *Alter alterius.*
R. *Redime me domine.* *Ÿ.* *Pes enim meus.*
Ÿ. *Ab occultis meis.*

Hic ordo de predictis horis servetur usque ad quadragesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum, quando de feriis agitur.

¶ Ad vesperas.

A. *Inclinavit.* *Ÿ.* *Dilexi.*
A. *Credidi propter.* *Ÿ.* *Ipsium.*
A. *Laudate.* *Ÿ.* *Ipsium.*
A. *Clamavi.* *Ÿ.* *Ad dominum cum tribulararer.*
A. *Auxilium.* *Ÿ.* *Levavi.*²⁵⁷
Caḡ. *Dominus autem dirigat.*
Y^o. *Immense.*
Ÿ. *Dirigatur.*
A. *Magnificet.* *Ÿ.* *Magnificat.*
Preces ut supra in adventu.
Oz. *Vota quesumus.*

Mem̃. de sancta maria,
et de omnibus sanctis,
ut supra ad matutinas notatum est.

Sciendum est quod quodocunque iste due memorie dici debeant, et ecclesia de alio sancto fuerit quam de beata maria vel de omnibus sanctis, tunc fiet memoria de sancto loci que precedet memoriam de omnibus sanctis.

²⁵⁷ As explained in note 244 above, the schema for the psalms at vespers begins here at second vespers of Sunday, with *Ÿ.*109. *Dilexi*, and ends on Saturday (i.e. at first vespers of Sunday). Saturday vespers are, in a sense, both the end and the beginning of the week.

Feria .iij.

Invit̄. *Iubilemus.* ℣. *Venite.*

Y^o. *Consors paterni.*

In nocturno.

℞. *Ut non delinquam.* ℣. *Dixi custodiam.* <℣. *Expectans expectavi.* Gloria.>

℞. *Sana domine.* ℣. *Benedictus qui intelliget.* <℣. *Quemadmodum.* Gloria.>

℞. *Eruclavit.* ℣. *Deus auribus.* <℣. *Eruclavit cor meum.* Gloria.>

℞. *Adiutor.* ℣. *Deus noster.* <℣. *Omnes gentes plaudite.* Gloria.>

℞. *Auribus.* ℣. *Magnus dominus.* <℣. *Audite hec omnes.* Gloria.>

℞. *Deus deorum.* ℣. *Ipsium.* <℣. *Quid gloriaris.* Gloria.>

℣. *Immola deo.*

℞. *Auribus.* ℣. *Dixi custodiam.*

℞. *Statuit.* ℣. *Expectans.*

℞. *Ego dixi.* ℣. *Domine ne in ira.*

℣. *Fiat misericordia tua.*

In laudibus.

℞. *Secundum.* ℣. *Miserere.* |

℞. *Salutare.* ℣. *Iudica me.*

℞. *Ad te de luce.* ℣. *Deus deus.*

℞. *Cunctis diebus.* ℣. *Ego dixi.*

℞. *In excelsis.* ℣. *Laudate.*

Caḡ. *Vigilate.*

Y^o. *Ales diei nuncius.*

℣. *In matutinis.*

℞. *Erexit.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *dominicalis.*

Cetera ut supra.

¶ Ad vespervas.

℞. *In domum domini.* ℣. *Letatus sum.*

℞. *Qui habitas.* ℣. *Ad te levavi.*

℞. *Adiutorium nostrum.* ℣. *Nisi quia dominus.*

℞. *Benefac domine.* ℣. *Qui confidunt.*

℞. *Facti sumus.* ℣. *In convertendo.*

Y^o. *Telluris ingens.*

℞. *Exultavit.* ℣. *Magnificat.*

Cetera ut supra.

Feria .iiii.

Invit. *In manu tua.* P. *Venite.*

Y. *Rerum creator.*

A. *Avertet.* P. *Dixit insipiens.* <P. *Exaudi deus oracionem .i.º. Gloria.*>

A. *Quoniam in te.* P. *Miserere.* <P. *Miserere mei deus .iiii.º. Gloria.*>

A. *Iuste iudicate.* P. *Si vere.* <P. *Eripe me de inimicis. Gloria.*>

A. *Da nobis.* P. *Deus repulisti.* <P. *Exaudi deus deprecationem. Gloria.*>

A. *A timore.* P. *Nonne deo.* <P. *Exaudi deus oracionem .ii.º. Gloria.*>

A. *In ecclesiis.* P. *Iubilate.* <P. *Exurgat deus. Gloria.*>

V. *Deus vitam meam.*

R. *Ne perdidideris.* V. *Miserere.*

R. *Paratum.* V. *Exurge.*

R. *Adiutor.* V. *Eripe.*

V. *Fiat misericordia.*

In laudibus.

A. *Amplius.* P. *Miserere.*

A. *Te decet.* P. *Ipsum.*

A. *Labia.* P. *Deus deus.*

A. *Dominus iudicabit.* P. *Exultavit.*

A. *Celi celorum.* P. *Laudate.*

Ca. ut supra.

Y. | *Nox et tenebre.*

A. *Salutem.* P. *Benedictus.*

¶ Ad vespas.

A. *Beatus vir.* P. *Nisi dominus.*

A. *Beati omnes.* P. *Ipsum.*

A. *Benediximus.* P. *Sepe expugnaverunt.*

A. *De profundis.* P. *Ipsum.*

A. *Speret.* P. *Domine non est.*

Y. *Celi deus sanctissime.*

A. *Respexisti.* P. *Magnificat.*

Cetera ut supra.

Feria .v̄.

Invit̄. *Adoremus.*

Y^o. *Nox atra.*

℟̄. *Domine deus.* ℣. *Salvum me fac.* <℣. *Deus in adiutorium. Gloria.*>

℟̄. *Esto michi.* ℣. *In te domine.* <℣. *Deus iudicium tuum. Gloria.*>

℟̄. *Liberasti.* ℣. *Quam bonus.* <℣. *Ut quid deus repulisti. Gloria.*>

℟̄. *In israel.* ℣. *Confitebimur.* <℣. *Notus in iudea. Gloria.*>

℟̄. *Tu es deus.* ℣. *Voce mea.* <℣. *Attendite popule meus. Gloria.*>

℟̄. *Propicius esto.* ℣. *Deus venerunt.* <℣. *Qui regis israel. Gloria.*>

℣. *Gaudebunt labia mea.*

℞. *Deus in te speravi.* ℣. *Esto michi.*

℞. *Repleatur.* ℣. *Gaudebunt.*

℞. *Gaudebunt.* ℣. <Sed> *et lingua.*

In laudibus.

℟̄. *Tibi soli.* ℣. *Miserere.*

℟̄. *Domine refugium.* ℣. *Ipsum.*

℟̄. *In matutinis.* ℣. *Deus deus.*

℟̄. *In eternum.* ℣. *Cantemus.*

℟̄. *In sanctis eius.* ℣. *Laudate.*

Y^o. *Lux ecce.*

℣. *In matutinis.*

℟̄. *In sanctitate.* ℣. *Benedictus.*

¶ Ad vesp̄as.

℟̄. *Et omnis.* ℣. *Memento.*

℟̄. *Ecce quam.* ℣. *Ipsum.*

℟̄. *Omnia.* ℣. *Laudate nomen.*

℟̄. *Quoniam.* ℣. *Confitemini.*

℟̄. *Ymnum.* ℣. *Super flumina.*

Caḡ. *Dominus autem.*

Y^o. *Magne deus.*

℣. | *Dirigatur.*

℟̄. *Deposuit.* ℣. *Magnificat.*

Cetera ut supra.

Feria .vī.

Invit. *Dominum qui fecit.* P. *Venite.*

Y. *Tu trinitatis.*

A. *Exultate.* P. *Ipsum.* <P. *Deus stetit. Gloria.*>

A. *Tu solus.* P. *Deus quis similis.* <P. *Quam dilecta. Gloria.*>

A. *Benedixisti.* P. *Ipsum.* <P. *Inclina domine. Gloria.*>

A. *Fundamenta.* P. *Ipsum.* <P. *Domine deus. Gloria.*>

A. *Benedictus.* P. *Misericordias domini.* <P. *Deus ulcionum. Gloria.*>

A. *Cantate.* P. *Ipsum.* <P. *Dominus regnavit exultet. Gloria.*>

Y. *Intret oracio.*

R. *Confitebor.* Y. <Et> *eripuisti.*

R. *Misericordia.* Y. *Deus iniqui.*

R. *Factus est.* Y. *Deus ulcionum.*

In laudibus.

A. *Spiritu principali.* P. *Miserere.*

A. *In veritate.* P. *Domine exaudi .ii^o.*

A. *Illumina.* P. *Deus deus.*

A. *Domine audivi.* P. *Ipsum.*

A. *In tympano.* P. *Laudate.*

Y. *Eterna celi.*

A. *Per viscera.* P. *Benedictus.*

¶ Ad vespervas.

A. *In conspectu.* P. *Confitebor .ii^o.*

A. *Domine probasti me.* P. *Ipsum.*

A. *A viro iniquo.* P. *Eripe me.*

A. *Domine clamavi.* P. *Ipsum.*

A. *Porcio mea.* P. *Voce mea.*

Ca. *Dominus autem dirigat.*

Y. *Plasmator hominis.*

Y. *Dirigatur.*

A. *Suscepit.* P. *Magnificat.*

Cetera ut supra.

Sabbato.

Invit[us]. *Dominum deum.* V. *Venite.*

Y^o. *Summe deus.*

A. *Quia mirabilia.* V. *Cantate .ii^o.* <V. *Dominus regnavit irascantur. Gloria.*>

A. *Iubilate.* V. *Ipsum.* <V. *Misericordiam et iudicium. Gloria.*>

A. *Clamor.* V. *Domine exaudi .i^o.* <V. *Benedic anima mea .i^o. Gloria.*>

A. *Benedic.* V. *Ipsum.* <V. *Confitemini .i^o. Gloria.*>

A. *Visita.* V. *Confitemini.* <V. *Confitemini .ii^o. Gloria.*>

A. *Confitebor.* V. *Paratum.* <V. *Deus laudem. Gloria.*>

V. *Domine exaudi oracionem meam.*

R. *Misericordiam.* V. *Perambulabam.*

R. *Domine exaudi.* V. *De | profundis.*

R. *Velociter.* V. *Dies mei.*

In laudibus.

A. *Benigne.* V. *Miserere.*

A. *Bonum est.* V. *Ipsum.*

A. *Metuant.* V. *Deus deus.*

A. *Et in servis.* V. *Audite.*

A. *In cymbalis.* V. *Laudate.*

Cap. *Vigilate, ut supra.*

Y^o. *Aurora iam spargit.*

V. *In matutinis.*

A. *In viam pacis.* V. *Benedictus.*

Isti predicti ymni feriales et predicti ymni dominicales hoc ordine dicuntur in dominicis et in feriis usque ad quadragesimam.

†[Ordo feriarum de invitatoriis servatur in omnibus feriis a *Domine ne in ira* usque ad passionem domini, et a *Deus omnium* usque adventum domini.

|| De antiphonis vero cum suis psalmis ad vespas et ad matutinas in nocturnis, per totum annum extra tempus paschale.²⁵⁸

|| De versiculis vero ante lecciones, a *Domine ne in ira* usque ad quadragesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum domini.

|| De antiphonis autem ante laudes <recte in laudibus>, similiter per totum annum extra tempus pasche, nisi in tertia ebdomada adventus domini et in proxima ebdomada ante pascha.

|| De responsoriis vero ad matutinas, a *Domine ne in ira*, usque ad septuagesimam tantum.

|| De antiphonis super *Benedictus* et *Magnificat* usque ad septuagesimam, et a *Deus omnium* usque ad adventum domini.

²⁵⁸ Et extra tempus natalis, “usque ad octavas epiphanie et in ipsis octavis”; see p. 71 above.

|| Et si aliquod festum in aliqua predictarum feriarum contigerit, nichilominus ordo feriarum de invitatoriis, antiphonis, psalmis, versiculis in nocturnis, et responsoriis, et laudibus, et antiphonis super *Benedictus* et *Magnificat* servabitur in sequenti feria.]²⁵⁹

Dominica .iĭ. post octavas epiphanie.

Ad vespervas.

Oz. *Omnipotens sempiterne deus.*

Cetera omnia ad vespervas ut supradictum est, sine responsorio.

Ad matutinas.

Invitatorium, hymnus, antiphone, versiculi, et responsoria sicut in precedenti dominica.

[Łc.ĭ. *Paulus <vocatus> apostolus.*]²⁶⁰

Eŵnġ. *Nupcie fuerunt.* <recte Eŵnġ. *Nupcie facte sunt.*>

In laudibus.

Hec sola A. *Regnavit.*

A. *Nupcie.* V. *Benedictus.*

Oz. *Omnipotens sempiterne deus.*

¶ Ad vespervas.

A. *Sede,* et cetera.

A. *Deficiente vino.* V. *Magnificat.*

Oz. ut supra.

Feria .iĭ.

Hac feria et in sequentibus feriis quando de feria agitur, ut supradictum est, de ordine feriarum omnia fiant, usque ad quadragesimam, nisi de responsoriis ad matutinas infra septuagesimam que erunt de historia dominicali.

²⁵⁹ The ordo feriarum of this week for invitatories, antiphons + psalms, versicles, and antiphons on the *Benedictus* and *Magnificat*, is appointed for most ferias of the year. The ordo is largely set aside in Nativitytide and Paschaltide, which have proper seasonal ordines. It is partly set aside in Advent, and from Septuagesima to the Wednesday in Holy Week.

All Sundays and many feasts have proper ordines for most components of the service, although the psalms usually follow the ordo feriarum. Hymns, readings, and responsories routinely change with the week or the season.

²⁶⁰ Compare 1519:127^r, Łc.ĭ. *Paulus apostolus servus.*

Dominica .iĭ.

Ad vesp̄eras.

Oz̄. *Omnipotens sempiternus deus infirmitatem.*

Ad matutinas.

Omnia fiant de historia ut predictum est.

[Lc.ĭ. *Paulus apostolus.*]

Eṽnḡ. *Cum descendisset.*

<A. *Cum autem descendisset.*>²⁶¹ P̄. *Benedictus.*

Oz̄. ut supra.

¶ Ad vesp̄eras.

27^r A. *Domine puer meus.* P̄. | *Magnificat.*

Oz̄. ut supra.

Dominica .iiĭ.

Ad vesp̄eras.

Antiphone et cetera.

Oz̄. *Deus qui nos in tantis.*

<Ad matutinas.>

Eṽnḡ. secundum mattheum. *Ascendente ih̄u in naviculam.*

A. *Ascendente.* P̄. *Benedictus.*

Oz̄. ut supra.

¶ Ad vesp̄eras.

A. *Surgens ih̄c.* P̄. *Magnificat.*

Oz̄. ut supra.

Dominica .v̄.

Ad vesp̄eras.

Oz̄. *Familiam tuam.*

Ad matutinas.

Eṽnḡ. *Simile est regnum celorum homini qui seminavit.*

A. *Domine nonne bonum.* P̄. *Benedictus.*

¶ Ad vesp̄eras.

A. *Colligite primum et zizania.* <recte A. *Colligite primum zizania.*> P̄. *Magnificat.*

Oz̄. ut supra.

²⁶¹ The text here corrects an obvious omission. Compare 1519:127^v, 1531:70^f (B-18:706).

Dominica in septuagesima.²⁶²

Ad vesperas.

Deus in adiutorium.

Gloria patri et filio et spiritui sancto.

Sicut erat in principio et nunc et semper et in secula seculorum. Amen.

Laus tibi domine rex eterne glorie.

Non dicatur *alleluia*. Et sic fiat usque ad missam in vigilia pasche, sive fiat servicium de temporali sive de festis sanctorum.

℟. *Benedictus*, et cetera antiphona cum suis psalmis.

Caḡ. *Nescitis quod hii qui in stadio, usque comprehendatis.*

℞. *Igitur perfecti.*

℟. *Plantaverat.* *℣.* *Magnificat.*

℞. *Preces populi.*

||[Nulla fiat memoria ad vesperas.]

¶ Ad matutinas.

Inviḡ. *Preocupemus.* *℣.* *Venite.*

Ymnus, antiphona, psalmi, et versiculi ut supra in dominicis.

Lecciones de genesis.

℣. *In principio creavit deus.*

Et sic legatur genesis per totam ebdomadam usque ad Noe.

℞. *In principio.* *℣.* *{Igitur perfecti.} Formavit.*

℞. *In principio.* *℣.* *Igitur perfecti.*

℞. *Igitur perfecti.* *℣.* *Vidit.*

Medie lecciones de sermone beati Iohannis crisostomi episcopi.

℣. *Dignitas.*

℞. *Fomavit igitur.* *℣.* *In principio.*

℞. *Dixit dominus.* *℣.* *Ade vero.*

℞. *Immisit.* *℣.* *Hoc nunc os.*

In .iij. nocturno.

℣. *Simile est regnum celorum <homini> patrifamilias.*

℞. *Tulit ergo.* *℣.* *Plantaverat.*

℞. *Ecce adam.* *℣.* *Cherubin.*

²⁶² Septuagesima Sunday, the ninth Sunday before Pascha, can fall between 18 January and 22 February inclusive. From this day to the first Sunday in August, the Temporale for the hours is arranged around the variable date of Pascha.

R̄. Ubi est abel. V̄. Maledicta.

Gloria. Repetatur R̄. Ubi est abel.

Ab hac die usque ad pascha, non dicatur *Te deum*; set semper in festo cum regimine chori vel .ix. leccionum, repetatur ultimum responsorium.

R̄ia ferialia.

Dum ambularet. V̄. Vocem tuam.

R̄. In sudore. V̄. Pro eo.

Hec responsoria dicantur feria .iiii. loco octavi et noni responsorii dominicalis historie.

In laudibus.

Ā. Miserere. P̄. Ipsum.

Ā. Confitebor. P̄. Confitemini.

Ā. Deus deus. P̄. Ipsum.

Ā. Benedictus es. P̄. Benedicite.

Ā. Laudate. P̄. Ipsum.

Cap̄. Nescitis quod hii.

Ȳ. ut supra in dominicis.

V̄. Domine refugium factus es.

Et dicatur iste versiculus in dominicis, usque ad quadragesimam.

Ā. Simile est. P̄. Benedictus.

Oz̄. Preces populi.

A septuagesima usque ad pascha nulla fiet memoria in sabbatis nec in dominicis diebus, nisi festum .ix. leccionum vel .iiii. accidat in ipsa dominica vel in .ii. feria.

27^v ¶ Si tamen septuagesima ante purificationem²⁶³ evenerit, | tunc fiet memoria de sancta maria ad utrasque vespas et ad matutinas et ad missam, ut prenotatum est. Quacunq̄ autem feria festum .iiii. leccionum contigerit, totum servicium fiet de eo cum nocturno, usque ad quadragesimam, nisi in sabbatis. In quadragesima vero neque servicium fiet de tali festo neque memoria, nisi ad vespas et ad matutinas de sancta maria.

¶ Ad .ii.

Ā. Convencione. P̄. Dominus deus meus respice.

Et ceteri psalmi ut supra in dominicis.

Excepto quod loco *Confitemini* dicetur *P̄. Dominus regnavit decorem.*
Cetera ad .ii. ut supra in dominicis.

²⁶³ 2 February: the Purification of the Mary, the Presentation of Christ in the Temple.

¶ Ad .iij.

℟. Ite et vos.
Caḡ. Nescitis.
℞. Adiutor. Ψ. Neque despicias.
Ψ. Ego dixi domine.
ΟϘ. ut supra ad matutinas, et sic ad omnes horas.

¶ Ad .vi.

℟. Quid hic statis.
Caḡ. Omnes autem qui in agone, usque incorruptam.
℞. Spes mea. Ψ. In te confirmatus.
Ψ. Dominus regit.

¶ Ad .ix.

℟. Dixit paterfamilias.
Caḡ. Nolo vos, usque in mari.
℞. Ab occultis. Ψ. Et ab alienis.
Ψ. Adiutor.

Hec responsoria cum suis versibus super horas dicuntur in dominicis diebus, usque ad quadragesimam.

¶ Ad vespervas.

℟. Sede, et cetera.
Caḡ. Nescitis.
Υ°. ut supra in dominicis, et Ψ.
℟. Cum autem sero. Ψ. Magnificat.
ΟϘ. ut supra.

Hee antiphone sequentes dicantur per ebdomadam ad vespervas et ad matutinas quando de temporali agitur super *Ψ. Magnificat* et *Benedictus*.

℟. | Voca operarios.
℟. Dixit paterfamilias.
℟. Amice.
℟. Tolle.
℟. Non licet.
℟. Et erunt primi. <recte ℟. Erunt primi.>
℟. Sic erunt.
℟. Multi enim.

¶ Quod si festum in hac ebdomada vel in duabus sequentibus usque ad caput ieiunii forte evenerit, totum servicium fiat de festo et nulla memoria de dominica ||[nec de feria].

Preterea si in hac dominica festum purificationis evenerit, nihil de dominica preter memoriam fiat, sed totum de purificatione dicatur. Et tunc historia per ebdomadam dicetur, scilicet .i. .v. et .vi. feria. Et responsoria ferialia et antiphone super laudes †[cum evangelio et capitulum et antiphone super *Benedictus* et *Magnificat*, et antiphone super horas] eo anno omnino pretermittantur. Et eo anno nihil fiet de festo sanctorum vedasti et amandi,²⁶⁴ preter memoriam ad vespervas et ad matutinas de sancta maria ||[que precedet memoriam de sancto spiritu.]

~~{Quodcunque autem simplex festum .ix. leccionum hac dominica vel alia usque ad passionem domini evenerit, semper differatur usque in proximam feriam vacantem.}~~

†[Similiter si festum purificationis in sexagesima advenerit.

Cum vero in dominica quinquagesime festum purificationis contigerit, historia dominicalis per ebdomadam, videlicet in .ii. feria et .vi. et sabato, cantetur; et omnino nichil fiat de sancto blasio,²⁶⁵ nisi tantum memoria ad matutinas de sancta maria.

Quandocunque aliquod festum .ix. leccionum in hac dominica vel alia usque ad cenam domini evenerit, licet duplex festum fuerit, semper differatur usque in proximam feriam vacantem eiusdem ebdomade; nisi festum purificationis vel dedicacionis ecclesie.

Tamen infra passionem nichil fiat de festis sanctorum, nisi duplex festum fuerit.]

Feria .ii.

Ad matutinas et in ceteris²⁶⁶ per ebdomadam, dicantur responsoria de historia dominicali suo ordine; nisi in .iiii. feria in qua dicuntur responsoria ferialia ut predictum est. Cetera sicut in feriis prenotatis, cum oracione dominicali.

²⁶⁴ 6 February: Vaast, or Waast, Vedast, Gaston, Foster (c. 453 – 540), bishop of Arras 499 – 540, and Cambrai 509 – 540; and Amand (c. 658 – 675), bishop of Maastricht 647 – 650.

²⁶⁵ 3 February: Blaise, or Biagio, Blas, Brás, Vlasios, Vlasi, Βλάσιος, Վլասի (? – c. 316), physician, bishop of Sebastea, Armenia (modern Sivas, Turkey); little is known of the historical Blaise.

²⁶⁶ I.e. in ceteris matutinis.

Dominica in sexagesima.

Ad vesperas.

℟. *Benedictus*, et cetera.

Caḡ. *Libenter*, usque *cedit*.

℞. *Volens noe*. ℣. *Deferens*.

Yᶑ. ut supra, et ℣.

℟. *Loquens*.

Oz. *Deus qui conspicis*.

☩ Ad matutinas.

Invitj. *Quoniam deus*. ℣. *Venite*.

28^r

Antiphone, psalmi, et versiculi | ut supra.

℟. *Noe vero*, et legatur usque ad *abraham*.²⁶⁷

||[℟. *Noe vero cum quingentorum*.]

℞. *Noe* <recte *Noe*> *vir iustus*. ℣. *Noe autem*.

℞. *Dixit dominus*. ℣. *Fac tibi*.

℞. *Quadraginta*. ℣. *Noe vero*. *Ingressi*.

Gloria. *Et clausit*.

Medie lecciones de sermone beati Iohannis episcopi.

℟. *Nemo est qui nesciat*.

℞. *Edificavit*. ℣. *Ecce ego*.

℞. *Ponam arcum*. ℣. *Cunque*.

℞. *Per temetipsum*. <recte ℞. *Per memetipsum*.> ℣. *Ponam*.

In .iiii. nocturno.

Eṽnḡ. *Cum turba plurima*.

℞. *Requievit archa*. ℣. *Decimo*.

℞. *Volens noe*. ℣. *Deferens*.

℞. *Benedicens*. ℣. *Hoc erit*.

In laudibus.

℟. *Secundum multitudinem*. ℣. *Miserere*.

℟. *Deus meus es tu*. ℣. *Confitemini*.

℟. *Ad te de luce*. ℣. *Deus deus meus*.

℟. *Ymnum*. ℣. *Benedicite*.

℟. *Omnes angeli eius*. ℣. *Laudate*.

²⁶⁷ I.e. usque ad *Dixit dominus ad abram*.

Caḡ. *Libenter.*
Yº. ut supra in dominicis, et *Ŷ.*
A. *Cum turba. Ŵ. Benedictus.*
Oz. *Deus qui conspicias.*

¶ Ad .i.

A. *Semen cecidit. Ŵ. Deus deus meus respice.*

¶ Ad .ii.

A. *Semen. Ŵ. Legem pone.*
Caḡ. *Libenter, usque vos cedit.*

Responsoria ut in precedenti dominica.
Oratio ut supra ad matutinas, et sic ad omnes horas.

¶ Ad .vi.

A. *Ihc.*
Caḡ. *Scio hominem, usque tertium.*

¶ Ad .ix.

A. *Vobis datum.*
Caḡ. *Scio huiusmodi hominem.*

¶ Ad vespervas.

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.
Caḡ. *Libenter.*
Yº. *Ŷ.* ut supra.
A. *Qui verbum dei. Ŵ. Magnificat. |*
Oz. ut supra.

||[Cotidie per ebdomadam, dicantur responsoria ad matutinas secundum ordinem nocturnorum historie dominicalis.]

Hee antiphone sequentes dicuntur per ebdomadam ad vespervas et ad matutinas, ad *Magnificat* et *Benedictus*.

A. *Semen est verbum dei.*
A. *Quod autem cecidit.*
A. *Si vere.*
A. *Si culmen.*
Cum repetitione si opus fuerit.

Dominica in quinquagesima.

Ad vesperas.

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.

Caḡ. *Si linguis hominum.*

R̄. *Revertenti.*

Yḡ. ut supra in dominicis.

Ā. *Dum staret.* F. *Magnificat.*

Oz. *Preces nostras.*

☩ Ad matutinas.

Invit̄. *Quoniam deus magnus.*

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis, et versiculi.

Ēc.ī. *Dixit dominus ad abraham.*

||[Hac die dominica in .i. nocturno et per totam ebdomadam, legantur lecciones de abraham, quando de temporali agitur, nisi in .ii. feria, usque ad *Senuit isaac.*]

R̄. *Locutus est dominus.* V̄. *Benedicens.*

R̄. *Revertenti.* V̄. *Benedictus.*

R̄. *Eduxit dominus.* V̄. *Credidit.*

In .i. nocturno.

Lecciones de sermone beati Iohannis episcopi.

Ēc.iii. *Fides est religionis.*

R̄. *Dixit autem.* V̄. *Ex te.*

R̄. *Dum staret.* V̄. *Cunque.*

R̄. *Clamor <inquit dominus> sodomorum.* V̄. *Abraham.*

In .ii. nocturno.

Eṽnḡ. *Assumpsit ih̄c duodecim discipulos.*

R̄. *Ait autem.* V̄. *Ne queso.*

R̄. *Ascendens.* V̄. *Recordatus.*

R̄. *Temptavit deus.* V̄. *Immola.*

<R̄ia ferialia.>

R̄. *Angelus domini.* V̄. *Cunque.*

R̄. *Deus domini.* V̄. *Deus in cuius.*

Hec responsoria sabbato dicentur secundo loco et tercio.

In laudibus.

A. *Avertet dominus.* <recte A. *Averte domine.*> P. *Miserere.*
 A. *Fortitudo.* P. *Confitemini.*
 A. *In matutinis.* P. *Deus deus meus.*
 A. *Benedicamus.* P. *Benedicite.*
 A. *Iuvenes.* | P. *Laudate.*
 Caḡ. *Si linguis hominum.*
 Y^o. et P. ut supra in dominicis.
 A. *Ecce ascendimus.* P. *Benedictus.*
 OꝞ. *Preces nostras.*

¶ Ad .i.

A. *Iter faciente.* P. *Deus deus meus respice <in me> quare.*

¶ Ad .ii.

A. *Transeunte.* P. *Legem pone.*
 Caḡ. *Si linguis.*
 OꝞ. *Preces meas.*

Et dicatur ad omnes horas.

¶ Ad .vi.

A. *Cecus sedebat.*
 Caḡ. *Caritas pariens est.*

¶ Ad .ix.

A. *Cecus magis.*
 Caḡ. *Caritas.*

¶ Ad vespervas.

Caḡ. *Si linguis.*
 A. *Stans autem.* P. *Magnificat.*
 OꝞ. ut supra.

Feria .ii.**Ad matutinas.**

A. *Miserere.* P. *Benedictus.*

Ad vesperas.

℟. Et qui preibant. ℣. Magnificat.

⚠[Hac die erunt vespere de sancta Maria cum pleno servicio in crastino, si a festo vacaverit; sin autem fiat in .iī. feria.]

Feria .iī.

℟. Tradetur. ℣. Benedictus.

Ad vesperas.

℟. Omnis plebs. ℣. Magnificat.

In his predictis feriis dicetur oratio de dominica precedente.

Feria .iīī. in capite ieiunii.

Inviṭ. *In manu tua. ℣. Venite.*

Ymnus, antiphone, psalmi, et versiculus sicut supra in feria .iīī.

Leccio de sermone.

Ēc.ī. *Misericordia fratres <charissimi> peccatorum.*

℟. Paradisi. ℣. Ecce nunc.

℟. Scindite. ℣. Revertimini.

℟. Abscondite. ℣. Date elemosinam.

Quere responsoria huius diei .iī. nocturno sequentis dominice.

℣. Fiat misericordia.

In laudibus.

℟. Amplius. ℣. Miserere.

Et cetera antiphone feriales cum suis psalmis.

Cap. Convertimini ad me.

Hoc capitulum dicatur cotidie ad matutinas in profestis diebus usque ad passionem [in feriis quando de feria agitur.] | Ad alias horas usque ad quadragesimam, capitula ferialia, scilicet hiis quatuor diebus,²⁶⁸ quando de feria agitur.

Y^o. et *℣.* de feriis.

℟. Cum ieiunatis. ℣. Benedictus.

Oz. Presta domine fidelibus.

Hec oratio dicatur ad matutinas et ad omnes horas.

²⁶⁸ I.e. Wednesday to Saturday of this week, inclusive.

Mem̃. pro penitentibus.

℟. *Convertimini ad me.*

℣. *Peccavimus cum patribus nostris.*

Op̃. *Exaudi quesumus domine supplicium preces.*

Nulla alia memoria fiat.

Ad .i. et ad alias horas.

Antiphone et cetera omnia sicut in predictis feriis aliis, cum oratione de ieiunio.

<Benedicchio cinerum et penitencium eieccio.>

¶ Hac die clerici post .vii. prosternant se in choro, et episcopus vel officii executor ante altare; et dicant septem psalmos penitenciales cum hac ℟. *Ne reminiscaris*, et cum *Gloria patri* in fine cuiuslibet psalmi. In fine autem psalmorum dum dicitur antiphona, erigat se officii executor, scilicet episcopus si presens est ad altare, vel eius vicarius ad gradum altaris; et ibi absolvat clerum et populum cum oracionibus que continentur in ordinali ad missam huius diei.

Deinde fiat benedicchio cinerum. In dando cineres, cantetur hec

℟. *Exaudi me deus*, cum Ps̃o. *Salvum me fac deus quoniam intraverunt.*

Et dicatur primus versus tantum.

℟. *Exaudi.* ℣. *Gloria patri.* ℟. *Exaudi.*

Postea ℟. *Iuxta vestibulum.*

Deinde ℟. *Imitemur habitu.* <recte ℟. *Immutemur habitu.*>

29^r Postea eat processio | ad ianuas ecclesie non cantando, precedente vexillo cilicino. Et episcopus vel eius vicarius penitentes eiciat singulis, dicendo, *Ecce eicimini hodie*, et cetera. Et interim cantetur submissa voce,²⁶⁹

℟. *Ecce adam.* ℣. *Cherubyn.*

℟. *In sudore.* ℣. *Pro eo.*

Eiectis penitentibus, claudatur ianua. Et in redeundo cantetur,

℟. *Emendemus.* ℣. *Pecavimus.*

Et dicatur versus a choro, sicut responsorium.

Nō. Hac die et cotidie usque ad .iiii. feriam ante pascha, nisi in dominicis et in festis .ix. leccionum, scilicet in missis de ieiunio, dicetur *Flectamus genua*, et prefacio *Qui corporali*, et *Humiliate*; et missa finiatur cum *Benedicamus domino*.

²⁶⁹ I.e. presumably sine nota, on a single reciting tone.

¶ Ad vesp̄as.

℟. Thesaurizate. ƿ. Magnificat.

Kyrieleyson.

Et cetera ut supra.

℣. Inclinantes.

Et hoc per totam quadragesimam observetur, ut oratio que ad missam dicitur super populum dicatur ad vesp̄as in ferialibus diebus, usque ad cenam domini, nisi in sabbatis et in festis.

Mem̄. pro penitentibus.

℟. Quis scit.

ƿ. Domine non secundum peccata nostra.

Neque secundum iniquitates <nostras> retribuas nobis.

℣. Exaudi quesumus domine.

Et cotidie fiat memoria ad vesp̄as modo supradicto et ad matutinas, scilicet pro penitentibus, usque ad cenam domini in profestis diebus.

¶ Quocienscunque festum .ix. leccionum in quadragesima celebratur, semper fiat memoria de ieiunio ad utrasque vesp̄as et ad matutinas; et | dicitur missa de festo post .ix. de ieiunio.

¶ Si vero festum .ix. leccionum hac die contigerit ||[licet duplex festum fuerit] reservetur usque in crastinum, quia servicium huius diei pro nullo festo debet differri.

De festis autem .iiii. leccionum in quadragesima nihil fiat, nisi memoria ad vesp̄as et ad matutinas de sancta maria.

Feria .v̄.

Invitatorium, ymni, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in feria.

Responsoria de .i. nocturno precedentis dominice.

℟. Domine puer meus. ƿ. Benedictus.

℣. Deus qui culpa offenderis.

¶ Ad vesp̄as.

||[Antiphone et psalmi feriales.

Caḡ. *Dominus autem.*

Yº. *Magne deus.*]

℟. Domine non sum dignus. ƿ. Magnificat.

℣. Parce domine.

Feria .vī.

Invitatorium, ymni, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in feria.
Responsoria de .iī. nocturno dominice precedentis.

℟. *Cum facis.* ℣. *Benedictus.*
Oz. *Inchoata ieiunia.*

¶ Ad vespas.

+ [℟. *In conspectu.* ℣. *Confitebor.*
Et cetera antiphone et psalmi eiusdem ferie.
|| Caḡ. *Dominus autem.*
Yḡ. *Plasmator hominis.*]
℟. *Tu autem.* ℣. *Magnificat.*
Oz. *Tuere domine.*

Sabbato.

Invitatorium, hymni, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in feriis.

℟. *Ait <autem> abraham.*
℟. *Angelus.*
℟. *Deus domini.*
℟. *Quare ieiunavimus.* ℣. *Benedictus.*
Oz. *Adesto domine supplicationibus.*

^[Si aliquod festum .ix. leccionum in hoc sabato contigerit, tunc predicti tres ymni in illo anno omnino non dicuntur.]²⁷⁰

Dominica .ī. quadragesime.

Ad vespas.

℟. *Benedictus deus.* ℣. *Ipsium.*
Et cetera.
Caḡ. *Hortamur vos.*
℟. *Emendemus.*
Yḡ. *Ex more docti.*
℣. *Angelis suis.*

²⁷⁰ I.e. *Plasmator hominis*, *Summe deus*, and *Aurora iam spargit*, not specified in the main text. From *Domine ne in ira* to this Saturday, there is a proper hymn for vespers, matins, and lauds for each day of the week, an abundance of hymns typical of this season only. A feast on this Saturday would prevent the seasonal hymns from being sung on the last day that they are appointed.

℟. Ecce nunc tempus. ℣. Magnificat.
℣. Deus qui ecclesiam.

Nulla memoria.

¶ Ad completorium.

Super psalmos, *℟. Signatum. ℣. Cum invocarem.*
Et cetera.

Finita antiphona sine neupma et dicto capitulo, quidam solus incipiat,

℟. In pace in. <recte ℟. In pace.>

Chor^o. In idipsum dormiam et requiescam.

Cleric^o. Si dederō.

Chor^o. Dormiam.

Cleric^o. Gloria. |

Chor^o. In pace.

29^v

In festis .ix. leccionum dicitur hoc responsorium ab uno clerico de stallo, converso ad altare, loco nec habitu mutato. In profestis diebus dicitur ab uno puero ad gradum chori, scilicet iuxta formam ex opposito lectrini, similiter converso ad altare, et loco non mutato nec habitu.

Y^o. Xp̄e qui lux es.

Hec precedens antiphona super psalmos, responsorium, et ymnus dicantur usque ad passionem domini.

℟. Cum videris nudum. ℣. Nunc dimittis.

Hec antiphona dicitur super hunc psalmum per .xv. dies.

Preces consuete dicantur.

¶ Ad matutinas.

Invit̄. Non sit vobis vanum. ℣. Venite.

Y^o. Summi largitor.

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.

℣. Dicet domino.

Susceptor meus <es tu> et refugium.

Lecciones de sermone quadragesime.

Ēc.ĩ. Licet nobis dilectissimi.

Et legantur per totam ebdomadam sermones de quadragesima.

℟. Ecce nunc tempus. ℣. In omnibus.

℟. In omnibus. ℣. Ecce nunc.

℟. Emendemus. ℣. Peccavimus.

In .ii. nocturno.

℣. *Ipse liberavit me.*

De laqueo venantium et a verbo aspero.

℣. *Paradisi portas.* ℣. *Ecce nunc.*

℣. *Scindite.* ℣. *Revertimini.*

℣. *Abscondite.* ℣. *Date elemosinam.*

In .iii. nocturno.

℣. *Scapulis suis.*

Eṽng. *Ductus est ih̄c.*

℣. *In ieiunio.* ℣. *Inter vestibulum et.*

℣. *Tribularer.* ℣. *Et petrum.*

℣. *Ductus est.* ℣. *Et cum ieiunasset.*

℣. *repetatur.*

℣. *feriale.* ℣. *<recte ℣. Feriale.> | Angelis suis.* ℣. *Super aspidem.*

℣. *Ipse liberavit me.*

In laudibus.

℣. *Cor mundum.* ℣. *Miserere.*

℣. *O domine.* ℣. *Confitemini.*

℣. *Sic benedicam.* ℣. *Deus deus meus.*

℣. *In spiritum.* ℣. *Benedicite.*

℣. *Laudate.* ℣. *Ipsium.*

Caṗ. *Hortamur vos.*

Yṗ. *Audi benigne.*

℣. *Scuto circumdabit te.*

℣. *Ductus est ih̄c.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui ecclesiam.*

¶ Ad .i.

℣. *Ih̄c autem.* ℣. *Deus deus meus respice.*

Et ceteri psalmi sicut in dominica septuagesime notatum est.

¶ Ad .iii.

℣. *Non in solo pane.* ℣. *Legem pone.*

Caṗ. *Hortamur vos.*

℣. *Participem.* ℣. *Aspice.* Et *custodiencium.*

Gloria. Participem.

℣. *Dicet domino.*

Oz. *Deus qui ecclesiam.*

Et dicatur ad omnes horas.

¶ Ad .vī.

℟. Tunc assumpsit.

Caḡ. Ecce nunc.

℞. Ab omni via mala. Ψ. A iudiciis. Ut custodiam.

Gloria. Ab omni.

Ψ. Ipse liberavit me.

¶ Ad .iġ.

℟. Vade sathana.

Caḡ. In omnibus exhibeamus.

℞. Declara super nos. Ψ. Declaracio.

Ψ. Scapulis suis.

¶ Ad vespervas.

℟. Sede. P. Dixit dominus, et cetera.

Caḡ. Hortamur vos.

Responsorium incipiatur ab uno in stallo, et in profestis diebus ab uno puero ad gradum chori.

℞. Esto nobis.

Chor^o. Domine turris fortitudinis.

Ψ. A facie inimici.

Chor^o. Turris fortitudinis. Gloria patri.

Chor^o. Esto nobis. |

30^r Hoc modo dicantur omnia responsoria ad horas.

Y^o. Ex more.

Ψ. Angelis suis.

Hoc precedens *℞. Esto nobis domine* dicetur ad vespervas nisi in festis; et ymnus <recte ymni> predicti similiter ad vespervas et ad matutinas dicentur loco suo per .xv. dies.

Ψ. Ipse liberavit me et ceteri versiculi ad matutinas et ad horas dicentur suo loco usque ad passionem domini; excepto quod quando *Ψ. Ipse liberavit me* dicitur ante lecciones, tunc ad laudes dicitur *Ψ. Scapulis suis.*

℟. Reliquit eum. P. Magnificat.

Oz. Deus qui.

Feria .iĭ.

Ante matutinas, omnes cruces et ymagines et vas eciam continens eukaristiam cooperiatur, et velum quoddam dependeat in presbiterio et cooperiat altare. Et cotidie in feriis quando de feria agitur, debet esse dimissum; <nisi> dum legitur evangelium, tunc enim elevatum dependeat donec dicatur a sacerdote, *Orate fratres*. Et si in crastino sequatur festum .ix. leccionum, tunc de cetero eo die non dimittetur, nec eciam ante proximas matutinas feriales.

Invitĭ. *Venite*.

Ab uno clerico de prima forma in stallo sic incipiatur <V.> *Venite*.

Chor^o. *Exultemus domino*.

Cleric^o. *Iubilemus deo*, et cetera.

In dicendo psalmum convertat se ad altare.

Y^o. *Summi largitor*.

A. *Dominus defensor*. V. *Dominus illuminacio*.

Et cetere antiphone cum suis psalmis sicut in feriis prenotatum | est.

V. *Dicet domino*.

Leccio de sermone quadragesime.

[[Responsoria ad matutinas secundum ordinem nocturnorum historie dominicalis; ita tamen quod responsoria ferialia non pretermittantur.]

R. *Ecce nunc*.

R. *In omnibus*.

R. *Emendemus*.

V. *Ipse liberavit me*.

In laudibus.

A. *Miserere*. V. *Ipsium*.

Et cetere antiphone cum suis psalmis sicut in feriis notatum est.

Ca^p. *Convertimini ad me*.

Y^o. *Audi benigne*.

V. *Scuto*.

A. *Venite benedicti*. V. *Benedictus*.

Kyrieleyson.

Et preces sicut in feriis prenotatum est.

~~{Tamen in choro sarum per totam quadragesimam, ad matutinas et ad vespas tantum, adduntur pro fratribus nostris absentibus et alie quedam preces que non dicuntur nisi ubi fuerit conventus.}~~

Post V. *Miserere*, dicatur V. *Domine ne in furore*.

<De .vii. psalmis penitencialibus.>

Et hoc generaliter fit per totam quadragesimam, videlicet quod in feriis per omnes horas post *Ps. Miserere* dicitur unus de psalmis penitencialibus suo ordine cum *Gloria patri*; nisi ad .vii., tunc enim post *Ps. Miserere* dicitur *Ps. Deus misereatur*. Et si festum .ix. leccionum in crastinum contigerit, tunc ad .ix. dicentur tres ultimi psalmi simul, scilicet *Domine exaudi .i.*, *De profundis*, et *Domine exaudi .ii.*²⁷¹ Et dicentur preces et psalmi cum prostracione ut alibi dictum est.

Oz. Convertite nos.

Ad .ii.

A. Vivo ego. Ps. Deus in nomine tuo.

<Commendacio cotidiana.>

30^v Omnibus profestis diebus in quadragesima post .ii. ante missam | capitule <recte ante missam capituli> dicatur,

*A. Requiem eternam. Ps. Beati immaculati, usque Ad Dominum cum tribularer,*²⁷² sine *Gloria patri*, pro fidelibus defunctis.

A. Requiem.

Kyrieleyson. Xp̄eleyson. <Kyrieleyson.>

Pater noster, sine Et ne nos dicatur.

Ps. Domine probasti me.

Preces.

Requiem eternam.

A porta.

Credo.

Requiescant in pace.

Domine exaudi.

Dominus vobiscum.

²⁷¹ The penitential psalms are appointed as follows:

Matins + lauds	<i>Ps. Domine ne in furore .i.</i>	9 th hour	<i>Ps. Domine exaudi .i.</i>
1 st hour	<i>Ps. Beati quorum.</i>	Vespers	<i>Ps. De profundis.</i>
3 rd hour	<i>Ps. Domine ne in furore .ii.</i>	Compline	<i>Ps. Domine exaudi .ii.</i>
6 th hour	<i>Ps. Deus misereatur.</i>		

Ps. Miserere is the correct penitential psalm for the 6th hour, but *Ps. Deus misereatur* is appointed in its place to avoid repetition. Also, because penitential psalms are not added to the hours on feasts of 9 lessons, the psalms appointed to their first vespers and compline are said together with the psalm appointed to the 9th hour of the previous day.

²⁷² I.e. the entirety of *Ps. Beati immaculati*.

Oz. Tibi domine commendamus.

Pro anniversario si habeatur,

Oz. Deus indulgentiarum.

In conventu pro fratribus et sororibus.

Et tunc unusquisque per se,

Oz. Deus qui nos patrem et matrem, privatim.

Et tunc in audientia dicat sacerdos officii executor oracionem pro omnibus fidelibus, que finiatur cum *Per xpm*.

In conventu tamen post commendacionem statim sequatur missa in capitulo pro defunctis cum predictis collectis; et post illam missam dicatur .iij.
||[Tamen in crastino duplicis festi non dicitur commendacio.]²⁷³

Ad .iij.

A. Per arma. V. Legem pone.

Ca. Convertimini ad dominum.

R. Participem.

Oz. ut supra ad matutinas.

<De .xv. psalmis gradualibus et letania cotidiana.>

Hac die et abhinc usque ad .iij. feriam ante pascha, nisi in dominicis et in festis .ix. leccionum, post .iij. dicentur .xv. psalmi graduum pro omni populo hoc modo.

A. Ne reminiscaris. V. Ad dominum cum tribularer,
cum *Gloria patri* post unumquemque psalmum.

Dictis psalmis, dicetur Letania, que dividitur in [[vi]]²⁷⁴ partes secundum ordinem ferie. Dicta letania, dicantur preces que sequuntur, et finiantur cum uno *Per xpm*.

+ [Nunquam dicatur *Laudate dominum in sanctis eius* post *V. Ecce nunc*.²⁷⁵

Et quicquid dicat sacerdos de letania, chorus idem repetat plene et integre, usque ad *V. Ut pacem nobis dones*. Tunc respondet chorus *Te rogamus audi nos*, tantum; et sic deinceps usque ad *Fili dei te rogamus*. Tunc respondet chorus idem et sic de singulis, usque dicitur *Kyrieleyson, Xpeleyson, Kyrieleyson, Pater noster*.]

²⁷³ Compare the commendation in the first week of Advent, p. 32 and note 95 above.

²⁷⁴ The Roman numeral “vi” is written over a short erasure.

²⁷⁵ Because the daily portion of the Psalter assigned to the prebend of Lyme is “*V. Laudate dominum in sanctis eius, cum Letania*”, the connection between that psalm and the litany may have become ingrained, requiring this monitory rubric. See Sarum Ceremonies:132.

Ad .vī.

A. Commendemus.
Caḡ. | Derelinquat impius.
R. Ab omni via mala.
Oz. ut supra.

¶ Ad .iġ.

A. Advenerunt nobis.
Caḡ. Frange esurienti.
R. Declara.
Oz. ut supra.

Antiphone predicte super horas cotidie dicentur in profestis diebus, usque ad passionem domini. Capitula et responsoria per .xv. dies.

²⁷⁶ Post missam ante vespervas dicatur *Placebo*, nisi sequenti die evenerit festum .ix. leccionum.

¶ Ad vespervas.

Antiphone et psalmi feriales.
Caḡ. Anima que peccaverit.

Istud capitulum non mutatur ad vespervas ante passionem domini, nisi in sabbatis et in dominicis et in festis .ix. leccionum.

²⁷⁷

Sciendum quod ante collacionem dicitur *Dirige* usque ad laudes {nisi in festo .ix. leccionum si evenerit, sicut prenotatum est in dominica prima adventus domini} ⊕[et nisi in sequenti die fiant .ix. lecciones, et nisi quando corpus in crastino sepeliendum fuerit. Si vero corpus tale fuerit, dicitur *Placebo* et *Dirige* post prandium ante completorium more solito usque ad laudes.]

Et laudes dicentur post matutinas. Sciendum quod non dicatur *V.* *Voce mea* cum supradictis collectis.²⁷⁸ ⊗[Sciendum est quod quando dicantur laudes mortuorum, dicantur post matutinas de die et de sancta Maria; et post laudes mortuorum dicitur *V.* *Ad te levavi*.]

²⁷⁶ See 1519:153^v, 1531:91^v (B-23:890), “omni die per quadragesimam, scilicet in ferialibus diebus, dicantur omnes hore ante missam feriale de ieiunio.”

²⁷⁷ All now take their noonday meal (the prandium), the only meal of the day in quadragesima, and conduct other affairs until the remaining offices of the day: matins of the dead, collation, and compline, said in choro in the late afternoon.

²⁷⁸ When lauds of the dead do not follow matins, *V.* *Voce mea* is appointed for the preces in lauds. See p. 30, and the sources in note 79 above. The rubric here is apparently faulty.

Feria .iī.*R. Paradisi.**R. Scindite.**R. Abscondite.**A. Intravit ih̄c. V. Benedictus.**Oz. Respice domine.***¶ Ad vesperas.***A. Abiit ih̄c. V. Magnificat.**Oz. Ascendant ad te domine.***Feria .iiī.²⁸⁰***R. In ieiunio.**R. Tribularer.**R. Angelis suis.**A. Generacio. V. Benedictus.**Oz. Preces nostras.***¶ Ad vesperas.***A. Sicut fuit. V. Magnificat.**Oz. Mentis.*

²⁷⁹ The horarium of the ferial services changes radically in Quadragesima, as just described in the rubrics for Monday.

The early morning services follow the winter schedule. Matins and lauds of the day, matins and lauds of St Mary, daily lauds of the dead (with a penitential psalm), and the usual prayers pro pace ecclesie (*Ad te levavi*) are said in choro. Private masses and Lady mass follow.

Then from early morning till about noon, the 1st hour, Preciosa, the commendation in conventu and chapter mass; the 3rd hour, the 15 psalms and the litany; the 6th and 9th hours; the principal mass; vespers of the dead (but not the ferial prayers pro fidelibus defunctis (*De profundis*)); vespers of the day and, finally, of St Mary, are all said in a continuous sequence, with the penitential psalms added to the ferial preces at each canonical hour.

All then take their noonday meal (the prandium), the only meal of the day in quadragesima.

Finally, in late afternoon, matins of the dead, collation, and compline of the day are said.

In addition, on all Wednesdays and Fridays until the Wednesday in Holy Week, inclusive, there is a penitential procession between the 9th hour and mass; see Sarum processions:32ff.

On feasts of 9 lessons, the prayers pro fidelibus defunctis (*De profundis*) are said in their usual place, and the hours of the dead are not said in conventu. Otherwise, the festal services in Quadragesima are largely ordered as on the ferias.

²⁸⁰ Wednesday, Friday, and Saturday of this week are the Ember Days of Quadragesima.

Feria .v̄.

Responsoria sicut in .ī. feria.

℟. Si vos manseritis. Ʋ. Benedictus.

℣. Omnipotens sempiternus deus qui in. |

31^r

☩ Ad vesp̄as.

℟. Ego enim. Ʋ. Magnificat.

℣. Da quesumus domine populo xp̄istiano.

Feria .vī.

Responsoria sicut in .īī. feria.

℟. Angelus domini. Ʋ. Benedictus.

℣. Esto domine propicius.

☩ Ad vesp̄as.

℟. Qui me sanum.

℣. Exaudi nos.

Sabbato.

Responsoria sicut in feria .īī.

℟. Assumpsit ih̄c. Ʋ. Benedictus.

℣. Populum tuum.

Dominica .īī. in quadragesima.

Ad vesp̄as.

Antiphone et psalmi ut supra.

Cāp̄. Rogamus vos et obsecramus.

℟. Det tibi deus.

℟. Domine bonum est.

℣. Deus qui conspicis.

☩ Ad matutinas.

Invit̄. Deus magnus. Ʋ. Venite.

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.

℣. Senuit ysaac, et legatur usque ad ioseph.

℟. Tolle arma. Ʋ. Cunque venatu.

℟. Ecce odor. Ʋ. Qui maledixerit.

℟. Det tibi deus. Ʋ. Et incurventur.

In .i. nocturno.

Lecciones de sermone Iohannis episcopi. *Portabat rebecca.*

R̄. *Dum iret.* V̄. *Edificavit.*

R̄. *Dum exiret.* V̄. *Vere.*

R̄. *Si dominus.* V̄. *Exurgens.* <recte V̄. *Surgens.*>

In .ii. nocturno.

Eṽnḡ. *Egressus ih̄c.*

R̄. *Erit michi.* V̄. *Si dominus.*

R̄. *Dixit angelus.* V̄. *Benedicens.*

R̄. *Minor sum.* V̄. *Tunc locutus.*

R̄ia ferialia.

R̄. *Oravit.* V̄. *Deus in cuius.*

R̄. *Vidi dominum.* V̄. *Et dixit.*

+ [R̄. *Oravit erit* tertium responsorium quando primo dicitur de .i. nocturno per ebdomadam; et R̄. *Vidi dominum* dicitur in sabato ante R̄. *Pater peccavi.* Si aliquod festum .ix. lectionum in sabato contigerit, tunc predictum responsorium sit tertium quando ultimo per ebdomadam dicitur de feria, et tunc dicitur cum *Gloria patri.*

R̄. *Vidi dominum.* V̄. *Et dixit.*

Et salva.]

V̄. *Ipsa liberavit me.*

In laudibus.

Ā. *Domine labia.* V̄. *Miserere.*

Ā. *Dextera.* V̄. *Confitemini.*

Ā. *Factus est.* V̄. *Deus deus meus.*

Ā. *Trium puerorum.* V̄. *Benedicite.*

Ā. *Statuit ea.* | V̄. *Laudate.*

Caḡ. *Rogamus vos, usque habundetis magis.*

Yḡ. ut supra.

Ā. *Egressus ih̄c.* V̄. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui conspicis.*

¶ Ad .i.

Ā. *Accedentes.* V̄. *Deus deus meus respice.*

¶ Ad .ii.

Ā. *Non sum missus.* V̄. *Legem pone.*

Caḡ. *Rogamus nos.* <recte Caḡ. *Rogamus vos.*>

R̄. ut supra in dominicis.

Et Oz. ad omnes <horas> de die.

¶ Ad .vī.

℟. O mulier. ƿ. Defecit.

Caḡ. Hec est voluntas, usque honore.

¶ Ad .iḡ.

℟. Vade. ƿ. Mirabilis.

Caḡ. Voluntas domini. <recte Caḡ. Voluntas dei>, usque testificati sumus.

¶ Ad vespervas.

Caḡ. Rogamus vos, ut supra.

℟. Dixit dominus. ƿ. Magnificat.

Op. Deus qui conspicis.

Feria .iī.

||[Responsoria et versiculi de historia dominicalis dicantur cotidie per hebdomadam secundum ordinem nocturnorum, ita tamen quod responsoria ferialia non omittantur.]

℟. Tolle arma.

℟. Ecce odor.

℟. Det tibi deus.

℟. Ego principium. ƿ. Benedictus.

Op. Presta quesumus, ut supra.

¶ Ad vespervas.

℟. Qui me misit. ƿ. Magnificat.

Op. Adesto supplicationibus.

Feria .iīī.

℟. Dum iret iacob.

℟. Dum exiret.

℟. Si dominus.

℟. Unus est enim. ƿ. Benedictus.

Op. Perfice.

¶ Ad vespervas.

℟. Qui maior est. ƿ. Magnificat.

Op. Propiciare.

Feria .iiii.

R̄. *Erit michi.*
R̄. *Dixit angelus.*
R̄. *Oravit iacob.*

Ā. *Ecce ascendimus.* P̄. *Benedictus.*
Oz̄. *Populum tuum.*

¶ Ad vesperas.

Ā. *Sedere.* P̄. *Magnificat.*
Oz̄. *Deus innocencie.*

Feria .v.

Responsoria sicut in .iiii. feria.

Ā. *Ego <non> ab homine.* P̄. *Benedictus.*
Oz̄. *Presta nobis <quesumus> domine.*

¶ Ad vesperas.

Ā. *Opera que ego.* P̄. *Magnificat.*
Oz̄. *Adesto domine.* |

31^v

Feria .vi.

Responsoria sicut in .iiii. feria.

Ā. *Malos.*
Oz̄. *Da quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad vesperas.

Ā. *Querentes.* P̄. *Magnificat.*
Oz̄. *Da quesumus domine.*

Sabbato.

R̄. *Erit michi.*
R̄. *Vidi dominum.*
R̄. *Pater peccavi.*

⌈[Si aliquod festum .ix. lectionum hoc die sabato contigerit, hoc predictum responsorium, scilicet *Pater peccavi*, eo anno omnino non dicitur.]

Ā. *Vadam.* P̄. *Benedictus.*
Oz̄. *Da quesumus deus.*

Dominica .iī. quadragesime.

Ad vesp̄as.

Caḡ. *Estote imitatores, usque suavitatis.*
R̄. *Igitur ioseph. V̄. Misertus.*
Ȳ. *Ecce tempus.*
V̄. *ut supra.*
Ā. *Dedit pater. F̄. Magnificat.*
Oz̄. *Quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad completorium.

Ā. *Signatum est. F̄. Cum invocarem.*
[Caḡ. *Tu in nobis.*
R̄. *In pace.*
Ȳ. *X̄pe qui lux.*
V̄. *Custodi nos.*]
Ā. *Media vita. F̄. Nunc dimittis.*
V̄. *Ne proicias nos.*
Sancte deus.
V̄. *Noli claudere.*
Sanctus fortis. <recte Sancte fortis.>
V̄. *Qui cognoscis.*
Sancte et misericors.

Hec antiphona dicatur per .xv. dies super F̄. *Nunc dimittis.* Versus vero non, nisi in festis .ix. leccionum + [et in sabbatis et dominicis dicentur.] Et dicantur versus alternatim ab uno de stallo, loco nec habitu mutato.

¶ Ad matutinas.

Inviḡ. *In manu tua. F̄. Venite.*
Ȳ. *Clarum decus.*

Antiphone et psalmi ut supra in dominicis.

Ēc.ī. *Ioseph cum esset quindecim annorum.*

<recte Ēc.ī. *Ioseph cum sedecim esset annorum .>*

Et legatur usque ad finem genesis per ebdomadā.

R̄. *Videntes ioseph. V̄. Cunque vidissent.*

R̄. *Dixit iudas fratribus. V̄. Cunque abisset.*

R̄. *Videns iacob. V̄. Congregatis.*

Alia versus per ebdomadā. V̄. *Vide si tunica.*

In .ii. nocturno.

Lecciones de sermone beati Iohannis episcopi.

Ēc.iii. | *Mittitur a iacob patre* <recte *Mittitur a patre iacob*> *sanctissimo.*

R̄. *Ioseph autem.* <recte R̄. *Ioseph dum.*> V̄. *Divertit.*

R̄. *Memento mei.* V̄. *Tres enim.*

R̄. *Dixit ruben.* <V̄. *Merito hec.*

In .iii. nocturno.

Eñḡ. *Erat ih̄c eiiciens demonium.*

R̄. *Merito hec.* V̄. *Dixit ruben.*>²⁸¹

R̄. *Tollite hinc.* V̄. *Sumite.*

R̄. *Loquens ioseph.* V̄. *Elevavit. Pax.*

Gloria patri. Pro salute.

V̄. *Ipse liberavit me.*²⁸²

R̄ia ferialia.

Iste est frater. V̄. *Attolens.*

R̄. *Dixit ioseph.* V̄. *Biennium.*

R̄. *Nunciaverunt.* V̄. *Cunque audisset.*

In laudibus.

Ā. *Fac benigne.* V̄. *Miserere.*

Ā. *Dominus michi.* V̄. *Confitemini.*

Ā. *Deus misereatur.* V̄. *Deus deus meus.*

Ā. *Vim virtutis.* V̄. *Benedicite.*

Ā. *Sol et luna.* V̄. *Laudate.*

Caḡ. *Estote imitatores.*

Yḡ. *Ih̄u quadragenarie.*

V̄. *Scuto circumdabit.*

Ā. *Ih̄c cum eiecisset.* V̄. *Benedictus.*

Oz. *Quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad .i.

Ā. *Si in digito.* V̄. *Deus deus meus respice.*

²⁸¹ The text in brackets here corrects an obvious omission. See 1519:165^v-166^f and 1531:103^f (B-25:978-981).

²⁸² This is the versicle before lauds.

Ad .iī.

A. Dum fortis. *V.* Legem pone.
Caḗ. Estote imitatores, ut supra.
R. Bonum michi.
V. Dicet domino.
Oz. Quesumus omnipotens.

Et dicetur ad omnes horas.

¶ Ad .vī.

A. Qui non colligit.
Caḗ. Fornicacio autem, usque decet sanctos.
R. Servus tuus. *V.* <Ut> discam.
V. Ipse liberavit me.

¶ Ad .ix.

A. Cum immundus.
Caḗ. Hoc <autem> scitote.
R. Sepcies. *V.* Erravi.
V. Scapulis.

Hec prenotata responsoria dicantur per .xv. dies ad horas cotidie.

¶ Ad vespervas.

32^r *A.* Sede. | *V.* Dixit dominus, et cetera.
Caḗ. Estote.
R. Educ de carcere. *V.* Perit fuga. Ut confiteatur.
Gloria. Educ.

Hoc responsum dicatur per totam ebdomadam ad vespervas.

Y. Ecce tempus.
V. Angelis suis.
A. Extollens. *V.* Magnificat.
Oz. Quesumus omnipotens deus.

‡[Feria .ii. et cotidie per ebdomadam, dicantur versiculi et responsoria ad matutinas secundum ordinem nocturnorum hystorie dominicalis; ita tamen quod responsoria ferialia non omittantur, ut supradictum est in prima ebdomada adventus domini.

|| Si vero nullum festum .ix. leccionum in hac ebdomada contigerit, tunc primum responsum feriale, scilicet *Iste est*, erit tertium in .iīi. feria; et alia duo responsoria ferialia in sabato dicantur.

|| Si aliquod festum .ix. leccionum in aliqua feria per hanc ebdomadam contigerit, tunc primum responsorium feriale erit tertium quando primo dicitur de .ii. nocturno; et alia duo responsoria dicantur quando ultimo dicitur de feria per ebdomadam.

|| Si autem tres ferie tantum per hanc ebdomadam vacaverint, tunc primum responsorium feriale erit tertium quando de .ii. nocturno dicitur; et alia duo responsoria ferialia dicantur loco octavi et noni responsorii quando ultimo de feria dicitur.

|| Si vero nullum festum .ix. leccionum per hanc ebdomadam contigerit, tunc dicitur primum responsorium feriale in .iiii. feria, et alia duo responsoria ferialia in sabato, ut supradictum est.

Cetera dicantur ut supradictum est.]²⁸³

Feria .ii.

Responsoria de .i. nocturno historie.

A. Amen dico. V. Benedictus.

Oz. Cordibus nostris.

Ad .iiii.

Caḡ. Lavamini.

R. Bonum michi.

V. Dicet domino.

Ad .vi.

Caḡ. Querite iudicium.

R. Servus tuus.

V. Ipse liberavit.

Ad .ix.

Caḡ. Si fuerint peccata.

R. Sepcies. V. Scapulis suis.

Versus et versiculi ad vespervas et ad matutinas, et capitula ad horas, ut prediximus, dicantur usque ad passionem domini.

¶ Ad vespervas.

A. Iñc autem. V. Magnificat.

Oz. Subveniat.

²⁸³ See similar rubrics in the marginal notes for the first Wednesday in Advent, p. 39 above.

Feria .iī.

Ad matutinas.

Responsoria de .iī. nocturno historie.

℟. Si duo. ƿ. Benedictus.

℣. Exaudi nos.

¶ Ad vespervas.

℟. Ubi duo. ƿ. Magnificat.

℣. Tua nos.

Feria .iiī.

℟. Merito.

℟. Tollite.

℟. Iste est.

℟. Audite et intelligite. ƿ. Benedictus.

℣. Presta nobis quesumus.

¶ Ad vespervas.

℟. Non lotis. ƿ. Magnificat.

℣. Concede quesumus omnipotens deus.

Feria .v.

Responsoria que in .ii. feria.

℟. Operamini. ƿ. Benedictus.

℣. Concede quesumus omnipotens deus ut ieiuniorum.

¶ Ad vespervas.

℟. Panis enim. ƿ. Magnificat.

℣. Subiectum tibi populum. |

Feria .vi.

Responsoria que in .iiī. feria.

℟. Domine ut video. ƿ. Benedictus.

℣. Ieiunia nostra.

¶ Ad vesperas.

℟. Veri adoratores. ℣. Magnificat.
℞. Presta quesumus omnipotens deus ut qui.

Sabbato.

℟. Merito.
℟. Dixit ioseph.
℟. Nunciaverunt.
℟. Inclinavit. ℣. Benedictus.
℞. Presta quesumus omnipotens.

Dominica .iiii.

Ad vesperas.

Caḡ. Scriptum est quoniam.
℟. Audi israel.
[Yᵑ. Angelis suis.]
℟. Nemo te condemnavit. ℣. Magnificat.
℞. Concede quesumus omnipotens deus ut qui ex.

¶ Ad matutinas.

Invitḡ. Populus domini. ℣. Venite.
[Yᵑ. Clarum decus.]

Hac die incipiatur exodus, scilicet *Hec sunt nomina filiorum*, et legatur per totam ebdomadam.

℟. Loquutus est. ℣. Videns.
℟. Stetit moyses. ℣. Dominus deus.
℟. In mari via. ℣. Transtulisti. Deduxisti.
Gloria. In manu.

In .ii. nocturno.

Tres medie lecciones de sermone beati Iohannis episcopi, scilicet,
Stabat moyses.

℟. Qui persequebantur. ℣. Exclamaverunt.
℟. Cantemus domino. ℣. Currus pharaonis.
℟. Moyses famulus. ℣. Ascendit.

In .iij. nocturno.

Eṽng. *Abiit ih̄c.*

R̄. *Splendida.* V̄. *Descendit.*

R̄. *Ecce mitto.* V̄. *Israel.*

R̄. *Audi.* V̄. *Obserua.*

R̄ia ferialia. <recte R̄. feriale.> *Attendite.* V̄. *Aperiam.*

In laudibus.

Ā. *Tunc acceptabis.*

V̄. *Miserere.*

Ā. *Bonum.*

V̄. *Confitemini.*

Ā. *Benedicat.*

V̄. *Deus deus meus.*

32^v

Ā. *Potens | est.* <recte Ā. *Potens es.*> V̄. *Benedicite.*

Ā. *Reges terre.*

V̄. *Laudate.*

Caḡ. *Scriptum est.*

[Y^o. *Ihu quadragenarie.*

V̄. *Scuto circumdabit.*]

Ā. *Abiit ih̄c.* V̄. *Benedictus.*

Oz. *Concede quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad .i.

Ā. *Subiit ergo.* V̄. *Deus deus meus respice.*

¶ Ad .iij.

Ā. *Accepit ergo.*

Caḡ. *Scriptum est, usque repromissionem.*

¶ Ad .v.

Ā. *De quinque panibus.*

Caḡ. *Letare sterilis, usque virum.*

Ad .ix.

Ā. *Saciavit.*

Caḡ. *Nos autem frates, usque liberavit.*²⁸⁴

Ad omnes horas dicitur oracio de die.

²⁸⁴ The chapter as appointed in 1531:108^v (B-26:1035) is shorter.

¶ Ad vesperas.

Caḡ. *Scriptum est.*

R̄. *Adduxit eum.* <recte R̄. *Eduxit eos.*>

Hoc responsorium dicatur ad vesperas usque ad passionem domini.

Yᶑ. *Ecce tempus.*

Ÿ. *Angelis suis.*

Ɀ. *Illi homines.* Ṽ. *Magnificat.*

Oz. *Concede quesumus omnipotens deus ut qui ex merito.*

8[Feria .iī. et cotidie per ebdomadam, dicuntur versiculi et responsoria ad matutinas de historia dominicali secundum ordinem nocturnorum; ita quod responsorium feriale non omittatur.]

Feria .iī.

R̄. *Loquutus est.*

R̄. *Stetit.*

R̄. *In mari.*

Ɀ. *Auferte.* Ṽ. *Benedictus.*

Oz. *Presta quesumus omnipotens.*

¶ Ad vesperas.

Ɀ. *Solvite templum.*

Oz. *Deprecacionem.*

Feria .iīī.

R̄. *Qui persequabantur.*

R̄. *Cantemus.*

R̄. *Moses famulus.*

Ɀ. *Quid me.* Ṽ. *Benedictus.*

Oz. *Sacre nos.* <recte Oz. *Sacre nobis.*>

¶ Ad vesperas.

Ɀ. *Unum opus.* Ṽ. *Magnificat.*

Oz. *Miserere quesumus.*

Feria .iiii.

R. *Spendida facta.*

R. *Ecce mitto.*

R. *Attendite.*

A. *Rabi quis.* *V.* *Benedictus.*

O. *Deus qui <et> iustis.*

¶ Ad vesperas.

A. *Ille homo.*

O. *Pateant aures.*

Feria .v.

Responsoria que in .ii. feria.

A. *Pater diligit.* *V.* *Benedictus.*

O. *Presta quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad vesperas.

A. *Sicut pater.* *V.* *Magnificat.* |

O. *Populi tui.*

Feria .vi.

Responsoria que in .iii. feria.

A. *Lazarus amicus.* *V.* *Benedictus.*

O. *Deus qui ineffabilibus.*

¶ Ad vesperas.

A. *Domine si hic.* *V.* *Magnificat.*

O. *Da quesumus domine.* <recte *O.* *Da quesumus omnipotens deus.*>

Sabbato.

Responsoria que in .iiii. feria.

A. *Ego sum lux.* *V.* *Benedictus.*

O. *Fiat <quesumus> domine.*

+ [Ab hac die sabato usque ad crastinum octavarum pasche, nichil fiat de festis sanctorum, nisi solummodo de festis duplicibus; et hoc usque ad cenam domini tantum.]

Dominica .v. in passione domini.

Ad vesperas.

℟. *Benedictus*. ℣. *Ipsium*.

Nulla neupma dicitur in fine antiphonarum, nisi in annunciazione dominica.²⁸⁵ Et notandum est quod ubicunque contigerit celebrari festum solempne infra passionem, ut de sancto loci vel de dedicacione alicuius ecclesie, dicetur neupma et *Gloria patri* et *Ihu xpe* eodem modo quo si ante passionem evenerit.

Aliter autem non dicitur neupma in fine antiphonarum, usque ad primas vesperas prime dominice post ebdomadam pasche que dicitur dominica in albis, videlicet octava pasche.

Tunc versiculi dicuntur cum neupma; et sic per totum annum; nisi in tribus noctibus ante pascha; et nisi in servicio defunctorum. Tamen versiculi ante laudes et versiculi post responsoria super horas dicuntur semper sine neupma.

Caḡ. *Iudicasti domine*.

Et dicitur hoc capitulum in ferialibus diebus usque ad .iiii. feriam ante pascha, nisi in sabbato et in dominica.

℟. *Circumdede runt me*. ℣. *Quoniam tribulacio*.

Sed non dicatur *Gloria*, sed repetatur ℟. *Circumdede runt*.

Yº. *Vexilla regis*.

℣. *Dederunt in escam meam fel*, cum neupma.

℟. *Ego sum qui*. ℣. | *Magnificat*.

Oz. *Quesumus omnipotens deus*.

33^r

¶ Ad completorium.

℟. *Miserere*. ℣. *Cum invocarem*.

Caḡ. *Tu in nobis*.

℟. ab uno solo dicitur. *In manus tuas domine : Commendo spiritum meum*.

Chorº. *In manus tuas domine*.

Et finiatur a choro. ℣. *Redemisti me*.²⁸⁶

||[Non dicitur *Gloria patri*, sed repetatur ℟. *In manus tuas domine*.]

Yº. *Cultor dei*.

²⁸⁵ 25 March: the Annunciation of the Lord.

²⁸⁶ Compare 1519:179^r and 1531:111^r (B-27:1059), where the cleric chants *In manus tuas*; the choir enters at *Domine : commendo spiritum meum*; and the cleric chants the versicle alone.

℣. *Custodi nos domine.*
℟. *O rex gloriose. ℣. Nunc dimittis.*
℣. *Rex benedicte. Inter sanctos.*

<Alius versus.> ℣. *Ut tergant. Rex benedicte.*
<Alius versus.> ℣. *Atque colant. Inter sanctos.*

Hoc precedens responsorium et ymnus et antiphona super ℣. *Nunc dimittis* dicantur usque ad cenam domini; versus vero non dicuntur nisi in festo .ix. leccionum ||[et in sabbatis et in dominicis] et in .iij. feria #[et in .ii. feria] ante cenam domini.

¶ Ad matutinas.

Invitj. *Hodie si vocem. ℣. Venite.*
Nolite obdurare corda vestra.
℣. *Quoniam deus. Hodie.*

Et sic sine *Gloria patri* dicitur psalmus usque ad cenam domini #[scilicet ad matutinas de temporalibus.]

Y^o. *Pange lingua.*

In .i. nocturno.

℟. *Vulpes foveas habent. ℣. Beatus vir.*

Et ceteri psalmi de .i. nocturno dicantur sub hac sola antiphona; et psalmi dicuntur cum *Gloria patri* ut in precedentibus dominicis. Et sic fiat in sequentibus nocturnis huius dominice et in sequentibus, usque ad cenam domini ||[quando de temporalibus agitur.]

℣. *Erue a framea.*

Hac die incipiatur Ieremias, et legatur usque ad pascha tam in dominicis quam in feriis. Sed in dominicis, medie lectiones dicuntur de sermone.

Ēc.ĭ. *Verba Ieremie.*

+ [Finiantur autem omnes lectiones de propheta Ieremie cum hac clausula, *Hec dicit dominus deus*, nisi in tribus noctibus ante pascha.]

℟. *Isti sunt dies. ℣. Loquutus.*

[℟. *Isti sunt* non dicitur per ebdomadam sequentem, sed in hiis matutinis tantum.]

℟. *Multiplicati. ℣. Nequando.*

℟. *Qui custodiebant. ℣. Omnes inimici mei.*

Sine *Gloria patri*. Repetatur ℟.

Idem modus servetur in sexto et in nono responsorio, et in cotidianis responsoriis super horas, et in tercio responsorio in profestis diebus ad matutinas, usque ad pascha.

In .ii. nocturno.

℟. *Sicut exaltatus.* <recte ℟. *Sicut exaltata.*> ℣. *Conserva me.*

℣. *De ore leonis.*

Lecciones de sermone beati Iohannis episcopi.

Ēc.iii. *Magnum Ieremie.*

℟. *Deus meus.* ℣. *Deus <deus> meus.*

℟. *Tota die.* ℣. *Et qui inquirebant.*

℟. *Deus meus eripe.* ℣. *Eripe.*

In .iii. nocturno.

℟. *Recordare.* ℣. *Celi enarrant.*

℣. *Ne perdas cum.*

Eṽng. *Quis ex vobis.*

℟. *Adiutor.* ℣. *Iniquos.*

℟. *In te iactatus.* ℣. *Salva.*

℟. *In proximo.* ℣. *Erue.*

℟ia ferialia. *Ne perdas.* ℣. *Eripe.*

℟. *Ne avertas.* ℣. *Intende.*

+ [Hec duo responsoria ferialia semper dicantur pariter in uno die, et quociens dicitur de .iii. nocturno per ebdomadam de servicio temporalis.]

℣. *Intende anime mee* dicitur cotidie ante laudes, usque ad cenam domini, quando de temporali agitur.]

℣. *Intende anime mee.*

In laudibus.

℟. *Vide.* ℣. *Miserere.*

℟. *In tribulacione.* ℣. *Confitemini.*

℟. *Iudicasti.* ℣. *Deus deus meus.*

℟. *Popule meus.* ℣. *Benedicite.*

℟. *Nunquam redditur.* ℣. *Laudate.*

Cap. *Xpc assistens, usque inventa.*

Y^o. *Lustra sex qui.*

℣. *Eripe me de inimicis.*

Et ab insurgentibus.

℟. *Quis ex vobis.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *Quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad .i.

℟. Ego demonium. ƿ. Deus deus meus respice.

℟. Te deum. ƿ. Quicumque vult.

33^v

Ab hac die usque ad octavas pasche vero, dicitur ad .i., *℟. Ihu x̄pe*, sed
ƿ. Exurge domine adiuua nos sine neupma, quando scilicet de temporali
agitur. Et versiculus iste dicitur hoc modo usque ad | cenam domini.

¶ Ad .ii.

℟. Ego gloriam. ƿ. Legem pone.

Cāp. X̄pc assistens.

℟. Erue a framea. ƿ. Eripe.

Repetatur ℟.

ƿ. De ore leonis.

Op̄. ad omnes horas ut supra ad matutinas.

¶ Ad .vi.

℟. Amen amen. ƿ. Defecit.

Cāp. Sanguis x̄pi.

℟. De ore leonis. ƿ. Erue.

ƿ. Ne perdas.

¶ Ad .ix.

℟. Abraham pater vester. ƿ. Mirabilia.

Cāp. Ideo fratres.

℟. Principes. ƿ. Quasi qui.

ƿ. Eripe me.

¶ Ad vesp̄as.

℟. Sede. ƿ. Dixit dominus.

Cāp. X̄pc assistens.

℟. Usquequo. ƿ. Qui tribulant.

Iterum hoc ℟. Usquequo.

Et dicitur cotidie ad vesp̄as per totam ebdomadam.

Yº. Vexilla regis.

ƿ. Dederunt in escam.

℟. Amen amen. ƿ. Magnificat.

Op̄. Quesumus omnipotens deus.

Feria .iĭ.

Invit|. *Adoremus dominum qui nos redemit per crucem.*

Hoc invitatorium dicetur cotidie in profestis diebus usque ad cenam domini.

Yº. *Pange lingua.*

A. *Dominus defensor.*

Et cetera antiphona et psalmi feriales.

Y. *Erue a framea.*

‡[Cotidie per hanc ebdomadam dicantur versiculi et responsoria ad matutinas secundum <ordinem> versiculorum et responsorium hystorie dominicalis, excepto quod primum responsorium non dicitur, et quod responsoria ferialia non omittantur.]

R. *Multiplicati.*

R. *Qui custodiebant.*

R. *Deus meus es.*

Y. *Intende anime mee.*

In laudibus.

A. *Miserere.* V. *Ipsum.*

Et cetera antiphona et psalmi feriales.

Caḡ. <Domine> *demonstrasti.*

Yº. *Lustra sex.*

Y. *Eripe me de inimicis.*

A. *In die magno.* V. *Benedictus.*

Oz. *Sanctifica.* |

¶ Ad .i.

A. *Domine impiorum.* V. *Deus in nomine.*

¶ Ad .iĭ.

A. *Iudicasti domine.* V. *Legem pone.*

Caḡ. *Faciem meam.*

R. *Erue a framea.*

Y. *De ore leonis.*

Oz. ad omnes horas ut supra ad matutinas.

¶ Ad .vi.

℟. Popule meus.

Caḡ. Domine deus <auxiliator> meus.

℞. De ore leonis.

℣. Ne perdas.

¶ Ad .ix.

℟. Nunquid redditur.

Caḡ. Confundantur.

℞. Principes.

℣. Eripe me domine ab homine.

Has predictas antiphonas super horas require in laudibus precedentis dominice.

Hic predictus ordo responsoriorum servetur cotidie usque ad cenam domini. Responsorialia et versiculi ad vespervas et ad omnes horas diei per ebdomadam tantum dicuntur; antiphone et capitula in ferialibus diebus usque ad cenam domini.

¶ Ad vespervas.

℟. Inclinavit. ℣. Dilexi.

Caḡ. Iudicasti, ut supra.

Et dicatur cotidie hoc capitulum ad vespervas usque ad .iiii. feriam ante pascha, nisi in sabbato et in dominica.

℟. Si quis sitit. ℣. Magnificat.

℞. Da quesumus domine populo tuo.

Feria .iiii.

℞. Tota die.

℞. Deus meus.

℞. Adiutor.

℟. Tempus meum. ℣. Benedictus.

℞. Nostra tibi quesumus domine.²⁸⁷

¶ Ad vespervas.

℟. Vos ascendite. ℣. Magnificat.

℞. Da nobis quesumus domine.

²⁸⁷ Thus 1519:187^r; compare 1531:114^v (B-27:1101), *℞. Nostra tibi domine quesumus.*

Feria .iiii.

R. *In te iactatus.*

R. *Ne perdas.*

R. *Ne avertas.*

A. *Oves mee.* V. *Benedictus.*

O. *Sanctifica hoc ieiunium.* <recte O. *Sanctificato hoc ieiunio.*>

¶ Ad vesperas. |

34^r

A. *Multa bona.* V. *Magnificat.*

O. *Adveniat.*

Feria .v.

Responsoria que in .ii. feria.

A. *Quid molesti.* V. *Benedictus.*

O. *Presta quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad vesperas.

A. *Mittens.* V. *Magnificat.*

O. *Esto quesumus domine.*

Feria .vi.

Responsoria que in .iii. feria.

A. *Appropinquabat.* V. *Benedictus.*

O. *Cordibus nostris.*

¶ Ad vesperas.

A. *Principes sacerdotum.* V. *Magnificat.*

O. *Concede.*

Sabbato.

Responsoria que in .iiii. feria.

A. *Desiderio.* V. *Benedictus.*

O. *Proficiat quesumus.*

Dominica in ramis palmarum.

Ad vesperas.

Antiphone et psalmi ut supra.

Caḡ. *Hoc sentite.*

R̄. *Circundederunt.*

Et dicatur hoc responsorium usque ad .v̄. feriam ante pascha, nisi in secundis vesperis dominice.

Yº. *Vexilla.*

Ÿ. *Dederunt.*

Å. *Clarifica.* Ʋ. *Magnificat.*

Oz. *Omipotens sempiterne deus qui humano.*

¶ Ad matutinas.

Invit̄. *Ipsi vero.* Ʋ. *Venite.*

Å. *Quid molesti.* Ʋ. *Beatus vir.*

Et ceteri psalmi sub hac sola antiphona dicuntur.

In .i. nocturno.

Ÿ. *Erue a framea.*

Lecciones de Ieremia.

R̄. *In die qua.* Ÿ. *In die tribulacionis.*

R̄. *Fratres mei.* Ÿ. *Amici mei.*

R̄. *Dominus ih̄c.* Ÿ. *Convenerunt.*

R̄. repetatur.

In .ii. nocturno.

Å. *Mittens hec.* Ʋ. *Conserva.*

Et ceteri psalmi de .ii. nocturno sub hac sola antiphona.

Ÿ. *De ore leonis.*

Medie lecciones de sermone beati maximi episcopi.

Psalmi vicesimiprimi.

R̄. *Insurrexerunt.* Ÿ. *Et dederunt.*

R̄. | *Noli esse.* Ÿ. *Confundantur.*

R̄. *Cogitaverunt.* Ÿ. *Testimonium.*

In .iii. nocturno.

Hec sola Å. *Magister dicit,* super psalmos .iii. nocturne.

Ʋ. *Celi enarrant.*

℣. *Ne perdas cum impiis.*
Eñḡ. *Cum appropinquasset.*
℞. *Attende.* ℣. *Recordare.*
℞. *Conclisit.* ℣. *Factus sum.*
℞. *Cum audisset.* ℣. *Et cum appropinquasset.*
Repetatur ℞. *Cum audisset.*

Hac die ad processionem in introitu dicitur,
℞. *Ingrediente.*
℣. *Cum audissent.* <recte ℣. *Cunque audissent.*>
quod non dicitur ad matutinas.

In laudibus.

℣. *Intende anime mee.*
℞. *Domine deus.* ℣. *Miserere.*
℞. *Circundantes.* ℣. *Confitemini.*
℞. *Iudica.* ℣. *Deus deus meus.*
℞. *Confundantur.* ℣. *Benedicite.*
℞. *Cum angelis.* ℣. *Laudate.*
Cap̄. *Hoc <fratres> sentite, usque ut homo.*²⁸⁸
Y^o. *Lustra sex.*
℞. *Turba multa.* ℣. *Benedictus.*
Oz̄. *Omnipotens sempiterne.*

¶ Ad .i.

℞. *Osanna.* ℣. *Deus deus meus respice.*

Ad .ii.

℞. *Pueri hebreorum <vestimenta>.* ℣. *Legem pone.*
Cap̄. *Hoc <fratres> sentite.*
℞. *Fratres mei.* ℣. *Amici mei.*
℣. *Erue a frame.*

Oz̄. ut supra ad matutinas, et dicitur ad omnes horas.²⁸⁹

²⁸⁸ The chapter as appointed in 1531:116^r (B-28:1114) is shorter.

²⁸⁹ At this point, there is a short service of readings and prayers, and the blessing and distribution of flowers and branches. An elaborate procession follows, with three outdoor stations, a procession through the cloister, and a station at the rood, followed by the mass *Domine ne longe facias.*

¶ Ad .vī.

℟. *Pueri hebreorum vestimenta.*

<recte ℟. *Pueri hebreorum tollentes.*> ℣. *Defecit.*

Caḡ. *Humiliavit.*

℟. *Attende.* ℣. *Recordare.*

℣. *De ore.*

¶ Ad .iḡ.

℟. *Omnes collaudantes.*<recte ℟. *Omnes collaudant.*> ℣. *Mirabilia.*

Caḡ. *Deus pater.*

℟. *Salvum me fac.* ℣. *Intende.* |

℣. *Ne perdas.*

34^v

¶ Ad vesp̄as.

Caḡ. *Hoc <fratres> sentite.*

℟. *Cogitaverunt.*

℟. *Occurrunt turbe.* ℣. *Magnificat.*

℞. *ut supra ad matutinas.*

Feria .iī.

Invit̄. *Adoremus dominum qui nos redemit per crucem.*

Antiphone, psalmi feriales.

℣. *Erue a framea.*

℟. *Synagoga.* ℣. *Iudica me domine.*

℟. *Opprobrium.* ℣. *Loqui sunt.*

℟. *Viri impii.*

Repetatur ℟.

℣. *Intende anime mee.*

In laudibus.

℟. *Faciem meam.*

℣. *Miserere.*

℟. *Framea.*

℣. *Verba mea.*

℟. *Appenderunt.*

℣. *Deus deus meus.*

℟. *Inundaverunt.*

℣. *Confitebor.*

℟. *Labia mea.* <recte ℟. *Labia insurgencium.*> ℣. *Laudate.*

Caḡ. *Domine demonstrasti.*

℟. *Non haberes.* ℣. *Benedictus.*

℞. *Da quesumus omnipotens deus.*

Responsoria et versiculi ad horas dicantur usque ad cenam domini sicut in dominica palmarum. Antiphone et capitula sicut in precedenti ebdomada.

¶ Ad vesperas.

℟. Potestatem. ℣. Magnificat.
℞. Adiuva nos.

Feria .iij.

℟. Salvum me fac. Require in die palmarum.
℟. Deus israel. ℣. Improperia.
℟. Dixerunt. ℣. Tanquam.

In laudibus.

<i>℟. Vide domine.</i>	<i>℣. Miserere.</i>
<i>℟. Discerne.</i>	<i>℣. Iudica me.</i>
<i>℟. Dum conturbata. <recte ℟. Dum tribularer.></i>	<i>℣. Deus deus meus.</i>
<i>℟. Domine vim pacior.</i>	<i>℣. Ego dixi.</i>
<i>℟. Dixerunt.</i>	<i>℣. Laudate.</i>
<i>℟. Nemo tollet. ℣. Benedictus.</i>	
<i>℞. Omnipotens sempiternus deus da nobis.</i>	

¶ Ad vesperas.

℟. Cotidie. ℣. Magnificat.
℞. Tua nobis.

Feria .iij.

℟. Dominus mecum est. ℣. Deus deus meus.
℟. Noli esse.
℟. Contumelias. ℣. Omnes inimici. |

In laudibus.

<i>℟. Libera me.</i>	<i>℣. Miserere.</i>
<i>℟. Contumelias.</i>	<i>℣. Te decet.</i>
<i>℟. Ipsi vero.</i>	<i>℣. Deus deus meus.</i>
<i>℟. Omnes inimici.</i>	<i>℣. Exultavit.</i>
<i>℟. Alliga.</i>	<i>℣. Laudate.</i>
<i>℟. Symon. ℣. Benedictus.</i>	
<i>℞. Presta quesumus omnipotens deus ut qui <pro> nostris.</i>	

⚠[Si aliquod festum duplex in aliqua predictarum feriarum istius ebdomade contigerit, nihilominus ordo feriarum de responsoriis et laudibus <recte de responsoriis, et antiphonis in laudibus,> et antiphonis super *Benedictus* et *Magnificat* servabitur in sequenti feria. Et tunc responsoria et antiphone super laudes illius ferie, scilicet qua festum contigerit, in illo anno omnino non dicantur. Versiculi tamen ante lecciones per ordinem dicantur.]

Nō. Hac die ad missam, velum pendens in presbiterio inter chorum et altare non debet esse dimissum dum passio legitur, donec dicatur, *Et velum templi scissum*;²⁹⁰ et tunc subito decidat in area.

Hac die ad vespervas usque ad missam in crastino, scilicet in die cene, campane pulsantur sicut in dominicis diebus; chorus tamen non regitur. Luminaria ut in dominicis diebus accendantur. Ceroferarii albis se induant. Sacerdos ad ordinem, absque capa de serico, incedat.

¶ Ad vespervas.

℟. *Beatus vir.* ℣. *Nisi dominus.*

Et cetera antiphone feriales cum suis psalmis,
qui in secunda forma incipientur; et non fiat genuflectio.

Caḡ. *Omnes vos.* <recte Caḡ. *Omnes nos.*>

Tunc unus de secunda forma incipiat responsorium in stallo, loco nec habitu mutato, conversus tamen ad altare.

℟. *Circumdede runt me.* ℣. *Quoniam.*

Y^o. et ℣. ut supra.

℟. *Tanto tempore.* ℣. *Magnificat.*

Non dicantur preces ad has vespervas nec memoria pro penitentibus, propter solempnitatem cene.

Oz. *Respice domine super hanc.*

35^r Et sciendum est quod hec oratio ad omnes horas hiis tribus diebus sequentibus dicitur, nisi ad vespervas in cena domini et ad vespervas | in sabbato pasche.

Post has vespervas non fiunt vespere de sancta maria in conventu, nec cetera que de ea dici solent. Completorium solito more, absque prostratione et sine ℣o. *Miserere*, solempniter dicitur; et antiphona super *Nunc dimittis* cum tribus versibus dicantur in secunda forma.

⊕[Si festum annunciacionis dominice vel aliquod aliud festum hac die contigerit, ibi solempniter celebretur; vespere tamen de feria supradicto modo dicantur et solempnis memoria de festo.

|| Non dicatur ℣. *Ad te levavi*,²⁹¹ nec abhinc usque ad incepcionem historie *Deus omnium*.]

²⁹⁰ Throughout Quadragesima, the curtain is withdrawn while the Gospel is read. On this day only, the altar remains hidden during the Gospel, until this verse is read.

²⁹¹ I.e. the prayers pro pace ecclesie (*Ad te levavi*); see p. 9 above.

Feria .v̄. in cena domini.

Ad matutinas.²⁹²

Viginti quatuor candelae ante altare preparantur, iuxta numerum duodecim prophetarum et duodecim apostolorum. Et ante matutinas omnes accendantur; quarum singulae ad inceptiōem uniuscuiusque antiphonae et responsorii extinguuntur; quia totidem sunt candelae quot antiphonae et responsoria, et designant crudelitatem iudeorum in prophetis et in apostolis.

Similiter fiat .v̄i. feria et sabbato.

Senior primam antiphonam incipiat in superiori gradu, et omnes antiphonae sine genuflectione inchoentur usque ad laudes, propter solemnitatem cene. *Gloria patri* omnino pretermittatur. Non dicatur *Domine labia mea aperies* nec *Deus in adiutorium* nec invitatorium; sed facto signo a superiori, incipiatur,

℟. *Zelus domus tue.* ℣. *Salvum me fac domine.*

℟. *Avertantur.* ℣. *Deus in adiutorium.*

℟. *Deus meus.* ℣. *In te domine speravi.*

℣. sine neupma, *Exurge domine.*

Iudica causam meam.

Et sic dicuntur omnes versiculi sine neupma usque ad pascha.

[Non dicitur *Et ne nos* ante lectiones.]

Tres prime lectiones de lamentationibus Ieremie, quae a tribus pueris cantentur. Lectores | benedictionem non petant, sed facto signo ab executore officii, sine *Iube domine*, incipiat.

℣. <Aleph.> *Quomodo sedet sola civitas.*

Non dicitur *Tu autem domine*, sed cum hoc versu terminetur sic,

Ierusalem ierusalem convertere ad dominum deum tuum.

Sic finiantur tres prime lectiones in nocte hac, et in duabus sequentibus.

℟. *In monte oliveti.* ℣. *Verumptamen.*

℟. *Tristis est anima.* ℣. *Ecce appropinquabit.*

℟. *Ecce vidimus.* ℣. *Vere languores. Cuius.*

Repetatur ℟.

²⁹² Compare the practice at Ottery St Mary, where matins on the three days of the Triduum, i.e. the three ‘tenebrae’ services, are said in the evening preceding the day, Ottery Statutes:135, “Item, statuimus quod matutine [...] tribus diebus ante pascha de sero, propter parochianos, [...] decantentur.” For Sarum Use, compare 1531:157^v (B-40:1582), where there is a list of summer feasts after Trinity “in quibus dicuntur matutine hora vesperarum”; see note 330 below.

In .i. nocturno.

℟. *Liberavit.* ℣. *Deus iudicium.*
℟. *Cogitaverunt.* ℣. *Quam bonus.*
℟. *Exurge domine.* ℣. *Ut quid deus repulisti.*
℣. *Deus meus eripe me.*
De manu peccatoris.

Tres medie lecciones de expositione psalmi legantur.

℣. *Ec.iii. Exaudi deus.*

Non dicitur *Tu autem*, sed ex verbis leccionis finem faciant.

℟. *Unus ex discipulis.* ℣. *Qui intingit.*
℟. *Iudas mercator.* ℣. *Avaricie.*
℟. *Una hora.* ℣. *Dormite iam.*

In .ii. nocturno.

℟. *Dixi iniquis.* ℣. *Confitebimur.*
℟. *Terra tremuit.* ℣. *Notus in iudea.*
℟. *In die tribulacionis.* ℣. *Voce mea.*
℣. *Homo pacis mee.*
Ampliauit adversum me supplantacionum.

Tres ultime lecciones de epistolis pauli, et predicto modo legantur.

℣. *Ec.vii. Convenientibus vobis.*

℟. *Seniores populi.* ℣. *Congregaverunt.*
℟. *O iuda qui dereliquisti.* | ℣. *Os tuum.*
℟. *Revelabunt celi.* ℣. *In diem perdicionis.*

35^v

<In laudibus.>

Finito nono responsorio, non dicatur versiculus ante laudes; sed statim inchoetur antiphona super laudes in secunda forma.

℟. *Iustificeris.* ℣. *Miserere.*
℟. *Dominus tanquam ovis.* ℣. *Domine refugium.*
℟. *Contritum est.* ℣. *Deus deus meus.*
℟. *Exortatus est.* <recte ℟. *Exortatus es.*> ℣. *Cantemus.*
℟. *Oblatus est.* ℣. *Laudate.*

Dum ergo iste psalmus canitur, lumen²⁹³ ubi videri nequeat deferatur et abscondatur. Finita vero antiphona, illa sola candela que remanet extingatur.

Senior inchoat hanc ℟. *Traditor autem.* ℣. *Benedictus.*

²⁹³ I.e. the 24th candle, which has not yet been extinguished.

Et cetera omnia que sequuntur dicantur in tenebris.

Finita vero antiphona, duo clerici de secunda forma ante altare, conversi ad chorum, dicant,

Kyrieleyson .iii.

Deinde duo diaconi de secunda forma ante introitum chori stantes, dicant,

Domine miserere.

Chor^o. *Xpc dominus factus est obediens usque ad mortem.*

Item clerici ante altare semel dicant,

Xpcleyson.

Postea duo seniores, ante gradum chori stantes, cantent hunc

Ps. Qui passurus advenisti.

Finito versu, iterum clerici ante altare,

Xpcleyson.

Iterum seniores,

Ps. Qui expansis in.

Clerici ante altare,

Xpcleyson.

Iterum seniores,

Ps. Qui prophetice.

Finito versu, iterum diaconi ante introitum chori stantes dicant,

Domine miserere.

Chor^o. *Xpc dominus.* |

Iterum clerici ante altare,

Kyrieleyson .iii.

Postea diaconi ante introitum chori,

Domine miserere.

Chor^o. *Xpc dominus.*

Quo finito, unus puerulus cum sincera voce dicat,

Mortem autem crucis.

Tunc prosternant se omnes, et unusquisque dicat *Pater noster.*

Et duo privatim, *Ps. Miserere.*²⁹⁴

sine *Gloria patri* ||[et *Dominus vobiscum*, et sine *Oremus* ante oracionem]
cum hac *Or.* *Respice quesumus domine super hanc familiam tuam,*
cum *Qui tecum vivit et regnat.*

Et sic surgant omnes, pulsante seniore, et lumen proferatur.

Hac die non prosternant se clerici ad horas in choro propter solempnitatem cene, nisi in hac hora, scilicet post matutinas.

²⁹⁴ Compare 1531:121^v (B-29:1182), "bini et bini dicant *Ps. Miserere.*"

Ad .i. et ad alias horas.

Non dicatur *Deus in adiutorium* nec ymnus, sed statim inchoetur in superiori gradu.

℟. *Xpc factus est.* ℣. *Deus in nomine.*
℣. *Beati immaculati.*
℣. *Retribuere.*

Absque *Gloria patri* dicantur psalmi.

Et tunc ℟. *Xpc factus est.*

Finita antiphona, absque []²⁹⁵ +[*Kyrieleyson*] et precibus, et sine ℣o. *Miserere*, propter solempnitatem cene, sacerdos dicat hanc oracionem.

Dominus vobiscum.

+*[Oremus.] Respice quesumus domine*, ita consumando horas, *Qui tecum vivit*, cum *Dominus vobiscum* et *Benedicamus domino*.

Et per omnes horas hac die tantum, dicatur *Dominus vobiscum* et *Benedicamus domino*; tamen ad matutinas ||[et ad completorium] non dicatur *Dominus vobiscum*.

<Preciosa.>

36^r Post oracionem ad .i. | in capitulum intrent. Leccio et tabula more solito legantur. Et post primam leccionem de martilogio, sacerdos more solito hunc versiculum dicat.

Preciosa est in conspectu dei : mors sanctorum eius.
Cum Oꝛ. tantum, *Sancta maria mater domini nostri.*
et cum *Dominus vobiscum* et *Benedicamus domino*.

Et sic capitulum finiatur cotidie usque ad octavas pasche; excepto quod in .vii. feria, scilicet in parasceve, et in sabbato sancto pasche non intrent in capitulum. Tamen tabula cotidie scribatur.

Hac die .i.iii. .vii. et .ix. supradicto modo in choro dicuntur cantando.

296

²⁹⁵ There is a small erasure here.

²⁹⁶ After the 9th hour, the reconciliation of penitents takes place, followed by the mass *Nos autem gloriari*. When the bishop officiates, this mass includes the blessing of the oil of the sick, the oil of the catechumens, and the holy chrism.

<Ad vesperas.>

Vespere in hac die similiter in choro festive canantur, sine *Gloria patri*, hoc modo. Cantata communione, incipiatur in superiori gradu,

℟. *Calicem salutaris.* ℟. *Credidi propter.*
℟. *Cum hiis.* ℟. *Ad dominum cum tribularer.*
℟. *Ab hominibus.* ℟. *Eripe me.*
℟. *Custodi me.* ℟. *Domine clamavi.*
℟. *Considerabam.* ℟. *Voce mea.*

Finitis psalmis, post antiphonam statim incipiatur,

℟. *Cenantibus.* ℟. *Magnificat.*

Hiis ita peractis, dicat sacerdos postcommunione.

Dominus vobiscum.

||[*Oremus.*] *Refecti vitalibus.*

Finita postcommunione, post *Dominus vobiscum*, diaconus dicat, *Ite missa est*, si episcopus affuerit; et si defuerit, *Benedicamus domino*.

Et consummatur officium hac die.

297

Peractis hiis que ad mandatum pertinent, chorum intrent et | completorium secreto dicant.

<Ad completorium.>

In primis inchoetur,

℟. *X̄pc factus est.* ℟. *Cum invocarem.*
 ℟. *In te domine speravi.*
 ℟. *Ecce nunc benedicite.*
 ℟. *Nunc dimittis.*

Et post psalmos, dicatur antiphona.

Et post antiphonam, dicatur Oꝫ. *Respice quesumus domine.*

||[Dicatur oratio cum *Dominus vobiscum* et *Oremus*, et finiatur cum *Qui tecum vivit et Dominus vobiscum* et *Benedicamus.*]

Et sic compleatur totum servicium huius diei.

²⁹⁷ Mass and vespers are finished around noon, as on all fasting days. At this point, all the altars in the church are stripped and washed with water and wine, accompanied by responsories, versicles, and prayers. The clerics then go into the chapter house. After readings and a sermon, they fulfill the ‘mandatum’, the ritual washing of each other’s feet, accompanied by many and varied antiphons. They then partake of the ‘charitatis potum’, sometimes called the ‘loving cup’, accompanied by more prayers and readings.

Feria .vii. in die parasceve.

Ad matutinas.

Incipiente seniore *A.* *Asisterunt*, omnes prostrationem faciant. Similiter fiat in inceptione prime antiphone super laudes hac nocte et in sequente similiter. Ad unumquemque versiculum fiat prostratio, nisi in sabbato ante pronunciationem evangelii. Idem modus servetur in inceptione antiphonarum qui in precedenti nocte.

In .i. nocturno.

A. *Astiterunt.* *P.* *Quare fremuerunt.*
A. *Diviserunt.* *P.* *Deus deus meus respice.*
A. *Insurrexerunt.* *P.* *Dominus illuminacio.*
Ps. *Diviserunt sibi.*
Vestimenta mea.

Tres prime lecciones de lamentacionibus, et legantur supradicto modo.

R. *Omnes amici.* *Ps.* *Et dederunt.*
R. *Tradiderunt me.* *Ps.* *Astiterunt.*
R. *Caligaverunt oculi.* *Ps.* *O vos omnes.*

In .ii. nocturno.

A. *Vim faciebant.* *P.* *Domine ne in furore .ii.º.*
A. *Confundantur.* *P.* *Expectans.*
A. *Alieni.* *P.* *Deus in nomine tuo.*
Ps. *Ab insurgentibus me.*
Libera me domine.

36^v

Tres medie lecciones de expositione psalmi | legantur.

Lc.iii. Exacuerunt tanquam gladium.
R. *Vinea mea.* *Ps.* *Ego quidem.*
R. *Tanquam ad latronem.* *Ps.* *Filius quidem. Ad crucifigendum.*
R. *Ihm tradidit.* *Ps.* *Et ingressus. Ut videret.*

In .iii. nocturno.

A. *Ab insurgentibus in me.* *P.* *Eripe me de inimicis.*
A. *Longe fecisti.* *P.* *Domine deus salutis.*
A. *Captabunt.* *P.* *Deus ulcionem.*
Ps. *Loqui sunt adversum me.*
Lingua dolosa.

Tres ultime lecciones legantur de epistola pauli. *Festinemus ingredi.*

R. *Barabas latro.* *Ps.* *Ecce turba. Osculando.*
R. *Velum templi.* *Ps.* *Amen dico. Memento.*
R. *Tenebre.* *Ps.* *Cum ergo accepisset. Et inclinato.*

In laudibus.

℟. *Proprio filio*, et fiat genufleccio in incepcione antiphone.

℣. *Miserere.*

℟. *Anxiatus est.* ℣. *Domine exaudi .ii.º.*

℟. *Ait latro.* ℣. *Deus deus meus.*

℟. *Dum conturbata.* ℣. *Domine audivi.*

℟. *Memento.* ℣. *Laudate.*

℟. *Posuerunt.* ℣. *Benedictus.*

Finita antiphona, ordo predictae noctis servetur cum hiis versibus.

Agno mihi basia.

℣. *Vita in ligno.*

℣. *Teque vinciri.*

Cetera omnia supradicto modo dicantur.

||[Ita tamen quod in fine oracionis non dicitur *Qui tecum* hac die nec in sabbato.]

¶ Hac die convenient clerici ad ecclesiam, et horas diei sub silencio dicant hoc modo.

Ad .i.

℟. *Xpc factus est.* ℣. *Deus in nomine.*

℣. *Beati immaculati.*

℣. *Retribuere.*

Deinde *Pater noster.*

Et ℣. *Miserere sine Gloria patri.*

||[Et dicitur *Pater noster* cum prostratione, cum ℣o. *Miserere* similiter.]

Statim sub silencio sequatur oracio

sine *Dominus vobiscum* | et absque *Oremus*; sed sic inchoetur,

Respice quesumus domine, absque *Qui tecum.*

Hic modus servetur ad omnes horas, scilicet .i. .vi. et .ix. hac die, et in sabbato.

+ [Ad .i. non itur in capitulum hac die nec in sabato, nec ulla <leccio> de martilogio legatur; tamen ℣. *Preciosa est* cum Oz. *Sancta Maria* dicitur, cum *Dominus vobiscum* et *Benedicamus.*]

298

²⁹⁸ After the 9th hour, the Good Friday liturgy begins immediately with the first reading. This unique service incorporates several distinct devotions, including the “reproaches” (Improperia), special solemn preces, adoration of the cross (‘creeping to the cross’), and communion of the reserved sacrament.

<Ad vesperas.>

Vespere autem privatim dicantur hoc modo.

℟. *Calicem.* ℣. *Credidi propter.*

Et cetera antiphone cum suis psalmis sicut in die cene.

Et ℟. super *Magnificat, Cenantibus*, que tamen omnia sub silencio.

Post *Magnificat* dicatur *Pater noster* et ℣. *Miserere.*

Post psalmum dicat sacerdos,

℞. *Respice quesumus domine,*

sine *Dominus vobiscum* et sine *Oremus* et sine *Qui tecum.*

Et sic missa et vespere simul finiantur.

Non dicatur *Benedicamus* nec *Ite missa est.*

299

¶ Ad completorium.

Omnia fiant sicut in die, absque *Dominus vobiscum* et *Qui tecum* et *Benedicamus*. Sed post psalmos et antiphonam dicatur *Pater noster* et ℣. *Miserere*, et sic finiatur completorium, sacerdote dicente ℞. *Respice quesumus domine* absque *Qui tecum*.

Et sic compleatur illius diei officium.

In sabbato sancto pasche.

Fiat genuflectio, seniore incipiente hanc

℟. *In pace in idipsum.* ℣. *Cum invocarem.*

℟. *Habitabit.* ℣. *Domine quis habitabit.*

℟. *Caro mea.* ℣. *Conserva me.*

℣. *In pace in idipsum.*

Dormiam.

Tres prime lecciones de lamentacionibus Ieremie ut supra.

℟. *Sepulto domino.* ℣. *Ne forte.* *Ponentes.*

℟. *Recessit pastor.* ℣. *Ante cuius.*

℟. *Agnus dei.* ℣. *Xpc factus est.*

²⁹⁹ The services up to this point are finished around noon. After vespers, there is a ceremonial 'burial' of the cross used at the adoration, with a pyx containing a consecrated host. A special Easter sepulcher is set up for this purpose, and candles are set about it. The ceremony is accompanied by the chanting of several antiphons.

In .ii. nocturno.

℟. | *Elevamini.* *℣.* *Domini est terra.*
℟. *Credo videre.* *℣.* *Dominus illuminacio.*
℟. *Domine abstraxisti.* *℣.* *Exaltabo te.*
℣. *Tu autem domine.*
Miserere mei.

Tres medie lecciones de sermone.

Ēc.iii. *Admonet nos dilectissimi.*

℟. *Sicut oves.* *℣.* *Ipse autem.*
℟. *Ecce quomodo.* *℣.* *In pace.*
℟. *Ierusalem luge.* *℣.* *Deduc quasi.*

In .iii. nocturno.

℟. *Deus adiuva me.*
 <recte *℟.* *Deus adiuvat me.*> *℣.* *Deus in nomine.*
℟. *In pace factus est.* *℣.* *Notus in iudea.*
℟. *Factus sum.* *℣.* *Domine deus salutis mee.*
℣. *Collocavit me.*
In obscuris.

Hic non fiat genuflectio propter pronunciacionem evangelii.

Et pronuncietur hoc modo sine titulo, *Vespere autem sabbati que lucescit.*

℟. *Plange quasi.* *℣.* *Ululata.* <recte *℣.* *Ululate.*> *Quia.*
℟. *Estimatus sum.* *℣.* *Posuerunt.* *Factus sum.*
℟. *O vos omnes.* *℣.* *Attendite.* *Si est.*

In laudibus.

℟. *O mors.* *℣.* *Miserere.*
℟. *Attendite.* *℣.* *Bonum est confiteri.*
℟. *O vos omnes.* *℣.* *Deus deus meus.*
℟. *A porta inferi.* *℣.* *Ego dixi.*
℟. *Plangent.* *℣.* *Laudate.*
℟. *Mulieres sedentes.* *℣.* *Benedictus.*

Kyrieleyson, et cetera omnia sicut in prima nocte.

Hac die, hore, scilicet .i. .iii. .vi. et .ix., privatim dicantur, sicut in die hesterna.

+ [Hac die, ornetur ecclesia solempniter per omnia, exceptis ymaginibus et crucibus que non discooperiantur usque post resurrectionem dominicam in die pasche, <quia> cum xp̄o surrexerunt omnes sancti.]

¶ Officium huius diei sic incipiatur quatinus post .i.ŷ.³⁰⁰

<Ad vesp̄as.>

Missa dicatur, sacerdote dicente *Pax domini sit semper vobiscum* et choro respondente *Et cum spiritu tuo*, non dicatur *Agnus | dei* neque pax detur; sed facto intervallo,

alta voce³⁰¹ incipiatur hec *Ŷ. Alleluia.*

Ŧ. Laudate dominum omnes gentes, cum Gloria patri.

Deinde incipiatur super *Ŧ. Magnificat, Ŷ. Vesp̄ere autem sabbati.*

Finita antiphona ad complendum omne servicium, dicat sacerdos *Dominus vobiscum* et postcommunione, *Spiritum in nobis*. Postea iterum dicat sacerdos *Dominus vobiscum*, et postea diaconus *Ite missa est*.

Hoc modo missa et vesp̄ere simul finiantur.

Ab hac die clerici eant <ad> omnes horas preter ad matutinas, usque ad completum pascha, in superpelliceis.

Completorium.

Hac die hoc modo dicatur.

Deus in adiutorium. Gloria patri cum alleluia.

Ŷ. Alleluia. Ŧ. Cum invocarem.

Ŧ. In te domine speravi.

Ŧ. Ecce nunc.

Ŧ. Nunc dimittis.

Repetita antiphona, dicatur oracio.

Dominus vobiscum.

Oŷ. Spiritum in nobis domine. Per dominum nostrum.

Benedicamus domino.

Et hec oracio dicatur cotidie ad completorium usque ad completum pascha.

³⁰⁰ The elaborate and unique vigil mass of Pascha brings together several distinct devotions, including the lighting and blessing of the new fire; the procession with the paschal candle in the serpent-shaped 'hastum'; the blessing of the candle with the chanting of the *Exultet*; the lighting of the candle with the new fire; multiple readings, tracts, and prayers; the sevenfold litany and the fivefold litany; the blessing of the font; baptisms, if there are any; the litany 'Rex sanctorum'; and the mass of the vigil, with the *Gloria* and a peal of bells, at which point the clerics cast off their black copes and finish the service in white albs. This service and the accompanying vesp̄ers are finished around noon.

³⁰¹ In 1519:213^r (B-29:1221), the antiphon begins on C₄ (alta voce).

In die pasche.³⁰²

37^v

Ad processionem ante matutinas, conveniant omnes clerici ad ecclesiam, et accendantur luminaria per ecclesiam. Episcopus vel decanus in superpelliceo cum ceroferariis, thuribulariis, et clero ad sepulcrum accedant. Et incensato prius sepulcro cum magna veneracione, corpus domini assumant et super altare ponant. Iterum accipientes crucem de sepulcro, inchoet episcopus vel decanus *A. Xpc̄ resurgens*. Tunc omnes cum gaudio | genua flectant, et ipsam crucem adorent, idipsum canentes cum *Ps̄. Dicant nunc*. Tunc omnes campane in classicum pulsantur, et cum magna veneracione deportetur crux ad locum ubi provisum sit, clero canente predictam antiphonam.

Quo facto, dicat sacerdos,

Ps̄. Surrexit dominus de sepulcro.

Oz̄. Deus qui pro nobis, que terminetur sic, *Per eundem xpm̄ dominum nostrum.*

¶ Ad matutinas.

Domine labia.

Deus in adiutorium.

Invit̄. *Alleluia alleluia. Xpc̄ hodie surrexit. Ps̄. Venite.*

Non dicatur ymnus nec ulla die per ebdomadam, sed statim post repeticionem invitatorii inchoetur,

A. Ego sum qui sum. Ps̄. Beatus vir.

A. Postulavi. Ps̄. Quare fremuerunt.

A. Ego dormivi. Ps̄. Domine quid multiplicati.

Ps̄. Resurrexit dominus.

Sicut dixit vobis alleluia.

Hoc modo ~~{dicantur omnes versiculi usque ad festum sancte trinitatis, nisi ad .i. et ad completorium, et nisi ad completorium post sabbatum in albis.}~~

||[Ab hac die usque ad festum sancte trinitatis, omnes responsiones versiculorum cum *alleluia* dicantur in servicio diei; nisi ad .i. cum dicitur *Ps̄. Exurge domine* post *R̄. Ihu xpc̄*; et in capitulo cum dicitur *Preciosa est*; et ad completorium cum dicitur *Ps̄. Custodi nos*; et post aspersionem aque in dominicis cum dicitur *Ostende nobis domine.*]

Evn̄g. secundum marcum.

Maria magdalene et maria iacobi et salome.

Et legantur lecciones in capis sericis.

³⁰² Pascha: the Resurrection of the Lord, the Feast of Feasts, Easter Day. Following the Western computus, Pascha can potentially fall on any Sunday between 22 March and 25 April inclusive.

R̄. *Angelus domini descendit.* V̄. *Angelus. Iam surrexit.*
R̄. *Angelus domini locutus est.* V̄. *Ih̄m quem queritis. Venite.*
R̄. *Dum transisset.* V̄. *Et valde. Ut venientes.*
Gloria patri. Alleluia.

Hoc responsorium sit tertium singulis diebus per ebdomadam et omnibus dominicis diebus | similiter, usque ad ascensionem domini quando de dominica agitur.

Ps̄. *Te deum.*

V̄. *In resurrectione tua xp̄e.*
Celi et terre lententur alleluia.

In laudibus.

As̄. <i>Angelus autem.</i>	Ps̄. <i>Dominus regnavit.</i>
As̄. <i>Et ecce terremotus.</i>	Ps̄. <i>Iubilare.</i>
As̄. <i>Erat autem.</i>	Ps̄. <i>Deus deus meus.</i>
As̄. <i>Pre timore.</i>	Ps̄. <i>Benedicite.</i>
As̄. <i>Respondens.</i>	Ps̄. <i>Laudate.</i>

Nulla die in hac ebdomada dicatur gradale in laudibus.

V̄. *Surrexit dominus de sepulcro.*
As̄. *Et valde.* Ps̄. *Benedictus.*
Oz̄. *Deus qui hodierna die per unigenitum tuum.*
Benedicamus domino, cum alleluia.
Deo gracias alleluia.

Quandocumque dicitur *Benedicamus*, a duobus clericis dicatur cum *alleluia*, et respondeatur cum *alleluia*, usque ad festum sancte trinitatis. Hac die non fiat processio ad crucem sicut ceteris diebus sequentibus.

¶ Ad .i.

Post *Deus in adiutorium*, statim inchoetur *As̄. Angelus.*

Similiter ad omnes alias horas.

Ps̄. *Deus in nomine tuo.*
Ps̄. *Confitemini.* Hic psalmus hac die tantum dicatur.
Ps̄. *Beati immaculati.*
Ps̄. *Retribue.*

Statim post antiphonam incipiatur Gr̄. *Hec dies*, usque *letemur in ea*, sine versu et sine neupma.

Et dicatur cotidie per ebdomadam usque ad sabbatum, ad omnes horas preterquam ad matutinas. Ad vespertas tamen cotidie dicatur cum versu diei et sine neupma.

Finito gradali sacerdos | dicat,
 V. [———] *Resurrexit dominus.*
 Chor⁹. [—]³⁰³ *Sicut dixit vobis alleluia.*
 Sacerdos dicat, *Dominus vobiscum.*
 Oz. *Deus qui hodierna.*

Hec oratio dicatur singulis diebus per ebdomadam ad .i., et hoc modo dicatur .i. per totam septimanam. Et cetere hore diei hoc modo finiantur; et capitulum cotidie finiatur sicut in die cene prenotatum est.

¶ **Ad .ii.**

Deus in adiutorium.
 A. *Et ecce terremotus.* V. *Legem pone.*
 Gr. *Hec dies.*
 V. *Surrexit dominus vere.*
Et apparuit symoni alleluia.

Ad .vi.

A. *Erat autem.* V. *Defecit.*
 Gr. *Hec dies.*
 V. *Surrexit dominus de sepulcro.*
Qui pro nobis pependit <in ligno> alleluia.

¶ **Ad .ix.**

A. *Pre timore.* V. *Mirabilia.*
 Gr. *Hec dies.*
 V. *In resurrectione tua x̄pe.*
*Celi et terre letentur alleluia.*³⁰⁴

¶ **Ad vespas.**

Non dicatur *Deus in adiutorium*, sed ita incipientur,

Kyrieleyson .iii. X̄peleyson .iii. Kyrieleyson .iii.

Et sic incipientur vespere usque ad sabbatum.

³⁰³ These two small erasures are each overwritten with a straight line and a few dots.

³⁰⁴ Thus 1519:217^v; compare 1531:127^r (B-30:1241), *Celum et terra letentur alleluia*. This response, appointed for certain hours in Paschaltide, is written variously as *Celum et terra*, *Celi et terra*, and *Celi et terre* in Sarum sources.

℟. Alleluia. ƿ. Dixit dominus.
ƿ. Confitebor.
ƿ. Beatus vir.

Iidem psalmi dicantur cotidie per ebdomadam.

Repetita antiphona post psalmum, duo clerici de secunda forma cantent gradale cum versu.

Hec dies. ƿ. Confitemini.

Et sic cotidie dicatur gradale cum versu qui dicitur ad missam, usque ad sabbatum. In primis quattuor diebus dicatur a duobus de secunda forma; ceteris vero diebus in prima forma.

Postea duo seniores,

Alleluia, | cum ƿ. Epulemur.
Alleluia repetatur sine neupmate.

Eodem modo dicatur *Alleluia* de die cum versu per totam ebdomadam.

Hiis dictis, dicatur versiculus a duobus pueris,

ƿ. Resurrexit dominus.

Hucusque non mutatur ordo predictorum ad vespervas per totam ebdomadam.

℟. Et respicientes. ƿ. Magnificat.
℣. Concede quesumus omnipotens deus ut <qui> resurrectionis.

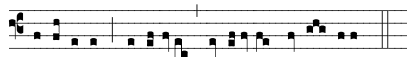
Post oracionem duo clerici dicant,

Benedicamus domino, cum alleluia.

Et tunc procedant ad fontes cum oleo et crismate, ordinata processione cum cruce et ceroferariis et thuribulo. Et a duobus de secunda forma deferantur diaconis, qui omnes induti sint albis.

Et a choro cantetur *℟. Alleluia. ƿ. Laudate pueri*; et totum psalmum dicant. Et post unumquemque versum in utraque parte, repetatur primum *alleluia* hoc modo.³⁰⁵

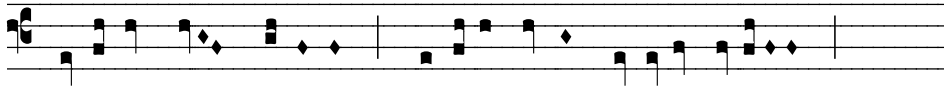
³⁰⁵ The music for the antiphon is not given here. In 1519:218^v, it is as follows.

Alleluia * alleluia alleluia alleluia.

The first Alleluia here does not quite match either of the Alleluias in the music below; those Alleluias do not match each other, either.

Incipiant rectores ex parte decani *℟. Alleluia*. Deinde chorus ex parte decani primum versum psalmi dicant, terminatum cum primo *alleluia*, sic.

Laudate pueri dominum : laudate nomen domini alleluia.

Deinde chorus ex parte cantoris totum alium versum cantent cum *alleluia*, sic.

38^v Sit nomen domini benedictum : ex | hoc nunc et usque in seculum alleluia.

Et sic alternatim totum psalmum cantent cum *alleluia*.

Finito psalmo cum *Gloria patri*, decantent totam antiphonam.

Deinde tres pueri in stacione ante fontes simul cantent,
Alleluia. Ψ. Laudate pueri dominum.

Post repeticionem *Alleluia*, incensatis prius fontibus, dicat sacerdos,

Ψ. Surrexit dominus de sepulcro.

Oz. sine Dominus vobiscum.

Presta quesumus omnipotens deus ut qui resurrectionem.

Deinde eundo ad crucem dicatur,

℟. Alleluia. Ψ. In exitu.

Et totus psalmus dicatur, et semper post unumquemque versum, repetatur *alleluia*, cum versu modo predicto ex utraque parte.

Ψ. Dicite in nacionibus.

Deinde incenset crucem.

Oz. Deus qui pro nobis.

In introitu chori dicatur aliqua antiphona de sancta maria.

||[videlicet *Alma redemptoris*] terminata cum *alleluia*.

Et sciendum quod omnia invitatoria, et omnes antiphone, et omnia responsoria, officia, offerende, et communiones, ab hac die usque ad festum sancte trinitatis, debent terminare cum *alleluia*.

Ψ. Post partum virgo.

Oz. Graciam tuam.

Post oracionem dicant duo pueri,

Benedicamus, cum alleluia.

¶ Ad completorium.

Deus in adiutorium.

℟. *Alleluia.* ℣. *Cum invocarem.*
℣. *In te domine speravi.*
℣. *Ecce nunc.*
℣. *Nunc dimittis.*

Repetita antiphona, dicatur,

Gr̄. *Hec dies.* |

Sacerdos ℣. [—] *In resur* [—]³⁰⁶ *reccione tua xp̄e.*

Oz. *Spiritum in nobis.*

||| [Post versiculum ante oracionem, *Dominus vobiscum.*

Et post oracionem, *Dominus vobiscum*, et *Benedicamus sine alleluia.*]

Et ecce completorium huius diei et tocius ebdomade sic finiatur [usque in sabbatum.]

Feria .iij.

Invit̄. *Surrexit dominus vere alleluia.* ℣. *Venite.*

Super psalmos, hec sola ℟. *Resurrexit dominus.* ℣. *Cum invocarem.*

℣. *Verba mea.*

℣. *Domine ne in furore .i.³⁰⁷*

℣. *Surrexit dominus vere.*

Eṽng. secundum lucam. <Exeuntes> *duo ex discipulis ih̄u.*

℟. *Maria magdalene.* ℣. *Cito euntes. Precedet.*

℟. *Congratulamini.* ℣. *Recedentibus. Et dum.*

℟. *Dum transisset.* ℣. *Et valde.*

℣. *In resurrectione.*

Hic versiculus dicatur cotidie ante laudes usque ad ascensionem domini, nisi in festis sanctorum.

In laudibus.

Hec sola ℟. *Angelus autem.*

Et dicatur cotidie super psalmos in laudibus, usque ad octavas pasche.

Et psalmi consueti.

℣. *Surrexit dominus de sepulcro.*

Hic ordo antiphonarum et versiculorum, responsoriorum et versuum, cum invitatorio predicto, servetur per totam ebdomadam.

³⁰⁶ These two small erasures are each overwritten with a straight line and a few dots.

³⁰⁷ Throughout Paschaltide, the psalms at matins follow a schema proper to the season.

℟. Qui sunt hii sermones. ℣. Benedictus.
℞. Deus qui solempnitate.

Hac die et ceteris diebus sequentibus per ebdomadam, fiat processio ad crucifixum ad matutinas, et cantetur *℟. X̄pc resurgens*. Hac die a duobus clericis de superiori gradu, et duobus diebus sequentibus in superpelliceis, cantetur *℣. Dicant nunc*.

39^r Eodem modo fiat processio ad crucem | ad matutinas singulis diebus per ebdomadam; tamen .v̄. et .v̄i. feria et in sabbato absque versu dicatur.

℟. X̄pc resurgens, ad processionem.
℣. Dicite in nacionibus.
℞. Deus qui pro nobis.

In redeundo dicatur aliqua antiphona de sancta maria.
||[videlicet *Ave regina.*]
℣. Post partum.
℞. Graciam tuam.

[Ad .ī.

Omnia sicut esterna die preter *℣. Confitemini.*]

<Ad alias horas.>

Hac die et sequentibus diebus per ebdomadam, .īi. .v̄i. et .īx̄. dicantur sicut in die pasche, cum oracione de die.

¶ **Ad vespervas.**

℟. Nonne cor nostrum. ℣. Magnificat.
℞. Concede quesumus <omnipotens deus> ut qui peccatorum.

Ad processionem, in exeundo ad fontes cotidie,
dicatur usque ad sabbatum,

℟. Sedit angelus, absque versu.

Finita antiphona, sacerdos dicat *℣. Surrexit dominus de sepulcro.*

℞. Concede quesumus omnipotens deus ut qui festa.

Deinde usque ad crucem.

℟. X̄pc resurgens, sine versu.

℣. Dicite in nacionibus.

℞. Deus qui pro nobis.

In introitu chori, aliqua antiphona de sancta maria dicatur.

[videlicet *Beata dei genitrix.*]³⁰⁸

℣. *Post partum.*

℞. *Graciam tuam.*

Duo pueri dicant, *Benedicamus domino*, cum *alleluia*.

Hic ordo servetur cotidie ad vespervas usque ad sabbatum, cum propriis oracionibus.

Nō. ¶ Si festum alicuius sancti vel ieiunium in ebdomada pasche evenerit, nihil fiat de festo nihil de ieiunio, nec post nec ante; nisi forte annunciatio dominica vel aliud duplex festum in eadem ebdomada contigerit, et tunc differatur usque ad proximam feriam vacantem post octavas pasche, quia cum x̄p̄o, sancti resurrexerunt, et | in x̄p̄o, resuscitati sunt; et festum resurrectionis x̄p̄i commune est omnibus sanctis. Ideo in ebdomada nihil fiat de festo alicuius sancti exceptis festis duplicibus ut predictum est; nisi in octava evenerit, et tunc differatur usque in crastinum; et ibi fiant tres lecciones cum regimine chori.

Et hoc idem servetur in ebdomada pentecostes.

Feria .iij.

||[Invit̄. *Surrexit dominus.* ℣. *Venite.*

℞. *Resurrexit dominus.*]³⁰⁹ ℣. *Domine deus meus.*

℣. *Domine deus noster.*

℣. *In domino confido.*

℣. *Surrexit dominus vere.*

||[Hic versiculus, cum predicta antiphona super psalmos et invitatorium, dicuntur cotidie per ebdomadam.]

Eṽng. secundum lucam. *Stetit ih̄c in medio.*

℞. *Virtute magna.* ℣. *Repleti quidem. Testimonium.*

℞. *Surgens ih̄c.* ℣. *Una ergo sabbatorum. Pax.*

℞. *Dum transisset.*

³⁰⁸ Compare 1519:224^v and 1531:129^r (B-31:1272), where the Marian antiphon for the entrance is ℞. *Anima mea.*

³⁰⁹ Though not specified in the rubrics, the Invit̄. *Surrexit dominus* and the ℞. super psalmos *Resurrexit dominus* are said at matins throughout this week.

℟. *Stetit ih̄c. P̄. Benedictus.*
Oz. *Deus qui ecclesiam tuam.*
+[Ad processionem ut supra.
In redeundo de sancta Maria.
℟. *Speciosa facta.*]³¹⁰

¶ Ad vesp̄as.

Gr̄. *Hec dies. P̄. Dicant nunc.*
Alleluia. P̄. Surgens ih̄c.
℟. *Videte manus. P̄. Magnificat.*
Oz. *Concede quesumus omnipotens deus ut qui.*
Ad fontes.
Oz. *Presta quesumus omnipotens deus ut per hec festa.*
||[In redeundo de sancta Maria.
℟. *Anima mea.*]³¹¹

Si in hac septimana letania maior evenerit, nihil de festo, nichil de ieiunio fiat.

Feria .iiii.

℟. *Salvum me fac.*
℟. *Usquequo.*
℟. *Dixit insipiens.*
Eṽnḡ. secundum Iohannem. *Manifestavit se iterum ih̄c.*
℟. *Ecce vicit leo. P̄. Et unus de senioribus. Alleluia.*
℟. *Isti sunt agni. P̄. In conspectu. Modo.*
℟. *Dum transisset.*
℟. *Surrexit dominus de sepulcro.*
℟. *Mittite in dexteram. | P̄. Benedictus.*
Oz. *Deus qui nos resurrectionis dominice.*
+[Ad processionem ut supra.
In redeundo de sancta Maria.
℟. *Descendi.*]

39^v

³¹⁰ Compare 1519:224^v and 1531:129^v (B-31:1277), ℟. *Beata dei genitrix.*

³¹¹ Compare 1519:226^r and 1531:129^v (B-31:1280), ℟. *Descendi.*

¶ Ad vesp̄eras.

Gr̄. *Hec dies.* V̄. *Dextera domini.*

Alleluia. V̄. *Surrexit dominus.*

Ā. *Hic iam tercio.* <recte Ā. *Hoc iam tercio.*> V̄. *Magnificat.*

Oz̄. *Presta quesumus omnipotens deus ut huius paschalis.*³¹²

Ad fontes.

Oz̄. *Concede quesumus omnipotens deus ut qui festa.*

||[In redeundo de sancta Maria.

Ā. *Alma redemptoris.*]

Feria .v̄.

V̄. *Domine quis habitabit.*

V̄. *Conserva me.*

V̄. *Exaudi domine iusticiam.*

Evn̄g. secundum Iohannem. *Maria stabat ad monumentum.*

R̄. *Maria magdalene.*

R̄. *Tulerunt.* V̄. *Dum ergo fleret. Noli.*

³¹³

Ā. *Maria stabat.*

Oz̄. *Deus qui diversitatem.*

||[Ad processionem ut supra.

De sancta Maria.

Ā. *Ave Regina.*]

¶ Ad vesp̄eras.

Gr̄. *Hec dies.* V̄. *Lapidem.*

Alleluia. V̄. *In die resurreccionis mee.*

Ā. *Tulerunt dominum.* V̄. *Magnificat.*

Oz̄. *Deus qui nos ad celebrandum.*

Ad fontes.

Oz̄. *Da quesumus omnipotens deus ut ecclesia.*

#[De sancta Maria.

Ā. *Sancta dei genitrix.*]³¹⁴

³¹² Thus 1519:227^v; compare 1531:130^v (B-31:1288), *ut huius festivitatis paschalis.*

³¹³ R̄. *Dum transisset* is the third responsory throughout this week; see p. 202 above.

³¹⁴ Compare 1531:131^r (B-31:1295), Ā. *Anima mea.*

Feria .vī.

℣. *Celi enarrant.*

℣. *Exaudiat te.*

℣. *Domine in virtute.*

Eṽng. secundum Mattheum. *Undecim discipuli.*

℣. *Virtute magna.*

℣. *Expugnate. Ψ. Non in fermento. Itaque.*

℣. *Undecim discipuli. ℣. Benedictus.*

℣. *Omnipotens sempiterne deus qui paschale sacramentum.*

+ [Ad processionem ut supra.

In redeundo de sancta Maria.

℣. *Speciosa facta.*]³¹⁵

¶ Ad vesperas.

GR. *Hec dies. Ψ. Benedictus.*

Alleluia. Ψ. Dicite in gentibus.

℣. *Data est michi. ℣. Magnificat.*

℣. *Deus per quem nobis.*

Ad fontes.

℣. *Adesto quesumus domine.*

[In redeundo de sancta Maria.

℣. *Anima mea.*]³¹⁶

Sabbato.

℣. *Dominus regit.*

℣. *Domini est terra.*

℣. *Iudica me.*

Eṽng. secundum Iohannem. | *Una sabbati.*

℣. *Ecce vicit.*

℣. *De ore prudentis. Ψ. Sapiencia.*

³¹⁵ Compare 1531:131^v (B-31:1299), ℣. *Beata dei genitrix.*

³¹⁶ Compare 1531:131^v (B-31:1301), ℣. *Descendi.*

℟. Currebant duo. Ʋ. Benedictus.

℣. Concede quesumus omnipotens deus ut qui festa psachalia.

ϕ[Ad processionem ut supra.

In redeundo de sancta Maria.

*℟. Descendi.]*³¹⁷

Hac die non dicatur ad horas Gr̄l. *Hec dies*. Sed ad ĩ. et ad alias horas dicatur loco gradalis post antiphonam,

Alleluia. Ʋ. Hec dies [sine neupmate].

Repetatur *Alleluia* statim [[sine]] neupmate.

Dominica ĩ. post pascha.

Ad vespervas.

Super psalmos, *℟. Alleluia.* [III] *Ʋ. Benedictus*, et ceteri psalmi consueti.

Cāp. X̄pc̄ resurgens.

Ȳp̄. Chorus nove ierusalem.

Ʋ. Mane nobiscum domine.

Quoniam adveperacit et inclinata est iam dies alleluia.

Hic ordo servetur omni die sabbati ad vespervas usque ad ascensionem domini, scilicet de antiphona super psalmos et capitulo, et de ymno et versiculo, quando de dominica agitur.

℟. Surgens īhc̄. Ʋ. Magnificat.

*℣. [Presta quesumus] omnipotens sempiterne deus ut qui festa.*³¹⁸

Hec oratio dicatur per totam ebdomadam ad matutinas et ad omnes horas.

Processio non fiat iam ad fontes cum oleo et crismate sicut in precedentibus diebus, sed cum thuribulario et ceroferariis tantum ad crucem, cantando,

℟. X̄pc̄ resurgens.

Duo clerici de superiori gradu in superpelliceis, conversi ad clericos, dicant,

Ʋ. Dicant nunc iudei.

Ʋ. Dicite in nacionibus.

℣. Deus qui | pro nobis.

40^f

³¹⁷ Compare 1531:132^f (B-31:1305), *℟. Speciosa facta.*

³¹⁸ Compare 1531:133^f (B-32:1314), *℣. Presta quesumus omnipotens deus : ut qui festa paschalia*; and 1519:231^f, *℣. Presta quesumus omnipotens deus : ut qui paschalia festa.*

In redeundo dicatur antiphona de sancta maria.

||[*A. Alma redemptoris.*]

V. Sancta dei genitrix.

{*vel V. Post partum.*}

Oz. Graciam tuam.

Et hoc in sabbatis observetur ad vespervas in procedendo et redeundo usque ad ascensionem domini, nisi quod in ceteris sabbatis dicitur *V. Dicant nunc* a duobus clericis de secunda forma. Tamen proxima dominica ante ascensionem domini dicatur in superiori gradu sicut in hac die 8[sive de dominica sive de festis sanctorum cum regimine chori sit servitium; nisi in invencione sancte crucis, quod si in sabato contigerit, tunc nulla fiat processio ad secundas vespervas que erunt de cruce.]

¶ Ad completorium.

A. Alleluia. .iiii. que dicuntur super vespervas in vigilia pasche.

Ps. Cum invocarem.

Ps. In te domine speravi.

Ps. Qui habitabit.

Ps. Ecce nunc.

Y. Ihu salvator. V. Quesumus auctor. V. Gloria tibi domine qui surrexisti.

Isti duo versus dicantur in fine omnium ymnorum eiusdem metri usque ad ascensionem domini; nisi in *Y. Chorus nove ierusalem*; et nisi in annunciatione dominica quando post pascha celebratur; ||[et in *Y. Impleta sunt que concinit*, in invencione sancte crucis,] tunc enim in fine ymnorum dicitur, *Gloria tibi domine qui natus es de virgine*, cum predicto *V. Quesumus auctor*.

A. Alleluia resurrexit dominus. Ps. Nunc dimittis.

Completorium hoc modo dicatur cotidie usque ad ascensionem domini. Antiphona vero super psalmos *Cum invocarem* et ceteros dicatur usque ad festum sancte trinitatis.

¶ Ad matutinas.

Invit[us]. *Alleluia surrexit dominus vere.*

Hoc invitatorium dicatur omnibus dominicis diebus usque ad ascensionem domini, | quando de dominica agitur.

Y. Aurora lucis.

A. super psalmos, *Ego sum.*

Et alie antiphone que sequuntur cum suis psalmis, sicut in die pasche.

V. Resurrexit dominus.

Evg̃. Cum esset sero in die illa.

Responsoria que in die pasche.

||[V. *In resurrectione tua x̄p̄e.*]

In laudibus.

A. *Angelus autem domini.*

Et alie antiphone que sequuntur cum suis psalmis.

Hac die dicuntur Cāp. *Omne quod natum est ex deo.*

Y. *Sermone blando.*

V. *Surrexit dominus de supulcro.*

A. *Cum esset sero.* *P.* *Benedictus.*

Oz. *Presta quesumus omnipotens deus ut qui festa.*

Mem̄. de resurrectione.

A. *Et valde mane.*

V. *Surrexit dominus vere.*

Oz. *Deus qui per unigenitum tuum eternitatis.*

Si in hac dominica, vel in proxima dominica ante ascensionem domini, simplex festum cum regimine chori evenerit, differatur usque in proximam feriam vacantem.

~~{Si vero festum sancte crucis in quacunque dominica ante ascensionem evenerit, fiat festum in eadem dominica, et memoria de dominica.}~~

†[Si vero duplex festum in proxima dominica ante ascensionem domini evenerit, non differatur. Tamen si in hac dominica duplex evenerit, semper differatur.]

Si vero in mediis dominicis quodcunque festum cum regimine chori evenerit, non differatur.

¶ Ad ĩ.

A. *Angelus autem.* *P.* *Deus in nomine.*

P. *Beati immaculati.*

P. *Retribuere.*

A. *Gracias tibi.* *P.* *Quicumque vult.*

Cāp. *Regi seculorum.*

R. *Īhu x̄p̄e, cum alleluia.* *V.* *Qui surrexisti a mortis.*

Et dicatur cotidie usque ad ascensionem domini, nisi in commemoratione beate marie. |

40^v

V. *Exurge domine.*

Kyrieleyson.

Pater noster.

Preces et cetera omnia ut supra.

¶ Ad .iij.

℟. Et ecce terremotus. ℣. Legem pone.
Caḡ. Omne quod natum est.
℞. Resurrexit dominus alleluia. ℣. Sicut dixit vobis.
℣. Surrexit dominus vere.
Oz. ut supra.

¶ Ad .vi.

℟. Erat autem. ℣. Defecit.
Caḡ. Quis est fratres qui vincit mundum.
℞. Surrexit dominus vere alleluia. ℣. Et apparuit symoni.
℣. Surrexit dominus de sepulcro.

¶ Ad .ix.

℟. Pre timore. ℣. Mirabilia.
Caḡ. Tres sunt qui testimonium.
℞. Surrexit dominus de sepulcro, cum alleluia alleluia. ℣. Qui pro nobis.
℣. In resurrectione tua.
℞. Celi et terre letentur alleluia.

¶ Ad vespas.

Super psalmos, *℟. Alleluia. .iiii. ℣. Dixit dominus.*
℣. Confitebor.
℣. Beatus vir.
℣. Laudate pueri.
℣. In exitu.

Caḡ. Omne quod natum est.
Yº. Ad cenam agni providi.
℣. Mane nobiscum domine.

Ordo huius diei, scilicet ymnorum, versiculorum, et responsoriorum ad omnes horas, servetur cotidie usque ad ascensionem domini, tam in dominicis quam in ferialibus diebus, quando de dominica agitur sive de feria.

℟. Post dies octo. ℣. Magnificat.
Oz. Presta quesumus omnipotens deus ut qui filium tuum.

Memñ. de resurrectione.

℟. Et respicientes.
℣. [] dominus [] <recte ℣. Resurrexit dominus.>
Oz. Deus qui per unigenitum.

Et sciendum quod predictae memorie de resurrectione ad matutinas et ad secundas vesperas dicuntur | omnibus dominicis diebus usque ad ascensionem domini, sive de dominica agitur sive {non} [de aliquo festo cum regimine chori] nisi festum sancte crucis in dominica contigerit.

Antiphone per ebdomadam super *Magnificat* et *Benedictus* [cum repetitione earundem si necesse fuerit.]

℟. Quia vidisti me.

℟. Multa quidem.

℟. Hec autem scripta sunt.

+ [Si vero aliquod duplex festum in crastino octavarum pasche celebretur, secunde vespere in dominica erunt de sancto, et solemnis memoria de dominica, deinde de resurrectione.]

¶ Sciendum est quod in omnibus festis sanctorum quando chorus regitur, nisi in festo sancte crucis, dicantur hee sequentes antiphone ad vesperas et ad matutinas ad memoriam de resurrectione, usque ad ascensionem domini, nisi in dominica {e venerit.}

Ad utrasque vesperas.

℟. Surrexit dominus de sepulcro.

℣. [] Resurrexit [dominus.]

Ad matutinas.

℟. Cito euntes.

℣. Surrexit dominus vere.

Feria .iĭ.

Invitġ. *Alleluia* .iĭi. *℟. Venite.*

Hoc invitatorium dicatur in omnibus feriis usque ad ascensionem domini quando de feria regitur <recte agitur>.

Y. Aurora lucis.

In nocturno.

℟. Alleluia .iĭi.³¹⁹ *℟. Dominus illuminacio.*

℟. Ad te domine.

℟. Afferte domino.

℣. Resurrexit dominus.

³¹⁹ The Invitġ. *Alleluia* .iĭi. and the *℟.* super psalmos *Alleluia* .iĭi. are said at matins of every feria from this Monday to the Vigil of the Ascension, inclusive.

Hac die semper incipiatur apocalipsis, nisi aliquod festum impediatur.

Ēc.ī. *Apocalipsis ih̄u xp̄i quam dedit.*

Et tota legatur in hac ebdomada et in duabus sequentibus ebdomadis.

Ferialia responsoria.

R̄. *Dignus es domine.* V̄. *Fecisti enim. In sanguine.*

R̄. *Ego sicut vitis.* V̄. *Ego diligentes. Transite.*

R̄. *Audiui vocem.* V̄. *Vidi angelum. Regnabit.*

Gloria patri. Alleluia.

V̄. *In resurrectione tua xp̄e,*³²⁰ *et cetera.*

41^r P̄. *Te | deum non dicatur in profestis, nisi matutine dicantur de aliquo sancto.*

In laudibus.

Ā. *Alleluia* ||[duo tantum.] P̄. *Dominus regnavit.*

Hec antiphona dicatur cotidie in laudibus, usque ad ascensionem domini in ferialibus diebus.

Caḡ. *Omne quod natum est.*

Capitula de dominica dicantur per singulas ebdomadas, usque ad vigiliam ascensionis +[nisi in .iī. feria rogacionum ad matutinas tantum].

Y^o. *Sermone blando.*

V̄. *Surrexit dominus de sepulcro.*

||[Super *Benedictus* dicitur una de predictis antiphonis. Oratio dominicalis cotidie dicitur quando de feria agitur, usque ad vigiliam ascensionis domini, nisi in .iī. feria rogacionum ad matutinas tantum.]

Hee sequentes memorie fiant in omnibus ferialibus diebus ad matutinas, usque ad vigiliam ascensionis domini.

De cruce.

Ā. *Crucifixus surrexit.*

V̄. *Dicite in nacionibus.*

Oz̄. *Deus qui pro nobis filium tuum.*

De sancta maria.

Ā. *Paradisi porta.*

V̄. *Post partum.*

Oz̄. *Graciam tuam.*

³²⁰ This is the versicle before lauds.

De omnibus sanctis.

℟. *Sancti tui domine.*

vel ℟. *Sancti et iusti.*

vel ℟. *In velamento.*

℣. *Vox leticie et exultacionis.*

℞. *Presta quesumus omnipotens deus ut in resurrectione.*

⊕[Sciendum est quod infra pascha et pentecosten et ultra, usque ad *Deus omnium*, nulle fiant preces in ferialibus diebus ad vespervas nec ad matutinas nec ad alias horas; nisi ad .i. et ad completorium, tunc dicantur preces consuete sine prostracione more solito.]

¶ Ad .i.

℟. *Alleluia.* .vi.

℣. *Deus in nomine.*

℣. *Beati immaculati.*

℣. *Retribue.*

℟. *Gloria tibi trinitas.* ℣. *Quicumque vult.*

¶ Ad .ii.

℟. *Alleluia.* .vi. ℣. *Legem pone.*

Caḡ. ut supra.

℣. *Resurrexit dominus.*

¶ Ad .vi.

℟. *Alleluia.* .iiii. ℣. *Defecit.*

℣. *Surrexit dominus vere.*

Ad .ix.

℟. *Alleluia.* .ii. ℣. *Mirabilia.*

℣. *Surrexit dominus de sepulcro.*

℣. *In resurrectione tua xḡe.*

Hee predicte antiphone et responsoria dicentur in ferialibus diebus super horas predicto modo, usque ad ascensionem domini. |

Et sciendum quod infra pascha et pentecosten nec ultra <recte et ultra>, usque ad historiam *Deus omnium*, nulle preces fiant in profestis diebus ad matutinas nec ad vespervas nec ad alias horas, nisi quia ad .i.³²¹ dicuntur preces consuete.

³²¹ Et ad completorium; see the marginal note on this page, above.

¶ Ad vesperas.

Super psalmos, *A. Alleluia. .111. V. Dilexi quoniam.*

Caḡ. Omne quod natum est.

Yḡ. Ad cenam agni.

Memñ. de cruce.

A. Crucem sanctam subiit.

Ṽ. Dicite in nacionibus.

Oz. Deus qui pro nobis.

Memñ. de sancta maria.

A. Paradisi porta.

Ṽ. Post partum.

vel *Sancta dei genitrix.*

Oz. Graciam tuam.

De omnibus sanctis.

A. In celestibus regnis.

R. Vox leticie.

Oz. Presta quesumus omnipotens deus ut in resurrectione.

Hic ordo memoriarum ad matutinas et ad vesperas servetur in ferialibus diebus usque ad ascensionem domini.

Feria .iij.

Ad nocturnum.

A. Alleluia. .111. V. Dixi custodiam.

V. Expectans.

V. Beatus qui intelligit.

Ṽ. Surrexit dominus vere.

R. Loquutus est.

R. Audivi vocem.

R. Ostendit michi.

In laudibus.

A. Alleluia. V. Deus regnavit.

¶ Ad vesperas.

A. Alleluia. V. Letatus sum in his que dicta sunt michi.

Feria .iiii.

Ad nocturnum.

℟. *Alleluia.* .iii. ℣. *Dixit insipiens.*
℣. *Exaudi deus oracionem.*
℣. *Miserere .ii.*
℣. *Surrexit dominus de sepulcro.* <recte ℣. *Resurrexit dominus.*>
℣. *Vidi portam.*
℣. *Vidi ierusalem.*
℣. *In diademate.*

☩ Ad vesperas.

℟. *Alleluia.* ℣. *Nisi dominus,* et cetera ut supra.

Feria .v.

Ad nocturnum.

41^v ℟. *Alleluia.* .iii. ℣. *Salvum me fac.* |
℣. *Deus in adiutorium.*
℣. *In te domine speravi.*
Versiculi et responsoria que in .ii. feria.

Ad vesperas.

℟. *Alleluia.* .iii. ℣. *Memento domine david.*

Feria .vi.

Ad nocturnum.

℟. *Alleluia.* .iii. ℣. *Exultate.*
℣. *Deus stetit.*
℣. *Deus quis similis.*
Versiculi et responsoria que in .iii. feria.

☩ Ad vesperas.

℟. *Alleluia.* .iii. <recte .iiii.> ℣. *Confitebor,* et cetera ut supra.

+ [Si aliquod festum in aliqua predictarum feriarum contigerit unde fieri debeat servicium, deinceps non servetur ordo ferie in versiculis et responsoriis cantandis, set ordo versiculorum <et> responsoriorum in feriis subsequentibus; quod eciam observetur per singulas ebdomadas usque ad ascensionem domini, videlicet ab una dominica usque ad aliam dominicam tantum; non tamen semper idem responsorium set aliqua alia dicuntur sicut inferius patebit.

Supradictus ordo antiphonarum super psalmos ad vesperas et ad matutinas servetur usque ad ascensionem domini quando de feria agitur.]

Sabbato.

Ad nocturnum.

℟. *Alleluia.* .iij. ℣. *Cantate .ii.*
℣. *Dominus regnavit irascantur.*
℣. *Iubilate.*

Versiculi et responsoria que in .iij. feria.

[Hoc sabbato fiat servicium de sancta Maria si a festo cum regimine chori vacaverit. Require servicium de sancta Maria in pupera <recte papera>.]

¶ Si vero aliquod festum in aliqua predictarum feriarum contigerit, ordo predictorum psalmorum non ordo feriarum servetur.³²² Similiter de versiculis et responsoriis; ordo versiculorum et responsoriorum servetur, non ordo feriarum.

Dominica .ii. post pascha.

Ad vesperas.

℟. *Alleluia.* [iij] ℣. *Benedictus.*
Caḡ. *Xpc̄ resurgens.*
Yḡ. *Chorus nove.*
℣. *Mane nobiscum domine.*
℟. *Dignus es domine.* ℣. *Magnificat.*
Oz. *Deus qui in filii tui.*

Processio ut supradictum est.

||[In redeundo de sancta Maria.

℟. *Ave regina.*]

¶ Ad matutinas.

Invitat. ut supra.

℟. *Resurrexit dominus.* ℣. *Beatus vir.*
℣. *Quare fremuerunt.*
℣. *Domine quid multiplicati.*

℣. *Surrexit dominus vere.*

Hec predicta antiphona cum suis psalmis et predicto versiculo dicantur omnibus dominicis diebus, usque ad ascensionem domini.

³²² In the Sanctorale, the proper antiphons are often appointed “super psalmos feriales”. This rubric is a reminder that in Paschaltide, the psalms at such feasts are not from the ordo feriarum, but from the unique psalter schema for the season. Compare 1531:136^r and 1519:238^v (B-33: 1363, with note 21).

Eṽng. *Ego sum pastor bonus.*
R̄. *Dignus es domine.*
R̄. *Ego sum | vitis. <recte R̄. Ego sicut vitis.>*
R̄. *Dum transisset sabbatum.*

In laudibus.

Hec sola antiphona Ā. *Angelus autem.* V̄. *Dominus regnavit.*
Et dicatur hac die et in sequentibus. Ultima vero dominica ante ascensionem, omnes antiphone dicantur, quando de dominica agitur.

Caḡ. *X̄pc passus est pro nobis.*
Ȳ. *Sermone blando.*
V̄. *Surrexit dominus de sepulcro.*
Ā. *Ego sum pastor.* V̄. *Benedictus.*
Oz̄. *Deus qui in filium tuum.*

∴ [Mem̄. de resurrectione ut supra in dominica precedenti.]

¶ Ad .i.

Ā. *Angelus autem.* V̄. *Deus in nomine.*
Ā. *Te iure.* V̄. *Quicumque vult.*

Et dicatur hec antiphona super *Quicumque vult* omnibus dominicis, usque ad pentecosten.

¶ Ad .iij. et ad alias horas.

Antiphone et responsoria sicut in precedenti dominica. Et sic fiat omnibus dominicis diebus usque ad ascensionem domini.

Caḡ. *X̄pc passus est pro nobis*, et cetera ut supra.

Ad .vi.

Caḡ. *Tradebat autem.*

Ad .ix.

Caḡ. *Eratis enim aliquando sicut oves.* <recte Caḡ. *Eratis enim sicut oves.*>

¶ Ad vesperas.

Caḡ. ut supra.
Ā. *Ego sum pastor ovium.* V̄. *Magnificat.*
Oz̄. *Deus qui in filii tui.*

Antiphone per ebdomadam ad vespervas et ad matutinas.

℟. Pastor bonus.

℟. Sicut novit me pater.

℟. Mercenarius est.

℟. Alias oves habeo.

Feria .iī.

℟. Exaltabo te <.i.º.>.

℟. In te domine speravi.

℟. Beati quorum.

Responsoria que in .iī. feria precedenti ebdomade.

Feria .iīī.

℟. Quemadmodum.

℟. Iudica me deus. |

℟. Deus auribus.

Responsoria que in .iīī. feria precedentis dominice.

Feria .iīīī.

℟. Miserere mei deus .iīīº.

℟. Si vere.

℟. Eripe me.

Responsoria que in .iīīī. feria precedentis dominice.

Feria .v.

℟. Deus iudicium tuum.

℟. Quam bonus.

℟. Ut quid deus repulisti.

Feria .vī.

℟. Quam dilecta.

℟. Benedixisti.

℟. Inclina domine.

Sabbato.

℣. *Misericordiam et iudicium.*

℣. *Domine exaudi.*

℣. *Benedic anima.*

Dominica .iī. post pascha.

Ad vesperas.

℟. *Alleluia.* ℣. *Benedictus*, et cetera ut supra.

℟. *Ego sum alpha.* ℣. *Magnificat.*

℞. *Deus qui errantibus.*

[Ad vesperas post processionem in redeundo,
dicitur de sancta Maria una de predictis antiphonis per ordinem.]

¶ Ad matutinas.

Eṽng. secundum Iohannem. *Modicum et iam non.*
Responsoria sicut in precedenti dominica.

Caḡ. *Obsecro vos tanquam advenas.*

℟. *Modicum et non videbitis.* ℣. *Benedictus.*

℞. ut supra ad vesperas.

¶ Ad .iī.

Caḡ. *Obsecro.*

Ad .vī.

Caḡ. *Subiecti estote.*

¶ Ad .iḡ.

Caḡ. *Voluntas dei est.*

¶ Ad vesperas.

Caḡ. *Obsecro vos.*

℟. *Quid est <hoc> quod dicit modicum.* ℣. *Magnificat.*

℞. *Deus qui.*

Antiphone per ebdomadam ad vespervas et ad matutinas.

℟. *Amen <amen> dico vobis.*

℟. *Tristitia implevit.*

℟. *Iterum autem videbo.*

Feria .iĭ.

℣. *Exultate iusti.*

℣. *Benedicam.*

℣. *Iudica domine nocentes.* |

Feria .iiĭ.

Eructavit.

℣. *Deus noster refugium.*

℣. *Omnes gentes.*

Feria .iiiĭ.

℣. *Deus repulisti.*

℣. *Exaudi deus.*

℣. *Nonne deo subiecta.*

Feria .vĭ.

℣. *Confitebimur.*

℣. *Notus in iudea.*

℣. *Voce mea <.i.º.>*

Feria .viĭ.

℣. *Fundamenta.*

℣. *Domine deus salutis.*

℣. *Domine refugium.*

Sabbato.

℣. *Benedic anima.*

℣. *Confitemini .i.º.*

℣. *Confitemini .ii.º.*

Dominica .iiī. post pascha.

<Ad vesp̄as.>

℟̄. *Magna et mirabilia.* ℣. *Magnificat.*

℞. *Deus qui fidelium.*

[Post processionem,
dicitur de sancta Maria una de antiphonis predictis secundum ordinem.]

Ad matutinas.

Eṽnġ. secundum Iohannem. *Vado ad eum qui misit me.*

<recte *Vado ad eum qui me misit.*>

℟̄. *Si oblitus fuero.* ℣. *Super flumina. Adhereat.*

℟̄. *Viderunt te aque.* ℣. *Illuxerunt. Multitudo.*

℟̄. *Dum transisset.*

Caḡ. *Omne datum.*

℣. *Vado ad eum.* ℣. *Benedictus.*

℞. *Deus qui fidelium.*

¶ Ad .iiī.

Caḡ. *Omne datum.*

Ad .vī.

Caḡ. *Sit autem omnis homo.*

Ad .iġ.

Caḡ. *Abiicientes.*

¶ Ad vesp̄as.

℟̄. *Alleluia.* ℣. *Dixit dominus.*

Caḡ. *Omne datum.*

Y^o. *Ad cenam agni.*

℣. *Mane nobiscum.*

℟̄. *Ego veritatem.* ℣. *Magnificat.*

℞. *Deus qui fidelium.*

Mem̄. de resurrectione ut supra.

Hee antiphone sequentes dicuntur per hebdomadam super psalmos
Magnificat et Benedictus.

℟. Adhuc.

℟. Cum autem.

℟. Ille me clarificabit.

Feria .iĭ. ebdomade quarte.

42^v

℟. Dixit | iniustus.

℟. Noli emulari.

℟. Domine ne in furore .ii^o.

Hac die semper incipiantur epistole canonicales nisi festum impediatur, scilicet *Iacobus dei et domini nostri*; et legantur per totam ebdomadam in ferialibus diebus, et etiam in feria .iĭ. ante ascensionem domini.

℟. Narrabo nomen tuum. ℣. Confitebor tibi. Laudabo.

℟. In toto corde. ℣. In corde. Ne repellas.

℟. In ecclesiis. ℣. Cantate domino.

Gloria. Alleluia.

Hac die et in ceteris ferialibus diebus per ebdomadam, ad matutinas et ad omnes alias horas, capitula, versiculi, et collecta de dominica dicantur.

Feria .iĭi. ebdomade quarte.

℟. Magnus dominus.

℟. Audite hec.

℟. Deus deorum.

℟. Ymnum cantate. ℣. Illic interrogaverunt. Quomodo.

℟. Deus canticum. ℣. Qui das. In psalterio.

℟. Alleluia audivimus. ℣. Surge domine. Introibimus.

Gloria. Alleluia.

Feria .iiii. ebdomade quarte.

℟. Exaudi deus oracionem.

℟. Te decet.

℟. Iubilare.

℟. Deduc me. ℣. Averte oculos. Inclina.

℟. Cantate. ℣. Date gloriam. Psalmum.

℟. Bonum est confiteri. ℣. Ad annunciandum. Et psallere.

Gloria. Alleluia.

Feria .v. ebdomade quarte.

℣. *Voce mea.*

℣. *Deus venerunt.*

℣. *Qui regis.*

Responsoria que in .ii. feria.

Feria .vi. ebdomade quarte.

℣. *Bonum est confiteri.*

℣. *Deus ulcionum.*

℣. *Cantate .i.º.*

Responsoria que in .iii. feria. |

Sabbato ebdomade quarte.

℣. *Confitemini .iii.º.*

℣. *Paratum.*

℣. *Deus laudem meam.*

Duo responsoria sicut in .iiii. feria.

℣. *Deduc me.*

℣. *Cantate.*

℣. *Dicant nunc. V. Quos redemit alleluia.*

Tamen hoc ultimum responsorium nunquam dicitur, quia servicium feriale omittitur et de beata virgine dicitur.

Dominica .v. post pascha.

Ad vesperas.

℟. *Alleluia.* ℣. *Benedictus.*

Capitulum, hymnus, et versiculus ut supra.

℟. *Magna et mirabilia.* ℣. *Magnificat.*

℟. *Deus a quo bona.*

Processio ut supra.

[De sancta Maria de supranotatis per ordinem.]

¶ Ad matutinas.

Invitatorium, hymnus, antiphona, psalmi, et versiculi ut supra.

Eñng. *Amen amen dico vobis si quid petieritis.*

Responsoria que in precedenti dominica.

In laudibus.

℟. *Angelus autem domini, et alie antiphone que sequuntur.*

Caḡ. *Estote factores.*

℟. *Usque modo. V. Benedictus.*

Oz. *Deus a quo bona.*

Memñ. de resurrectione ut supra.

¶ Ad .iij.

Caḡ. *Estote.*

Ad .v.

Caḡ. *Qui autem perspexit.*

Ad .ix.

Caḡ. *Religio munda.*

¶ Ad vespervas.

℟. *Alleluia. V. Dixit dominus.*

Caḡ. *Estote factores.*

℟. *Petite et accipietis. V. Magnificat.*

Oz. *Deus a quo bona.*

Memñ. de resurrectione ut supra.

Nulla tamen alia fiet memoria de aliquo sancto, nisi sit cum regimine chori.

Feria .ij. in rogacionibus.

Invit. *Alleluia. V. Venite.*

Yº. *Aurora lucis.*

℟. *Alleluia. V. Dominus illuminacio.*

V. Ad te domine clamabo.

V. Afferte.

℣. *Resurrexit | dominus.*

Eṽng. Quis vestrum habebit.

℟. *Narrabo nomen tuum.*

℟. *In toto.*

℟. *In ecclesiis.*

Require responsoria in precedenti ebdomade, scilicet in secunda.

In laudibus.

℟. Alleluia. ƿ. Dominus regnavit.

Caḡ. Confitemini.

Hoc capitulum tantum hac die dicatur ad matutinas; nisi aliquod festum hac die contigerit, tunc dicetur in sequenti die.

Yº. Sermone blando.

Ƶ. Surrexit dominus de sepulcro.

℟. Petite. ƿ. Benedictus.

Oz. Presta quesumus omnipotens deus.

Memñ. fiat de cruce,
et de sancta maria,
et de omnibus sanctis,
ut supra.

Hec oratio non dicatur nisi ad matutinas tantum hac die.

¶ Ad .iij. et ad alias horas.

Capitula, responsoria sicut in precedenti dominica.

¶ Quod si aliquod festum unde .iij. lecciones sine regimine chori fieri debeant in hac die vel in vigilia ascensionis contigerit, nihil inde fiat. Si autem festum cum regimine evenerit in hac .iij. feria, totum servicium fiat de festo et memoria de ieiunio; et expositio Eṽng. *Quis vestrum habebit* eo anno omnino pretermittatur.

Post .iij. dicatur missa de festo in conventu. Missa vero de ieiunio et processio ad horam .iij. more solito fiat.

[Vacat servicium huius diei propter commemoracionem:]

¶ Ad vespas.

℟. Alleluia. ƿ. Dilexi.

Caḡ. Estote.

Yº. Ad cenam.

Ƶ. Mane nobiscum.

℟. Omnis qui petit. ƿ. Magnificat.

Oz. de dominica.

Feria .iij. in rogacionibus.

Invitatorium, ymnus, et antiphone ut supra.

℣. *Dixi custodiam.* |

℣. *Expectans.*

℣. *Beatus qui intelligit.*

Tres lecciones de epistola Jude.

℣c.ī. *Iudas ih̄u xp̄i servus.*

℣. *Ymnum cantate.*

℣. *Deus canticum.*

℣. *Alleluia audivimus.*

Require in .iij. feria precedentis ebdomade.

℟. *Exivi a patre.* ℣. *Benedictus.*

Hac die ad matutinas et ad alias horas, capitula et collecta sicut in precedenti dominica dicuntur. Memoria ut supra.

+ [Hac die erunt vespere de sancta Maria cum pleno servicio in crastino, si a festo cum regimine chori vacaverit; et nulla memoria de feria, sed de aliquo sancto si habeatur, et de resurrectione more solito.

Si festum cum regimine chori in .iij. feria evenerit, tunc nulla die per ebdomadam fiat plenum servicium de sancta Maria.]

¶ Ad vesperas.

℟. *Ecce nunc.* ℣. *Magnificat.*

Oz. dominicalis.

In vigilia ascensionis.

Ad matutinas.

Invitatorium, ymnus, et antiphone sicut prenotatum est.

℣. *Dixit insipiens.*

℣. *Exaudi deus.*

℣. *Miserere mei .iij.º.*

℣. *Resurrexit dominus.* <recte ℣. *Surrexit dominus vere.*>

Eñg̃. *Sublevatis ih̄c oculis.*

℣. *Deduc me.*

℣. *Cantate.*

℣. *Bonum est.*

Require responsoria in precedenti ebdomada in .iij. feria.

+ [Quod si aliquod festum cum regimine chori in .ii. feria in rogacionibus celebratum fuerit, tunc *℣. Surrexit dominus <recte ℣. Resurrexit dominus>*, et *℟. Narrabo, ℟. In toto corde*, et *Alleluia <recte ℟. In ecclesiis>*³²³ hac die dicuntur; nisi *℟. Deduc* et *Cantate* et *Bonum est* in ebdomada precedenti cantata non fuerint, tunc enim hac die dicantur, quia non omittantur.

Si autem hec omnia responsoria ferialia in precedenti ebdomada vel in .ii. feria rogacionum cantata fuerint, tunc hac die,

sit tertium *℟. Dicant nunc. ℣. Quos redemit. Alleluia.*
Gloria patri. Alleluia.

|| Si autem non omnia dicta fuerint, tunc hoc predictum responsorium eo anno omnino pretermittatur.]

In laudibus.

℟. Alleluia. ℣. Dominus regnavit.

Caḡ. Multitudinis credencium.

℟. Clarifica me. ℣. Benedictus.

Oꝫ. Presta quesumus omnipotens deus. Per eundum.

Hec oratio dicetur ad omnes horas diei et ad vespervas.

⚡ [Deinceps non dicitur *Oꝫ. Graciam tuam*, usque ad adventum domini; sed in loco eius, tam ad completorium quam ad processionem, dicitur *Oꝫ. Concede quesumus omnipotens deus.*]

Hac die nulla fiet memoria de cruce || [nec abhinc usque ad *Deus omnium*] sed tantum de sancta maria et de omnibus sanctis.

℟. de sancta maria. Paradisi porta.

℣. Post partum.

Oꝫ. Famulorum tuorum.

vel *Oꝫ. Concede quesumus.*³²⁴

Mem̃. de omnibus sanctis.

℟. Sancti tui domine.

℣. Vox leticie.

Oꝫ. Infirmitates. <recte Oꝫ. Infirmitatem.>

vel *Oꝫ. Vide domine.*

¶ Ad .iii.

Caḡ. | Multitudinis credencium.

43^v

³²³ The correct versicle and responsories are those from Monday in rogacionibus.

³²⁴ Compare 1519:247^v and 1531:145^v (B-37:1448), where the second prayer is *Oꝫ. Omnipotens sempiternae deus nos famulos tuos.*

Ad .vī.

Caḡ. *Virtute magna.*

Ad .iḡ.

Caḡ. *Quotquot emptores. <recte Caḡ. Quotquot possessores.>*

¶ Si aliquod festum cum regimine chori in hac vigilia evenerit, non differatur; sed ad matutinas fiat memoria de vigilia. Missa de festo dicatur post .iī. Missa de ieiunio ad processionem.

<In die ascensionis.>

¶ Ad vespervas.

℟. *Non vos relinquam. P. Nisi dominus.*

Caḡ. *Primum quidem.*

℞. *Non conturbetur. V. Ego rogabo. Spiritum.*

Gloria.

Y°. *Eterne rex. V. Tu esto nostrum. V. Gloria tibi domine qui scandis.*

Isti duo versus dicantur in fine omnium ymnorum eiusdem metri usque ad pentecosten. ¶[Nisi in Y°. *Impleti sunt*, scilicet ad primas vespervas in Inventione sancte crucis quando infra octavas ascensionis domini celebratur; et nisi in commemoratione beate marie, tunc enim dicitur *Gloria tibi domine qui natus* post predictum Y^m. *Tu esto nostrum.*]

Hic ymnus precedens et sequentes dicuntur suo loco usque ad pentecosten, nisi festum cum regimine chori infra illud tempus contigerit.

V. *Ascendens x̄pc̄ in altum.*

Chor°. *Captivam duxit captivitatem alleluia.*

℟. *Pater manifestavi. P. Magnificat.*

Oz. *Presta quesumus omnipotens deus.*

¶ Ad completorium.

℟. *Alleluia. P. Cum invocarem, et ceteri psalmi consueti.*

Caḡ. *Tu in nobis.*

Y°. *Iḡu nostra redemptio.*

Hic ymnus dicatur per idem tempus de quocunque fiat servicium.

V. *Custodi nos.*

℟. *Alleluia ascendens x̄pc̄. P. Nunc dimittis.*

Hoc modo dicatur completorium usque ad festum pentecostes δ[preter in commemoratione beate marie, tunc dicitur V. *Gloria tibi domine* et *Tu esto nostrum.*]

Ad matutinas.

Invitĭ. *Alleluia xpm ascendentem.* P̄. | *Venite.*

Yº. *Eterne rex.*

In .i. nocturno.

Ā. *Elevata est.* P̄. *Domine dominus noster.*

Ā. *Dominus in templo.* P̄. *In domino confido.*

Ā. *A summo celo.* P̄. *Celi enarrant.*

Ÿ. *Elevata est magnificencia.*

Super celos deus alleluia.

Evn̄g. *Recumbentibus undecim discipulis.*

R̄. *Post passionem.* Ÿ. *Et convalescens.*

R̄. *Omnis pulchritudo.* Ÿ. *A summo celo. Et nomen.*

R̄. *Viri galilei.* Ÿ. *Cunque intuerentur.*

Gloria. Alleluia.

Ÿ. *Ascendo ad patrem meum et patrem vestrum.*

R̄º. *Deum meum et deum vestrum alleluia.*

In laudibus.

Ā. *Viri galilei.* P̄. *Dominus regnavit.*

Ā. *Cunque intuerentur.* P̄. *Iubilate.*

Ā. *Elevata est.* <recte Ā. *Elevatis manibus.*> P̄. *Deus deus.*

Ā. *Exaltare.* <recte Ā. *Exaltate.*> P̄. *Benedicite.*

Ā. *Videntibus.* P̄. *Laudate.*

Cap̄. *Primum quidem.*

Yº. *Tu xpe.*

Ÿ. *Ascendit deus in iubilacione.*

Ā. *Ascendo ad patrem.* P̄. *Benedictus.*

Oz̄. *Concede quesumus. Per eundem.*

Nulla memoria fiat sive processio ad has matutinas.

¶ Ad .i.

Ā. *Viri galilei.* P̄. *Deus in nomine.*

R̄. *Ihu xpe, cum alleluia.*

Ÿ. *Qui sedes.*

Ad .iii.

Ā. *Cunque intuerentur.* P̄. *Legem pone.*

Cap̄. *Primum quidem.*

R. Elevata est, cum alleluia. *Ψ.* Super celos alleluia.
Gloria. Elevata.

Collecta de die dicatur ad omnes horas.

Ad .vī.

A. Elevatis.

Caḡ. Et convescens.

44^r

R. Ascendit deus in iubilacione. | *Ψ.* Et dominus in voce tube alleluia.

Ψ. Ascendens xpc̄ in altum.

Ad .iḡ.

A. Videntibus.

Caḡ. Iohannes quidem.

R. Ascendens xpc̄ in altum. *Ψ.* Captivam duxit.

Ψ. Ascendo ad patrem meum.

Hoc modo dicantur hore per totas octavas quando de ascensione agitur, et in octava.

¶ Si vero festum cum regimine chori hac die contigerit, festum differatur usque in crastinum; et tunc fiat memoria de ascensione ad matutinas et ad vespas.

¶ **Ad vespas.**

A. Viri galilei. *Ψ.* Dixit dominus.

Ψ. Confitebor.

Ψ. Beatus vir.

Ψ. Laudate pueri.

Ψ. In exitu.

Hii psalmi cum predicta antiphona dicuntur singulis diebus per octavas, et capitulum *Primum quidem*, nisi in dominica; et chorus regendus est in capis de pallio.

R. Ite in orbem. *Ψ.* Paraclitus. *Qui crediderat.*

Gloria. Alleluia.

Y^o. Eterne rex.

Ψ. Ascendens xpc̄ in altum.

A. O rex glorie. *Ψ.* Magnificat.

Oz. Concede.

Completorium,

non mutatur propter festum alicuius sancti.

Feria .vī.

Hac die et cotidie per octavas dicantur invitorium, ymnus, et versiculus sicut in die ascensionis.

Super psalmos, *℟. Exaltare.* *℟. Domine in virtute.*
℟. Exaltabo te. *℟. Ipsum.*
℟. Ascendit deus. *℟. Omnes gentes.*
℟. Elevata est.

Hac die incipiantur actus apostolorum, et legantur cotidie ad matutinas usque ad vigiliam pentecostes, nisi aliquod festum impediatur. Tamen in sequenti dominica non legatur de actibus apostolorum sed | evangelium de dominica.

℟. Primum quidem.
℟. Si enim abiero. *℟. Non enim. Omnem.*
℟. Ascendens in altum. *℟. Ascendit deus.*
℟. Non vos relinquam. <recte *℟. Non relinquam vos.*>
Gloria. Alleluia.

℟. Ascendo ad patrem.

In laudibus.

℟. Viri galilei.

Hec sola antiphona dicatur in laudibus per octavas. In octava omnes antiphone dicantur.

Capitulum vero, ymnus, et versiculus de die dicantur per octavas sicut in die ascensionis, nisi in dominica.

℟. Euntes. *℟. Benedictus.*

Collecta sicut in die ascensionis; et dicatur per totas octavas nisi in dominica.

+ [Nulla die per octavas fiet memoria de cruce nec de sancta Maria nec de omnibus sanctis, quia chorus regitur.]

Ad .ī.

℟. Te iure. *℟. Quicumque vult.*

¶ Ad vespervas.

℟. Rogabo patrem. ℣. Magnificat.

Hac die et per octavas quando chorus regitur, nulla fiat memoria ad vespervas nec ad matutinas; nisi in die dominica, et tunc fiet memoria de ascensione.

¶[Hoc eodem modo vespere dicantur cotidie per octavas, nisi in dominica ad secundas vespervas; ita tamen quod antiphone super *Magnificat* variantur.]

¶ Si autem infra octavas, aliquod festum .iiii. leccionum evenerit sine regimine chori, nihil inde fiat preter memoriam ad vespervas et ad matutinas et ad missam.

Quod si festum cum regimine chori infra octavas evenerit, totum servicium fiat de festo et eciam in dominica, et tunc nihil nisi memoria tantum, que precedet memoriam de ascensione; nisi in octava die, tunc enim de ascensione; et festum differatur in crastinum ¶[nisi in crastino <sequatur> aliud festum cum regimine chori, tunc primum festum non differatur set in illo anno omnino pretermittatur; nisi duplex festum fuerit, tunc enim totum fiat de sancto, et de octava tantum memoria.]

Sciendum est autem quod cotidie per octavas, capitula et responsoria super horas cum collecta dicantur sicut in die ascensionis; nisi in sequenti dominica, tunc dicatur propria collecta et capitulum. Singulis diebus | per octavas dicatur ad matutinas *Te deum laudamus*, et ad missam *Gloria in excelsis deo*.

44^v

Sabbato.

Super psalmos, *℟. Nimis exaltatus. ℣. Dominus regnavit exultet.*
℟. Dominus in syon. ℣. Dominus regnavit irascantur.
℟. Dominus in celo. ℣. Benedic anima.
℣. Elevata est.

℣. Exaltare. ℣. Cantabimus. In virtute.
℣. Ponis nubem. ℣. <Qui facis.> Qui ambulat.
℣. Non conturbetur. Require hoc ℣. in vigilia ascencionis.

℣. Ascendo ad patrem.

In laudibus.

℟. Viri galilei, et cetera ut supra.
℟. Nisi ego abiero. ℣. Benedictus.
Oz. de ascensione.

Nulla memoria fiat.

ĭ. et omnes alie hore,
dicantur sicut in die ascensionis.

Dominica ĭ. post ascensionis.

Ad vesperas.

Super psalmos, *Ā. Viri galilei. P. Dixit dominus, et cetera.*

Caḡ. Primum quidem.

Yº. Eterne rex.

Ų. Ascendens x̄pc̄ in altum.

Ā. Dominus quidem. P. Magnificat.

Oz. Concede quesumus.

Nulla processio nec memoria fiat.

Completorium,

ut supra.

¶ Ad matutinas.

Invitatorium, antiphone, et psalmi sicut in die ascensionis, et versiculus.

Eṽnḡ. Cum venerit.

R̄. Tempus est. Ų. Pacem relinquo. Rogo.

R̄. Ego rogabo. Ų. Si enim. Spiritum.

R̄. Viri galilei. Require in die ascensionis.

Ų. Ascendo ad patrem.

In laudibus.

Hec sola *Ā. Viri galilei. P. Dominus regnavit. |*

Caḡ. Estote prudentes.

Yº. Tu x̄pc̄.

Ų. Ascendit deus in iubilatione.

Ā. Cum venerit. P. Benedictus.

Oz. Omnipotens sempiternae.

Hec oratio dicatur ad omnes horas hac die tantum.

Mem̄. de ascensione.

Ā. Ascendo ad patrem.

Ų. Ascendens x̄pc̄ in altum.

Oz. Concede quesumus.

¶ Ad .i.

Omnia fiant sicut in die ascensionis, preter *℟. Te iure super* *℟. Quicumque vult* ||[dicitur hac die.]

Ad .ii.

Caḡ. Estote prudentes.

Responsoria et versiculi super horas sicut in die ascensionis.

Ad .v.

Caḡ. Estote hospitales.

Ad .ix.

Caḡ. Si quis ministrat.

¶ Ad vesperas.

℟. Viri galilei. ℟. Dixit dominus.

Caḡ. Estote prudentes.

Yḡ. Eterne rex.

℟. Ascendens xḡc.

℟. Hec locutus sum. ℟. Magnificat.

Oz. Omnipotens sempiternus deus.

Mem. de ascensione.

℟. O rex glorie.

℟. Ascendit deus in iubilacione.

Oz. Concede quesumus omnipotens deus.

Completorium,

ut supra.

Feria .ii.

Ad matutinas.

Invitatorium, ymnus sicut in die ascensionis.

Antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria sicut in precedenti feria .vi.

In laudibus.

℟. Viri galilei, et cetera ut supra.

+ [Licet de festo alicuius sancti servitium factum fuerit in precedenti sabbato.]

℟. Illi autem. ℣. Benedictus.
℣. Concede quesumus omnipotens deus.

Ad vesperas.

℟. Viri galilei. ℣. Dixit dominus.
℟. Euntes in mundum. ℣. Magnificat. Require in feria .v̄. precedenti.

Feria .īī.

Invitatorium et ymnus sicut predictum est.
Antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria sicut in sabbato precedenti.

In laudibus,

45^r

ut | supra.

℟. Rogabo. ℣. Benedictus. Require in .v̄. feria precedenti.

¶ Ad vesperas,

ut supra.

℟. Nisi ego. ℣. Magnificat. Require in sabbato precedenti.

Feria .īīī.

Invitatorium, ymnus ut supra.
Antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria sicut in precedenti feria .v̄.

In laudibus,

ut supra.

℟. Illi autem. ℣. Benedictus. Require in .īī. feria precedenti.

In octava ascensionis.

Ad vesperas.

Super psalmos, *℟. Non vos relinquam. ℣. Nisi dominus.*

Et cetera omnia ad vesperas et ad omnes horas sicut in die ascensionis, excepto quod ad secundas vesperas non dicitur responsorium; et ad missam non dicitur *Credo*, nec sequencia.

Nulla memoria fiat.

†[Hac die ad secundas vesperas, que erunt de octava propter aliquod festum simplex, fiat memoria solempniter de sancta Maria cum pleno servicio in crastino, si a festo cum regimine chori vacaverit.]

[Non habetur in novo ordinale:]

¶ Sciendum est quod si festum .ix. leccionum in octava die evenerit, reservetur usque in crastinum, et totum servicium fiat de octava, et legantur lecciones de actibus apostolorum.

¶ Si festum sancti aldelmi in octava ascensionis evenerit, nihil inde fiat nisi memoria ad utrasque vespervas et ad matutinas et ad missam de ascensione; et in crastino fiat plenum servicium de sancto augustino.^{325}}

[Vacat servicium eius ferie propter servicium de sancta maria, videlicet usque ad secundas vespervas:]

Feria .vñ.

{Invitat}. *Alleluia .iii.* <P. *Venite.*

Y^o. *Eterne rex.*

A. *Alleluia.*³²⁶ P. *Deus ulcionum.*

P. *Cantate .i^o.*

P. *Dominus regnavit exultent.*

¶ *Elevata est magnificentia.*

Lecciones de actibus apostolorum si festum non fuerit.

R. *Tempus est.* Require in precedenti dominica.

R. *Ascendens xpc.* Require in .vñ. feria precedenti.

R. *Non vos relinquam.* Require ut supra.

Non | dicatur hac die nec in sequenti *Te deum*, quando de feria agitur.

¶ *Ascendo ad patrem.*}

[Vacat:]

{In laudibus.

A. *Alleluia .ii.* P. *Dominus regnavit.*

Ca^p. *Estote prudentes.*

Y^o. *Tu xpc.*

¶ *Ascendit deus in iubilatione.*

A. *Cum venerit.* P. *Benedictus.* Require in precedenti dominica.

Oz. *Omnipotens sempiterne.*

³²⁵ 25 May: Aldhelm, or Ealdhelm, (c. 639 – 25 May 709), Abbot of Malmesbury Abbey 675 – 709, Bishop of Sherborne 705 – 709.

26 May: Augustine of Canterbury, or Austin (? – 26 May 604), Apostle to the English, founder of the English church, and first Archbishop of Canterbury 597 – 604.

³²⁶ There is an obvious omission in the manuscript. The antiphon and hymn here are those appointed for Saturday, which are likely correct for this service as well; see p. 243 below.

Mem̃. fiat de sancta maria,
et de omnibus sanctis,
ad vesp̃eras et ad matutinas.

Et in sabbato ad matutinas.

De sancta maria.

℟. Paradisi porta.

℣. Sancta dei genitrix.

℞. Famulorum tuorum.

De omnibus sanctis.

℟. Sancti tui domine.

vel *℟. Sancti et iusti.*

Ad vesp̃eras.

℟. In celestibus regnis.

℣. Vox leticie.

℞. Infirmitatem.

Ad singulas horas, antiphone alleluatice paschales dicantur super psalmos.

Responsoria et versiculi de ascensione dicantur.

Capitula et collecte de precedenti dominica.}

¶ Ad vesp̃eras.

℟. Alleluia. .iiii. ℣. Confitebor, et ceteri psalmi de die.

Cetera omnia ut in precedenti dominica.

℟. Hec loquutus. ℣. Magnificat.

||*℞. dominicalis.*

Memoria de sancta Maria.

℟. Paradisi porta.

℣. Sancta dei genitrix.

℞. Famulorum tuorum.

vel *℞. Omnipotens sempiterne deus.*

Memoria de omnibus sanctis.

℟. In celestibus.

℣. Vox leticie.

℞. Infirmitatem.

vel *℞. Vide domine.³²⁷*

Completorium,

ut supra.

³²⁷ Thus 1519:256^v; compare 1531:150^v (B-38:1507), *℞. Omnium sanctorum.*

Sabbato.³²⁸

Invitj. *Alleluia.* V. *Venite.*

Y^o. *Eterne rex.*

Super psalmos, A. *Alleluia.* V. *Cantate .ii^o.*

V. *Dominus regnavit irascantur.*

V. *Misericordiam et iudicium.*

V. *Elevata est.*

Evn̄g. *Si diligitis me.*

R. *Non conturbetur.* Require in vigilia ascensionis ad vespas.

R. *Ego rogabo.* Require in die precedenti.

45^v R. *Si enim | non abiero.* Require in .v̄i. feria precedenti.

V. *Ascendo ad patrem meum.*

In laudibus.

A. *Alleluia.* V. *Dominus regnavit.*

Caḡ. *Factum est <autem> cum apollo.*

Y^o. *Tu xp̄e.*

V. *Ascendit deus in iubilacione.*

A. *Si diligitis.* V. *Benedictus.*

Oz. *Presta quesumus omnipotens.*

Hec oratio dicatur ad omnes horas.

Memoria fiat de sancta maria,
et de omnibus sanctis.

||[Sicud in vigilia ascensionis supranotatum est].

Ad singulas horas, antiphone alleluaticae paschales dicantur super psalmos.

Responsoria et versiculi de ascensione.

Ad .iii.

Caḡ. *Factum est.*

Ad .vi.

Caḡ. *Iohannes <quidem> baptizavit.*

³²⁸ This day is the vigil of Pentecost.

Ad .iċ.

Caḡ. *Ingressus paulus.*

.iċ. .vġ. et .iċ. dicantur ante missam.

Si in hac die aliquod festum evenierit, nihil de eo fiat + [nisi duplex festum fuerit, tunc differatur post festum sancte trinitatis, et fiant ibi .ix. lecciones.]

In vigilia pentecostes. <recte In die pentecostes.>

Ad vespervas.

Super psalmos, A. *Veni sancte spiritus.* P. *Benedictus.*

Et ceteri psalmi feriales.

Caḡ. *Dum complerentur.*

R. *Loquebantur.* V. *Repleti sunt. Magnalia.*

Gloria. Alleluia.

Y. *Iam xpc astra.* V. *Dudum sacrata.* V. *Sit laus patri.*

Isti duo versus dicantur in fine ymnorum per ebdomadam; nisi in Y. *Veni creator*, et tunc non dicitur V. *Dudum sacrata*, sed tantum *Sit laus patri*.

V. *Spiritus domini replevit.*

A. *Si quis diligit me.* P. *Magnificat.*

Oz. *Presta quesumus.*

Ad completorium.

A. *Alleluia.* P. *Cum invocarem.*

Caḡ. *Tu in nobis.*

Y. *Salvator.*

V. *Custodi nos.*

A. *Alleluia spiritus paraclitus.* P. | *Nunc dimittis.*

Hec antiphona dicitur cotidie per ebdomadam pentecostes super P. *Nunc dimittis.*

Ad matutinas.

Invit. *Alleluia spiritus domini.* P. *Venite.*

Y. *Iam xpc.*

Super psalmos, A. *Factus est repente.* P. *Magnus dominus.*

A. *Confirma hoc deus.* P. *Exurgat.*

A. *Emitte spiritum.* P. *Benedic .ii.º.*

℣. *Repleti sunt omnes.*
Eṽng. *Si quis diligit me.*
℞. *Dum complerentur.* ℣. *Dum ergo. Tanquam.*
℞. *Repleti sunt.* ℣. *Loquebantur. Et convenit.*
℞. *Spiritus sanctus.* ℣. *Advenit ignis. Ut in ore.*
Gloria. Alleluia.

Hoc responsorium sit .iij. per totam ebdomadam.

℣. *Emitte spiritum.*
Hic versiculus dicatur ante laudes per totam ebdomadam.

In laudibus.

℞. *Dum complerentur.* ℣. *Dominus regnavit.*
℞. *Spiritus domini.*
℞. *Repleti sunt.*
℞. *Fontes et omnia.*
℞. *Loquebantur.*
Caḡ. *Dum complerentur.*
Yḡ. *Impleta gaudent.*
℣. *Loquebatur variis linguis.*
℞. *Accipite.* ℣. *Benedictus.*
Oz. *Deus qui hodierna.*

¶ Ad .i.

℞. *Dum complerentur.* ℣. *Deus in nomine.*
℞. *Gracias tibi.* ℣. *Quicumque vult.*
℞. *Ihu xḡe, cum alleluia.*
℣. *Qui sedes.*

¶ Post .i. fiat aque benedictio et aspersio.

Ad processionem.

Salve festa dies.
℞. *Spiritus sanctus.*
In redeundo.
℞. *Loquebantur.*
vel ℞. *Hodie completi sunt.*

46^r Post processionem dicatur .iij. Post .iij. | missa dicatur.

Ad .iī.

Convenient septem seniores ad gradum chori, et excellencior persona incipiat *Deus in adiutorium*. Et sic procedant cum thuribulario ante altare, et ibi incipiant Y^m. *Veni creator*. Postea incensent altare post unumquemque versum hac die tantum.

Hic ymnus dicatur ad .iī. tribus diebus sequentibus in stallo, loco nec habitu mutato. Reliquis diebus Y^o. *Nunc sancte nobis*, cum cantu Yⁱ. *Veni creator*.

℟. *Spiritus domini.*
Caḡ. *Dum complerentur.*
℞. *Repleti sunt. V. Et ceperunt. Alleluia.*
Gloria. Repleti.
V. *Loquebantur variis linguis.*

¶ Ad .vī.

℟. *Repleti.*
Caḡ. *Factus est.*
℞. *Loquebantur. V. Magnalia.*
Y^o. *Spiritus domini replevit.*

¶ Ad .iḡ.

℟. *Loquebantur.*
Caḡ. *Apparuerunt apostolis.*
℞. *Spiritus. V. Et hoc quod continet.*
V. *Emitte spiritum tuum et creabuntur.*
Oz. *ut supra.*

¶ Ad vespervas.

℟. *Dum complerentur. V. Dixit dominus.*
Et ceteri psalmi qui sequuntur.

Et dicantur cum predicta antiphona per totam ebdomadam.

Caḡ. *Convenit multitudo.*

Hoc capitulum dicatur cotidie per totam ebdomadam ad vespervas.

℞. *Spiritus sanctus.*
V. *Advenit.*
Y^o. *Beata nobis gaudia.*
V. *Spiritus domini.*
℟. *Hodie completi. V. Magnificat.*
Oz. *Deus qui | hodierna.*

Supradictus ordo responsoriorum et antiphonarum ad horas, ymnorum et versiculorum ad matutinas et ad vesperas, servetur cotidie per ebdomadam.

¶ Ad completorium.

℟. Alleluia. V. Cum invocarem.

Hac die et in sequentibus tribus diebus, dicatur pro Y°. *Alma chorus domini.*
Reliquis diebus dicatur Y°. *Salvator.*

Cetera ut supra.

[*℟. Alleluia spiritus paraclitus. V. Nunc dimittis.*]

Feria .iĭ.

Invitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in prima die; et sic per totam ebdomadam.

Eṽng. Sic deus dilexit mundum.

℟. Apparuerunt apostolis. V. Loquebantur.

Require in vigilia pentecostes ad vesperas.

℟. Loquebantur. V. Repleti.

℟. Spiritus sanctus.

Te deum.

V. Emitte spiritum tuum.

In laudibus.

℟. Dum complerentur.

Hec sola antiphona dicatur cotidie in laudibus per totam ebdomadam.

Caḡ. Factus est repente.

Hoc capitulum dicatur cotidie per ebdomadam ad matutinas et ad .iĭ.

Y°. Impleta gaudent.

V. Loquebantur.

℟. Sic deus. V. Benedictus.

Oz. Deus qui apostolis. Per dominum. In unitate eiusdem.

¶ Ad .i.

ut supra in die perentur.

Ad .iĭi.

Y°. Veni creator.

℟. Spiritus domini.

Caḡ. *Factus est repente.*
R̄. *Repleti sunt.*
Oz. *Deus qui apostolis.*

Ad .vī.

Yº. *Rector potens.*
A. *Repleti sunt.*
Caḡ. *Apparuerunt.*
R̄. *Loquebantur.* |
Oz. *ut supra.*

46^v

Ad .iġ.

A. *Loquebantur.*
Caḡ. *Repleti sunt.*
R̄. *Spiritus domini.*

Hic ordo capitulorum ad matutinas et ad omnes alias horas diei servetur per totam ebdomadam.

¶ Ad vesp̄as.

A. *Dum complerentur.* V̄. *Dixit dominus.*
Caḡ. *Convenit multitudo.*
[Non dicitur responsorium ad has vesp̄as.]
Yº. *Beata nobis.*
V̄. *Spiritus domini.*
A. *Non enim misit.* V̄. *Magnificat.*
Oz. *Deus qui apostolis.*

Feria .iġ.

Invitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi sicut in prima die.

Eṽng. *Amen amen dico vobis Qui non intrat per ostium.*
R̄. *Advenit ignis.* V̄. *Invenit eos.*
R̄. *Disciplinam.* V̄. *Spiritus domini.*
R̄. *Spiritus sanctus.*

V̄. *Emitte spiritum tuum.*

In laudibus.

Hec sola A. *Dum complerentur.*
Caḡ. *Factus est.*
Yº. *Impleta gaudent.*

℣. Loquebantur.
℟. Amen amen. ℱ. Benedictus.
℣. Assit nobis. Per dominum. In unitate eiusdem.

Ad .iij. et ad alias horas.

Ymnus, antiphone, capitula, et responsoria ut supra in .ij. feria.

☩ Ad vesperas.

℟. Ego sum. ℱ. Magnificat.
℣. Assit.

Feria .iiij.³²⁹

Invitatorium et cetera ut supra.

Eṽng. Nemo potest venire.
℟. Factus autem est. ℣. Nonne ecce. Illos.
℟. Spiritus domini. ℣. Omnium est. Et hoc.
℟. Spiritus sanctus.

In laudibus.

Antiphone, psalmi, capitulum, ymnus, et versiculus ut supra.

℟. Amen amen. ℱ. Benedictus.
℣. Mentis nostras. Qui tecum. In unitate eiusdem.

Nulla memoria in hac ebdomada fiat.

Ad .iij. et ad alias horas.

Omnia fiant ut predictum | est.

Ad vesperas.

℟. Ego sum. ℱ. Magnificat.
℣. Mentis nostras.

Feria .v.

Invitatorium et cetera ut supra.

Eṽng. Convocatis ih̄c.
Responsoria que in .ij. feria.

³²⁹ Wednesday, Friday, and Saturday of this week are the Ember Days of Pentecost.

In laudibus,

ut supra.

A. Convocatis. V. Benedictus.

Oz. Presta quesumus omnipotens deus.

Per eundem. In unitate eiusdem.

Ad .iij.

Y. Nunc sancte nobis, cum cantu de Veni creator.

Hac die et sequentibus duabus diebus, antiphone, capitula, responsoria ut supra; et sic fiat ad alias horas cum *Oz. Presta quesumus.*

Ad vespas.

A. Egressi duodecim. V. Magnificat.

Oz. ut supra.

Feria .vi.

Evn̄g. Factum est in una.

Responsoria que in .iij. feria.

A. Factum est. V. Benedictus.

Oz. Da quesumus ecclesie tue.

Hec oratio dicatur ad omnes horas.

Ad vespas.

A. Tulit ergo. V. Magnificat.

Oz. Da quesumus ecclesie tue.

Sabbato.

Evn̄g. Surgens ih̄c.

Responsoria que in .iij. feria.

A. Vespere autem facto. V. Benedictus.

Oz. Mentibus nostris. Per eundem.

Hec oratio dicatur ad omnes horas.

Omnes hore dicantur ante missam.

¶ Si festum .ix. leccionum in hac ebdomada evenerit, idem ordo servetur hic de festis que evenerint qui in ebdomada pasche.

<In festo sancte trinitatis.³³⁰>

47^r

Itaque completo septiformi festo penthecostes septem diebus, octava die, scilicet dominica proxima post pentecosten, fiat festum festum de sancta trinitate; in quo non eat adhuc processio ad vespervas ad | crucem sicut in reliquis diebus dominicis sequentibus per estatem.³³¹

¶ Ad vespervas.

℟. *Gloria tibi trinitas.* ℑ. *Laudate pueri.*
℟. *Laus et perhennis.* ℑ. *Laudate dominum omnes gentes.*
℟. *Gloria laudis.* ℑ. *Lauda anima mea.*
℟. *Laus deo patri.* ℑ. *Laudate dominum quoniam bonus.*
℟. *Ex quo omnia.* ℑ. *Lauda ierusalem.*
Caḡ. *Gracia domini nostri.*
℞. *Honor virtus.*
Y^o. *Adesto sancta trinitas.*
℣. *Benedicamus patrem.*
℟. *Gracias tibi.* ℑ. *Magnificat.*
Oz. *Omnipotens sempiterne deus. Qui vivis.*

¶ Ad completorium.

℟. *Miserere.* ℑ. *Cum invocarem, et ceteri psalmi consueti.*
Y^o. *Salvator.*
℣. *Custodi nos.*
℟. *Lucem tuam.* ℑ. *Nunc dimittis.*

In omnibus festis duplicibus usque ad adventum domini {~~nisi in festis beate virginis~~} dicitur hec predicta antiphona super ℑ. *Nunc dimittis* +[et ab octava epiphanie usque ad primam dominicam quadragesime, nisi in festis et per octavas beate marie, et festo reliquiarum et omnium sanctorum. Dicatur eciam in festo et per octavas et in octava dedicacionis ecclesie de quocunq; fit servcium, si per estatem contigerit, vel alias quando octavas cum regimine chori habere potent, sicut habetur in eodem festo, super *Nunc dimittis.*]

³³⁰ See 1531:157^v (B-40:1582), “Notandum quod hec sunt festa in quibus dicuntur matutine hora vespervarum secundum usum sarisburiensis ecclesie, videlicet in festo Sancte Trinitatis et in festo Corporis Christi; et in nativitate sancti Johannis baptiste; in festo apostolorum Petri et Pauli; in translatione sancti Thome martyris; in festo reliquiarum; in festo loci et dedicationis ecclesie; si a festo sancte trinitatis usque ad festum reliquiarum fortasse contigerit tantum.” These are all summertime feasts that fall in May, June, and July, the months with the shortest nights of the year. The rubric may describe a later practice, given that the Feast of Relics was moved from September to July in 1319.

³³¹ From Dominica in albis to the last Sunday before Advent, there is usually a procession to the cross at first vespers of Sundays; but not on this Sunday. See also p. 4 above.

Ad matutinas.

Invit. *Deum verum.* P. *Venite.*
Y^o. *Adesto sancta trinitas.*

In .i. nocturno.

A. *Adesto deus unus.* P. *Domine dominus noster.*
A. *Te unum.* P. *Celi enarrant.*
A. *Te semper.* P. *Domini est terra.*
V. *Benedicamus patrem et filium.*

Łc.ĩ. *Credimus sanctam trinitatem.*

R. *Benedicat nos deus.* V. *Deus misereatur. Et metuant.*
R. *Benedictus.* V. *Replebitur. Et benedictum.*
R. *Quis deus.* V. *Notam fecisti. Tu es.*
Gloria. Qui facis.

In .ii. nocturno.

A. *Te invocamus.* P. *Deus noster.*
A. *Spes nostra.* P. *Omnes gentes.*
A. *Libera nos.* P. *Magnus dominus.* |
V. *Benedictus es domine in firmamento celi.*
R. *Magnus dominus.* V. *Magnus dominus. Et sapientie.*
R. *Gloria patri.* V. *Da gaudiorum. Omni.*
R. *Honor virtus.* V. *Trinitati. In perhennis.*

In .iii. nocturno.

A. *Karitas.* Nonne deo.
A. *Verax est pater.* P. *Deus iudicium.*
A. *Una ergo <recte A. Una igitur.>* P. *Cantate .i.^o.*
V. *Verbo domini celi firmati.*
Eñng. *Erat homo ex phariseis.*
R. *Tibi laus.* V. *Et benedictum. In secula.*
R. *Benedicamus patrem.* V. *Benedictus es domine. In.*
R. *Summe trinitate.* V. *Prestet nobis. Qui totum.*
Gloria.

V. *Benedictus es domine in firmamento celi.*

In laudibus.

A. *O beata.* V. *Tibi laus.*³³²

³³² See the rubrics at 1520:6^v (B-40:1598), following the first psalm of lauds, "Finito psalmo cum *Gloria patri*, ante antiphonam, dicatur V. *Tibi laus*. Quo dicto, percantetur antiphona

℟. *O beata.* ℣. *Miserere.*
℟. *O vera summa.* ℣. *Tibi laus.*
℟. *O beata.* <recte ℟. *O vera.*> ℣. *Miserere.*
℟. *Te iure.* ℣. *Tibi laus.*
Caḡ. *O altitudo.*
Yᵑ. *O pater sancte.*
℣. *Sit nomen domini benedictum.*
℟. *Benedicta sit.* ℣. *Benedictus.*
Oz. *Omnipotens sempiterne.*

¶ **Ad .i.**

℟. *O beata.* ℣. *Deus in nomine.*
℣. *Beati immaculati.*
℣. *Retribuere.*
℣. *Quicumque vult.*

Hec precedens antiphona dicatur per totam ebdomadam ad .i. super omnes predictos psalmos, quando de trinitate agitur. Quando vero fit servitium de aliquo sancto, tunc dicatur super ℣. *Quicumque vult*, tantum ℟. *O beata.*

℣. *Ihu xpe, cum alleluia.* ℣. *Qui sedes.*

¶ **Ad .ii.**

℟. *O beata.* ℣. *Legem pone.*
Caḡ. *O altitudo.*
℣. *Benedicamus, cum alleluia.* ℣. *Laudemus alleluia.*
℣. *Benedictus es.*

¶ **Ad .vi.**

℟. *O vera.*
Caḡ. *Tres sunt.* |
℣. *Benedictus es.*
℣. *Verbo domini.*

47^v

¶ **Ad .ix.**

℟. *Te iure.*
Caḡ. *Unus dominus.*
℣. *Verbo domini.*
℣. *Sit nomen domini benedictum.*

predicta. Et hoc eodem modo fiant post unumquemque versum per hac laudes tantum.”
The psalms, not given here, are the usual psalms for lauds on Sunday.

¶ Ad vesp̄as.

℟̄. *O beata.* ℣̄. *Dixit dominus*, et ceteri psalmi que sequuntur.

Caḡ. *O altitudo.*

℞̄. *Benedicamus.*

Ῡ. *Adesto sancta trinitas.*

℣̄. *Benedicamus patrem.*

℟̄. *Te deum.* ℣̄. *Magnificat.*

ΟϚ̄. *Omnipotens sempiternus deus.*

¶ Per totam ebdomadam fiat servicium de trinitate ||[sine regimine chori], nisi aliquod festum intercurrat, sive .ix. leccionum sive .iiii.

Psalmi feriales cotidie dicantur ad vesp̄as, et hec ℟̄. super psalmos dicatur, *O beata.*

Si vero festum .ix. leccionum in ebdomada evenerit, totum servicium fiat de festo, et memoria de trinitate.

Responsoria super horas per ebdomadam sine *alleluia* dicantur, et versiculus et *Benedicamus domino.*

Due tamen memorie per ebdomadam fiant, scilicet de sancta maria et de omnibus sanctis.

Si festum .iiii. leccionum evenerit, tres fiant memorie, prima de trinitate, secunda de sancta maria, tertia de omnibus sanctis.

Feria .iij.

Invitorium, ymnus, antiphone, et psalmi, et capitula dicantur sicut in prima die; et idem ordo servetur per totam ebdomadam.³³³

℣̄. *Benedicamus patrem.*

℣̄. *Confitemur et credimus.*

Responsoria de [.iij.]³³⁴ nocturno. Et cotidie dicantur responsoria de ordine historie. Ad matutinas et ad vesp̄as super psalmos *Benedictus* et *Magnificat*, dicantur antiphone suo ordine que ad primas vesp̄as dicebantur super psalmos. | Et si necesse fuerit iterum suo.

³³³ There is no mention whatsoever in the main text here of the feast of Corpus Christi, which came to be celebrated on the Thursday of this week. The liturgical practices described in Harley predate the general observance of the feast in England.

³³⁴ Despite being rubbed out, the ordinal number “.iij.” is barely visible.

Quando fit servicium de sancta maria vel de aliquo sancto, tunc dicantur ad memoriam de trinitate antiphone de nocturno suo ordine.

Responsoria super horas sine *alleluia*.

Completorium,
ut supra per estatem.

Dominica ̄. post octavas pentecostes.

Ad vespervas.

Ā. Benedictus. V. Ipsum.

Cā. Benedictus deus.

R̄. Deum time. <V.> Timentibus. Hoc est.

Hoc responsorium dicatur ad has vespervas tantum.

Ȳ. O lux beata.

V. Vespertina oracio.

Hic ymnus dicatur omnibus dominicis diebus quando de dominica agitur ad primas vespervas, usque ad adventum domini.

Ā. Loquere domine. V. Magnificat.

Oz̄. Deus in te sperantium.

Postea fiat memoria si habeatur proprietas alicuius sancti unde .iiii. lecciones fieri debeant, # [et postea de corpore x̄pi hac die dominica tantum,] et postea de trinitate.

¶ Si vero festum .ix. leccionum in precedenti die celebratum fuerit, tunc in primis fiat memoria de festo .ix. leccionum, deinde supradicte memorie.

Ad meñ. de trinitate.

Ā. Spes nostra.

V. Benedicamus patrem.

Oz̄. Omnipotens sempiternae.

Et sic eat processio ante crucem cum thuribulario et ceroferariis, et puero in superpelliceo librum deferente ante sacerdotem tantum, cantando unam ex hiis antiphonis pro dispositione cantoris.

Ā. O crux splendidior.

vel *Ā. O crux gloriosa.*

vel *Ā. Crux fidelis.*

V. Adoramus te x̄pe.

Oz̄. Deus qui unigeniti filii | tui. Per eundem x̄pm.

In redeundo de sancta maria.

℟. *Beata dei genitrix maria.*
vel ℟. *Alma redemptoris.*
vel ℟. *Ave regina.*
vel ℟. *O gloriosa.*
vel ℟. *Speciosa.*
vel ℟. *Ibo mihi.*
vel ℟. *Quam pulchra es.*

Infra assumptionem et nativitatem beate marie dicitur una ex hiis.

Tota pulchra es.

℟. *Anima mea.*

℟. *Descendi.*

℟. *Ascendit x̄pc.*³³⁵

℣. *Sancta dei genitrix.*

{vel *Post partum.*}

||[Semper cum hac oratione.]

℣. *Concede quesumus.*

{vel ℣. *Famulorum tuorum.*}

vel ℣. *Omnipotens sempiterne deus.*}

Et hoc usque adventum observetur.

+ [Supradictus ordo antiphonarum, versiculorum, tam in eundo quam in introitu chori, servetur usque ad adventum domini, quandocumque fit processio ad vespas in sabbato de quocumque fit servitium; nisi per octavas assumptionis et natalis beate marie, tunc enim dicitur de omnibus sanctis, sicut ibi subnotatum est.]

¶ Ad matutinas, si habeatur proprietas alicuius sancti unde ad vespas facta fuerit memoria, fiant inde .iij. lectiones medie. Et post *P. Benedictus*, memoria de sancto, deinde de trinitate.

℟. *Libera nos.*

℣. *Sit nomen domini benedictum.*

℣. *Omnipotens sempiterne.*

Nulla memoria fiat de cruce ad matutinas, neque de sancta maria.

Ad vespas vero nulla die dominica nulla fiat memoria; nisi festum .iij. lectionum in sequenti die lune contigerit, tunc fiat tantum memoria de sancto in vespas dominice.

¶ Si vero festum .ix. lectionum in ipsa feria contigerit, tunc vespere fiant de sancto et memoria de dominica.

³³⁵ 1531:171^v (B-43:1706 ff) does not include ℟. *O gloriosa*, ℟. *Ibo michi*, or ℟. *Quam pulchra*. 1519-C:48^f ff does not include these three, either, nor ℟. *Tota pulchra* or ℟. *Ascendit x̄pc*.

¶ Ad completorium.

℟. *Miserere.* ℣. *Cum invocarem,* et ceteri psalmi consueti.

Caḡ. *Tu in nobis.*

Yᶜ. *Te lucis.*

Hic ymnus dicitur ad completorium; nisi in duplicibus festis per totum annum; et in octavis cum regimine chori; | et in quadragesima; et in ebdomada pasche et in tempore paschali; et a die ascensionis usque ad pentecosten; et in ebdomada pentecostes.

℣. *Custodi nos domine.*

℟. *Salva nos.* ℣. *Nunc dimittis.*

Et cetera ut supra in adventu ad completorium.

¶ Hee sequentes antiphone serviunt historie *Deus omnium* in sabbatis ad vespervas super *Magnificat*, quamdiu historia cantabitur, ||[vel ad memorias si servicium in dominica fiat de aliquo sancto, nisi sit tale festum in quo nulla dicitur memoria.]

℟. *Cognoverunt.*

℟. *Prevaluit david.*

℟. *Nonne iste est.*

℟. *Iratus est rex.* <recte ℟. *Iratus rex saul.*>

℟. *Quis enim.*

℟. *Montes gelboe.*

℟. *Doleo super te.*

℟. *Dixit<-que> david.*

℟. *Rex autem david.*

Quando vero tempus prolixum est, tunc omnes antiphone precedentes dicantur. Cum vero breviter contigerit, antiphone semper ultime dicantur, scilicet *Montes gelboe* et ℟. *Rex autem david*; et alie antiphone precedentes pretermittantur.

Dominicis diebus,

usque ad primam dominicam mensis septembris, quando de dominica agitur.

Invitᶑ. *Laudemus ihm xpm.* ℣. *Venite.*

Yᶜ. *Nocte surgentes.*

In .i. nocturno.

℟. *Pro fidei.* ℣. *Beatus vir.*

℟. *Iuste deus.* ℣. *Domine deus meus in te speravi.*

℟. *Surge.* ℣. *Salvum me fac.*

℣. *Memor fui nocte.*

Hee predicte antiphone, scilicet in .i. nocturno, et antiphone subsequentes in aliis nocturnis, dicantur omnibus dominicis usque ad adventum domini, quando de historia dominicali dicitur.

48^v

Lecciones de libro regum, usque ad primam dominicam mensis augusti, legantur dominicis | diebus et in profestis diebus, nisi aliquod festum .ix. leccionum vel .iiii. contigerit.

Łc.ĩ. *Fuit vir unus de ramatha.*

R̄. *Deus omnium. V̄. Dominus qui eripuit me. Et unxit me.*

R̄. *Dominus qui eripuit me. V̄. Misit deus. Ipse.*

R̄. *Ego te tuli. V̄. Fecique tibi. Firmans.*

Gloria. In eternum.

In .i. nocturno.

Ā. *Nature genitor. V̄. Conserva me.*

Ā. *Pectora nostra. V̄. Exaudi domine iusticiam.*

Ā. *Tu populum. V̄. Diligam te.*

V̄. *Media nocte surgebam ad confitendum tibi.*

R̄. *Super iudicia iustificationis tue.*

R̄. *Exaudisti domine. V̄. Domine qui custodis pacem. Benedic.*

R̄. *Audi domine. V̄. Respice. Super.*

R̄. *Domine si conversus. V̄. Si peccaverit. Tu exaudies.*

Gloria. Et libera.

†[Si habeatur proprietas cuiusdam sancti unde ad vespas facta fuerit memoria, fiant inde .iiii. medie lecciones cum versiculo et responsoriis de .i. nocturno. Si vero proprie lecciones non habeantur, fiant medie lecciones de corpore xp̄i.

R̄. *Exaudisti domine. V̄. <Domine> qui custodis.*

Tunc dicitur R̄. *Audi domine. V̄. Respice. Super.*

R̄. *Domine si conversus. V̄. Si peccaverit.]*

In .ii. nocturno.

Ā. *Sponsus. V̄. Celi enarrant.*

Ā. *Auxilium. V̄. Exaudiat te.*

Ā. *Rex sine fine. V̄. Domine in virtute.*

V̄. *Exaltare deus in virtute tua.*

Ēv̄n̄ḡ. *Hoc quidam erat dives.*

R̄. *Peccavi super numerum. V̄. Quoniam iniquitatem. Et malum.*

R̄. *Recordare domine. V̄. Qui escat. Ut.*

R̄. *Benedicat nos.*

Et hoc in omnibus dominicis usque ad adventum domini ordinate observetur, ut nonum responsorium sit unum de trinitate, quando historia dominicalis cantatur. Tamen non semper idem responsorium, sed unum

post alterum ordinatim sicut posita sunt in | historia de trinitate; et post ultimum responsorium reincipiatur ad initium historie.

Proxima tamen dominica ante adventum, quando de dominica agitur, [[debet]]³³⁶ dici, R̄. *Summe trinitati.*

℣. *Excelsus super omnes gentes dominus.*

Iste versiculus dicatur ante laudes omnibus dominicis, usque ad adventum domini quando historia dominicalis cantatur.

R̄. *ferialia.*

Preparate corda. ℣. Auferte de eo. <recte ℣. Auferte deos.> Et liberabit.

R̄. *Prevaluit david. ℣. Abstulit ergo. In fulda.*

R̄. *Montes gelboe. ℣. Omnes montes.*

In laudibus.

℟̄. *Regnavit dominus. ℣. Dominus regnavit, et alie que sequuntur.*

Nö. Hac die et ceteris diebus dominicis ad initium uniuscuiusque historie dominicalis que evenerit, usque ad adventum domini, cantentur. Aliis autem diebus dominicis, quando historie non inchoantur et tamen servicium fit de dominica, tunc hec sola ℟̄. *Regnavit dominus* dicitur ad laudes super omnes psalmos.

Proxima tamen dominica ante adventum, quando de dominica agitur, omnes antiphone dicuntur super laudes. Require has antiphonas in historia *Domine in ira.*

Caḡ. *Benedicchio et claritas.*

Yḡ. *Ecce iam noctis.*

℣. *Dominus regnavit.*

R̄^o. *Decorem induit alleluia.*

℟̄. *Pater abraham. ℣. Benedictus.*

Oz. *Deus in te sperantium.*

~~{Memoria fiat de sancto, sive proprietas habeatur sive non.}~~

||[Memoria si habeatur de eodem sancto de quo ad vespas facta fuerit memoria.

||Deinde de corpore xp̄i, hac die dominica tantum.]

Deinde de trinitate.

℟̄. *Libera nos.*

℣. *Sit nomen domini benedictum.*

Oz. *Omnipotens sempiternus deus.*

³³⁶ The word “debet” is written over a short erasure.

Omnibus | dominicis diebus usque ad adventum domini, quando de dominica agitur vel quando fit memoria de dominica, fiat memoria de trinitate, scilicet ad primas vespervas et ad matutinas et ad missam. †[Nulla fiet memoria de cruce ad matutinas neque de sancta Maria in dominicis diebus.]

¶ Ad .i.

℟. *Dominus regit me.* ℣. *Deus deus meus respice.*

℟. *Te deum.* ℣. *Quicumque vult.*

℟. *Ihu xpe.* ℣. *Qui sedes.*

¶ Ad .ii. et ad alias horas.

Antiphone, capitula, responsoria, et versiculi dicantur sicut in historia *Domine ne in ira.* Require ibidem omnia. Et hic ordo horarum servetur omnibus diebus dominicis, quando servitium fiat de dominica, usque ad adventum domini.

Similiter in feriis, antiphone, capitula, et responsoria, et versiculi dicantur sicut ibi in feriis, usque ad adventum domini.

¶ Ad vespervas.

℟. *Sede a dextris meis.* ℣. *Dixit dominus.*

Et cetera antiphone et psalmi ut supra.

Cap. *Dominus autem dirigat.*

Et dicatur hec capitulum in dominicis diebus et in feriis ad secundas vespervas.

Y^o. *Lucis creator.*

℣. *Dirigatur domine.*

℟. *Fili recordare.* ℣. *Magnificat.*

Oz. *Deus in te sperantium.*

Et sciendum quod hec oratio dominicalis dicitur in ferialibus diebus ad omnes horas.

‡[Ad has vespervas nulla fiat memoria; nisi festum .iiii. leccionum in crastino contigerit, tunc fiat memoria de ipso sancto.]

|| Si vero festum .ix. leccionum in ipsa .ii. feria evenerit, vel a dominica reservatum propter inchoacionem historie die lune celebretur, tunc vespere fiant de sancto et memoria de dominica; similiter fiat in omnibus dominicis usque ad adventum domini.]

<Per estatem, rubrica magna.>

Feria .iij. et in omnibus feriis usque ad adventum domini, de invitatoriis, antiphonis, psalmis, et versiculis servetur ordo qui in feriis post *Domine ne in ira.*³³⁷ Ymni vero ad matutinas, ^[ad laudes,] et ad vespervas sicut in precedenti | dominica dicuntur. Et hoc in omnibus dominicis et ferialibus diebus, usque ad adventum domini, quando fit de temporali.

Ad matutinas vero in feriis, dicantur responsoria de historia dominicali secundum ordinem nocturnorum. ||[Ita tamen quod responsoria ferialia non omitantur, sicut in .iij. feria prime ebdomade adventus domini supradictum est.] Quando vero responsoria de .iij. nocturno dicuntur, tunc fiat tertium responsorium unum de ferialibus.

Memorie autem per ebdomadam et per totam estatem a prima dominica post festum trinitatis usque ad adventum domini. Tres tantum memorie cotidie dicantur tam ad vespervas quam ad matutinas, quando festum .iij. leccionum sine regimine chori, sive de feria, sive de aliquo sancto habeatur: de sancta cruce, de sancta maria, et de omnibus sanctis. Cum vero in festo .iij. leccionum aliquod festum sanctorum contigerit, tunc in primis fiat memoria de sancto, deinde memorie supradicte. Per octavas vero reliquiarum, sive fiat de sancto sive de feria, semper fiat :[in primis] memoria de reliquiis.

Ad mem̃. de sancta cruce cotidie ad vespervas.

℟. *Salva nos xp̃e.*

vel ℟. *Per signum sancte crucis.*

vel ℟. *Adoramus te xp̃e.*

℣. *Omnis terra.*

℞. *Adesto nobis.*

vel ℞. *Deus qui sanctam crucem.*

vel ℞. *Perpetua quesumus.*

De sancta maria.

℟. *Sancta maria.*

vel ℟. *Sancta dei genitrix.*

vel ℟. *In | prole mater.*

℣. *Sancta dei genitrix.*

vel *Post partum. []*³³⁸

℞. *Famulorum tuorum.*

vel ℞. *Omnipotens sempiterne.*

+ [Non dicitur oratio, scilicet *Concede quesumus omnipotens deus*, ad memoriam de sancta Maria per totum annum, set ad processionem et ad commemoracionem de eadem tantum.]

49^v

³³⁷ See pp. 129-144 above.

³³⁸ There is an erasure of almost two lines.

De omnibus sanctis.

℟. [*Sancti dei omnes.*
vel ℟. *Omnes electi.*
vel ℟. *Sanctorum precibus.*
vel O *quam gloriosum.*
℣. *Letamini in domino.*
Oz.]³³⁹ *Infirmi-
tatem nostram.*
vel Oz. *Vide domine.*
vel Oz. *Omnium sanctorum.*
vel Oz. *Tribue quesumus domine.*

☩ Ad matutinas cotidie, meñ. de sancta cruce.

℟. *Nos autem.*
℣. *Omnis terra.*
Oz. ut supra.

Memñ. de sancta maria.

℟. *Beata mater.*
℣. *Post partum.*

De omnibus sanctis.

℟. *Exultabunt sancti.*
℣. *Mirabilis deus.*

Isti predicti versiculi ad memoriam de omnibus sanctis non variantur; nisi quando ℣. *Letamini in domino* ad primas vespervas dicitur, tunc ad memoriam de omnibus sanctis dicitur ℣. *Exultent iusti*. Sed ad matutinas quando ℣. *Mirabilis deus* dicitur in laudibus, tunc ad memoriam de omnibus sanctis dicitur ℣. *Iustorum anime*.

In sabbato autem per totum predictum tempus, plenum servicium in conventu de sancta maria solet fieri; nisi tale festum intercurrat unde .ix. lecciones fieri debeant; vel unde responsoria propria vel laudes habeantur; vel ieiunia quattuor temporum vel | vigilie sanctorum impederint.

Cum autem in ipso sabbato, propter predicta impedimenta, servicium de sancta maria fieri non poterit, tunc in aliqua feria ipsius ebdomade fiet ubi conveniencius fieri possit. Et cum fuerit festum vel octava alicuius sancti .iiii. leccionum, tunc fiet memoria de sanctis sive de octava.

Et si quando per hoc idem tempus, sive in sabbato sive in aliqua feria ebdomade, .ix. lecciones fiant, nulla tunc ad vespervas neque ad matutinas fiet memoria; nisi in ipso die aliquorum sanctorum eveniat, ut in festo sancti

³³⁹ Three full lines and most of a fourth line are erased, and the text in square brackets here is written over the erasure.

Iacobi apostoli, memoria fiet de martyribus christoforo et cucufato,³⁴⁰ et in consimilibus; et nisi in festis .ix. leccionum quando infra octavas contingunt sanctorum, tunc enim fiet memoria de octava.

Sed post vespervas de die, ad vespervas et ad matutinas de sancta maria solet fieri memoria de sancto spiritu, et de reliquiis, et de omnibus sanctis, et de pace.

50^r ³⁴¹ ¶ Quod si a festo sancte trinitatis usque ad adventum domini duplex festum contigerit in die dominica, totum servicium fiat de festo et nihil de dominica; nisi forte in eadem ebdomada missa dominicalis de necessitate cantanda fuerit, tunc enim ad utrasque vespervas et ad matutinas fiat | memoria de dominica et de trinitate; memoria sub silencio fiat. Processio tamen ad crucem, sive memorie supradicte fiant sive non, nequaquam fiet.

+ [Tamen si festum exaltacionis sancte crucis in dominica contigerit, fiat tunc solempnis memoria <de> dominica et de trinitate, et processio ante crucem cum missa dominicali in capitulo.]

Ad vespervas, quando fit mem̃. de trinitate, semper dicatur,

℟. Spes nostra.

℣. Benedicamus patrem et filium.

℣. Omnipotens sempiternae.

Ad matutinas.

℟. Libera nos.

℣. Sit nomen domini benedictum.

℣. ut supra.

¶ Si vero festum [simplex] .ix. leccionum {~~et minime duplex festum~~} infra predictum tempus evenerit et historia inchoanda fuerit in ipsa dominica, differatur festum usque in crastinum; nisi sit festum petri ad vincula vel decollatio sancti Iohannis baptiste <pro quibus solet in choro Sarisburiensi differri hystoria inchoanda, si contigerit>;³⁴² aut aliud tale festum quod in crastino sequatur aliud festum .ix. leccionum; et nisi sint octave cum regimine chori que solent in dominica infra octavas plenarie suum servicium habere.

³⁴⁰ 25 July: James the Greater (1st century), son of Zebedee, a disciple of Jesus; martyr.

Also 25 July: Christopher, likely an epithet for Mina of Egypt (285 – 309), soldier; and Cugat of Barcelona, or Cucufato, Cucao (269 – 304), merchant; both martyred under Diocletian.

³⁴¹ Following the clearly-marked sections for the office on ferias and Saturdays, this unmarked section deals with the office on Sundays and in particular the Sunday histories.

³⁴² See 1531:175^r (B-44:1747).

1 August: 'Peter in chains', the miraculous deliverance of Peter from prison (1st century).
29 August: the Beheading of John the Baptist (1st century).

¶ Cum itaque ob aliquam predictarum causarum, aliqua historia in sua dominica inchoari non poterit, tunc per ebdomadam, si ferie vacaverint, incipiatur. Si vero nulla feria vacaverit et ista historia duratura fuerit plus quam per unam ebdomadam, tunc differatur usque in proximam dominicam vel ebdomadam sequentem. Verumptamen si non sit duratura nisi per unam | ebdomadam tantum, tunc ex necessitate in [[tribus feriis per ebdomadam]]³⁴³ tota cantetur. 8[Et expositio evangelii et responsoria ferialia eo anno non dicantur, preter unum solum responsorium feriale quod dicitur in ultima feria loco noni responsorii.]

Ita tamen quod si aliquod festum sanctorum .iiii. leccionum reperiatur, in illo anno omnino pretermittatur.

¶ Cum autem simplex festum alicuius sancti .ix. leccionum in dominica celebratur, si eodem die aliquod festum .iiii. leccionum vel octave sine regimine chori evenerint, in primis fiat de festo sive de octavis memoria ad primas vespervas et ad matutinas, deinde de dominica et de trinitate; et processio fiat semper ad crucem, nisi missa dominicalis in ebdomada illa omnino debeat pretermitti.

Hec etiam in omnibus dominicis huius temporis observanda sunt; nisi in festis duplicibus sese invicem comitantibus, scilicet quod quando memoria de dominica ad utrasque vespervas et ad matutinas fit, <tunc dicitur memoria>³⁴⁴ et de trinitate ad primas vespervas et ad matutinas, <et> fit processio ad primas vespervas ad crucem, et missa dominicalis in illa ebdomada cantanda erit.

[Quia plenius in papera.]

~~{Quod si contingat nullam per totam ebdomadam de missa dominicali fieri mencionem, tunc in dominica, predicta memoria de dominica et de trinitate et processio ad vespervas omnino pretermittatur.~~

50^v Nō. ¶ Et notandum quod quando festum .ix. leccionum, propter inchoacionem historie, a dominica differatur in | crastinum, et eidem festo aliquod festum sanctorum .iiii. leccionum coniunctum fuerit, festum .iiii. leccionum non debet differri; sed in ipsa dominica debet de eo fieri memoria, ut supradiximus, et medie lecciones si proprie habeantur, sin autem memoria tantum. In mediis vero dominicis quando de dominica agitur, quodcunque festum .iiii. leccionum evenerit, semper memoria et medie lecciones de eo fiant.³⁴⁵

³⁴³ The text in square brackets here is written over an erasure of more than half a line.

³⁴⁴ The text in brackets here corrects an obvious omission; see 1531:175^f (B-44:1748).

³⁴⁵ These and the next rubrics, crossed out in Harley, are embedded into significantly more complex rubrics in 1531:174^v-175^v (B-44:1748-1750).

Nö. ¶ ~~Cum vero festum .ix. leccionum infra hoc predictum tempus in sabbato celebratur, si in .vi. feria precedenti, vespere de eo propter aliud festum .ix. leccionum fieri non possunt, tunc in sabbato vespere de eo fient, sive historia incipienda fuerit sive non, et memoria et processio fiat ut predictum est; alias vero erunt vespere de dominica. Hoc enim per totum annum generaliter observetur, quod quodlibet festum .ix. leccionum ad minus unas habeat vespere, nisi sexta die a natale domini.}~~

¶ Si autem festum sancte marie magdalene vel sancti martini³⁴⁶ in dominica evenerit, dictis consuetis memoriis prius, eat processio ad altaria eorum, deinde ad crucem.

³⁴⁷ ¶ Sciendum est autem quod due cause sunt tantum que cogunt missam dominicalem ab una dominica in aliam differri omnino, scilicet prolixitas temporis, et eventus assumptionis et natalis beate marie³⁴⁸ in dominica.

Quocienscunque assumptio vel nativitas | beate marie in die dominica contigerit, de necessitate oportet ut eo anno, propter octavas que sunt cum regimine chori,³⁴⁹ una missa dominicalis differatur ab una ebdomada in aliam, sive breve fuerit tempus sive prolixum.

¶ Item quocienscunque tempus ab inceptioe historie *Deus omnium* usque ad adventum domini continet .xxvi. vel .xxvii. dominicas, tunc oportet de necessitate ut una vel due dominicales misse ubicunque differri poterunt differantur.

Cum vero .xxvi. fuerint dominice, tunc infra octavas predictarum festivitatum beate marie differatur una. Si vero fuerint .xxvii. dominice, tunc due differantur, utraque si potest fieri infra predictas octavas. Et si ibi non possit nisi una tantum differri, ubicunque alias conveniencius differri poterit differatur, sive per octavas sancti Iohannis baptiste, sive apostolorum petri et pauli, vel sancti laurencii,³⁵⁰ vel sancti martini; quod utique esse non potest nisi quando festa eorum in dominicis contingunt.

³⁴⁶ 22 July: Mary Magdalene (1st century), a disciple of Jesus and Apostle to the Apostles.
11 November: Martin of Tours (316 – 397), soldier and later bishop of Tours 370 – 397.

³⁴⁷ This section covers the masses for the Sundays after Trinity, which, in this season unlike the rest of the year, have no connection whatsoever to the histories for the office.

³⁴⁸ 15 August: the Assumption of Mary.
8 September: the Nativity of Mary.

³⁴⁹ i.e. every feria of the week is within the octave, and the Sunday mass cannot be translated.

³⁵⁰ 24 June: John the Baptist (1st century), ascetic and prophet, the forerunner of Christ.
29 June: Peter (1st century), a disciple of Jesus, chief among the apostles; martyr;
and Paul (1st century), an early convert to Christianity, Apostle to the Gentiles; martyr.
10 August: Lawrence of Rome (c. 225 – 258), deacon; martyred under Valerian.

Tamen quando natalis sancti Iohannis baptiste in .vī. feria, et festum sanctorum Iohannis et pauli³⁵¹ in dominica evenerit, tunc poterit eciam ibi una missa dominicalis differri, quoniam tota sequens ebdomada in octavis vel in festis sanctorum qui ibidem contingunt | poterit expendi.

+ [Vel si octave sancti laurencii in dominica contigerint,³⁵² tunc ibi una missa dominicalis differatur, et missa de octavis sancti laurencii in capitulo dicitur. || Si vero fiunt dominice .xxv. vel infra, tunc missa dominicalis in capitulo dicitur, et missa de octavis sancti laurencii, si dominica fuerit, in illo anno omnino pretermittatur.]

¶ Quod si fuerint dominice .xxv. vel infra, tunc nulla omnino differatur missa dominicalis, nisi forte alterutra festivitas beate marie, ut prediximus, in dominica evenerit.

[Require residuum istius regule in papera in sabato proximo post *Deus omnium*.]

~~{Hoc itaque bene observetur, quod quociens una vel plures misse dominicales differuntur, nihilominus cetere qui restant suo ordine dicantur, ita tamen quod Offm̄. *Dicit dominus*, cum Oz. *Excita domine* et epistola *Ecce dies veniunt* et Eṽnḡ. *Cum sublevasset ih̄c*, ultima dominica cantetur.~~

~~<Si autem dominica ante adventum domini non vacaverit a festo ix. leccionum, tunc in feriis primo loco cantetur,>³⁵³ deinde relique que restant cantande. Si autem acciderit quod due misse dominicales que officiis carent, pro brevitate temporis nequeant cantari, non est inconveniens si omnino pretermittantur.~~

~~Cum vero pro temporis prolixitate cantande fuerint, tunc Offm̄. *Dicit dominus* in tribus missis dominicalibus cantabitur.³⁵⁴~~

³⁵¹ 26 June: John and Paul (died c. 363), court officials under Constantine the Great, almsgivers; martyred together in their home in Rome on the secret orders of Julian the Apostate.

³⁵² I.e. on the Sunday within the octave of the Assumption.

³⁵³ The text in brackets here corrects an obvious omission; see 1531:176^v (B-44:1753).

³⁵⁴ There are between 22 and 27 Sundays after Trinity. There are mass officia and associated propers for 23 Sundays, the last being Offm̄. *Dicit dominus*. There are Gospel readings for 25 Sundays, the last being Eṽnḡ. *Cum sublevasset ih̄c*, and there are thus two sets of readings “que officia carent”. The rubrics here deal with the complex problem of fitting the appointed services to the available days.

The Sunday histories for the office are reconciled differently, as the next rubric specifies. There are as many Sundays assigned to the history *Deus omnium* as are needed to extend the history up to the first Sunday in August; this can be between 5 and 10 Sundays. Then each of the months of August to November can have either 4 or 5 Sundays, as the calendar requires.

³⁵⁵ ¶ Sciendum est autem quod hec predicta historia *Deus omnium*, quandocumque incipiat, semper dicatur usque ad proximam dominicam mensis augusti.

Prima autem dominica que dicitur augusti <non> semper infra augustum incipit. Quando dominica in iulio incipit, et facit in iulio .ii. feriam vel .iii. feriam, et tamen dicitur tota ebdomada augusti, non iulii. Quod si mensis augusti in .v. vel in .vi. feria incipit, tunc ipsa ebdomada non | augusti sed iulii est. Unde et in prima dominica post kalendas augusti <recte post .v. kalendas augusti> incipienda est historia *In principio*.³⁵⁶ Nullus enim mensis habet plenam vel perfectam ebdomadam in inicio sui sine .iiii. feria.³⁵⁷

¶ Sciendum est autem quod ad initium uniuscuiusque historie istius temporis que sequuntur, semper unum responsorium de historia que incipienda est cantetur ad primas vespas, ut in historia subnotatum est +[nisi quando historia in mediis feriis ebdomade incipit, vel differatur in aliam ebdomadam.]

Dominica .iii. mensis augusti.

Ad vespas.

℟. *Benedictus*. ℑ. *Ipsium*.

Caḡ. *Benedictus deus et pater*.

℞. *Girum celi*.

Yᵑ. *O lux beata trinitas*.

℣. *Vespertina oracio*.

℟. *Omnis sapiencia*. ℑ. *Magnificat*.

Hee sequentes antiphone serviunt historie in primis vespas in sabbatis quamdiu cantabitur ||[vel ad memoriam.]

℟. *Sapiencia edificavit*.

℟. *Sapiencia clamat*.

℟. *Dominus possedit*.

℟. *Ego in altissimis*.

³⁵⁵ This final section deals with the summer histories.

³⁵⁶ This sentence is incorrect as written and apparently misplaced, confusingly dividing the rubric about the “first” Sunday of each month. Put simply, the month that includes the Wednesday of a given week (i.e. the month that has most of the days of that week) is considered to be the month for the whole week, beginning on Sunday.

³⁵⁷ This long section of rubrics, crossed out in Harley, is present in slightly modified form in both 1531:58^v-59^r and 1519:115^r-115^v (B-15:604-605).

¶ Ad matutinas.

Invitj. *Laudemus. P. Venite.*

Y^o. *Nocte surgentes.*

A. *Pro fidei. P. Beatus vir.*

Y. *Memor fui.*

Hac die incipiatur liber ecclesiasticus, et legatur usque ad primam dominicam mensis septembris, tam in dominicis quam in feriis, quando de temporali agitur. Similiter hec sequens historia cantetur usque ad primam dominicam mensis septembris, quando de temporali agitur.

Ec. i. *Omnis sapientia.*

51^v R. *In principio. | Y. Quando preparabat.*

R. *Girum celi. Y. Ego in altissimis. Superborum.*

R. *Emitte domine. Y. Da michi. Ut mecum.*

Gloria. Omni.

In .i. nocturno.

R. *Da michi. Y. Domine pater.*

R. *Domine pater. Y. Ne derelinquas. Et animo.*

R. *Super salutem. Y. Dixi sapientie. Venerunt.*

In .ii. nocturno.

R. *Inicium sapientie. Y. Dileccio illius. <recte Y. Dileccio eius.> Laudacio.*

R. *Verbum iniquum. Y. Ne forte. Sed tantum.*

Nonum R. de trinitate.

R. *ferialia. Ne derelinquas me. Y. Apprehende.*

R. *Magna enim. Y. Deduxisti. Multiplicasti.*

¶ In mense septembris recitabuntur singulis annis hee tres historie, scilicet Iob, Thobias, et Iudith. Sed Iob semper .xv. dies durat; Iudith semper .viii.; Thobias vero non singulis annis .xv. nec .viii., sed aliquando .xv. dies et aliquando .viii. durat.

Dominica .i. mensis septembris.

Ad vespervas.

Antiphone et psalmi, capitulum, ymnus et versiculus ut supra in aliis dominicis.

R. *Antequem commedam. Nolo multa.*

Nonne. Gloria. Et venit.

A. *Cum audisset. P. Magnificat.*

Dominica .iĭ.

Ad vesperas.

Super *Ps. Magnificat*, vel ad memoriam, *A. In omnibus*.

¶ Ad matutinas.

Invit|. *Laudemus nomen | domini. Ps. Venite.*

Hoc invitatorium dicatur omnibus dominicis diebus usque ad primam dominicam mensis octobris.

Hac die³⁵⁸ incipiatur liber Iob, et legatur per .xv. dies, quando de temporali agitur.

Lc.ĭ. Vir erat in terra huius nomine iob.

R. Si bona. V. In omnibus.

R. Antequam comedam. V. Nolo multa.

R. Utinam appenderentur. V. Quasi arena. Et calamitas.

R. Quare detraxistis. V. Milicia. Verumptamen.

R. Induta est. V. Dies mei. Memento.

R. Paucitas dierum. V. Ecce in pulvere.

R. Memento mei. V. De profundis.

R. Ne abscondas. V. Voca me.

³⁵⁹

R/ia ferialia. <recte R. feriale.> Nocte os meum. V. O custos. Comparatus. Gloria patri. Et assimilatus.

Dominica .iĭĭ. mensis septembris.³⁶⁰

Ad vesperas.

R. Omni tempore.

A. Ingressus raphael. Ps. Magnificat.

Sabbato sequenti super *Ps. Magnificat*, *A. Ne reminiscaris*.

³⁵⁸ This rubric is misplaced here; the lesson and responsories here are begun on the first Sunday of September and continued on the second Sunday.

³⁵⁹ As stated above, throughout the summer, the ninth responsory at Sunday matins is always for the Trinity; see pp. 258-259.

³⁶⁰ Wednesday, Friday, and Saturday of this week are the Ember Days of autumn.

Invitj. *Laudemus*, et cetera ut supra.

Hac die incipiatur liber Thobie, et legatur per .xv. dies vel per .viii., secundum quod tempus prolixum vel breve fuerit.

Ēc.ī. *Thobias ex tribu.*

R̄. *Peto domine.* V̄. *Omnia iudicia.*

R̄. *Omni tempore.* V̄. *Memor esto.*

||[R̄. *Memor esto.*] V̄. *Fiducia magna.*

R̄. *Sufficiebat.* V̄. *Heu me. Baculum.*

52^r R̄. *Benedicite.* V̄. *Tempus | est.*

R̄. *Tempus est.* V̄. *Benedicite.*

R̄. *Tribulaciones.* V̄. *Peccavimus.*

R̄. *Nos alium.* V̄. *Indulgentiam. Qui non.*

R̄ia ferialia. <recte R̄. feriale.> *Domine deus.* V̄. *Allide virtutem.*

Dominica ultima mensis septembris.

Ad vesp̄as.

R̄. *Domine rex.*

Ā. *Adonay.* V̄. *Magnificat.*

Invitatorium, ymnus, antiphone, psalmi, et versiculi ut supra.

Hac die incipiatur liber Iudith, et legatur per .viii. dies, quando de temporali agitur. Similiter cantetur historia.

Ēc.ī. *Arphaxat itaque.*³⁶¹

R̄. *Adonay domine.* V̄. *Benedictus es. Exaudi.*

R̄. *Domine rex.* V̄. *Exaudi domine.*

R̄. *Dominator domine.* V̄. *Tu domine.*

R̄. *Spem in alium.* V̄. *Domine deus.*

R̄. *Conforta me.* V̄. *Da nobis.*

R̄. *Laudate dominum.* V̄. *Laudate.*

Qui. *Gloria patri. Quam.*

R̄. *Tribulacionis.*

R̄. *Nos alium.* Require in precedenti historia.

R̄ feriale. *Vos qui in turribus.* V̄. *Laudate.*

³⁶¹ Compare 1531:194^f (B-48:1870), Ēc.ī. *Nabuchodonosor rex assyriorum.*

Dominica ̄. mensis octobris.

Ad vesp̄as.

R̄. *Tua est potencia.*

Ā. *Adaperiat.* P̄. *Magnificat.*

Hee sequentes antiphone serviunt historie *Adaperiat* in sabbatis, quamdiu cantabitur.

Ā. *Da pacem.*

Ā. *Tua est potencia.*

Ā. *Accingimini.*

Ā. *Exaudiat.*

Invit̄. *Adaperiat.* P̄. *Venite.*

Hoc | invitorium dicatur usque ad primam dominicam mensis novembris.

Hac die incipiatur liber Machabeorum, et legatur usque ad primam dominicam mensis novembris.

Lc̄.̄. *Et factum est postquam percussit.*

R̄. *Adaperiat.* V̄. *Exaudiat. Concedat.*

R̄. *Exaudiat.* V̄. *Adaperiat. Dominus.*

R̄. *Tua est potencia.* V̄. *Creator omnium. Da pacem.*

R̄. *Congregati sunt.* V̄. *Disperge. Ut.*

R̄. *Impetum.* V̄. *Mementote. Et nunc.*

R̄. *Refulsit sol.* V̄. *Erat enim. Et fortitudo.*

R̄. *Ornaverunt.* V̄. *In ymnis. Et.*

R̄. *In ymnis.* V̄. *Ornaverunt. Qui.*

R̄ia ferialia. *Congregate sunt.* V̄. *Tu scis domine.*

R̄. *Dixit iudas.* V̄. *Et nunc clamemus. Sicut.*

Dominica ̄. mensis novembris.

R̄. *Aspice domine de sede.* V̄. *Respice.*

Ā. *Vidi dominum.* P̄. *Magnificat.*

Hee sequentes antiphone serviunt historie *Vidi dominum* in sabbatis, quamdiu cantabitur ad vesp̄as.

Ā. *Muro tuo.*

Ā. *Qui celorum.*

Ā. *Sustinuimus.*

Nö. ¶ Si quinta dominica forte contigerit in mense novembris, tunc repetatur Ā. *Qui celorum* in sabbato ipsius dominice ad vesp̄as.

¶ Ad matutinas.

Invitj. *Deus rex celestis. V. Venite.*

52^v Hic incipiatur | Ezechiel, et legatur usque ad adventum domini, quando de temporali agitur.

Łc.ĩ. *Et factum est in tricesimo anno.*

‡[Et omnes lecciones finiantur cum hac clausula,
Hec dicit dominus deus Convertimini.]

Rj. *Vidi dominum. V. Seraphin. Et ea.*

Rj. *Aspice domine. <V. Respice. Aperi.*

Rj. *Aspice domine.>³⁶² V. Plorans. Non est.*

Rj. *Super muros. V. Qui reminiscimini. Tota.*

Rj. *Muro tuo. V. Erue nos. Libera.*

Rj. *Sustinuimus. V. Peccavimus. Non.*

Rj. *Angustie. V. Si enim. Melius.*

Rj. *Laudabilis. V. Beata gens. Hereditas.*

Rjia ferialia. *Misit dominus. V. Misit deus. Et non.*

Rj. *Qui celorum. V. Non enim. Exaudi.*

<De oracionibus et antiphonis, dominicus per estatem pertinentibus.>³⁶³

Dominica ĩ. post octavas pentecostes.

Evnġ. *Homo quidam erat dives.*

A. *Pater abraham. V. Benedictus.*

Oz. *Deus in te sperancium.*

Ad vespervas.

A. *Fili recordare. V. Magnificat.*

³⁶² The text in brackets here corrects an obvious omission. See 1520:48^r and 1531:202^r (B-50:1931-1932).

³⁶³ Compare 1531:206^r (B-51:1956), “Incipiunt expositiones evangeliorum dominicalium seriatim per totam estatem, quando de dominica fiunt lecciones et expositiones evangeliorum, scilicet a *Deus omnium* usque ad adventum domini, hoc modo cum oracione et antiphonis eisdem dominicis pertinentibus”. All other components of the hours are taken from the ordo feriarum or the weekly histories.

Dominica .iĭ.

Eṽnġ. *Homo quidam fecit cenam.*

Ā. *Homo quidam. V. Benedictus.*

Oz. *Sancti tui nobis.*

Ad vesperas.

Ā. *Exi cito. V. Magnificat.*

Dominica .iĭĭ.

Eṽnġ. *Accesserunt ad iĥm. <recte Eṽnġ. Erant appropinquantes ad iĥm.>*

Ā. *Quis ex vobis. V. Benedictus.*

Oz. *Deprecacionem nostram.*

Ad vesperas.

Ā. *Que mulier. V. Magnificat.*

Dominica .iĭĭĭ.

Eṽnġ. *Estote misericordes.*

Ā. *Estote ergo. V. Benedictus.*

Oz. *Protector in te.*

Ad vesperas.

Ā. *Nolite iudicare. V. Magnificat.*

Dominica .iĭĭĭĭ.

Eṽnġ. *Cum turbe irruerent.*

Ā. *Ascendens | iĥc. V. Benedictus.*

Oz. *Da nobis quesumus domine.*

Ad vesperas.

Ā. *Preceptor. V. Magnificat.*

Dominica .vī.

Eṽnġ. *Amen dico vobis.*

Ā. *Audistis quia.* Ṽ. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui diligentibus te.*

Ad vespervas.

Ā. *Si offers.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .vīī.

Eṽnġ. *Cum turba.*

Ā. *Misereor.* Ṽ. *Benedictus.*

Oz. *Deus virtutum.*

Ad vespervas.

Ā. *Et accipiens.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .vīīī.

Eṽnġ. *Attendite a falsis prophetis.*

Ā. *Attendite.* Ṽ. *Benedictus.*

Oz. *Deus cuius providencia.*

Ad vespervas.

Ā. *Non omnis.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .iġ.

Eṽnġ. *Dixit ih̄c discipulis suis <parabolam hanc> Homo quidam erat dives.*

Ā. *Dixit dominus villico.* Ṽ. *Benedictus.*

Oz. *Largire nobis.*

Ad vespervas.

Ā. *Quid faciam.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .x̄.

Eṽnġ. *Cum apropinquaret ih̄c.*

<A. *Cum appropinquaret ih̄c.*>³⁶⁴ V. *Benedictus.*

Oz. *Pateant aures.*

Ad vesp̄as.

A. *Scriptum est.* V. *Magnificat.*

Dominica .xī.

Eṽnġ. *Dixit ih̄c ad quosdam qui in se confidebant.*

A. *Duo homines.* V. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui omnipotenciam.*

Ad vesp̄as.

A. *Stans a longe.* V. *Magnificat.*

Dominica .xiī.

Eṽnġ. *Exiens ih̄c.*

A. *Exiens ih̄c.* V. *Benedictus.*

Oz. *Omnipotens sempiternus deus qui habundancia.*

Ad vesp̄as.

A. *Bene omnia.* V. *Magnificat.*

Dominica .xiiī.

Eṽnġ. *Dixit ih̄c discipulis suis Beati oculi qui vident.*

A. *Homo quidam.* V. *Benedictus.*

Oz. *Omnipotens et misericors deus.*

Ad vesp̄as.

A. *Quis tibi.* V. *Magnificat.* |

³⁶⁴ The text in brackets here corrects an obvious omission. See 1520:48^r and 1531:202^r (B-50:1931-1932).

Dominica .xiii.

53^r

Eṽnġ. *Dum iret ih̄c in ierusalem.*

Ā. *Cum ingrederetur.* Ṽ. *Benedictus.*

Оџ. *Omnipotens sempiterne deus.*

Ad vespervas.

Ā. *Nonne.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .xv.

Eṽnġ. *Nemo potest duobus.*

Ā. *Nolite solliciti.* Ṽ. *Benedictus.*

Оџ. *Custodi quesumus.*³⁶⁵

Ad vespervas.

Ā. *Querite.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .xvi.

Eṽnġ. *Ibat ih̄c in civitatem.*

Ā. *Ibat ih̄c.* Ṽ. *Benedictus.*

Оџ. *Ecclesiam tuam.*

Ad vespervas.

Ā. *Accepit autem.* Ṽ. *Magnificat.*

Dominica .xvii.

Eṽnġ. *Cum intrasset ih̄c.*

Ā. *Dixit ih̄c ad legisperitos.* Ṽ. *Benedictus.*

Оџ. *Tua nos domine.*

Ad vespervas.

Ā. *Cum vocatus fueris.* Ṽ. *Magnificat.*

³⁶⁵ Thus 1520:55^r; compare 1531:211^v (B-51:1992) Оџ. *Custodi domine quesumus.*

Dominica .xviii.

Eṽnġ. Accesserunt ad iĥm.

Ā. Magister quod est. V. Benedictus.

Oz. Da quesumus domine populo tuo.

Ad vespervas.

Ā. Quid vobis. V. Magnificat.

Dominica .xix.

Eṽnġ. Ascendens iĥc in naviculam.

Ā. Dixit dominus. V. Benedictus.

Oz. Dirigat corda nostra.

Ad vespervas.

Ā. Videntes. V. Magnificat.

Dominica .xx.

Eṽnġ. Simile factum est regnum celorum.

Ā. Dicite invitatis. V. Benedictus.

Oz. Omnipotens et misericors.

Ad vespervas.

Ā. Nupcie quidem. V. Magnificat.

Dominica .xxi.

Eṽnġ. Erat quidam regulus.

Ā. Erat quidam. V. Benedictus.

Oz. Largire quesumus.

Ad vespervas.

Ā. Cognovit autem. V. Magnificat.

Dominica .xxii.

Eṽnġ. *Dixit ih̄c discipulis suis <parabolam hanc> Simile est regnum celorum homini regi.* |

Ⲁ. *Dixit autem dominus.* Ʋ. *Benedictus.*

Ⲑ. *Familiam tuam.*

Ad vesp̄as.

Ⲁ. *Serve nequam.* Ʋ. *Magnificat.*

Dominica .xxiii.

Eṽnġ. *Abeuntes pharisei.*

Ⲁ. *Magister scimus.* Ʋ. *Benedictus.*

Ⲑ. *Deus refugium.*

Ad vesp̄as.

Ⲁ. *Reddite ergo.* Ʋ. *Magnificat.*

Dominica .xxiiii.

Eṽnġ. ^Ⲁ*Loquente ih̄u.*^Ⲁ

<Ⲁ. *Loquente ih̄u.*>³⁶⁶ Ʋ. *Benedictus.*

Ⲑ. *Absolve quesumus domine.*

Ad vesp̄as.

Ⲁ. *Confide filia.* Ʋ. *Magnificat.*

Dominica .xxv.

Eṽnġ. *Cum sublevasset.* Ʋ. *Benedictus.*³⁶⁷

Ⲁ. *Cum sublevasset.* Ʋ. *Benedictus.*

Ⲑ. *Excita quesumus domine tuorum fidelium.*

Ad vesp̄as.

Ⲁ. *Illi homines.* Ʋ. *Magnificat.*

³⁶⁶ The antiphon is apparently indicated by superscript 'Ⲁ' glyphs around the Gospel lesson; the text in brackets here corrects any ambiguity.

³⁶⁷ The cue, Ʋ. *Benedictus*, is written here in error.

[In dedicacione ecclesie.³⁶⁸

Ad primas vesperas.

Super psalmos, hec sola *A.* *O quam metuendus.* In tempore paschali finiatur cum *alleluia*.

Pi. feriales.

Caḡ. *Vidi civitatem.*

R. *Terribilis est.* In tempore paschali finiatur cum *alleluia*. *Ψ.* *Cunq̄ue evigilasset. Vere.*

Gloria. Vere.

Yḡ. *Urbs beata.*

Ψ. *Domum tuam domine decet sanctitudo.*

Rḡ. *In longitudinem dierum.*

A. *Sanctificavit dominus.* In tempore paschali cum *alleluia*. *Ψ.* *Magnificat.*

Oz. *Deus qui nobis per singulos.*

Cotidie per octavas et in octava, dicitur completorium sicut in die sancte trinitatis, quando per estatem hoc festum contigerit vel ab octava epyphanie usque ad quadragesimam, sive de dedicacione sit servicium sive de aliquo sancto .ix. leccionum.

Ad matutinas.

Invit̄. *Filie syon.* In tempore paschali finiatur cum *alleluia*. *Ψ.* *Venite.*

Yḡ. *Urbs beata.*

In .i. nocturno.

A. *Tollite portas.*³⁶⁹

Ψ. *Domini est terra.*

A. *Vidit iacob.* In tempore paschali cum *alleluia*.

Ψ. *Deus noster refugium*

A. *Cum evigilasset iacob.* | In tempore paschali cum *alleluia*. *Ψ.* *Magnus dominus.*

Ψ. *Domum tuam domine.*

Lc.ī. *Quocienscunq̄ue fratres charissimi.*

R. *In dedicacione templi.* In paschali tempore cum *alleluia*. *Ψ.* *Obtulerunt. Et in.*

R. *Fundata est.* Si in paschali tempore cum *alleluia*. *Ψ.* *Venientes. Et dicent.*

R. *Mane surgens.* Si in paschali tempore cum *alleluia*. *Ψ.* *Vidit iacob. Vere.*

Gloria patri. Vere.

In .ii. nocturno.

A. *Non est hic.* *Ψ.* *Quam dilecta.*

A. *Erexit iacob.* *Ψ.* *Benedixisti.*

A. *Erit michi dominus.* *Ψ.* *Fundamenta.*

Si in paschali tempore finiantur antiphone cum *alleluia*.

Ψ. *Domus mea.*

Rḡ. *Domus oracionis.*

R. *Benedic domine.* *Ψ.* *Domine si conversus. Exaudi.*

R. *O quam metuendus est.* *Ψ.* *Mane surgens. Non est.*

R. *Beati qui abitant.* In paschali tempore finiantur responsoria cum *alleluia*.

Ψ. *Non privabis bonis. In secula.*

Gloria patri. In secula.

53^v

³⁶⁸ This section is written on blank leaves that follow the main text, apparently in the same hand as the marginal notes.

³⁶⁹ Though not stated here, this antiphon is also said with *alleluia* in Paschaltide.

In . iij. nocturno.

℟. *Qui habitat.* ℣. *Ipsam.*

℟. *Domum istam.* ℣. *Cantate .i.º.*

℟. *Fundata est.* ℣. *Dominus regnavit exultet.*

Si in paschali tempore finiantur antiphona cum *alleluia.*

℣. *Hec est domus domini firmiter edificata.*

℞º. *Bene fundata est.*

Eñg̃. secundum lucam. *Egressus ih̃c perambulat.*

Sermo ex commentario venerabilis bede presbyteri.

Que impossibilia sunt apud.

℟. *Orantibus in loco.* ℣. *Domine exaudi. Et da.*

℟. *Lapides preciosi.* ℣. *Hec est domus domini. Et turre.*

℟. *Domus mea.* ℣. *Domum tuam. In ea.*

Gloria patri. In ea.

Et finiantur responsoria cum *alleluia*, si in tempore paschali | evenerit festum dedicationis.

℣. *Domus mea.*

|| **In laudibus.**

℟. *Domum tuam.* ℣. *Dominus regnavit.*

℟. *Domus mea.* ℣. *Iubilare.*

℟. *Hec est domus.* ℣. *Deus deus meus.*

℟. *Bene fundata.* ℣. *Benedicite.*

℟. *Lapides preciosi.* ℣. *Laudate.*

Et si in tempore paschali evenerit, finiantur omnes antiphona cum *alleluia.*

Caḡ. *Unusquisque autem.*

Yº. *Angulare fundamentum.*

℣. *Beati qui habitant.*

℞º. *In secula.*

℟. *Zachee festinans.* ℣. *Benedictus.*

Oz. *Deus qui ecclesiam tuam.*

|| **Ad .i.**

℟. *Domum tuam.* ℣. *Deus in nomine tuo.*

℟. *Gracias tibi deus.* ℣. *Quicumque vult.*

℟. *Ihu x̃pe.* Et dicitur cum *alleluia*, sicut in die natalis domini.

℣. *Qui sedes.*

|| Si hoc festum vero infra septuagesimam usque ad pascha contigerit, dicitur,

℟. *Ihu x̃pe*, sine *alleluia*, sicut in dominicis illius temporis.

|| **Ad .iij.**

℟. *Domus mea.* ℣. *Legem pone.*

Caḡ. *Unusquisque autem.*

℟. *Domum tuam domine, cum alleluia.* ℣. *In longitudinem alleluia.*

Gloria patri. ℟. *Domum tuam.*

℣. *Domus mea.*

Si hoc festum in quadragesima evenerit dicitur <responsorium> sine *alleluia.*

Oz. Deus qui ecclesiam tuam.

Hec oratio dicitur ad omnes horas usque ad vespas.

|| Ad .vñ.

A. Hec est domus. V. Defecit.

Caḡ. Ecce tabernaculum dei.

R. Domus mea, cum alleluia. V. Domus oracionis alleluia.

Gloria patri. R. Domus.

V. Beati qui habitant.

Si infra quadragesimam evenerit, dicitur sine alleluia.

Ad .ix.

A. Lapides preciosi. V. <Mirabilia.

Caḡ. Unusquisque propriam mercedem.

R. >³⁷⁰ Beati qui habitant, cum alleluia. V. In secula seculorum alleluia.

Gloria patri. R. Beati qui habitant.

V. Hec est domus.

Si infra septuagesimam, sine alleluia dicitur.³⁷¹ |

54^r

|| Ad secundas vespas.

A. Domum tuam. V. Credidi propter.

V. Letatus sum.

V. Nisi dominus edificaverit.

V. Laudate dominum quoniam bonus.

V. Lauda ierusalem dominum.

Caḡ. Hec est domus domini firmiter edificata : bene fundata est supra firmam petram.

R. Domus mea.

Y⁹. Angulare fundamentum.

V. Beati qui habitant.

R⁹. In seculorum laudabunt te.

A. Ecce tabernaculum. In paschali tempore, finiatur cum alleluia. V. Magnificat.

Oz. Deus qui nobis per singulos.

|| Et fiat plenum servicium de dedicacione per octo dies cum regimine chori eciam in dominica, nisi festum .ix. leccionum intercurrat, vel .iiii. leccionum cum regimine chori.

|| Si ab octavis pasche usque ad ascensionem domini, vel a festo sancte trinitatis usque ad adventum domini, hoc festum contigerit, vel eciam ab octavis epyphanie usque ad septuagesimam, cotidie infra octavas et in octava ad vespas et ad matutinas et ad alias horas dicitur hec *Oz. Deus qui ecclesiam tuam.*

³⁷⁰ The text in brackets here corrects an obvious omission; see 1531:217^v (B-52:2052).

³⁷¹ At the 3rd and 6th hours, the rubrics incorrectly state “infra quadragesimam”. As correctly stated at the 1st and 9th hours, the *alleluias* are suppressed “infra septuagesimam”.

|| Cotidie etiam per octavas ad matutinas, invitatorium, ymnus, antiphone, et psalmi sicut in prima die; versiculi et responsoria secundum ordinem nocturnorum dicuntur.

|| Una sola antiphona dicitur super laudes.

Si vero infra adventum vel infra septuagesimam usque ad capud ieiunii hoc festum contigerit, erunt octave sine regimine chori usque ad octavam diem, tunc fiant .ix. lecciones et invitatorium triplex, nisi in dominica contigerit.

|| Quod si aliquod festum .iij. leccionum vel octava sanctorum infra octavas contigerit, totum fiat servicium de sancto vel de octava, et tantum memoria de dedicacione. # [Dominica vero que infra octavas vel in octava evenerit, totum fiat servicium de ipsa dominica, et tantum memoria de dedicacione.]

Cum autem a circuncisione domini usque ad octavas epyphanie, vel a .iij. feria | a capite ieiunii usque ad .iij. feriam ante pascha, vel a vigilia ascensionis domini usque vigiliam pentecostes, hoc festum forte contigerit, nichil fiat de festo infra octavas nec etiam in octava, nisi tantum memoria.

|| Si vero a vigilia natalis domini usque ad circuncisionem domini, vel a .iij. feria ante pascha usque ad octavam pasche, vel in vigilia pentecostes abhinc usque ad festum sancte trinitatis, hoc festum evenerit, semper differatur ubi conveniencius possit celebrari, videlicet post octavas epyphanie vel octavas pasche, vel post primam dominicam post festum sancte trinitatis.

|| Si hoc festum in dominica prima adventus domini, vel in .iij. feria in capite ieiunii, vel in dominica passionis domini, vel in ramis palmarum, vel in octavis pasche, vel in festo sancte trinitatis, vel in festo de corpore christi, forte contigerit, differatur in crastinum, et erunt vespere de dedicacione.

|| Similiter fiat si in die ascensionis domini evenerit, et tunc nichil fiat de dedicacione infra octavas usque ad octavam diem, nisi tantum memoria.

|| In tempore vero paschali, hoc modo fiat servicium de dedicacione. Ad utrasque vespere et ad laudes et ad omnes horas, omnia fiant ut supra dictum est.

|| Completorium paschalis temporis non mutatur.

|| Ad matutinas, tres prime antiphone cum suis psalmis et versiculo et responsoriis de .i. nocturno dicuntur cum expositione evangelii, *Egressus ih̄c perambulabat*. Secunda die infra octavas, antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria de .ii. nocturno. Tercia die, antiphone, psalmi, | versiculi, et responsoria de .iij. nocturno. Quarta die, antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria de .i. nocturno; et sic fiat per ceteros dies infra octavas.

Ita tamen quod in dominica infra octavas legantur lecciones de expositione evangelii secundum lucam, *Omnis qui venit ad me*. Omelia venerabilis bede presbiteri, *Homo hic domum*. Antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria secundum ordinem nocturnorum dicuntur.

|| In octava vero, antiphone, psalmi, versiculi, et responsoria sicut in prima die dicuntur cum expositione evangelii secundum iohannem, *Facta sunt encennia*. Omelia beati gregorii pape <recte venerabilis bede presbyteri>, *Encennia vocabantur solempnia dedicacionis templi*.

|| Per estatem, scilicet a *Deus omnium* usque ad adventum domini, cotidie infra octavas dicantur versiculi et responsoria secundum ordinem nocturnorum. Una antiphona super laudes.

|| Hee sequentes antiphone dicantur per octavas de dedicacione super *Benedictus* et *Magnificat*, vel ad memoriam de dedicacione cum de aliquo sancto fit servicium.

℟. *Benedic domine.*
℟. *Mane surgens.*
℟. *Benedictus es.*
℟. *Fundamentum.*
℟. *In dedicacione <huius> templi.*
℟. *Hec aula.*
℟. *Exurgat.*
℟. *Fundamenta.*
℟. *Qui regis israel.*
℟. *Benedic domine.*
℟. *Ornaverunt faciem.*

Et finiantur cum *alleluia*, si dedicacio ecclesie in paschali tempore evenierit.

|| Nulla fiat memoria per totam ebdomadam quia chorus regitur, ubi per estatem, scilicet a *Deus omnium* usque ad adventum domini, vel in paschali <tempore> vel ab octavis epyphanie usque ad septuagesimam | contigerit, nisi aliquod festum sine regimine chori intervenerit. Antiphone, capitulum, responsorium, et versiculus cum oracione sicut in die.

|| Ad vespervas.

℟. *Domum tuam.* ℣. *Credidi propter.*
Et ceteri psalmi.
Caḡ. *Hec est domus dei.* <recte Caḡ. *Hec est domus domini.*>
Yḡ. *Angulare fundamentum.*
℣. *Beati qui habitant in domo tua.*

Hic ordo servetur cotidie infra octavas ad vespervas, nisi in dominica, scilicet ad primas vespervas tantum.

|| Si dies dominicus infra octavas contigerit, totum fiat servicium de dedicacione hoc modo.

Ad primas vespervas.

Super psalmos, ℟. *Domum tuam.* ℣. *Credidi propter.*
Et ceteri psalmi sicut in die.
Caḡ. *Vidi civitatem.*
Non dicitur responsorium.
Yḡ. *Urbs beata.*
℣. *Domum tuam.*
℟. *Sanctificavit.* ℣. *Magnificat.*
Oz. *Deus qui ecclesiam.*

Mem̃. de dominica,
et de trinitate.

Et processio ante crucem sive nova hystoria inchoanda fuerit sive non, nisi aliquam dominicam omnino oportet differri.

In introitu chori, de sancta Maria.

|| Ad matutinas.

Tota cantetur historia sicut in prima die.

Łc.ĩ. *Natale templi.*

Eŵng. secundum lucam. *Omnis qui venit ad me.*

Omelia venerabilis bede presbyteri, *Homo hic domum edificans.*

|| Ad laudes,

una sola antiphona dicitur.

Ad ĩ. et ad alias horas,

omnia fiant sicut infra octavas.

|| Ad secundas vespervas,

omnia fiant sicut in prima die preter responsorium, cum Oŵ. *Deus qui ecclesiam.*

|| In octava dedicacionis.

Ad primas vespervas.

Super psalmos, *Ā. O quam metuendus.*

Psalmi feriales, capitulum, responsorium, et cetera omnia sicut in prima die ad primas vespervas,

cum hac Oŵ. *Deus qui ecclesiam.*

|| Ad matutinas et ad laudes,

omnia fiant sicut in die prima.

Łc.ĩ. *Congruum videtur fratres.*

Eŵng. secundum Iohannem. *Facta sunt encennia.*

Omelia beati gregorii pape <recte venerabilis bede presbyteri>.

Encenia vocabantur solempnia dedicacionis templi.

Ad ĩ. et ad alias horas,

omnia fiant sicut infra octavas.]

+ [Ad secundas vespervas,

omnia fiant sicut³⁷² in die, preter responsorium quod non dicitur.

cum hac Oŵ. *Deus qui ecclesiam tuam sponsam.*]

373

³⁷² The word "sicut" is written twice in the manuscript.

³⁷³ Written across the top of this page and repeated across the top of 55^r is the motto, "Dum sumus in mundo, vivamus corde jocundo."